

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
DOKTORA PROGRAMI

OKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİK LİDERLİK
DAVRANIŞLARI VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN YÖNETİM
SÜREÇLERİNDE KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİ

DOKTORA TEZİ
Gökhan CANTÜRK

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Türkan AKSU

Antalya
Haziran, 2016

Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Gökhan CANTÜRK'ün bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Akademik Unvan, Adı Soyadı)

İmza

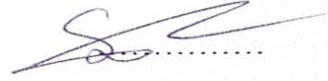
Başkan : Prof. Dr. Mualla Bilgin AKSU

Üye : Prof. Dr. Ayşe ANAFARTA

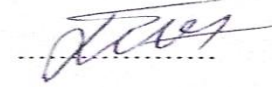
Üye : Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

Üye : Doç. Dr. Ahmet DEMİRKOL

Üye (Danışman) : Yrd. Doç. Dr. Türkan AKSU

Tez Konusu:

Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları ve Bilişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı Arasındaki İlişki

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi: 10/06/ 2016

Mezuniyet Tarihi :/...../ 2016

Onay

...../...../ 20...

Prof. Dr. Yusuf TEPELİ
Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tűm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

10 / 06 / 2016

Gűkhan CANTűRK

ÖNSÖZ

Bu çalışmada öğretmen mesleği içerisinde gözlemlediğim bir durumu ele almak istedim. Biz bilişim teknolojileri öğretmenleri branşımız gereği okullarımızda hem öğretmenlerimize hemde yöneticilerimize teknoloji konusunda yardımcı olmaktayız. Öğretmenlerin teknolojiyle ilgili yaşadıkları kişisel problemlerinden tutunda, sınıflarında yaşadıkları sorunlara kadar elimizden geldiğince yardımcı olamaya çalışırız. İşin idari boyutuna gelince bilişim teknolojileri gölge müdür yardımcısı gibi çalışır zaman zaman, idarecilikle öğretmenliğin arafındayız denilebilir yani bu yüzden okulda yönetim süreçlerinde gerçekleşen birçok olaydan ister istemez haberimiz olur. Ayrıca MEB, okullarda eğitim-öğretim süreçlerinde, eğitim teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmak, eğitim yönetiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını artırmak ve çalışanlarının hizmet içi almalarını sağlamak amacıyla çeşitli projeler kapsamında çalışmalar yapmaktadır. Bu projelerin başarıya ulaşmasında okul yöneticilerinin gösterdikleri teknolojik liderlik davranışları büyük önem taşımaktadır. Yine okullarda kurulan teknolojik alt yapının eğitim ve yönetim süreçlerinde kullanılmasında okul yöneticilerine görevler düşmektedir. İşte gözlemlediğim bu olayların sonucunda okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı arasındaki ilişkiyi belirlemek istedim.

Doktora öğrenimim ve tez çalışmam sırasında emeğini ve zamanını esirgemeyen, değerli önerileri ile çalışmamı gerçekleştirmemi sağlayan değerli hocam, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Türkan AKSU'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Doktora eğitimimdeki katkılarından dolayı Prof. Dr. Mualla Bilgin AKSU'ya, Prof. Dr. Ayşe ANAFARTA'ya, Prof. Dr. İlhan GÜNBAI'ya, Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI'ya ve Doç. Dr. Ali SABANCI'ya teşekkür ederim.

Yoğun çalışma dönemimde ve sıkıntıya düştüğüm zor anlarımda bana hep destek olan ve moral veren sevgili hayat arkadaşım Aslıhan CANTÜRK'e, yaşamımın her anın da olduğu gibi doktora eğitimim süresince göstermiş oldukları destek, hoşgörü ve yardımları için canım annem Feden CANTÜRK ve babam Nurittin CANTÜRK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Oğlum Atahan'ın akşamları benimle oynamak istediği zaman, tezimi bitirmek zorundayım lafını duydukça dudak büküp gitmelerini hiç unutmayacağım. Hepiniz hakkınızı helal edin.

Anketleri uygulattımda bana yardımcı olan başta müdür yardımcısı arkadaşım Tolga K, Resul BOZDEMİR, Bahar TRK ve Yusuf YILMAZSOYLU olmak üzere tüm retmen arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, çalışmam sırasında bana öneri ve yardımlarını eksik etmeyen doktora arkadaşlarıma başta Ahmet şAHİN olmak üzere Fatih Akan, Ozan YILMAZ ve Gamze KASALAK'a teşekkür ederim. Son olarak, bu araştırmanın başlangıcından bitirilmesine kadar çalışmalarına katkıda bulunan dostlarıma, arkadaşlarıma ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

ÖZET

OKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKNOLOJİK LİDERLİK DAVRANIŞLARI VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİ

CANTÜRK, Gökhan

Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Programı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Türkan AKSU

Haziran 2016, 277 sayfa

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde (karar verme, planlama, örgütleme, iletişim, etkileme, eşgüdümleme ve denetim) kullanımını belirlemektir. Çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma modeli (mixed research method) kullanılmıştır. Çalışmanın tarama modeli ile desenlenen nicel bölümünün evreni 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Antalya ili 3 merkez ilçe (Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı) sınırları içinde bulunan kamuya bağlı 49 genel lise ve meslek lisesinde görev yapmakta olan 207 yönetici ve 2693 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışmanın örneklem grubuna 150 okul yöneticisi ile 337 öğretmenin alınması yeterli görülmüştür. Ancak evrene daha fazla sayıda anket uygulanmıştır. Sonuç olarak, 179 yönetici anketi ile 508 öğretmen anketi değerlendirmeye alınmıştır. Bu araştırmanın nitel kısmının modeli, keşfedici tasarım olarak desenlenmiştir ancak okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili olan boyutu ISTE (2009) standartlarından yola çıkılarak geliştirilmiştir. Nitel çalışmaya Antalya ili Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı ilçelerindeki beş genel lise ve dört meslek lisesinde görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen on sekiz okul müdürü ve müdür yardımcısı katılmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmanın nicel araştırma yaklaşımı kullanılan bölümünde okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı ve teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek için iki veri toplama aracı kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen üç bölüm ve kırkı iki soru maddesinden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmada

kullanılan okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını belirlemek için hazırlanan veri toplama aracının beş boyutu ve alt maddeleri bulunmaktadır. ISTE (2009) standartlarına bağlı olarak geliştirilen veri toplama aracındaki toplam otuz bir madde araştırmacı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu ölçme araçları tek anket formunda birleştirilmiştir. Nicel verilerin analizinde yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, basit korelasyon (Pearson korelasyon katsayısı), hiyerarşik çoklu doğrusal regresyon analizi, parametrik testlerden ilişkisiz örneklem için t-testi, ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (One Way ANOVA) testi kullanılmıştır. Anlamlılık testlerinde, korelasyon analizlerinde ve çoklu doğrusal regresyon analizlerinde hem ,05 hem de ,01 düzeyleri dikkate alınmış ve ilgili analizde hangi anlamlılık düzeyinin esas alındığı belirtilmiştir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerine göre nicel bölümünden elde edilen bulgularda değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme- planlama boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler yönetim süreçlerinde BİT'i yüksek oranda kullandıkları yönde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır.

Yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler teknolojik liderlik davranışlarını yüksek oranda gösterdikleri yönünde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkinin saptanmasına yönelik hiyerarşik regresyon sonuçları genel olarak yorumlandığında okul yöneticilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanması, teknolojik liderlik davranışlarını büyük ölçüde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji liderliği, Bilgi ve iletişim teknolojileri, Yönetim süreçleri, Okul yöneticileri.

ABSTRACT

SCHOOL ADMINISTRATORS' TECHNOLOGICAL LEADERSHIP BEHAVIOURS AND THE RELATIONSHIP AMONG USAGE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY AT MANAGEMENT PROCESSES

CANTÜRK, Gökhan

PhD. Dissertation, Department of Educational Sciences, Program of Educational
Management, Supervision, Planning and Economy

Supervisor: Assistant Professor Türkan AKSU, PhD

June 2016, 277 pages

The aim of this study is to determine school administrators' technological leadership behaviours and usage of information and communication technology at management processes (making a decision, planning, organization, communication, impression, coordination and supervision). The study was modelled as a convergent exploratory design, one of the mixed methods which combined qualitative and quantitative methods. The population of quantitative part of the study consists of 207 school administrators and 2693 teachers working in public schools and vocational schools in 3 center districts (Muratpaşa, Kepez, Konyaltı) of Antalya Province in 2015-2016 educational years. The data gathered from 150 administrator questionnaires and 337 teacher questionnaires was evaluated in the study. However, more questionnaires were applied to individuals. As a result, 179 administrators' questionnaires and 508 teachers' questionnaires were evaluated. The qualitative part of the study was figured as an explored design, yet the dimension of study concerned school administrators' technological leadership behaviours was improved through ISTE (2009) standards. The study group of qualitative part of the study consists of 18 volunteer administrators and vice-managers working in 5 public high schools and 4 vocational schools in 3 center districts Kepez, Muratpaşa, Konyaaltı of Antalya Province. For data collection, a semi-structured data collection was used. In quantitative parts of the study, two data collection scales were used to determine connection between school administrators' technological leadership behaviours and usage of information and communication technology at management processes. Data collection scales were used consisting of 3 parts and 42 questions to determine school administrators' information and communication technology at management processes. In the study, data collection scale was used which consists 5 parts and sub-items to determine administrators' technological leadership

behaviours. In data collection scale improved through ISTE standards, 31 items were translated in Turkish by a researcher. These survey scales were combined in a single questionnaire. Specific descriptive analyses which were conducted to calculate the quantitative data included percentage, frequency, means, standard deviation, t-test and one-way ANOVA for unrelated sampling, bivariate correlation (Pearson correlation coefficient), hierarchical multiple regression analysis. At an alpha level of either, multiple regression analysis, bivariate correlation ,05 or ,01 was set for the analyses and it was defined which alpha level was pointed out in the analyses.

As a result of the study, At management processes, according to aspects of administrators and teachers in findings got from quantitative parts , the extents of making a decision, planning, organization, communication, impression, coordination and supervision were assigned significant diversities. Administrators' aspects at all dimensions were defined higher than teachers' aspects. Although at management processes, administrators stated that they used information and communication technology at high percentage, the opinions of teachers who evaluated their own administrators were less.

At visionary leadership, systematic improvement, digital age learning culture, excellence in professional practice, digital citizenship stages, the aspects of administrators and teachers showed significant differences. Administrators' aspects at all dimensions were defined higher than teachers' aspects. Although administrators stated that they showed technological leadership attitudes at high percentage the opinions of teachers who evaluated their own administrators were less. To determine the relation between the usage of information and communication technologies at management processes and administrators' technological leadership attitudes, the results of hierarchical regression were commented in general, the usage of information and communication technologies at management stages by administrators influenced technological leadership attitudes in large.

Keywords: Technology Leadership, Information and Communication Technology, Management Processes, School Administrators.

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

İçindekiler

DOĞRULUK BEYANI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xviii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Problemleri / Hipotezleri.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Araştırmanın Varsayımları	9

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
1.6. Tanımlar.....	10
BÖLÜM II.....	11
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1. Yönetim Süreçlerinde BİT Kullanımı	18
2.1.1. Karar Verme Sürecinde BİT kullanımı	18
2.1.2. Planlama Sürecinde BİT kullanımı	21
2.1.3. İletişim Sürecinde BİT kullanımı	22
2.1.4. Etkileme Sürecinde BİT kullanımı.....	24
2.1.5. Örgütlenme Sürecinde BİT kullanımı	25
2.1.6. Eşgüdümleme Sürecinde BİT kullanımı	26
2.1.7. Denetim Sürecinde BİT kullanımı	26
2.2. Bilgi Yönetimi	27
2.3. Örgütlerde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı	29
2.3.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri	29
2.3.2. Teknoloji Yönetimi	31
2.3.3. Bilgi Sistemleri Uygulamaları.....	33
2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojisinin Eğitim Örgütlerine Etkisi	38
2.4.1. Eğitim Yönetiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı ve Okul Yöneticisinin Rolü.....	40
2.5. Türkiye’ de Eğitim Yönetiminin Bilişimden Yararlanma Durumu.....	62
2.6. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonu ve Okul Yöneticisinin Rolü.....	63

2.7. Eğitim Yöneticileri ve Teknolojik Liderlik	65
2.7.1. Liderlik Tanımı ve Kuramları	65
2.7.2. Teknolojik Liderlik	68
2.8. Teknoloji Liderliğinin Sonuçları	81
2.9. Teknoloji Liderliği Eğitimi.....	82
2.10. İlgili Araştırmalar	85
2.10.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	85
2.10.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	95
BÖLÜM III	100
YÖNTEM.....	100
3.1. Araştırma Modeli.....	100
3.2. Çalışma Grubu.....	102
3.3. Veri Toplama Araçları.....	104
3.3.1. Nitel Veri Toplama Araçları	104
3.3.2. Nicel Veri Toplama Araçları.....	107
3.4. Verilerin Toplanması.....	113
3.5. Verilerin Analizi	114
3.5.1. Nitel Verilerin Analizi.....	114
3.5.2. Nicel Verilerin Analizi	115

BÖLÜM IV 116

BULGULAR 116

4.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nitel Araştırma Bulguları 116

4.1.1. Okul Yöneticilerinin Kişisel Özellikleri 117

4.1.2. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları 118

4.1.3. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımının Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları 140

4.1.4. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları 148

4.2. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nicel Araştırma Bulguları 152

4.2.1. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Kişisel Özellikleri 152

4.2.2. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Bulgular 153

4.2.3. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Bulgular 160

4.2.4. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular 166

BÖLÜM V 195

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 195

5.1. Sonuç ve Tartışma 195

5.1.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Nitel ve Nicel Araştırma Sonuçları 195

5.1.2. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nitel ve Nicel Araştırma Sonuçları 205

5.1.3. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Arasındaki İlişki	209
5.2. Öneriler.....	215
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	215
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	217
Kaynakça.....	218
EKLER.....	242
Ek-1 Araştırma İzin Yazısı	242
Ek-2 Yönetici Görüşme Formu	243
Ek-3 Yönetici Anketi.....	246
Ek-4 Öğretmen Anketi.....	249
Ek-5 İntihal Raporu	252
Ek-6 ISTE Standartları	253
Ö Z G E Ç M İ Ş.....	255

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1 Veri, Enformasyon, Üst Bilgi ve Akıl.....	28
Tablo 2.2. Organizasyonlarda Bilgi Sistemleri Uygulamaları ve Bilgi Kullanımı.....	33
Tablo 2.3. KDS'nin Yöneticiye Getirdiği Avantajlar.....	35
Tablo 2.4. Kelime İşlem Yazılımlarının Yönetim ve Mesleki Alanlardaki Uygulamaları.....	54
Tablo 2.5. Okul Yöneticileri ve Öğretmenler İçin İnternet Hizmetleri.....	61
Tablo 2.6. Teknoloji Liderliği Eğitim Programı.....	84
Tablo 3.1. Evren ve Örneklem Hesaplaması.....	103
Tablo 3.2. Evren ve Örneklem Bilgileri.....	104
Tablo 3.3.1. Yönetim süreçlerde BİT'in kullanımı veri toplama aracının Açıklayıcı Faktör Analizi Verileri.....	109
Tablo 3.3.2 Yönetim süreçlerde BİT'in kullanımı veri toplama aracının Açıklayıcı Faktör Analizi Verileri.....	110
Tablo 3.4. Teknolojik liderlik davranışları veri toplama aracı Açıklayıcı Faktör Analizi Verileri.....	112
Tablo 4.1. Yöneticilere ait demografik veriler.....	117
Tablo 4.2. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i karar verme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	119
Tablo 4.3. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	122
Tablo 4.4. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	125
Tablo 4.5. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	128
Tablo 4.6. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	131
Tablo 4.7. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	134

Tablo 4.8. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT’i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	137
Tablo 4.9.1. Okul yöneticilerinin BİT’in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri.....	141
Tablo 4.9.2. Okul yöneticilerinin BİT’in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini görüşleri.....	142
Tablo 4.10. Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri.....	149
Tablo 4.11. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin kişisel bilgileri.....	152
Tablo 4.12. Yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri.....	153
Tablo 4.13. Göreve göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri.....	154
Tablo 4.14. Cinsiyete göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri.....	154
Tablo 4.15. Okul türüne göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri.....	155
Tablo 4.16. Öğrenim süresine göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri.....	156
Tablo 4.17 Çalışma süresine göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri.....	156
Tablo 4.18. Cinsiyete göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri.....	157
Tablo 4.19. Okul türüne göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri.....	158
Tablo 4.20. Öğrenim süresine göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri.....	159
Tablo 4.21. Çalışma süresine göre yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri	159
Tablo 4.22.. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri	160
Tablo 4.23. Göreve göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	161

Tablo 4.24.. Cinsiyete göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri	162
Tablo 4.25. Okul türüne göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri	162
Tablo 4.26. Öğrenim süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri	163
Tablo 4.27. Çalışma süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri	163
Tablo 4.28. Cinsiyete göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri	164
Tablo 4.29. Okul türüne göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri	164
Tablo 4.30. Öğrenim süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri	165
Tablo 4.31. Çalışma süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri.....	166
Tablo 4.32. Okul yöneticilerinin görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları.....	167
Tablo 4.33. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun vizyoner liderlik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	170
Tablo 4.34. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun sistematik iyileştirme ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	172
Tablo 4.35. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun mesleki uygulamada mükemmellik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	174
Tablo 4.36. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital vatandaşlık ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	176
Tablo 4. 37. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital çağ öğrenme kültürü ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	178

Tablo 4. 38. Öğretmen görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları.....	180
Tablo 4.39. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun vizyoner liderlik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	183
Tablo 4.40. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun sistematik iyileştirme ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları	185
Tablo 4.41. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun mesleki uygulamada mükemmellik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları	187
Tablo 4.42. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital vatandaşlık ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	189
Tablo 4.43. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital çağ öğrenme kültürü ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları.....	191
Tablo 4.44. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiye ait hipotez sonuçları.....	193

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin organizasyon ve yönetim süreçleriyle ilişkisi.....	30
Şekil 2.2. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin özellikleri.....	30
Şekil 2.3. Teknoloji yönetimi bağlantı halkası.....	32
Şekil 2.4. Okul yönetiminde bilgisayar kullanım alanları.....	44
Şekil 2.5. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetimde kullanım alanları.....	46
Şekil 2.6. EYBS bilgi akış şeması.....	48
Şekil 2.7. Okul enformasyon sistemleri şeması.....	49
Şekil 2.8. Okul yönetim bilgi sistemi bilgi akışı.....	50

Şekil 2.9. Yönetimsel veri tabanı uygulamaları.....	56
Şekil 2.10. Elektronik tablo ve hesap programı uygulamaları.....	58
Şekil 2.11. Teknoloji liderliği davranış boyutları I.....	65
Şekil. 2.12. Teknoloji liderliği davranış boyutları II.....	69
Şekil 2.13. Teknoloji liderliği modeli I	70
Şekil 2.14. Teknoloji liderliği modeli II	71
Şekil 3.1. Karma yöntem araştırma aşamaları.....	101
Şekil 3.2. Örneklem belirleme stratejisi.....	103
Şekil 4.1. Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin görüşler	118
Şekil 4.2. Okul yöneticilerinin BİT'i karar verme boyutunda nasıl kullandıklarına görüş şeması.....	118
Şekil 4.3. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri	121
Şekil 4.4. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri	124
Şekil 4.5. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri	127
Şekil 4.6. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri.....	130
Şekil 4.7. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri	133
Şekil 4.8. Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri	136
Şekil 4.9. Okul yöneticilerinin BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri	140
Şekil 4.10. Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri	148

KISALTMALAR LİSTESİ

- BİT** : Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- DYS** : Dokuman Yönetim Sistemi
- YBS** : Yönetim Bilgi Sistemi
- EYBS** : Eğitim Yönetim Bilgi Sistemi
- ISTE** : International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu
- P** : Çalışma grubu içerisinde yer alan yöneticiler (P1, P2, vb.)

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümünde çalışmanın problem durumuna, amacına, araştırma sorularına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

"Bilgi toplumu" olmayı hedefleyen tüm toplumlarda "Herkes için bilgisayar" ve "Herkes için internet" sloganlarının gerçekleşmesi için çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir. Bilimle ilgili çalışma yapan akademisyenler ve bireyler, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu olanaklardan yararlanarak, aynı ya da başka şehir ve ülkedeki bilgi bankalarından istediği bilgiye ulaşabilmekte, meslektaşları ile eş zamanlı (senkron) ya da eş zamansız (asenkron) iletişim kurabilmekte, bir konferansa katılabilmekte, öğrencilerine öğreticilik ve danışmanlık yapabilmektedir. Öğrenciler bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak ödevlerini hazırlayabilmekte, araştırma konusu ile ilgili bilgilere ulaşabilmekte, derslerini tekrar edebilmekte, program yapabilmektedir. Okula gitmeden E-öğrenme uygulamalarıyla derslere katılabilmekte, sanal sınıflarda diğer öğrencilerle iletişim kurabilmektedir (Koç, 2005, s.9).

Eğitim alanında, e-öğrenme uygulamalarının kullanımıyla birlikte bilgiyi sunma ve kullanma yöntemleri konusunda büyük değişiklikler yaşanmıştır. Eğitimde kullanılan kitap, basılı materyal, resim, film, radyo, kaset çalar, televizyon, tepegöz, video ve bilgisayar gibi bütün teknolojiler, eğitim sistemlerini etkilemiştir. Öğretim teknolojilerindeki ilerleme de, bilgi sunma yöntemlerine paralel bir hızla devam etmektedir. Bir okulun başarısını doğrudan etkileyen unsurlardan birisi olan bilgi ve iletişim teknolojileri, etkin planlama ve kullanım gerektirir (Gürbüz ve Yıldırım, 2001, s.305). Bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler eğitimin daha verimli hale getirilmesi, yaygınlaştırılması ve bireyselleştirilmesine olanak sağlamıştır. Bununla birlikte çağımızda davranış bilimleri ve teknoloji alanındaki gelişmeler, ileri düzeyde donanımlı (zengin) eğitim ortamlarının geliştirilmesine neden olmuştur. Bu durum aynı zamanda eğitim ortamlarının ileri düzeyde örgütlenmesini ve yönetimini gerektirmiştir (Koç, 2005, s.10).

Eğitim teknolojisinin en önemli unsurlarından birisi olan bilgisayarın ve diğer bilgi ve iletişim teknolojisi araçlarının, okullarda yaygınlaşması bir açıdan "sistemin yeniden yapılandırılması" olarak görülebilir. Örgütlenme ve yönetim süreçlerinde gerçekleşecek bu yeniden yapılanma sürecinde iş ilişkilerinde, zamanın kullanılmasında, daha önce harcanan emek ve enerjide önemli değişiklikler olacaktır. Yani, çalışanların rolleri ve işlevleri büyük ölçüde değişecektir. Dolayısıyla bilgisayarın eğitim kurumlarında yaygınlaştırılması yeni bir süreçtir ve bu sürecin iyi yönetilmesi gerekir. Bilgisayarın kullanılmaya başlandığı okullarda bu sürecin ne ölçüde etkili gerçekleştirildiği konusunda sağlıklı bilgilere sahip olunup olunmadığı tartışma konusu olabilir (Erdoğan, 1997, s.27). Büyük miktarlarda kaynağın ayrıldığı ve önemli beklentilerin olduğu bu sürecin nasıl gerçekleştiğinin bilinmesi gerekir. Bilgi çağının gereklerine göre, eğitim sisteminde meydana gelen bu değişimlerin okullardaki uygulayıcısı olacak, eğitim çalışanlarının bu değişim sürecine uyum sağlamaları için gerekli yönlendirmeyi yapacak ve yeni eğitim anlayışına göre ihtiyaç duyulan öğrenme ortamlarını hazırlayacak olan okul yöneticilerinin konuyla ilgili yeterlikleri, okulun "bilgi üretme merkezi" olması yolunda önem arz etmektedir (Ergişi, 2005, s.4).

Okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin okulda etkin kullanımını ve eğitim-öğretimin amaçlarına uygun bir teknoloji entegrasyonunu gerçekleştirebilmeleri için sadece bilgisayar okuryazarı olmaları yetmeyecektir. Bilginin üretimi, aktarımı ve yaygınlaştırılması konularında da çok iyi bir eğitimden geçmiş olmaları gerekecektir. Böyle bir eğitim donanımına sahip okul yöneticileri, öğretmenlerin ve öğrencilerin gelişiminde hangi bilişim teknolojilerinin ne ölçüde kullanılması gerektiğine karar verebilir. Bu çerçevede okul yöneticilerinden bilişim teknolojilerine dayalı bir vizyona sahip olmaları beklenmektedir. Öğrencilerin öğrenmesi, öğrendiklerinin değerlendirilmesi ve dönüt verilmesi konularında bilişim teknolojilerine dayalı vizyon geliştirmeli gerektiği söylenebilir. Böyle bir vizyonla okulun geleceğini planlamaya çalışan okul yöneticisi, okulu yönetirken, bilgi teknolojileri konusundaki birikimini olmazsa olmaz bir yeterlik alanı olarak görmelidir (Dönmez ve Sincar, 2008, s.17).

Okul yönetiminde verilerin dosyalanması işlemlerinden, bilgisayar ortamında saklanan veri işleme sistemlerine geçilmiştir. Bu veri işleme sistemleri, bilginin saklanması dışında farklı amaçlarla da kullanılabilir. Bununla birlikte, kayıtların tamamen bilgisayar ortamında tutulmasının birçok faydası görülmektedir. Verilerin birlikte saklanması, birleştirilmesi, sıralanması, tasnif edilmesi, toplanması ve gerekli istatistik analizlerinin yapılması elektronik ortamda mümkündür. Yönetim bilgileri, eski sistemde fiziksel olarak aynı ortamda

bulunmadığından bu işlemlerin gerçekleşmesi olası değildir. Okullarda bilginin yönetsel olarak kullanımı daha çok karar aşamalarında olmaktadır. Bilişim sistemlerinin getirdiği en önemli fayda, araştırma ve yönetsel amaçlı bilginin her seviyedeki eğitsel kararlarla entegre olmasını sağlamasıdır (Yoncalık, 2005, s.5).

MEB, okullarda eğitim teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla çeşitli projeler dahilinde teknolojik donanım ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda temel rolü öğretme-öğrenme süreçlerine rehberlik yapmak olan okul müdürlerinin, eğitim teknolojileri konusunda bilgi sahibi ve etkin kullanıcı olmaları beklenmektedir. Okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojileri ile eğitim teknolojilerinin okullarında etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasında liderlik ve uygulayıcılık yapması istenmektedir. Bu beklentiye rağmen istenen rol uygulamada açıkça tanımlanmamıştır. Yine okul yöneticilerinin okullarda teknolojinin eğitimle bütünleştirilmesi, teknolojik liderlik ve eğitim yönetiminde teknoloji kullanımı gibi alanlarda bir ders, kurs, seminer ya da hizmet içi eğitim almadıkları söylenebilir. Okul müdürlerine yönelik çoğu hizmet içi eğitim kursunun da teknolojinin eğitimi desteklemede nasıl kullanılacağı yerine, sunum, elektronik tablo, veri tabanı vb. programların kullanımına yöneliktir (MEB, 2007; MEB 2016).

Eğitim teknolojilerinin, öğrenme ve yönetim sürecinde etkin kullanımının sağlanması, başka bir ifadeyle okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini yerine getirebilmeleri ve bilgi ve iletişim teknolojilerini yönetim süreçlerinde kullanabilmeleri için gerekli eğitimlerin hazırlanıp, uygulanmasına ihtiyaç vardır. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğiyle ilgili yeterli eğitim, bilgi ve beceri sahibi olmamaları, teknoloji liderliği kapsamında göstermeleri gerekli davranışları yerine getirmede önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle okul yöneticilerinin teknoloji liderliği becerilerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. MEB tarafından eğitim teknolojilerinin okullara sağlanmasına yönelik yapılan mevcut yatırımlar ve bunların etkin olarak kullanılmasına yönelik düzenlenen faaliyetler doğrultusunda, bu süreçte anahtar rolü üstlenen okul müdürlerinin kendilerinden beklenen teknoloji liderliğiyle ilgili görevleri nasıl ve ne düzeyde yerine getirdikleri ve ne tür sorunlarla karşılaştıkları bilinmemektedir (Eren, 2010; MEB, 2012).

1.2. Araştırmanın Amacı ve Problemleri / Hipotezleri

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde (karar verme, planlama, örgütleme, iletişim, etkileme, eşgüdümleme ve denetim) kullanımını belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul yöneticilerinin, okullarda bilişim teknolojilerini yönetim süreçlerinde kullanım durumları nedir?

2. Okullarda bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı çeşitli değişkenlere göre (görev, cinsiyet, toplam hizmet yılı, eğitim durumu) nasıl değişmektedir?

3. Okul yöneticileri, vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki uygulamada mükemmellik, sistemli iyileştirme ve dijital vatandaşlık boyutlarında liderlik davranışlarını ne düzeyde göstermektedirler?

4. Okul yöneticilerinin gösterdikleri teknoloji liderliği davranışları çeşitli değişkenlere göre (görev, cinsiyet, toplam hizmet yılı, eğitim durumu) nasıl değişmektedir?

5. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı arasında bir ilişki var mıdır? Bu araştırma problemine göre aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur;

H1a: Yönetici görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H1b: Öğretmen görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H2a: Yönetici görüşlerine göre, örgütleme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H2b: Öğretmen görüşlerine göre, örgütleme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H3a: Yönetici görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H3b: Öğretmen görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H4a: Yönetici görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H4b: Öğretmen görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H5a: Yönetici görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H5b: Öğretmen görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H6a: Yönetici görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H6b: Öğretmen görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H7a: Yönetici görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H7b: Öğretmen görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H8a: Yönetici görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H8b: Öğretmen görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H9a: Yönetici görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H9b: Öğretmen görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H10a: Yönetici görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H10b: Öğretmen görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H11a: Yönetici görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H11b: Öğretmen görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H12a: Yönetici görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H12b: Öğretmen görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H13a: Yönetici görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H13b: Öğretmen görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H14a: Yönetici görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H14b: Öğretmen görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H15a: Yönetici görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H15b: Öğretmen görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H16a: Yönetici görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H16b: Öğretmen görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H17a: Yönetici görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H17b: Öğretmen görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H18a: Yönetici görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H18b: Öğretmen görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H19a: Yönetici görüşlerine göre, değerlendirme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H19b: Öğretmen görüşlerine göre, değerlendirme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H20a: Yönetici görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H20b: Öğretmen görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H21a: Yönetici görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H21b: Öğretmen görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H22a: Yönetici görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H22b: Öğretmen görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H23a: Yönetici görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H23b: Öğretmen görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H24a: Yönetici görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H24b: Öğretmen görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H25a: Yönetici görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H25b: Öğretmen görüşlerine göre, değerlendirme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H26a: Yönetici görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H26b: Öğretmen görüşlerine göre, örgütlenme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H27a: Yönetici görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H27b: Öğretmen görüşlerine göre, eşgüdümleme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H28a: Yönetici görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H28b: Öğretmen görüşlerine göre, iletişim boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H29a: Yönetici görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H29b: Öğretmen görüşlerine göre, etkileme boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H30a: Yönetici görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

H30b: Öğretmen görüşlerine göre, karar verme-planlama boyutu okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

MEB tarafından okullarda teknolojik araçların yaygınlaştırılması ve etkin kullanılması için çeşitli proje çalışmaları yapılmakta ve uygulanmaktadır. Temel Eğitim Projesi, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi, Endüstriyel Okullar Projesi, Yaygın Mesleki Eğitim Projesi, Çağı Yakalama 2001 Projesi, World Links Projesi, Eğitim Portalı, Bilgiye Erişim Portalı, Skool. tr, Think.com Portalı, Intel Öğretmen Programı, Intel Öğrenci Programı, Yenilikçi Öğretmenler Projesi, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS), e-Hizmet içi Eğitim, e-Taşınır Projesi ve e-Okul Projesi gibi Bakanlıkça uygulanan projeler, büyük ölçüde eğitim, bilgi ve bilişim teknolojileri olarak ifade edilen teknolojilerle ilgilidir. Bu projelerin en önemlilerinden biri, Dünya Bankası ile 25 Haziran 1998 tarihinde imzalanan anlaşma sonucunda yürürlüğe giren Temel Eğitim Projesidir. Bu proje kapsamında ülke genelinde bir çok bilişim teknolojileri sınıfı kurulmuştur. (MEB, 2012). Milli Eğitim

Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı arasında 22.12.2010 tarihinde imzalanan bir protokolle "Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi" (FATİH) isimli bir proje başlatılmıştır. FATİH projesi ile 40 bin okulda, altı yüz bine yakın dersliğin akıllı sınıf formuna dönüştürülmesi planlanmaktadır (MEB, 2010). Özetle MEB, okullarda eğitim-öğretim süreçlerinde, eğitim teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmak, eğitim yönetiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını artırmak ve çalışanlarının hizmet içi almalarını sağlamak amacıyla çeşitli projeler kapsamında çalışmalar yapmaktadır. Bu projelerin başarıya ulaşmasında okul yöneticilerinin gösterdikleri teknolojik liderlik davranışları büyük önem taşımaktadır. Ayrıca okullarda kurulan teknolojik alt yapının eğitim ve yönetim süreçlerinde kullanılmasında okul yöneticilerine görevler düşmektedir. Alan yazın incelendiğinde, teknolojik liderlik ve okul yöneticilerinin teknolojiyi kullanma düzeylerine ilişkin çalışmalar varken, yönetim süreçlerinde BİT kullanımına yönelik sadece bir çalışmaya rastlanmıştır. Yine araştırmacı tarafından alan yazın taramasında BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımıyla, okul yöneticilerinin gösterdikleri teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırma sonuçlarının alandaki bu eksikliği dolduracağı düşünüldüğünde önemli olduğu söylenebilir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Görüşmelerde ve uygulanan anketlerde gizlilik sağlanmış ve gönüllü katılımcılar ile çalışılmıştır. Böylece içten yanıtlar elde edilmeye çalışılmıştır. Nicel araştırmada da tek tek kurum ve kişilerin bilgisi değil, toplu karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu nedenle araştırma verilerinin gerçek algıları yansıtması beklenmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma;

1. Araştırmanın nicel araştırma yöntemiyle yapılan bölümünün sonuçları, 2015-2016 öğretim yılında Antalya İl merkezindeki Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı merkez ilçelerindeki, resmi genel liselerinde ve meslek liselerinde görev yapan okul müdürleriyle ve öğretmenleriyle sınırlıdır.
2. Araştırmacı tarafından geliştirilen "Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları" ve "Bilişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı" veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerle sınırlıdır.

3. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, Antalya ili Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı merkez ilçelerinde bulunan genel liselerde ve meslek liselerinde görev yapan on sekiz okul yöneticisiyle yapılmıştır.
4. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımıyla elde edilen bulgular evrene genellenemez. Ancak analitik genelleme yapılabilir. Çalışmada nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı bölüm ile ulaşılan sonuçlar, araştırmanın evreni olan Antalya ili merkez ilçelerindeki kamu ilköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenlerine genellenebilir.

1.6. Tanımlar

Bilgi ve İletişim Teknolojisi: Bilginin toplanmasını, işlemlerini, depolanmasını, ağlar aracılığı ile bir yerden bir yere iletilmesini sağlayan iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojiler "bilgi ve iletişim teknolojisi" olarak adlandırılmaktadır (Şimşek ve Akın, 2003; Anameriç, 2005).

Okul Yöneticisi: Ortaöğretim kurumlarında, müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticileri kapsar (MEB, 2015).

Teknolojik Liderliği: Teknolojinin örgütte etkili ve verimli kullanılmasında gerekli eşgüdümlemeyi yapan, örgütü bu konuda etkileyen, yönlendiren ve yöneten kişi (Tanzer, 2004).

Genel Lise: Dört yıllık öğretim veren ve bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vererek hayata ve yükseköğretime hazırlayan programların uygulandığı ortaöğretim kurumlarını (Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi ve Spor Lisesi), kapsamaktadır (MEB, 2015).

Meslek Lisesi: İş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerinin güncelleştirilmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek etiği, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile iş alışkanlığının kazandırılmasını amaçlayan okulları kapsamaktadır (MEB, 2015).

Yönetim Bilgi Sistemleri: Örgüt planlarının ve yönetim fonksiyonlarının etkinliğini artırmak amacıyla insan ve bilgisayar tabanlı kaynakların toplanması, saklanması, değerlendirilmesi, iletişimi ve kullanımınıdır (Yozgat, 1998).

Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemleri: Eğitim yönetimine, yönetimin tüm kademelerinde uygun, doğru, kullanışlı, zamanında ve maliyet etkililiği olan bilgiyi sağlamak üzere insanları, süreçleri ve teknolojiyi bir araya getiren kapsamlı sistemlerdir (Bayrakçı, 2007).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Dünyadaki hızlı değişimlere paralel olarak okul yöneticilerinin de rolleri değişmektedir. Bu değişen roller çeşitliliğine okul yöneticilerinin teknoloji yeterliliği eklenmiştir. Teknoloji yeterliliğine sahip olmak için, okul yöneticilerinin teknolojiyi tanıması, anlaması, uygulamalarını bilmesi ve benimsemesi gerekir. MacNeil ve Delafield (1998)'a göre; okul yöneticilerinin önemli rolleri arasında takım oluşturma, karar verme ve işgörenleri bu kararlara katma, gelişen teknoloji yeterliliğine sahip olma, beceri ve davranış özelliklerine sahip olmalıdırlar. Bunun yanı sıra, gelişen teknoloji yeterliliği ile bütünleşen teknolojik liderlik, okul yöneticilerine hem okul yönetimini hem de personelini geliştirmede farklı bir bakış açısı kazandıracığından dolayı önemlidir (Altun, 2002, s.18). Okul yöneticileri, bilgisayar ve ilgili teknolojilerin okula transferi ve etkin kullanımı konusunda sorumluluğu üzerinde taşıyan kişilerin başında gelmektedir. Teknolojinin okullarda etkin kullanımı, başka bir ifadeyle, "elektronik okul"un oluşturulması için çevresel baskılar, eğitim yöneticilerine yeni görevler yüklemiştir. Teknolojilerin alımı, bilgisayar laboratuvarlarının oluşturulması, öğretmenlerin bu konuda eğitiminin sağlanması, bilgisayar eğitimi görmüş öğretmenlerin sisteme kazandırılması ve teknolojinin etkin bir biçimde okul yönetiminde kullanılması, bu yeni görevlerden bazılarıdır. Bilgisayarların ve bilgisayarlarla ilgili bilgi teknolojilerinin, okul yönetiminde ve sınıfta etkin bir biçimde nasıl kullanılabileceği, okulda kullanılan "yazılım" programlarının nasıl değerlendirilmesi gerektiği, okulun ve bireysel üretkenliğin artırılmasında bilgisayarların rolü, teknolojideki yeni gelişmeler ve bu gelişmelerin okula yansımaları, eğitim yöneticilerini bu alanlarda bazı yeterliliklere sahip olmaya zorlamıştır (Turan, 2002a, s.30-31).

Bilgisayar teknolojisinin telekomünikasyon ile bütünleştirilmesi, günümüzün artan küresel rekabet ortamında hem örgüt içi hem de örgütler arası iletişimde devrim niteliğinde değişikliğe sebep olmuştur. Bugün, örgütler münferit bilgisayarlar yerine bunların birbirlerine muhtelif şekillerde bağlanmalarıyla oluşturulan ağlardan yararlanmaktadır. Çok yakın bir zamanda bu tür ağları kullanmayan örgütlerin azınlık haline geleceği öngörülmektedir. Bilişim teknolojisi kullanan birçok örgütte yöneticiler coğrafi olarak nerede konumlandıkları önemli olmaksızın ağlar aracılığıyla birbirine bağlı proje ekiplerinde görev almakta, böylece, nerede olurlarsa olsunlar hem meslektaşlarına hem de kendilerine gereken bilgiye ulaşabilmektedirler (Şimşek ve Akın, 2003, s.198).

Örgütlerde teknoloji kullanımıyla birlikte geleneksel örgüt yapısında radikal değişiklikler meydana gelmiştir (Magalhaes, 1999, s.136). Yeni teknolojiyi kullanan örgütlerin alt yapılarını kurarak örgütsel değişime uğramaları söz konusudur. Bu tip organizasyonlar kalite ve hızı yaratmışlardır. Bilişim tabanlı örgütlerin amacı, sadece bilgileri toplamak ve onu bir kutu içinde saklamak değil, doğru bilgilere ulaşmak ve iyi bir veri tabanı ile bu verileri kullanacak sistemi oluşturmaktır. Bilgiye ulaşmak artık kolaydır, ancak önemli olan bu yeni teknolojiyi verimli bir şekilde kullanacak yetişmiş insan unsurudur. Bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) kullanan organizasyonlar, “sürekli öğrenme” (continuous learning), “hayat boyu öğrenme”, “kendi kendine öğrenme”, “öğrenmeyi öğrenme” gibi eğitim stratejileri geliştirmektedirler. Verimliliğin artması için sürekli öğrenme gereklidir (Wolff, 2005, s.4). BİT kullanımının okul yönetiminde verimlilik ve etkililik olumlu yönde etki ettiği söylenebilir. Verimlilik zaman, nitelikli veri ve veri girişi, veri işleme ve bilgi transferi boyutlarında olmaktadır. Etkililik, teknoloji kullanımıyla okul amaçlarının gerçekleşmesinde daha iyi sonuçlar elde edilmesi, ders programlarının tasarlanması, eğitim politikaların belirlenmesi ve değerlendirme süreçleri boyutlarında olmaktadır (Padro, 2003, s.158).

Günümüzdeki toplumlar ve kuruluşlar, klasik sistemlerini tamamen bilgisayar temelli olarak yeniden yapılandırma çabaları içine girmişlerdir (İşman, 2001, s.1). Örgütlerdeki karmaşıklığı gidermek için kullanılan bilgi teknolojileri (başta bilgisayarlar olmak üzere) örgütlerde hız ve verimi arttırırken bir yandan da örgütlerde bilgisayar okuryazarlığı, yazılım, donanım maliyetleri, eğitim ve bunların niteliği gibi yeni sorunlar eklemiştir (Bensghir, 1993, s.245). Eğitim alanındaki değişim sürecinde, mevcut sorunlara potansiyel bir çözüm olarak teknolojiye yönelinmiştir (Altan, 1998, s.295).

Hızla değişen bir dünyada okul örgütlerinin de yapı ve işlevlerinde önemli değişiklikler meydana getirdiği söylenebilir. Bilimsel bilgi hızla artmakta ve kitle iletişim araçlarında meydana gelen hızlı gelişmeler, iletişim yoğunluğunu arttırmış ve uluslararası iletişime sürat kazandırmıştır (Çelik, 2000, s.144). Teknolojideki değişiklikler ve bilginin hızlı artışı toplumun pek çok alanında önemli değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişimle birlikte toplumun gereksinim duyduğu birey tipi, öğrenme ve bilginin dağıtımı da eğitimden beklentileri arttıracak yönde değişim göstermektedir.

Eğitim sisteminin bu toplumsal değişim ve beklentileri karşılayabilmesi ancak teknolojinin sunduğu olanakların kullanılması ile mümkün olacaktır. Gelişen bu teknolojilerden birisi olan bilgisayar, günlük yaşamda olduğu kadar her tür ve kademedeki eğitim kurumlarında da bir öğretim aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır (Erkan, 2004, s.141). Öğretim teknolojisi ve özellikle bilgisayarlar, okul sistemlerinde önemli rol oynamaktadır. Sınıfta kullanılan

teknolojilerin sonucunun belirsiz olduğu ve başarı durumunun kesin olarak hesaplanmasının zor olduğu söylenebilir. Eğitimde teknoloji etkisinin analizi; teknolojinin kullanım biçiminin, teknolojinin gerçek özelliklerinden daha önemli olduğu üzerinde durulmaktadır (Kearsley ve Lynch, 1994, s.1). Eğitim sistemlerinde bilgisayardan genel olarak beş temel alanda yararlanıldığını söylenebilir. Bu alanlar, eğitim araştırmaları, eğitim yönetimi hizmetleri, ölçme-değerlendirme ve rehberlik hizmetleri, bilgisayar öğretimi ve öğretme-öğrenme etkinlikleridir (Demirel, Seferoğlu, Yağcı, 2002, s.133; İmer, 2000, s.6; Uşun, 2003, s.43; Vural, 1999, s.17).

Bilgisayar ve telekomünikasyon alanındaki teknolojik gelişmeler, eğitim sisteminde yapılacak reform çalışmalarının anahtar unsurlarından biri olabilir. Teknolojinin, okulların tekrar yapılandırılmasında önemli görev üsteleneceği söylenebilir (Scanga, 2003, s.3). Son yıllarda eğitim kurumlarında geleneksel yöntemlerle ve araç gereçlerle yapılan eğitim ve öğretim yerini bilgi teknolojilerinden faydalanılarak oluşturulan çoklu öğrenme ortamına bırakmaktadır. Bu durum eğitim yönetiminde de etkili olmakta ve bilgi teknolojileri kullanımının bu alana özellikle bilgisayar aracılığıyla girmesine neden olmaktadır (Yılmaz, 2005, s.72). Buna dayalı olarak da okullarda bilgisayar sistemine geçiş için azımsanamayacak düzeyde kaynakların ayrıldığı gözlenmektedir. Ancak birçok okulda bilgisayara sahip olunduğu halde verimli bir şekilde kullanılmadığı gözlenmektedir (Erdoğan, 1993, s.22).

Okul yönetimi, çok miktarda verinin işleme sokulmasını gerektiren karmaşık bir iştir. Bilgisayar, çok sayıda bilgiyi (data) muhafaza etme özelliğine sahip olduğu için yöneticiler, bilgisayar sayesinde bilgilere kolayca ulaşarak karar verme sürecinde düşünmeye daha çok zaman ayırabilir ve doğru kararlar alabilir (Bozeman ve Spuck, 1991, s.518; Erdoğan, 1993, s.23). Bilgisayar destekli yönetsel aktivitelerden olumlu sonuçlar alınmaya başlandığında, okul yönetimi bilgisayarlardan elde edilen olası desteklere önem vermeye başlamıştır. Yöneticiler, kendi planlarını destekleyici, karar vermelerini ve fonksiyonları kontrol etmelerini sağlayan bilgi sistem desteğine ihtiyaç duyabilirler (Essink ve Visscher, 1987, s.369). İnterneti ve diğer özelleştirilmiş web bağlantılarını kullanarak yöneticiler devlet tarafından veya diğer kurumlar tarafından oluşturulmuş elektronik veri tabanlarına, yerel okul sistem bilgisayarlarına, kütüphanelere, ulusal bilgi servislerine erişebilirler (Kearsley, 1995, s.38; Picciano, 1994, s.77; Ray ve Davis, 1991, s.71). BİT kullanımı yönetici görevlerinin düzene konmasını ve saklanmasında yardımcı olur böylelikle mesleki gelişime ve eğitim-öğretim faaliyetleri için zaman kalır. E-mail ve internet kullanımıyla birlikte meslektaşlarla, aileler ve çevreyle olan

etkileşim artar. Uzaktan eğitim kursları, eğitim araştırmalarına ve yönetim planlarına erişim sayesinde mesleki eğitim gelişim aktiviteleri artmış olur (Kosakowski, 1998, s.2-3).

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay haline gelmesi, eğitimde teknoloji kullanımını zorunlu kılmaktadır. Ancak teknolojinin okula girmesi tek başına etkili kullanımı için yetersizdir. Önemli olan öğretmen, öğrenci, aile ve eğitim yöneticilerinin teknolojiyi kendi amaçlarına uygun olarak kullanabilmesi, öğrenme-öğretme sürecinde bir yarar sağlayabilmesi, kendine yeterli olabilmesi, okul kültürüne dâhil edebilmesi ve yenilikler için öncül olabilmesidir (Tanzer, 2004, s.30). Eğitim kurumları, toplumsal değişme ve gelişmeleri hem başlatan hem de yönlendiren kurumlardır. Bu özellikleriyle eğitim kurumları, teknolojik gelişmeleri izlemek, bu teknolojileri de kullanmak ve bunların nasıl kullanıldığını öğrenmekle yükümlüdür. Daha açık bir ifadeyle eğitim kurumlarının toplumun gereksinimleri doğrultusunda, öğrencileri bilgi çağına uygun, bilgi toplumunun özelliklerini göz önünde tutarak geliştirilmesi gerektiği söylenebilir (Karahan, 2001, s89).

20. yüzyılın ortasından itibaren, eğitim örgütlerinde BİT'in etkisi görülmeye başlanmıştır (Telem, 2001, s.345). Okul bilgilerinin ele alınışında ve akışındaki değişiklikler, bilginin ele alınışını önemli oranda değiştirmiştir. Doküman analizleri, nicelik olarak BİT' in bilgi, tablo ve grafik sunumu gibi çeşitli formatlardan oluşmaktadır. Bu analizlerden oluşan raporlar; öğrenci-personel bilgisi, notlar, hobiler, devamsızlık bilgileri, davranış, öğretmen-personel bilgisi, geçmiş ve şimdiki performanslar, bireysel seviye raporları ve sınıflar, not seviyeleri, öğretmen ders bilgileri ve karşılaştırmalı okul raporlarından oluşur. Nitelik olarak raporlardan güvenilirlik, güncellik, okunabilirlik, zamanlama ve kolayca elde edebilirlik beklenir. Bu raporlar; aynı dersi farklı öğretmenlerden alan öğrencilerin başarıları, istenilen bir derste ki öğrencilerin başarılarının uzun süreli analizleri, öğrenci ya da sınıf başarısının diğer sınıflara karşılaştırılması gibi öğelerden oluşabilir. Yine veri tabanında elde edilecek bilgiler sayesinde, başarısız ve çok başarılı öğrencilerin saptanması, problemlili sınıfların ya da çalışma gruplarının tanımlanması, cinsiyet grupların ya da tüm sınıf seviyesinin karşılaştırılması yapılabilir (Telem, 2001, s.349).

Yöneticilerin kurumlarını doğru ve etkin bir şekilde yönetebilmeleri için örgütleri ile ilgili bilgilere gereksinimleri vardır. Kurumun doğru ve etkin bir biçimde yönetilmesi yönetim fonksiyonlarının da etkin ve verimli olarak işlenmesini gerektirmektedir. Bir yönetici kendi örgütünü ne kadar iyi tanır ve onunla ilgili ne kadar çok bilgi toplarsa yönetim süreci de o kadar sağlıklı işler. Yöneticiler örgütleri için gerekli bilgiyi örgütün iç ve dış kaynaklarından sağlamaktadır. Bilgi, kişisel ve kurumsal kararların temelini oluşturur.

Örgütler hedeflerine ulaşmak için bilgiye ihtiyaç duyarlar. İhtiyaç duyulan bilginin türü, yapısı ve içeriği bu bilgiyi kullanan birimin yürüteceği işlere göre farklılık gösterir. Örgütün alt kademelerinde bulunan, yürütmeden sorumlu yöneticilerin bilgi gereksinimleri rutin, günlük, yürütme ile ilgili kararlar için olurken; orta kademe ve özellikle üst kademe yöneticilerin bu gereksinimleri uzun dönemli kararlar alma ve politikalar oluşturmada ortaya çıkmaktadır. (Anameriç, 2005b, s.26-27; Barutçugil, 2002, s.146-148; Çam, 2002, s. 85-91; Karakaş, 1991, s. 254; Yılmaz, 1988, s. 28-29).

Yönetimde bilgi, karar almaya yönelik olarak kullanılan veriler topluluğudur. Gereksinim duyulan yönetim bilgisi, bir organizasyon için kendi aktivitelerini gösteren, saklanabilen, işlenebilen, değişikliğe uğrayan ve en önemlisi gerekli kademelere ve yöneticilere rapor olarak sunulabilen anlamlı veriler bütünüdür (Anameriç, 2005b, s.27). Yönetim bilgi sistemlerini kullanan yöneticilerin planlama, denetim ve yürütme gibi işlevlere ayırdığı zaman azalacağından, güdüleme, önderlik, daha etkili çalışma yöntemleri geliştirme, okul çevresiyle daha iyi ilişkiler kurma gibi bilgisayarla yapılamayacak ve insiyatif gerektiren işlerle daha etkili olarak ilgilenebilir (Çınar, 1997).

Örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için, yönetimin bilimsel anlamda süreçlere ayrılması gerektiği, bunun israfı önleyeceği ve etkililiği arttıracığı söylenebilir. Yönetim süreçleri, çeşitli yazarlar tarafından farklı biçimlerde sınıflandırılmışlardır. Bunlardan biri de Gregg tarafından yapılanıdır. Gregg'e göre yönetim süreçleri:

1. Karar verme,
2. Planlama,
3. Örgütlenme,
4. İletişim kurma,
5. Etkileme,
6. Eşgüdümleme ve
7. Değerlendirmedir (Aydın, 2000, s.125-126).

Yönetim süreçlerinde yer alan plan, bugünden, gelecekte nereye ve nasıl ulaşılacak istendiğinin, nelerin gerçekleştirilmek istendiğinin kararlaştırılmasıdır. Planlama süreci bu şekilde ele alındığında aslında yapılan karar vermedir. Dolayısıyla karar vermekle plan yapmak bir arada düşünülebilir. Burada ayrıştırıcı nokta planların birden fazla kararı içermesi, kararlar toplamı olmasıdır. Plan süreç sonunda yapılan bir tercihi ifade eder. Kararın verilmesi ile süreç tamamlanmıştır. Artık verilen karar uygulanmasına geçilebilir (Koçel, 2010, s.154).

Yönetim sürecinin yönü sürekli yenileşmeye doğru olmalıdır. Yönetim, sürekli olarak toplumsal değişimleri izlemek ve değişen toplumsal istemlere göre amaçlarını geliştirmek zorundadır. Toplumsal amaçların değişmesi, örgütü yenileşmeye zorlar (Başaran, 2000, s.16). BİT, yönetim sürecini, düzensiz ve aynı kalitede olmayan bilgi ve rasgele problem çözümlerinden, amaca yönelik ve sistemli bilgi ve problem çözme düzeyine yükseltmeyi amaçlar. Örgüt içinde tüm çalışanlar, işlerini yaparken bir takım kararlar verirler. Yöneticiler ise, örgütsel düzeyde planlama, yönetme ve kontrol etme ile ilgili kararlar verirler. Bu karar verme sürecinde BİT'in kullanımı, yöneticilere yardımcı olur (Kantur, 1995, s.18).

Okul yöneticileri, teknoloji entegrasyonu için gerekli kaynakların yönetiminden sorumludur. Bunlar, okul teknoloji plan hedeflerini doğrudan etkileyebilir. Okul yöneticileri, yazılım ve donanım alanında kararlar alarak eğitim personeline rehberlik yapabilir (Flanagan ve Jacobsen, 2003, s.139). Bilgisayarlar, okul yöneticilerinin yönetsel işlevlerini kolaylaştırdığı için ve bilgisayarların eğitime entegre edilmesi sürecinde yöneticilere, özellikle bilgi ve tutumları ile öğretmenlere rehberlik etme imkânı sağladığı için önem kazanmıştır (Altun, 2000, s.15).

Bilgisayarların okul yönetiminde kullanılması şu faydaları sağlayabilir (Ergişi, 2005, s.35):

1. Karar verme ve planlama
2. İletişim yönetimi
3. Öğrenci hizmetlerinin yönetimi
4. Eğitim bütçesinin yönetimi
5. İş gören hizmetlerinin yönetimi

Eğitim alanında teknoloji uygulamalarının başarısızlıkla sonuçlanmasının bazı sebepleri vardır. Bunlar; kaynak eksikliği, öğretmenlerin değişime dirençli olması ve yazılım bilgisinden yoksun olması, maliyet giderleri, kitapların teknoloji alanıyla ilişkilendirilmemesidir. Ayrıca, okul müdürünün, eğitim liderliği alanında eksikliği, eğitimsel teknoloji ve bilgisayar destekli öğretimdeki gelişme ve değişiklikler için büyük engel oluşturabilir (Bozeman ve Spuck, 1991, s.516). Müdür yardımcılarının, öğretmenlerin veya diğer personelin bilgisayar kullanması, bazen okul müdürünü kendisine karşı “uzmanlık gücü” elde edebilir, personel üzerindeki etki gücü azalır endişesiyle rahatsız edebilmektedir (Çelikten, 2002. s.183).

Teknoloji bir başka anlamda, din, sanat, edebiyat ve ahlak gibi kültürün bir parçasıdır ve ona eşlik eder. Ancak günümüzde daha çok, teknolojinin ekonomik, kültürel ve toplumsal alanlara etkisi üzerinde durulmaktadır. Teknolojinin, eğitim kurumlarının örgütlenme ve işleyişine; eğitim sürecinde kullanılan yöntem, eğitimin içeriğine ve eğitim yoluyla toplumsal

alana etkisinin de bu çerçevede gözden geçirilmesinin önemli olduğu söylenebilir (Aksoy, 2003, s.5). Teknolojinin okul ile etkin düzeyde bütünleştirilmesi, örgüt yapısının ve süreçlerinin buna göre düzenlenmesi artık kaçınılmazdır. Teknolojik bütünleşmeye olumlu yaklaşıma sahip eğitim yöneticilerinin, teknolojik liderlik davranışları belirleyici faktör olabilir. Yöneticilerin teknolojik liderlik davranışlarını geliştirmelerinin ve bunu yönetim süreçlerinde uygulayabilmelerinin okulu daha etkili kılacağı düşünülebilir.

Okul yönetimi, eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanmasıyla oluşan bir alan olarak tanımlanabilir (Bursalıoğlu, 2002, s.5). Yönetim süreçleri karar verme, planlama, örgütlenme, etkileme, iletişim, eşgüdümleme ve denetim süreçlerini içermektedir. Eğitim yönetimi süreci, okullarda da bu süreçlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir. Bu süreçlerin her birisi günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileriyle desteklenerek, eğitim yönetiminde verimlilik ve etkinlik artışı sağlanmaktadır. Yönetim süreçleri verinin ve bilginin üretilmesi, iletilmesi, işlenmesi, raporlanması, çoğaltılması, imha edilmesi gibi bilgi yönetimi işlevlerini barındırır (Mutlu, 2013, s.183). Okul yöneticisinin, örgütünü başarılı bir şekilde yönetebilmesi için yönetimin teknolojik altyapısını da kurması ve işletmesi gerekmektedir (Erdoğan, 1997, s.28).

BİT'in okullarda ve örgütlerde kullanımı liderlik, karar verme, iş yükü, insan kaynakları yönetimi, iletişim ve planlama gibi süreçlerde değişiklik meydana getirmiştir. Bu süreçler okul yöneticisine, okulun amaçlarının belirlenmesinde, stratejik planlanmaların hazırlanmasında, kaynakların belirlenmesinde, çalışanların performanslarının değerlendirilmesinde ve örgütün başarıya ulaşmasında yardımcı olmaktadır (Gurr, 2000; Shah 2014; Telem 1999; Telem ve Buvitski, 1995; Visscher, 1991).

BİT çalışanları, donanımı, örgütteki işleyişi ve alt sistemlerden gelen bilgiyi, yönetsel fonksiyonları tamamlama konusunda etkili karar vermek, planlamak, örgütlemek, denetlemek ve yönlendirmek açısından doğru ve yeterli bilgiyle oluşturulmuş bir yönetimin entegre edilmiş bir sistemidir. Diğer yandan, bu sistemler bir örgüt içinde denetleme ve karar verme mekanizmasının güçlendirilmesi için bilginin düzeltilmesi, depolanması, işletilmesi, yayılmasını içeren işlemler bütünüdür. Bu bilgi sistemleri bir örgütü desteklemek, analiz etmek, kontrol etmek için; elde edilebilir bilginin toplanması, işletilmesi, depolanması ve dağıtılması konusunda iç içe geçmiş parçaların bir arada çalıştığı bir sistem olarak görülebilir. Bilgi bir örgütün ana varlığıdır; bu nedenle tüm örgütlerin başarısında BİT önemli bir rol oynar. BİT'in bir örgütte 3 önemli rol oynadığı söylenebilir:

- 1) Örgüt faaliyetlerini desteklemek
- 2) Yönetsel karar verme mekanizmasını desteklemek
- 3) Stratejik gelişmeyi desteklemek (Alsalloum, Al-Ruwaili ve Hogbani, 2012, s. 29-30).

2.1. Yönetim Süreçlerinde BİT Kullanımı

Bu bölüme yönetim süreçlerinde yer alan karar verme, planlama, iletişim, etkileme, örgütlenme, eşgüdümleme ve denetim boyutlarında BİT kullanımına ilişkin alanyazın derlenerek aşağıda sunulmuştur.

2.1.1. Karar Verme Sürecinde BİT kullanımı

Karar süreci, örgütte değişiklik yapmak, bir çatışmayı önlemek ya da çözme ve örgüt üyelerini etkilemek amaçları ile kullanılır (Bursalıoğlu, 2002, s.79). Kararların örgütü etkili ve verimli kılması, karar almada kullanılan bilgilerin değerine ve sunulmuş biçimine bağlıdır (Çınar, 2011, s.4). BİT'in, yönetim faaliyetinde, karar almada ve örgüt yapısı ve işleyişini kontrol etmede yardımcı olacak bilginin toplanması, işlenmesi ve iletilmesini sağlayacak araç olduğu söylenebilir (Lewis, Goodman ve Fanot, 1995, s.599).

Teknolojinin okula ve okul yönetim süreçlerine ilişkin en önemli etkisi, okul süreçlerinden biri olan karar verme sürecine ilişkin olmuştur. Eğitim yöneticisinin en önemli işlevlerinden biri karar alma süreçlerini düzenleme ve rehberlik etmektir. Etkili karar vermenin en önemli koşullarından birisi bilgidir. Bilgisayar ve ilgili teknolojileri okulunda etkili kullanabilmeyi başarmış eğitim yöneticileri, kısa sürede binlerce sayfa bilgiye ulaşabilmekte, bu bilgiler ışığında sağlıklı planlar yapabilmekte ve projeler üreterek yarın için okulunu hazırlayabilmektedir (Başaran. 2000. s. 148; Taymaz, 2002, s.83). BİT, örgütlerde karar alan yöneticilere yararlı bilgi ve veri kazandırmak suretiyle örgüt süreçlerinin işleyişini sağlayan teknoloji uygulamalarıdır (Daniels, s.36, 1993; Sarıaslan, 1983, s.39). BİT'i kullanarak odaklanılması gereken alanlara yoğunlaşıp, okuldaki ihtiyaçlar belirlenebilir (Goldring ve Berends, 2008, s.181). BİT, yönetim içerisinde en çok karar verme sürecinde tercih edilir. Bunun nedeni, BİT'in örgüt ile ilgili topladığı bilgileri, karşılaşılan bir durum ya da problem karşısında en kısa sürede gerekli yönetim katmanlarına iletme ile görevli olmasıdır. Bu nedenle BİT, günümüzde yöneticiler için önemli bir yardımcı konumunda yer almaktadır (Anameriç, 2005b, s.38). Okul yöneticileri BİT'in kullanım içeriğini bilmeli ve karar verme süreçlerindeki kullanım alanlarına da hakim olmalıdır (Ray, Candoli ve Hack, 2005, s.97). Bilgi teknolojileri karar alma işlevini bir bütün olarak; daraltarak, genişleterek ya da diğer sistemlere bağlayarak değiştirmektedir. Ayrıca bu fonksiyonu oluşturan alt sistem unsurlarına yönelik olarak da, karar almada yapılması gereken araştırmaların hızını artırmak, seçim işini programlara bırakmak ve değerlendirmede kullanılan teknikleri değiştirmek suretiyle etkilemektedir. Bu iki yoldan

hangisi olursa olsun, bilgi ve iletişim teknolojileri karar almayı genel olarak insan gücünün tekelden alarak BİT destekli karar sistemlerine aktarmaktadır (Whisler, 1970, s.62).

BİT'de hem daha önce hazırlanmış olan hem de gün içinde hazırlanan bilgiler gözden geçirilir. BİT bu aşamada; bilginin sunulması, depolanması yönetim işlemleri ve çevrimiçi uygulamalara erişim için gerekli olduğu durumlarda iletilmesi ve raporlama işlemlerinde yöneticilere yani karar alıcılara yardımcı olur (Afzaal, 2012; Barbadora, 1974, s.2; Ada, 2007, s.548; Anameriç, 2005b, s.39; Aslan ve Sincar, 2011, s.575; Selwood, 2004;). Böylelikle, BİT kullanılması örgütsel hafızadan istenilen bilgiye erişimi ve yöneticilerin karar vermeleri kolaylaştırmaktadır (Spanos, Prastacos ve Poulymenakou, 2002, s. 661).

Karar verme söz konusu olduğunda, kararı verecek olan insan olmak zorundadır. BİT geldiği nokta ne olursa olsun hiçbir BİT aracının karar vermesi beklenemez. İnsan ve BİT'in farklı alanlardaki yeterliliklerinin bir araya getirilmesi fayda sağlayabilir. BİT içinde yer alan bilgisayarlar çok hızlı ve hatasız işlemler yapabilmekte, ancak bağımsız kararlar verememektedir. İnsanlar tarafından önceden tanımlanmış kurallar çerçevesinde kısmen karar verebilmesi mümkündür. Bununla birlikte insanın hisleri ve daha önceden bilinmeyen durumlara karşı çözüm üretebilme yeteneği olmasına rağmen, çok yavaş ve hatalı işlemler yapabilmektedir (Cura, 2009, s.29).

Bilgisayar destekli iletişim ve karar destek teknolojilerinin kullanılması, daha yüksek nitelikli kararlara yol açar. Örgütlerin, verdikleri kararlar ve bunların sonuçları hakkında dönüt almaları gerekir. Böylece daha önce verilen kararların doğurduğu sonuçlar, denetim süreci ile değerlendirilecek ve yeni verilecek, etkililiği ve verimliliği artıracak kararlar için somut, nesnel ipuçları bulunabilecektir. Bilgi sistemleri sayesinde yöneticiler, örgüt etkinlikleri ve örgütün en son durumu hakkındaki bilgileri bilgi ağlarıyla elektronik ortamda süratle elde edebilmekte örgüt performansı ve hedeflerle tutarlılığını değerlendirmekte ve buna dayanarak örgütü yeniden geliştirmektedir (Çınar, 1997, s.294). Hazır olan gerekli bilgi ve olguların ışığında verilen kararlar ve değerlendirmeler, önyargılara ve bireysel önsezilere dayalı kararlardan ve değerlendirmelerden daha üstündür (Aydın, 2000, s.129).

Okul yönetimi, çok miktarda verinin işleme sokulmasını gerektiren karmaşık bir iştir. Bilgisayar, çok sayıda bilgiyi (veriyi) muhafaza etme özelliğine sahip olduğu için yöneticiler, bilgisayar sayesinde bilgilere kolayca ulaşarak karar verme sürecinde düşünmeye daha çok zaman ayırabilir ve doğru kararlar alabilir (Bozeman ve Spuck, 1991, s.518; Erdoğan, 1993, s.23). Bilgisayar destekli yönetsel aktivitelerden olumlu sonuçlar alınmaya başlandığında, okul yönetimi bilgisayarlardan elde edilen olası desteklere önem vermeye başlamıştır. Yöneticiler, kendi planlarını destekleyici, karar vermelerini ve fonksiyonları kontrol etmelerini

sağlayan bilgi sistem desteğine ihtiyaç duyabilirler (Essink ve Visscher, 1987, s369). Bilgisayar yardımı ile birçok okul yönetimi uygulamaları daha az zamanda, daha az maliyetle ve daha az yönetim etkinlikleri ile yapılabilir. Okul yöneticileri karar verme süreçlerini BİT'i kullanarak daha hızlı gerçekleştirebilir. Örneğin; Okulla ilgili bilgi toplamada (planlama ve gelişim, güvenlik, yasal konular), öğretim faaliyetleri, öğrenci devam durumu, disiplin dosyası, sağlık durumu, dersliklerin öğretmenlere göre takvimlenmesi, okul zaman çizelgesi, okul başarısının analizi gibi etkinliklerde bilgisayar kullanılabilir. Bunların dışında döner sermaye ve bütçe çalışmaları da bilgisayarın sağlayacağı kolaylık ile daha verimli yapılabilir (Carter, 2005; Erdoğan, 1993, s.23; Essink ve Visscher, 1987, s.369; Hicks, 1990; Prokopiadou, 2012, s.306.).

BİT'in sağladığı en büyük fayda yöneticinin karar sürecine destek sağlamaktır (Onursoy, 1999, s.86; Şahin, 2006, s.151). Bilgisayar kullanmanın karar verme sürecinde sağladığı en önemli fayda en son ve en geniş veri birikiminin kullanılmasıdır. Bu şekilde bilgisayar, yöneticilerin sağlıklı karar alabilmesine yardımcı olur. Bir bilgisayar sistemi, uygun bir programla çok sayıda personelin yaptığı işi yapabilir. Dolayısı ile bilgisayar sistemine geçmiş bir okulda daha az personele ihtiyaç duyulur (Erdoğan, 1993, s.23).

BİT'ler yöneticiler için, herhangi bir olayın neticesinin ne olacağını tahmin etmeyi gerektiren durumlar ve örgütte yapılması gereken değişiklikler için karar verilmesini gerektiren durumlar için bilgi sağlar. BİT'ler, süreklilik gerektiren ve alınan kararların ne derecede başarılı olduğunu kontrol eden yapıda olmalıdır. BİT aşağıdaki üç durum çerçevesinde yöneticilere karar süreçlerinde destek sağlar.

1. Verilen kararların etkilerini ölçer (verilmesinden önce ve sonra)
2. Çevreyi ölçer (karar verilirken çevre etkileri göz ardı edilemez)
3. Uygun zamanda, uygun yerde devreye girer (bilgi, kendisinden faydalanıldığı ve amaçlara hizmet ettiği oranda bir değer ifade eder) (Yozgat, 1998, s.156).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin karar vermeye etkileri şu şekilde ifade edilebilir.

1. Daha önceleri ayrı olan karar mercilerinin veya merkezlerin bir araya gelmesi ve bütünleşmesi.
2. Karar alma sorunluluğu üst kademeye doğru kayarken, bilgi toplama ve işleme alt düzeyin sorumluluğuna girmiştir.
3. Alınan kararlar ölçülebilir ve objektif hale gelmiştir.
4. Karar alma sayısında artış olmuştur.
5. Planlama döneminde kısalma olmuştur.
6. Karar almayı kişisellikten kurtarma meydana gelmiştir.

7. Daha nitelikli bilgi elde etme imkanı doğmuştur.
8. Rutin özellikte işlerin astlara devredilmesiyle, yönetsel işlerin niteliğinde değişme olmuştur (Bensghir, 1996, s. 252-256).

2.1.2. Planlama Sürecinde BİT kullanımı

Planlama, örgütlerin, yönetsel, örgütsel ve işlevsel amaçlarını gerçekleştirmek için gereken girdileri sağlama ve kullanma yollarının kararlaştırılması sürecidir (Başaran, 2000, s.103). Yöneticiler, gerçekçi planlar hazırlayabilmek için çok miktarda bilgiyi, yeterli bir hassasiyet derecesi ile işlemek ve elde edilen sonuçlara göre planlamalarını yapmak durumundadırlar. Hazırlanacak planların uygulanabilir olabilmesi için geçmişe ait bilgilerin tamamının değerlendirilmiş olması ve geleceğe ait tahminlerin doğru olarak yapılmış olması şarttır. Çok miktarda bilginin hızlı bir şekilde işlenerek bu bilgilerden arzu edilen sonuçların elde edilmesinde bilgisayarların önemli yardımları vardır (Soysal, 1989, s.7-8). Okul yöneticileri, şimdi ve gelecekte kendi alanlarındaki temel bilgileri iyice kavramak ve sonrada disiplinlerine yakın alanlarla ilgilenmek için gerekli bilgilere sahip olmak ihtiyacındadır (Koç, 2005, s.9). Okul yönetiminde BİT ve çevrimiçi ağların kullanılmasıyla birlikte, okul yöneticileri insan ve fiziki kaynak planlamasını, yönetimini ve kullanılmasını daha etkili yapmaktadırlar (Salimi ve Ghonoodi, 2012, s. 143). Bilgisayar ve ilgili teknolojiler sayesinde çağcıl okul yöneticisi, kısa sürede binlerce sayfa bilgiye ulaşabilmekte, bu bilgiler ışığında daha sağlıklı planlar yapabilmekte ve projeler üretebilmektedir (Turan, 2002a, s.272).

Planlama, yönetim sürecinin ilk aşamasında işlemlerin niçin, nasıl, hangi araç ve yöntemlerle, kimlerin işbirliğiyle, ne zaman ve nerede yapılacağıının belirlendiği bir süreçtir. Her plan bir karar verme durumunu gerektirmektedir. Planlama ve karar verme arasındaki ilişki göz önüne alındığında BİT'lerin her iki aşama üzerinde etkisi olduğu söylenebilir. (Anameriç, 2005b, s.33). Bilgi sistemlerine aktarılan karar alma fonksiyonu, çevre ile karar alanları arasında karşılıklı bir geri beslemeye imkân tanıyarak gerekli değişikliklerin zamanında yapılmasına zemin hazırlamaktadır. Böylece planlama yapma dönemi kısalmakta ve tahminde bulunma sürecinde hata riski azalmaktadır (Kuşlu, 2010, s.104). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin planlamaya etkisi, daha çok, planlama için gerekli verilerin toplanması ve bilginin hızlı olarak iletilmesi doğrultusundadır. Örgütün bilgi sisteminin kurulmasında klasik sistem tasarımı ve planlama işlemlerinden, yeni sistem örgütün geliştirilmesinde de bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağlamış olduğu bilgilerden yararlanılır (Anameriç, 2005b, s.33). Planlama süreci bir kararlar toplamıdır. Bu yüzden karar alma sürecinde BİT'den ne kadar

yararlanılırsa, planlama o kadar verimli, gerçekçi ve güvenilir olacaktır (Anameriç, 2005a, s.176; Ülgen, 1990, s.183-185).

Planlama ve karar vermede temel ihtiyaç, karar vermede yer alan farklı yetki ve sorumluluklara sahip yöneticiler arasında koordinasyonu gerçekleştirmek ve ortak hedeflere ulaşmayı sağlamaktır. Bilgi sistemlerinin gerçekleştirdiği bu hizmet, bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla bu bilgilerin amaca yönelik raporlar şekline getirilmesi olarak ortaya çıkmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin planlamaya etkileri şu şekilde ifade edilebilir (Ülgen, 1990: 183-188):

1. Planlama için gerekli olan zaman azalmıştır.
2. Planlamada bilimsel yöntemlerin kullanımına olanak sağlanmıştır.
3. Karar almak için gerekli bilgilerin edinilmesi kolaylaştırılmıştır.
4. Farklı yönetim kademelerinde karar süreci için gerekli bilginin sağlanmasını kolaylaştırmıştır.
5. Geleceğe yönelik tahminlerin doğruluk derecesini artırmıştır.
6. Planların içerdiği konuların kapsamını genişletmiştir.
7. Yöneticilerin karar verme yeteneklerini geliştirmiştir.
8. Planlama yapma süresini kısaltmış ve maliyetini düşürmüştür.
9. Yönetim hiyerarşisinde kararların merkezîleşmesini sağlamıştır (Ülgen, 1990, s.183-188).

2.1.3. İletişim Sürecinde BİT kullanımı

İletişim, yöneticinin gönderdiği mesajla astını etkilemesi, astın da üstünü yanıtlamasını içeren bir etkileşim sürecidir. İletişimin oluşması için, vericinin bir ileti hazırlaması, bu iletiyi uygun bir taşıyıcı ile alıcıya göndermesi, alıcının iletinin gereğini yerine getirmesi ve vericiyi yanıtlaması gerekir (Başaran, 2000, s.103). Teknolojideki gelişmeler örgütteki iletişimin kalitesini ve miktarını etkiler. Elektronik posta (e-mail), anlık mesajlaşma, sosyal ağ, internet veya web günlüğü (blog), bilgisayarda oluşturulan slayt sunumları ve video konferans olmak üzere altı teknolojik gelişme teknolojinin iletişim üzerindeki etkisini açıkça göstermektedir (Lunenburg ve Ornstein, 2013, s.171). BİT'in örgütlerde kullanılmasıyla birlikte, çalışanların BİT'i kullanımından önce ve sonra işi yapmak üzere harcadıkları iletişim zamanı oranındaki değişme ve örgüt üyeleri arasındaki kişisel iletişim yapısındaki değişme olduğu söylenebilir. BİT örgütlerde iletişimi değiştirmiş ve giderekte değiştirmeye devam etmektedir (Bensghir,

1996, s. 237). Örgütte kullanılan BİT araçlarıyla birlikte kurumda ve çalışanlarda yatay, informal, supontane iletişim boyutlarında artış meydana gelmiştir (Willmot ve Murray, 2001, s.172). BİT, paralel iletişimden çok doğrudan iletişime olanak sağladığı için, geleneksel hiyerarşik örgütlerde geçerli olan paralel iletişimin olumsuzluklarını (mesajın üst kademedan alt kademeye ya da tersi yönde yeterince ulaştırılmaması gibi) ortadan kaldırarak mesaj filtreleme, çarpıtma ve göz ardı etme gibi sorunları yok etmektedir (Bensghir, 1996, s. 259). Ortak ağ üzerindeki bilgisayarlar aracılığıyla mesajlar ve diğer bilgiler kurum içinde çalışanlar arasında veya diğer kurumlarla paylaşılabilir (Visscher, 1996b, s.324).

Organizasyonların gelişmesi yöneticilerin daha güvenilir iletişim kanalları kullanmalarını beraberinde getirmiştir. Bu amaçla düzenli raporlama standart hale getirilmelidir. Bilgi akışı ve iletişim kanalları, sorunları kısa zamanda çözümlenebilecek ve organizasyonların kritik faaliyet noktalarına yönetsel karar (taktiksel) yollarını açmak amacıyla düzenlenmelidir. Böylelikle uzun ömürlü bir BİT'in kullanımının gerçekleşmesinin yanında organizasyonun yönetimini daha ciddi ve dikkatli düşünen yöneticiler de yetişmiş olacaktır (Anameriç, 2005b, s.32).

BİT'in iletişime etkileri şu şekilde ifade edilebilir (Bensghir, 1996, s. 259):

1. BİT ve elektronik mesaj sistemi, önceden biçimsel olmayan iletişim kanallarından geçen mesajların izlenmesine olanak tanımaktadır.
2. BİT, örgüt çalışanlarına ortak bilgiler sağlamaktadır. Bu olanak, geleneksel iletişimde ortaya çıkan örgüt çalışanlarının güç ve statü farklılığından kaynaklandığı sorunları ortadan kaldırmaktadır.
3. Elektronik mesaj ve BİT doğrudan iletişim sağlamaktadır.
4. Bilgisayar destekli bilgi sistemleri etkili kişilerarası iletişimin önemini azaltmamakta, aksine artırmaktadır.
5. Yeni bilgi akışı ve çalışma ilişkileriyle birlikte kişisel iletişim artmaktadır.
6. BİT daha az yüz yüze iletişim sonucunu doğurmuştur.
7. Örgütsel iletişimin etkililiğini artırmaktadır.

BİT'in örgütlere girmesiyle birlikte örgütsel iletişimde kimi değişiklikler gündeme gelmiştir. Bu sistemlerin mevcut geleneksel iletişim yapısı ile entegre edilmesi yerine, bu teknolojilere uygun yeni iletişim yollarının düzenlenmesi ve uygulanmasının örgütsel etkililiği daha olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

2.1.4. Etkileme Sürecinde BİT kullanımı

Etkileme, yetki ve sorumluluk sahibi olan yöneticinin astlarının faaliyetlerini etkilemesi ve onlara ne yapmaları gerektiğini bildirmesiyle ilgili bir yönetsel faaliyettir. Bunların olması için yöneticilerin yapması gereken işlemler ve yapılan işlemlerin durumu hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Gerekli olan bu bilgiyi de büyük ölçüde BİT sağlayabilir.

Etkileme sürecinde üstlerin astlarına yetki devretmesi söz konusudur. Bilgisayar ve dolayısıyla da BİT kullanımında da bu yetki kullanımı gerçekleşmektedir. Veri tabanlarında, karar modellerinde verilerin işlenmesi, sorumlu personel tarafından yapılmalıdır. Bu işlem, standartlaşmayı sağlar, yanlışları azaltır ve performans değerlendirmesini kolaylaştırır. Belirlenen bu yetki ve sorumluluğu ancak üst düzey yöneticileri ayarlayabilmektedir. Yöneticilerin bilgisayardaki yetkileri, programlara girerken ya da donanımı açarken ekrana gelen şifreler yardımıyla kullanılmaktadır. Bu şifreler personelin işlem yapacağı bölümlerin sınırlandırılmasına, değiştirilmesine ve gerekirse de engellenmesine izin vermektedir. Yöneticilerin astlarına yetki dağıtımını da aynı yolla gerçekleştirmektedir (Anameriç, 2005b, s.37).

BİT, yürütme sürecinde kuralların ve talimatların hazırlanmasını ve kullanılmasını artırır. Gerek elle yapılsın gerekse bilgisayara dayalı bilgi sistemi yardımıyla yapılsın yapılacak işler öncelik sırasına göre belirlenip, bu işlemlerin kurallarının belirlenmiş olması gereklidir. Bu hazırlıkların yapılması ile veri giriş ve bilgi akışında bir standart sağlanmış olur.

BİT'in yürütme sürecine olan faydaları şu başlıklar altında toplanabilir.

1. Kural (prosedür) ve disipline olan gereksinimi artırır.
2. Astların kendi kendilerini yönetme yeteneklerini geliştirir.
3. Düzenli bir emir - komuta ve raporlama sistemin kullanımını gerçekleştirir.
4. Bölümler arası bilgi alış verişini kolaylaştırır.
5. Organizasyon içindeki bölümlerin entegrasyonunu sağlar.
6. Yönetsel işlemlerin bir sistem anlayışı içinde değerlendirilmesini sağlar.
7. Orta ve alt kademe yöneticilerinin kendi kendilerini yönetmelerine olanak tanır (Ülgen, 1990, s.197-199).

2.1.5. Örgütlenme Sürecinde BİT kullanımı

Örgütlenme, örgütlerin amaçlarını gerçekleştirmek için yapıyı kurma sürecidir. Bu süreçte sistem kuramına göre yapı kurulur (Başaran, 2000, s.103). BİT'in kurulması, organizasyonun örgüt yapısında da değişikliklere neden olmaktadır. BİT kullanımına geçilince bilgisayara ilişkin işleri yürütecek yeni personele gereksinim doğarken, bilgisayarın işlerini ortadan kaldırdığı ya da kapsamını daralttığı bir personel fazlalığı da görülecektir. Bu durum yönetimi, personele ilişkin kadrolama ve düzenleme faaliyetlerinde yeni kararları almaya zorlayacaktır. Ayrıca bilgisayar kullanımında etkinliği sağlamak için bazı işlerde standartlaşmaya gidilecek ve yeni çalışma gruplarının oluşturulması gerekecektir. Tüm bunlar yeni uygulamaya karşı bir tepki ya da bir direnişin doğmasına neden olabilir. Bu tepkilerin en az düzeye indirilmesi için yöneticiler gerekli önlemleri zamanında almalıdırlar (Sarıaslan, 1983, s.53-54). BİT'in geliştirilmesinde, uygulanmasında ve denetlenmesinde yeni personele ve bu personeli idare edecek yeni yöneticilere gereksinim duyulup duyulmadığı, BİT planlaması sırasında göz önünde bulundurulması gereken önemli noktalardan birini oluşturmaktadır. Personelin belirlenmesi, planlama sürecinden sonra, örgütlenme aşamasında değerlendirilmektedir. BİT'in tasarımında öncelikle organizasyonun yapısını, iç ve dış çevresini, amaç ve hedeflerini, gereksinimlerini belirlemek, ayrı ayrı yöneticilerin gereksinimlerini anlamak için bir araştırma yapmak zorunluluğu vardır. Bu araştırma, sistem analizini temel almaktadır (Anameriç, 2005b, s.33-34).

BİT'in örgütlenmeye etkilerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Örgütte bilgi akışı temeline dayalı bir ilişkinin oluşmasını sağlar.
2. Personel dosyalarının tutulmasında elektronik ortama geçilmiştir.
3. Personel ücret ve maaş işlemleri elektronik ortamda yapılmaya başlanmıştır.
4. Standartlaşmayı olanaklı kılar.
5. Örgütte gerçekleşen bazı işlemlerin ve görevlerin ortadan kalkmasını, değişmesini ve yenilerinin oluşmasını sağlar.
6. Personel eğitiminin önemini artırır.
7. Bazı işlemler için insan emeği yerine makinelerin kullanılmasını sağlar, böylelikle emek, zaman ve maddi yönden tasarruf edilmiş olur.
8. Personelin değerlendirilmesini kolaylaştırır (Ülgen, 1992, s.192-195).

2.1.6. Eşgüdümleme Sürecinde BİT kullanımı

Eşgüdümleme, örgütlerde bulunan tüm güçleri, birbirine uyumlu kılarak, örgütün amaçlarını gerçekleştirmeye yöneltmektir (Başaran, 2000, s.103). Teknoloji örgütteki bireylerin işbirliği yapmasını sağlar, böylece önceden böyle bir etkileşimi engelleyebilecek yapısal engeller kaldırılmış olur. Teknoloji örgüt içi ya da dışıyla ilgili olan yeni bilginin bulunmasına olanak tanır. Bilgi planının oluşturulması teknolojileri, örgüt içi bir bilgi kataloğu oluşturan bilgi kaynaklarını etkili bir biçimde kullanılmasına olanak tanır (Altunoğlu ve Doğan, 2014, s.26; Dur, 2008, s.18). BİT kullanımı ile işletme faaliyetlerinde bir yandan kural ve disipline olan gereksinme artarken diğer yandan da bölümler arası bilgi-alış verişi artmakta ve düzenli bir emir-kumanda zinciri ve raporlama sistemi geliştirilmektedir. Böylece BİT yönetim faaliyetlerinin bütünleşmesine ve eşgüdümleme sürecine önemli katkıda bulunur.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir organizasyondaki tüm yönetim kademelerine bilgi sağlama özelliği ile sistematik olarak alt bölümlerin birbirlerinin yapmış oldukları işlerden bilgi sahibi olmalarını sağlar. Bilgi ve iletişim teknolojileri, bölümler arası bilgi sistemini gerçekleştiren iletişim kanallarının etkin ve verimli bir biçimde kullanılmasını sağlayarak, iletişim kanallarının sürekli olarak açık kalmasını ve organizasyona sürekli bir bilgi akışının gerçekleşmesini sağlamaktadır. Organizasyonlarda kullanılan BİT, koordinasyonun sağlanmasını kolaylaştıracak özelliklere ve yeteneklere sahiptir. Bilgi sistemleri, özellikle geçmişe yönelik olarak üretilen bilginin tekrar kullanılması ve bu bilgilerin depolanması konusunda bilgi merkezi yöneticilerine ve çalışanlarına kolaylıklar sağlayabilir (Anameriç, 2005b: s.37-38).

2.1.7. Denetim Sürecinde BİT kullanımı

Denetim, örgütün yönetim planını uygularken, sapmayı önleme ve düzeltme sürecidir. Bu süreçte, denetlenecek işlerin ölçülenmesi, yapılan işlerin ölçülmesi ve ölçümle karşılaştırılarak kusurların düzeltilmesi, sonucun değerlendirilmesi gerekir. Böylece yönetim süreci tamamlanmış olur (Başaran, 2000, s.103). Yönetim sürecinde denetim, yapılan işlemlerin standartlaşmasını sağlayan, yapılmış ve yapılmakta olan işlemlerin nasıl gerçekleştiğini ve hedeflerin ne kadarına ulaşıldığını belirleyen işlemlerin tümünü oluşturmaktadır. Ortaya çıkan aksaklıkların düzeltilmesi ve ileride ortaya çıkacak olası aksaklıklar için de çözüm yolları geliştirmek, denetleme süreci içerisinde gerçekleşmektedir (Anameriç, 2005b, s.40).

Denetleme işlevi için gerekli olan bilgi ayrıntılı, geçmişe yönelik, miktarı özellikle çok ve kısa vadeli bilgidir. Bunun nedeni denetleme işlevinin, organizasyonun tüm alt bölümlerini

ve burada çalışan tüm personeli kapsamından kaynaklanmaktadır. Bu niteliklere sahip olan denetleme bilgisinin sağlanmasında, verilerin işlenerek bilgilere dönüştürülmesinde ve bunların uygun ortamda saklanarak gereksinim duyulduğu anda kolay erişimini sağlayan veri işleme sistemleri kullanılır. Bu işlemde sonra elde edilen bilgileri amaçlara yönelik olarak özetleyip düzenli raporlara dönüştüren yönetim bilgi sistemleri ve denetlemenin etkili olarak gerçekleştirilmesi ve gereken düzeltmelerin yapılması için doğru, yerinde karar almayı sağlayan karar destek sistemleri kullanılmaktadır. Bu sistemler her şeyden önce organizasyon içinde veri ve bilgilerin toplanmasını, işlenmesi, analiz edilmesi ve kararların alınmasında bütünleşme ve uyumluluk sağlayarak, planlama ve denetleme işlevlerinin uyumluluk içinde yapılmasını sağlarlar. Diğer taraftan bu sistemler, planlama ve denetleme sürecinde gereksinim duyulan bilgileri sağlayarak yönetim işlevlerinin etkinliğini artırıcı rol oynamaktadır (Bensghir, 1996, s.129).

İşleri özetleyen, hataları gösteren, varılmak istenen nokta ile gelinen nokta arasındaki durumu yansıtan bir sistemin kurulu olması denetlemeyi kolaylaştırır. BİT'in denetleme sürecine etkileri şu şekilde özetlenebilir (Ülgen, 1990, s.201);

1. İyi bir raporlama sisteminin oluşturulmasını sağlar;
2. Denetim için gerekli bilgilerin zamanında elde edilmesini sağlar;
3. Denetim için modern yöntemlerin kullanılmasını sağlar;
4. İşlem sonuçlarının üst düzey yöneticiler tarafından anında gözlenip, denetlenmesini sağlar;
5. Sonuçlara ilişkin yazılı verilerin sistematik ve güvenli olarak dosyalanıp, saklanmasını sağlar.

2.2. Bilgi Yönetimi

Örgütler için bilgi, çok farklı sınıflandırmayla tanımlanmakta, yapılan bu tanımlar çerçevesinde çeşitli gruplar altında değerlendirilmektedir. Bilginin bileşenlerini ve kendisini ifade etmek için kullanılan kavramlar arasında veri (data), enformasyon (information), üst bilgi (knowledge) ve akıl (wisdom) sayılabilir. Veri, insan ya da makine tarafından yazılmış semboller ve enformasyonu tamamlayan parçaları ifade etmektedir (Setzer, 2001). Sayılar, mektuplar, şekiller, sesler ve resimler veriye örnek olarak gösterilebilir (Rainer, Turban, Potter, 2007, s.5). Verilerin bir araya getirilmesi ile oluşturulan anlamlı semboller ise enformasyon olarak tanımlanmaktadır. Enformasyon genellikle, bireyler veya kurumlar tarafından bir sorunun çözümü, herhangi bir çalışmanın başlatılması ya da bitirilmesi gibi faaliyetler

sonucunda ortaya çıkarılan verilerin bütününe ifade etmektedir. Bilgi ise herhangi bir konuda insanların kendi alanlarında edindikleri enformasyonu yorumlayarak elde ettiği kararlar ve yeteneklerdir. Bütün bu kavramların da üstünde olan akıl, veriden enformasyona, enformasyondan bilgiye ve bilgiden de yeteneğe dönüşen sürecin en uç noktasını oluşturmaktadır (Odabaşı, 2005, s.2). Veri, Enformasyon, Üst Bilgi ve Akılla ilgili kavramların ne anlama geldiğine dair tablo aşağıda verilmiştir (Koza, 2008).

Tablo 2.1. Veri, Enformasyon, Üst Bilgi ve Akıl

	Veri	Enformasyon	Üst Bilgi	Akıl
Soru	Ne?	Ne?	Ne?	Ne?
Veri Türü	Yapısal veri tabanı	Yapısal veri tabanı ve yapısal olmayan belgeler	Yapısal olmayan belgeler ve yapısal belgeler	Yapısal olmayan belgeler ve yapısal belgeler
Temel Nitelikler	Veri saklama ve sunumu	Yeniden kullanım ve sunum	Elde etme ve yeniden temin	Üst bilgiler arası ilişkiler sağlama
Amaç	Kesintisiz kayıt sağlama	Karar verme sürecine destek sağlama	Örgüt prosedürlerinin işleyişini yönetmek	Öngörülemez durumları yönetme

Bilgi yönetimi, bilgi faktörünü üretken kılarak örgütün amaçlarını gerçekleştirmek olarak tanımlanabilir (Beijerse, 2000). Townley (2001). Bilgi yönetimi, bir organizasyonun misyonunu gerçekleştirmek veya amacına ulaşmak ve aldığı kararları en etkili biçimde kullanmak için üretme ve paylaşma açısından bilgiyi kontrol altına alma faaliyeti şeklinde tanımlanmaktadır. Bilgi yönetimi, işletmelerin performansını geliştirmek için, bilginin oluşturulması, paylaşılması, uyarlanması ve geliştirilmesi şeklinde görülebilir (Wadhwa ve Saxena, 2007). Bilgi yönetimi, eğitim, öğrenim ve deneyimlerin kurumsal faaliyetlere yansması sonrasında oluşan bireysel ve kurumsal, kayıtlı ve kayıtlı olmayan her türlü bilgi kaynağının belirlenmesi, tanımlanması, yönetilmesi ve paylaşılması işlemlerini organizasyonun yapısına göre uyarlayan ve uygulayan bir disiplin dalıdır. Özetle bilgi yönetimi, bilgi, iletişim ve insan kaynaklarının uyumlu ve düzenli bir biçimde aynı ortam içerisinde yönetilmesidir. Bilgi yönetiminin amacı, kuruma artı değer kazandırmaktır. Kim (2002, s.51) bilgi yönetimini, kurumun değişen koşullara uyabilmesi ve yeteneklerini artırabilmesine olanak sağlayacak biçimde bilgi kaynakları ve potansiyelinden en üst düzeyde yararlanmasını sağlamak olarak tanımlamıştır (Odabaşı, 2005, s.4).

2.3. Örgütlerde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı

Bu bölümde bilgi ve iletişim teknolojilerinin örgütlerde kullanım alanları, teknoloji yönetimi ve bilgi sistemleri uygulamaları ele alınmıştır.

2.3.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

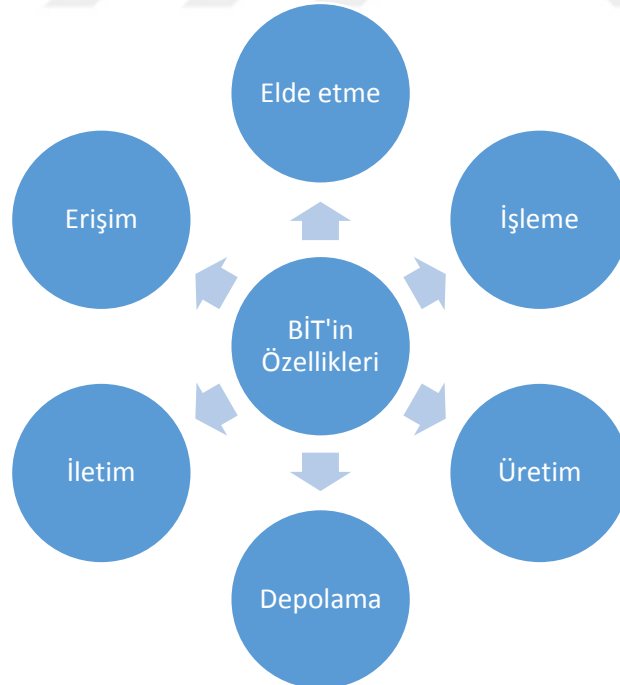
Bilgi ve iletişim teknolojileri bilgisayarla sınırlı değildir. Bilgi ve iletişim teknolojilerini, etkili kullanmak, sistemleri şekillendiren organizasyon, yönetim ve bilişim teknolojilerini anlamayı gerektirir. Tüm bilgi ve iletişim teknolojileri çevrenin ortaya çıkardığı organizasyon ve yönetim çözümlerinin doğruluğunun sorgulanması olarak tanımlanabilir. Bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili kullanabilmek için ilk başta organizasyonun yapısını, çevresini, fonksiyonlarını, politikalarını ve pek tabii yönetimini ve yönetimin verdiği kararların anlaşılması gerekir. Daha sonra çözümler oluşturacak çağdaş bilişim teknolojisinin becerilerini ve uygunluklarını incelenmesi gerektiği söylenebilir. Yönetim, teknoloji ve organizasyon bileşenleri, örgütün ihtiyaç duyduğu bilgi ve iletişim teknolojilerinin kurulmasında ve kullanılmasında etkili olmaktadır (Karahoca ve Karahoca, 1998, s.12).

Bilgi ve iletişim teknolojileri ve organizasyonlar arasında birbirlerine ortak etkiler vardır. Bilgi ve iletişim teknolojileri organizasyon içerisindeki grupların ihtiyaçlarını karşılamak için organizasyona daha bütünleşiktir. Aynı zamanda, organizasyon yeni teknolojilerden yararlanabilmek için bilgi ve iletişim teknolojilerine kendisini açması gerektiğinin farkında olmalıdır. Bilgi ve iletişim teknolojileri organizasyonları etkilerler ve organizasyonlar sistemlerin tasarlanmasında da etkilidirler. Organizasyonlar ve bilişim teknolojileri arasındaki iki yönlü ilişki vardır (Karahoca ve Karahoca, 1998, s.99).

Şekil 2.1. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin organizasyon ve yönetim süreçleriyle ilişkisi

BİT'in, elde etme, işleme, üretim, depolama, iletim ve erişim olmak üzere 6 tane özelliği vardır (Senn, 2004, s.23).

Şekil 2.2. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin özellikleri

Eldede Etme: Faaliyetlerin detaylı kayıtlarını derlemek ve ileride gerektiğinde işleme sokmak için kullanılır. Örneğin klinik denetim uygulamasında bir öğretmenin dersinin video kamerayla kayıt altına alınması.

İşleme: Verilerin yada bilgilerin dönüştürülüp, analiz edilip, hesaplanıp ve sentezlenmesinde kullanılır. Örneğin okuldaki başarısız öğrencilerin notlarının analiz edilip, başarısız sınıfların belirlenmesi.

Üretim: İşleme süreciyle ortaya çıkarılan bilginin sayılara, metine, sese ve görsel öğelere dönüştürülmesidir. Üniversiteye giriş sınavında öğrencilerin aldığı puanların yıl ortalamalarının grafiksel olarak ortaya çıkarılması.

Depolama: Üretilen her türlü bilginin gelecekte kullanılması için saklanması. Son 5 yıla ait öğrenci devamsızlık ortalamalarının istenildiği anda bilgisayar ortamında gösterilebilmesi.

Erişim: Üretilen her türlü bilginin kurum içerisinde ilgili bütün çalışanların kullanımına açma. Başarı durumlarının zümre öğretmenleriyle paylaşılması.

İletim: İletişim ağları üzerinden bilgisayar ortamındaki bilgilerin aktarılması. Örneğin istenilen bir dosyanın e mail aracılığıyla gönderilmesi (Senn, 2004, s.23).

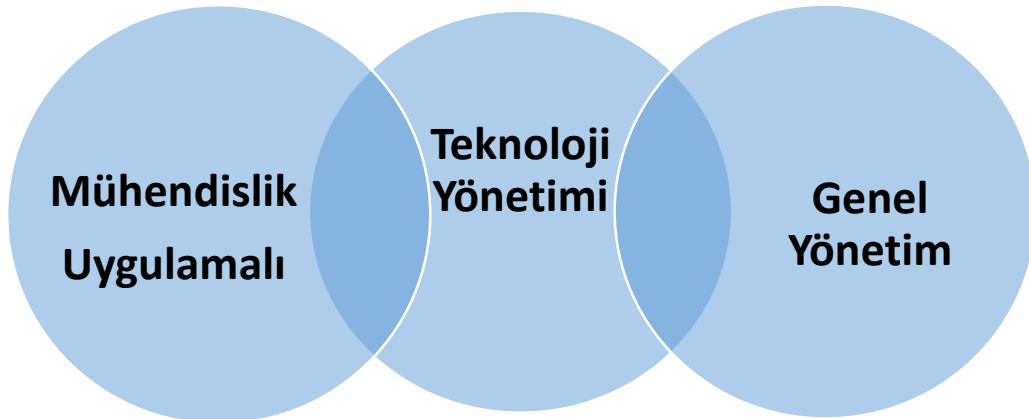
2.3.2. Teknoloji Yönetimi

Örgüt yapıları incelendiğinde, her örgütün belli bir düzeyde teknolojiye sahip olduğu söylenebilir. Nasıl ki her işletmenin bir örgüt yapısı vardır, aynı şekilde günümüzde her örgütün kendi içinde kullandığı mevcut bir de teknolojisi vardır (Tekin ve Zerenler, 2000, s.9; Öner, 2002, s.52). Teknolojik sistemde oluşacak herhangi bir değişim diğer organizasyon öğelerini etkilemektedir. Teknoloji, organizasyonların amaçları, yapıları ve yönetim sistemleri üzerinde önemli etkiler yapan bir etken olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, teknoloji çok etkin bir biçimde yönetilmesi gereken bir olgudur (Bensoau ve Earl, 1998, s.120). Teknoloji yönetimi açısından altı çizilmesi gereken en önemli nokta, yönetim ve organizasyon sürecinde güncelleştirilen bilgilerin ve çağdaş yönetim tekniklerinin de teknoloji kapsamında ele alınmasıdır. Teknoloji yönetimi konusu son zamanlarda tartışılmaya başlanmış bir konudur. Bir disiplin olarak teknoloji yönetimi sosyal bilimlerle mühendislik bilimleri arasında köprü vazifesi görmektedir (Enanals ve Molyneux, 1993, s. 159).

Teknoloji yönetimi konusunun gündeme gelmesi, teknolojik çevrede oluşan gelişmelerdir ve bu bakımdan çevre koşullarına ve duruma göre "en doğru" ve "en uygun" yöntemin bulunması teknoloji yönetiminin sorumluluğu altındadır. Teknoloji yönetimi, bir örgütün uzun ve kısa vadeli hedeflerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duyulan teknolojik

kapasitenin planlanması, gerekli teknolojilerin seçilmesi, transferi veya üretilmesi kararının verilmesi ve bu kararın uygulanmasına dönük faaliyetlerin bir plan ve program çerçevesinde gerçekleştirilmesi şeklinde tanımlanabilir. Teknoloji yönetimi; “Bir örgütün stratejik ve taktik amaçlarının şekillendirilmesinde ve bunlara ulaşılmasında gereksinim duyulan teknolojik kapasitenin planlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasıdır. (Erkmenol, 1991, s.79; Enanals ve Molyneux P., 1993, s. 159; Öner, 2002, s.53).” Teknoloji yönetimi, yöneticilik ile teknik uzmanlık arasındaki bağlantıyı kurma, teknolojinin sağlanmasına geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin planlanması, örgütlenmesi, koordinasyonu ve kontrolü ile ilgili etkinliklerin tümüdür (Erkmenol, 1991, s.91). Teknoloji yönetimi, teknolojilerin potansiyellerini değerlendiren ve bu potansiyelleri örgüt yararına kullanmanın yollarını arayan bir yönetim disiplini.

Teknoloji yönetimi, "disiplinler arası" bir nitelik taşımaktadır. Bilgi çağına geçiş sürecinde, yöneticilerin birçoğu için teknoloji yönetimi, güç ve riskli bir faaliyettir. Batı dünyasında bir dizi yöneticide, teknoloji yönetiminin özel araçlar, stratejiler ve felsefeler gerektirdiğini düşünmektedir (Bensoau ve Earl, 1998, s.120). Esasen, teknoloji yönetimini, diğer yönetim öğelerinden tam anlamıyla soyutlamak anlamsızdır. Teknoloji Yönetimi, bir örgütün stratejik ve operasyonel konularının başarılması, geliştirilmesi ve planlanması için mühendislik, bilim ve yönetim disiplinleri arasında bir halka görevi görür (Tschirky, 1996, s.23). Anlatılan bu ilişki Şekil 2.3.' de gösterilmektedir.

Şekil 2.3. Teknoloji Yönetimi Bağlantı Halkası

Yönetim teknolojisi, yönetimde kullanılan günlük basılı kâğıtlardan, makinelerden iletişim araç gereçlerinden bilgisayarlara, sibernetik araçlara varıncaya dek pek çok aygıtın kullanılmasını, yönetim alanındaki bilimsel bilgilerin uygulamaya koyulmasını kapsamaktadır. Bu araç gereçlerin içinde en hızlı gelişeni ve uygulamaya koyulanı bilgisayarlı iletişim, çoğaltma,

taşıma ve denetleme, karar verme araçlarıdır. Yönetimsel kararların verilmesini rasyonelleştiren ve hızlandıran bilgisayarlı araçlar, yönetime girmektedir. Gelişen yönetim teknolojilerini kullanmak, yöneticilerin bu alanda da yeterli olmasını gerektirmiştir. Yönetim teknolojisinin makine, araç ve gereçlerini, bilgisayarlarını tanıtmak, geliştirmek, kullanıma sokmak, ayrı bir bilim dalı olan işbilimin (ergonomi) konusudur (Başaran, 1996b, s.134).

Bilgi çağı ile yoğunlaşan bilişim teknolojilerinin, örgütlerde neden olduğu yapısal ve davranışsal değişimlerin çoğu ilk dönemlerde, genellikle alt kademelerde hissedilmekteydi. Dolayısıyla, bilişim teknolojilerinin kullanımının yönetim düzeylerine yaptıkları etkilerin yeterince önemli sayılmadığı söylenebilir. Ancak, günümüzde bu nitelenen durumda hızlı bir farklılaşma olduğu söylenebilir. Günümüzde, birçok orta ve üst kademe yöneticiler, bilişim teknolojilerinin yarattığı etkileri kavramaya başlamışlardır (Tekin, Güleş ve Ögüt, 2003, s.213).

2.3.3. Bilgi Sistemleri Uygulamaları

Günümüzde, çok sayıda organizasyonun, kaliteyi yükseltmek, maliyeti düşürmek ve gerek üretim gerekse hizmetteki çevrim sürelerini kısaltmak için daha fazla bilgi sistemlerinden yararlandığı gözlemlenmektedir. Çağdaş organizasyonlarda kullanılan bilgi sistemleri uygulamaları aşağıda tablo halinde gösterilmiştir (Anameriç, 2005a; Ögüt, 2003, s.131; Rainer, Turban ve Potter, 2007).

Tablo 2.2. Organizasyonlarda Bilgi Sistemleri Uygulamaları ve Bilgi Kullanımı

Bilgi Sistemleri	Bilgi Kullanımı
Veri İşleme Sistemleri	Organizasyon faaliyetlerine ilişkin rutin veriler.
Ofis Otomasyon Sistemleri	Operasyonel düzey için dijital veriler.
Yönetim Bilgi Sistemleri	Genel yönetim düzeyi için, planlama, kontrol, karar verme amaçlı bilgiler.
Karar Destek Sistemleri	Tepe yöneticileri için kurum-içi ve kurum-dışı grafiksel bilgiler
Üst düzey Yönetici Bilgi Sistemleri	Etkileşimli destek içeren, analitik bilgiler.
Uzman Sistemler ve Yapay Zeka	Spesifik konularda uzmanlık önerileri içeren, yapay zekâ destekli üst bilgiler.

2.3.3.1. Veri İşleme Sistemleri

Veri işleme sistemi, örgütlerde gerçekleşen verileri işleyen sistemlerdir. Veri işleme sistemleri sayesinde elde edilen verilerden yeni bilgiler oluşturulur ve veri tabanında saklanır (Hagg, Cummings ve Dawkins, 1998, s. 48). Veri işleme sistemleri örgüt içerisinde, girdi ve çıktı birimlerinde, stratejik ve taktik planlama süreçlerinde önemli bir rol üstlenmektedir (Lucey, 2005, s.260). Veri işleme sistemi altı boyutta gerçekleşmektedir.

1. Kayıt Etme: Verilerin elektronik ortamda elde edilip kaydedilmesidir.
2. Sınıflama: Kayıt edilen verilerin kullanım alanlarına, türlerine (ses, resim, metin, görüntü), kapsamına, ortak özelliklerine, gereksinimlere göre ayrılmasıdır.
3. Sıralama: Sınıflandırılan verilerin kullanım aşamasına geçilmeden önce gereksinimlere ve taleplere göre öncelik sırasının ve listesinin belirlenmesidir.
4. Hesaplama (İşleme); Verilerin temel matematiksel işlemlerden geçirilmesi, grafikler, tablolar veya istatistiksel sunumların gerçekleştirilmesi.
5. Özetleme: Yöneticiler için verilerin ana noktaların üzerinde durarak yoğunlaştırılması ve kullanıcı için yararlı biçime dönüştürülmesidir.
6. Rapor etme/çıktı; Bilginin organizasyondaki bölümlere dağıtılması ve bölümlerin kendi içlerinde ürettikleri bilgiyi yöneticilere iletme işlemidir (Anameriç, 2005a, s.139-140)

2.3.3.2. Ofis Otomasyon Sistemleri

Ofis otomasyon sistemleri, bireyler, gruplar ve örgütler arasında elektronik mesajların, belgelerin ve diğer iletişim formlarının toplanmasını, işlenmesini, kayıt edilmesini ve aktarılmasını sağlayan bilgisayar temelli bilgi ve iletişim teknolojileridir (Dirlik, 2008, s. 18). Ofis otomasyon sistemleriyle belge hazırlama (kelime işleme programlarıyla ve masaüstü yayıncılık yazılımlarıyla), tablo ve çizelge hazırlama (tablo hesap programlarıyla), iletişim (e-mail, sesli mesaj, video konferans ve grup yazılımları) işlemleri gerçekleştirilebilir (Rainer, Turban, Potter, 2007, s.12). Kullanılan bu ofis yazılımları ile örgüt içerisinde çalışanların üretkenlikleri artırmaktadır (Laudon ve Laudon, 2003, s.42).

2.3.3.3. Karar Destek Sistemleri

Kişiler günlük hayatlarında nasıl kararlar veriyorsa, örgütler içinde kararları yöneticiler verir (Rainer, Turban, Potter, 2007, s.543). Kararlar sorun çözmek için verilir. Sorunlar çözüldükçe karar vericiler birçok kararlar verirler. Kararların örgüt için olumlu veya olumsuz sonuçları olabilir (Mcleod ve Schell, 2001, s.259). Karar Destek Sistemleri (KDS), daha

önce karşılaşılmamış durumlarda neler yapılabileceğine yardımcı olan, sorunun çözümüne yönelik modelleme ve veri üreten, kullanıcı dostu, etkileşimli, bilgisayar temelli bir yapıdır. KDS genellikle yapılanmamış ya da yarı yapılanmamış durumlarda yöneticilere destek sağlar (Rainer, Turban, Potter, 2007, s.12; Simon, 2001, s.7; Laudon ve Laudon, 2000, s.468; Mcleod ve Schell, 2001, s.262). KDS, yöneticinin getirdiklerini ve BİT'lerinin getirdiklerini birleştirerek aşağıdaki avantajları sağlar.

Tablo 2.3. KDS'nin Yöneticiye Getirdiği Avantajlar

Yöneticinin getirdiği avantajlar	KDS'nin getirdiği avantajları	BİT in getirdiği avantajlar
Deneyim	Verimliliği artırma	Hız
Sezgi	Kavrama gücünü artırma	Enformasyon
Muhakeme	Hızı Artırma	Süreç yeterlilikleri
Üst bilgi	Esnekliği artırma	
	Problem zorluğunu azaltma	
	Maliyeti Düşürme	

Karar destek sistemlerinde bilgisayar sistemi, daha çok yapısal nitelikteki problemlerin çözümünü destekler, yöneticiler ise, kendi muhakeme güçleri ve sezgileri yardımıyla yapılan analizleri yönlendirerek yapısal nitelik taşımayan problemleri çözmeden sorumludurlar KDS bu iki unsurun amaçlarını birleştirerek iyi, doğru ve zamanlı karar almaya yardımcı olurlar. Bu sistemler, karar vericinin yerini almaktan çok onun kararlarının etkinliğini ve verimliliğini artıran sistemlerdir (Anameriç, 2005a, s. 159).

2.3.3.4. Üst düzey Yönetici Bilgi Sistemleri

Üst Düzey Yönetici Bilgi Sistemleri (ÜYBS), KDS nin özel formu olarak düşünülebilir (Simon, 2001, s.7). ÜYBS, çok fazla karşılaşılmayan özel sorunların çözümünde kullanılan bir yapıyken, KDS özel sorunların çözümü için tasarlanmış bir yapı değildir. ÜYBS, gelişmiş teknolojik alt yapısını değişken bir dizi sorunun çözümünde kullanır (Laudon ve Laudon, 2003, s.45). ÜYBS, organizasyon tepe yönetiminin gereksinim duyduğu kritik bilgileri, uygun, zaman dilimi içinde, istenilen biçimde, kurum içinden ya da dışından sağlayan bilgi sistemleridir. ÜYBS, üst düzey yöneticilerin yapısal nitelikte olmayan kararlarına, ileri grafik ve iletişim teknolojileri aracılığıyla stratejik destek sağlamak amacıyla geliştirilmiştir (Ögüt, 2003, s.135).

ÜYBS'nin başlıca özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Çoğunlukla yönetici olan kullanıcılara uyarlanmıştır;
- Kritik verileri özetler;
- Geniş kapsamlı iç ve dış kaynaklı verileri bütünleştirir;
- Kullanımı kolay ve çabuk öğrenilebilen bir sistemdir;
- Herhangi bir aracı olmadan doğrudan doğruya üst kademe yöneticiler tarafından kullanılan bir sistemdir;
- Bilgileri grafikler ve listeler yardımıyla sunar (Özgen ve Yalçın, 1992, s.260-261; Sarıhan, 1998, s.199).

2.3.3.5. Uzman Sistemler ve Yapay Zekâ (Expert System and Artificial Intelligence)

Uzman sistemler (US), yapay zekâ çalışmalarının alt alanını oluşturmaktadır (Turban, Mclean, Wetherbe, 2004, s.559). Yapay zekâ yazılımları insan zekâsı gibi düşünebilen ve muhakeme edebilen yapılardır. Robot teknolojisi kendini tekrar eden ve tehlikeli görevlerde kullanılan bir yapay zekâ formudur (Simon, 2001, s.130). Yapay zekâ deneyimler sonucu öğrenme veya anlama gerçekleştirir ve bu deneyimleri yeni bir durum karşısında hızlı ve başarılı çözümler üretmek için kullanır (Turban, Mclean, Wetherbe, 2004, s.561). US'ler, karar destek sistemlerine benzer bir mantık ile çalışırlar. Bu sistemler, yöneticilere sorun çözme ve etkili kararlar almada yardımcı olan bilgisayar destekli sistemlerdir. Ancak uzman sistemleri karar destek sistemlerinden ayrılan en önemli fark, belirli bir konuda uzman bir kişinin bilgisayara kendi yeteneklerini aktararak, bilgisayara doğrudan sorulan sorulara yanıt veren, öneriler sunabilen, açıklamalar yapabilen bir sistem oluşturmasıdır (Anameriç, 2005a, s. 160). Bu sistemlerin önemli karakteristikleri şunlardır (Dirlik, 2008, s. 18).

- Uzman sistem uzmanların bilgilerini ve problem çözme yeteneklerini tutan bir yazılım programıdır.
- Uzman sistemler herhangi bir yönetim düzeyine odaklanmamışlardır.
- Uzman sistemler ideal olarak bilgi, sezgi ve yargı gerektiren problemlere uygundur.
- Uzman sistemler, KDS ve ÜDYS'den farklı olarak karar vericilerin yerini alabilir.

2.3.3.6. Yönetim Bilgi Sistemleri

Sistem kavramı birçok parçanın ortak bir amaç için birlikte çalışması olarak tanımlanmaktadır. Bir sistem birçok alt sistemden oluşmaktadır. Bu alt sistemlerin her biri kendi başına bir sistem olmakla beraber sistem bütünlüğünü sağlamak için beraber çalışmaktadır (Simon, 2001, s.7). Okullarda birçok alt sisteme sahip örgütlerdir. 20. yüzyılın ortasından itibaren, okullarda ve eğitim örgütlerinde yönetim bilgi sistemlerinin (YBS) etkisi görülmeye başlanmıştır (Telem, 2001, s.345). Bilgisayarların örgütlerde daha etkili olabilmeleri için aralarında bir iletişim ağının kurulması gerekir. Böylece bilgisayar bir sistem biçiminde tümleştirilerek veri aktarımı yapabilme, veri bankalarına ulaşabilme gibi yetenekler kazanır. Bunun sonucu olarak yönetimin iş ve eylemlerini destekleyen bilgi teknolojilerine dayalı "yönetim bilgi sistemi" ortaya çıkar (Çınar, 1997, s.290). YBS bilginin elde edilmesinde kullanılmasında önemli araçlardan biridir (Wolstenholme, Henderson ve Gavine, 1993, s.4). Yönetim bilgi sistemleri örgüt için gerekli bilgilerin nasıl seçileceği, kaydedileceği ve etkin kararlar alınması için yöneticilerin nasıl besleneceğine cevap veren bilgisayar tabanlı bütünleşik bir sistemdir (Özbakış, 2009, s.10). Yöneticilerin zamanlarının büyük kısmını bilgi toplama, işleme ve analize harcadığı söylenebilir. Bu faaliyetlerin hızlandırılması yöneticilerin daha rahat çalışmalarını sağlayacaktır. İşte bu amaca hizmet eden sistemlerden birisi de yönetim bilgi sistemleridir. Bu sistem her şeyden önce yöneticiden karar vermeleri için gerekli olan örgüt içi ve örgüt dışı bilgileri istedikleri anda sağlayabilme olanağı getirmiştir (Özgen ve Yalçın,1992, s.249). YBS, organizasyonun yönetim seviyesinde hizmet verir, yöneticilere raporlar sunarak ve bazı durumlarda organizasyonun en son performansına ve tarihsel kayıtlarına anlık erişim imkanı verir (Karahoca ve Karahoca, 1998, s.29).

YBS; bir örgütteki tüm gerekli bilgi akışını sağlayan, iç ve dış çevreden verileri bütünleştirip, bilgi ve işleme desteği veren, gerektiği zaman yönetime karar almasını kolaylaştıracak bilgileri zamanında ve anlamlı bir biçimde sunan, bilgisayar destekli bir sistemdir (Gümüştekin, 2004, s.128). YBS, bir örgütün yönetimiyle ilgili veri kaynaklarını bir dizge bütünlüğü içinde toplayıp örgütün gündelik işlerine bilgi işlem desteği sağlayan, özellikle türlü düzeylerdeki yönetim katlarına taktik ve stratejik kararlarını başarılı kılacak nitelikte sürekli bilgi akıtmayı amaçlayan bilişim dizgesidir (Çınar, 2002, s.17). Yönetim bilgi sistemleri, "karar alma süreçlerine katkı yapan bilgileri, en uygun zaman dilimi içinde, ekonomik ve doğru biçimde yönetime katkı sağlayan "bütünleşik insan-makine sistemleri"dir. YBS yapısal ve işlevsel açıdan karmaşıklaşan bilgi çağı organizasyonlarını etkinleştirme ve işlemleri basitleştirme açısından önemli sayılmaktadır. YBS, organizasyonlarda bilgi

teknolojileri kullanımının yönetsel boyutuna önem vermesi ve bilgi sistemleri uygulamalarında sistem yaklaşımını benimsemesinden dolayı, günümüz organizasyonlarının kurumsal etkinlik ve hizmet kalitesi düzeylerinin yükseltilmesinde yaşamsal bir faktör olarak değerlendirilmektedir (Öğüt, 2003, s.131).

Günümüzde yöneticiler, genellikle bilgi yokluğundan (non-information) değil, bilgi çokluğundan (information overload) kaynaklanan sorunlar yaşamaktadırlar. Bu bağlamda, yöneticilere gereksiz ve ilintisiz bilgi setleri sunan bilgi sistemleri, "management misinformation systems" biçiminde nitelendirilmektedir. Bir organizasyonun amaçlarına ulaşması, iç ve dış çevredeki değişimlere karşı sağladığı uyum ve ortaya çıkan değişimler karşısında yönetimin gereksinim duyduğu doğru, zamanlı ve anlamlı bilgileri sağlayarak, etkin karar alma faaliyetini gerçekleştirmesiyle yakından ve doğrudan ilgili olduğu düşünülürse, YBS'nin bilgi çağı organizasyonları açısından taşıdığı önem daha iyi anlaşılacaktır (Öğüt, 2003, s.125).

Yönetim Bilgi Sistemine ilişkin bazı özellikleri şu biçimde sıralanabilir (Gümüştekin, 2004, s.130-131).

- 1.) Yönetim Bilgi Sistemi, bütünleşik bir sistemdir.
- 2.) Yönetim Bilgi Sistemi, bilgisayar temeline dayanan insan-makine sistemidir.
- 3.) Yönetim Bilgi Sistemi, bilgi desteği sağlayan bir sistemdir
- 4.) Yönetim Bilgi Sistemi, karar sürecine bir destektir.

Bilgi teknolojisinin yönetimde yoğun olarak kullanılması, yönetim biliminde bir alt disiplinin ortaya çıkmasına neden olmuştur: Yönetim Bilgi Sistemleri (YBS). YBS; bilgisayar bilimleri, mühendislik, yöneylem araştırmaları, sosyoloji, yönetim bilimleri, siyasal bilimler ve psikoloji arasında yer alan ve bu bilimlerin bulgularından yararlanan, teknolojik ve davranışsal yönü bulunan disiplinler arası bir bilim dalı haline gelmiştir (Çınar, 1997, s.291).

2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojisinin Eğitim Örgütlerine Etkisi

Bilişim ve iletişim teknolojileri, her örgütü, örgütte çalışanlarla beraber etkileyen bir gelişmedir. Bu nedenle bilgi teknolojilerinin kullanımıyla birlikte örgüt yapılarında, çalışanların rollerinde ve iş süreçlerinde önemli ölçekte değişimler meydana getirmiştir (Kök, 2006, s.130). Örgütlerde amaca ulaşmak yolunda yapılan eylemleri içeren teknoloji önemlidir. Bu teknoloji, örgütlerin amaçlarına ve yapılarına göre şekillendiğinden, örgütten örgüte farklılık gösterir (Toprakçı, 1996, s.147). Örgütler için bilişim teknolojilerinin sağladığı yararların genelde gözle görülmeyen; iş yapış hızının artması, doğruluk ve etkin bilgi paylaşımı gibi yararlar olduğu görülmektedir (Çetinkaya ve Şimşek, 2008, s.19). Teknoloji kullanımının

okul örgütlerinin yapı ve işlevlerinde önemli değişiklikler meydana getirdiği söylenebilir. Bilimsel bilgi hızla artmakta ve kitle iletişim araçlarında meydana gelen hızlı gelişmeler, iletişim yoğunluğunu arttırmış ve uluslararası iletişime sürat kazandırmıştır (Çelik, 2000, s.144). Bilgi çağı olarak adlandırılan, yoğun teknolojik gelişmelerin yaşandığı günümüzde, değişime karşı duyarsız kalacak örgütlerin bu konuda risk alabileceği söylenebilir. İletişim teknolojilerinin sürekli gelişmesi, bilgi paylaşımı, çalışanların beklentilerinin artması, modern yönetim anlayışları ve uygulamaları gibi çok önemli faktörler, tüm dünyada, örgütlerin ayakta kalabilmeleri için yeni uygulamalar geliştirmelerine neden olmaktadır (Demir, 2005, s.113).

Günümüzdeki toplumlar ve kuruluşlar, klasik sistemlerini tamamen bilgisayar temelli olarak yeniden yapılandırma çabaları içine girmişlerdir (İşman, 2001, s.1). Örgütlerdeki değişim; teknolojik gelişmelere koşut olarak kapasite ve yetenekleri hızla artan bilgi teknolojilerinin örgütlerde her alanda kullanılmasıyla birlikte kendini göstermeye başlamıştır. Değişim öncelikle kendini bilgisayar destekli makinelerin insan gücü yerine kullanılmasıyla işsizlik yaratma şeklinde göstermiş, zamanla bu işlerin kapsamı ve gereksinim duyulan personelin niteliklerini de etkilemiştir. Örgütlerdeki karmaşıklığı gidermek için kullanılan bilgi teknolojileri (başta bilgisayarlar olmak üzere) örgütlerde hız ve verimi artırırken bir yandan da örgütlerde bilgisayar okuryazarlığı, yazılım, donanım maliyetleri, eğitim ve bunların niteliği gibi yeni sorunlar eklemiştir (Bensghir, 1993, s.245). Eğitim alanındaki değişim sürecinde, mevcut sorunlara potansiyel bir çözüm olarak teknolojiye yönelinmiştir (Altan, 1998, s.295).

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay haline gelmesi, eğitimde teknoloji kullanımını zorunlu kılmaktadır. Ancak teknolojinin okula girmesi tek başına etkili kullanımı için yetersizdir. Önemli olan öğretmen, öğrenci, aile ve eğitim yöneticilerinin teknolojiyi kendi amaçlarına uygun olarak kullanabilmesi, öğrenme-öğretme sürecinde bir yarar sağlayabilmesi, kendine yeterli olabilmesi, okul kültürüne dâhil edebilmesi ve yenilikler için öncül olabilmesidir (Tanzer, 2004, s.30)

Eğitim kurumları, toplumsal değişim ve gelişmeleri hem başlatan hem de yönlendiren kurumlardır. Bu özellikleriyle eğitim kurumları, teknolojik gelişmelerin izlemek, bu teknolojileri kullanmak ve bunların nasıl kullanıldığını da öğrenmekle yükümlüdür. Daha açık bir ifadeyle eğitim kurumlarının toplumun gereksinimleri doğrultusunda, öğrencileri bilgi çağına uygun, bilgi toplumunun özelliklerini göz önünde tutarak geliştirilmesi gerektiği söylenebilir (Karahan, 2001, s89).

Bilgi alış verişinin çok hızlı yaşandığı bu dönemde, bilinen her şeyin üzerine hızla yeni bilgiler eklenmektedir. Bilim insanları şimdi ve gelecekte kendi alanlarındaki temel bilgileri iyice kavramak ve sonrada disiplinlerine yakın alanlarla ilgilenmek için gerekli

bilgilere sahip olmak ihtiyacındadır (Koç, 2005, s.9). Bilgisayar ve ilgili teknolojiler sayesinde okul yöneticisi, kısa sürede binlerce sayfa bilgiye ulaşabilmekte, bu bilgiler ışığında daha sağlıklı planlar yapabilmekte ve projeler üretebilmektedir. Bununla birlikte, bilgiye ulaşma, okula ilişkin bazı değişiklikleri zorunlu kılmaktadır. Bu değişiklikler şu başlıklar altında toplanabilir (Turan, 2002a, s.272):

1. Yoğun bilgi birikimi: Bilgi birikimi, eğitim yöneticisinin özellikle doğru bilgiye ulaşma ve bunu rasyonel biçimde karar verme sürecinde, kullanma becerisi kazanmasını zorunlu hale getirmiştir.
2. Yerinden yönetim: Teknolojinin etkin kullanımıyla bilgiye çabucak ulaşılabilmesi ve okul yönetimince kullanılabilmesi için yerinden yönetime geçilmesi gerekmektedir. Bireylerin, kendilerini etkileyen konularda söz sahibi olmaları, sorumluluk almalarıyla para ve zaman kaybı en aza indirilebilmektedir. Bu durum, alınan kararların niteliğinin artırılması, teknolojik değişiklikleri sahiplenme ya da teknolojinin okulda kullanımına ilişkin pozitif tutum geliştirilmesi için gerekli görülmektedir
3. Zaman kazanma: Eğitim yöneticisi, okuldaki zamanının büyük bir kısmını bürokratik işler ve yazışmalarla geçirmektedir. Okul yönetimine ilişkin süreçlerde (öğrenci işleri, bütçe, maaş bordrolarının hazırlanması vb.) teknolojinin etkin kullanılması, eğitim yöneticisinin asli görevi olan öğretimsel konulara eğilmesine ve bu konulara daha çok zaman ayırmasına katkı sağlamaktadır.
4. Öğretimsel amaçlar: Okulun asli görevlerinden biri, çocuğun potansiyelinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu süreç, çok kapsamlı ve karmaşıktır. Öğretmen değerlendirmeleri, eğitimsel yazılım programları, program geliştirme gibi önemli konularda teknolojiyi etkin bir biçimde kullanılabilir. Bu konularda eğitim yöneticisi başlatıcı ve öncü rol almak zorundadır.
5. Bilgisayar okur-yazarlığı: Okulun, sosyal, politik ve ekonomik bir örgüt olarak toplumun bütün üyelerinin bilgisayar kullanıcısı olabilmelerine imkân sağlama sorumluluğu vardır (Turan, 2002a, s.273).

2.4.1. Eğitim Yönetiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı ve Okul Yöneticisinin Rolü

Bilgisayar ve telekomünikasyon alanındaki teknolojik gelişmeler, eğitim sisteminde yapılacak reform çalışmalarının anahtar unsurlarından biri olabilir. Teknolojinin, okulların tekrar yapılandırılmasında önemli görev üsteleneceği söylenebilir (Scanga, 2003, s.3). Son

yıllarda eğitim kurumlarında geleneksel yöntemlerle ve araç gereçlerle yapılan eğitim ve öğretim yerini bilgi teknolojilerinden faydalanılarak oluşturulan çoklu öğrenme ortamına bırakmaktadır. Bu durum eğitim yönetiminde de etkili olmakta ve bilgi teknolojileri kullanımının bu alana özellikle bilgisayar aracılığıyla girmesine neden olmaktadır (Yılmaz, 2005, s.72). Buna dayalı olarak da okullarda bilgisayar sistemine geçiş için azımsanamayacak düzeyde kaynakların ayrıldığı gözlenmektedir. Ancak birçok okulda bilgisayara sahip olduğu halde verimli bir şekilde kullanılmadığı gözlenmektedir (Erdoğan, 1993, s.22).

Okullarımızın büyük çoğunluğunda tv, tepegöz, teyp, projeksiyon makinesi ve bilgisayar gibi araçlar bulunmakla birlikte bunların pek çoğunda bu araçlar ya hiç kullanılmamakta ya da müdür odasında “atıl” olarak bekletilmektedir. Özellikle bilgisayarların kullanılmamasının sebebi çok çeşitli olmakla birlikte, okul müdürünün bilgisayar kullanma becerisinin olmaması, “belki bozulur” endişesiyle yardımcılarının bile kullanmasına izin vermemesi ve hatta diğer personelin kullanmasını kıskanması olabilmektedir. Müdür yardımcılarının, öğretmenlerin veya diğer personelin bilgisayar kullanması, bazen okul müdürünü kendisine karşı “uzmanlık gücü” elde edebilir, personel üzerindeki etki gücü azalır endişesiyle rahatsız edebilmektedir (Çelikten, 2002. s.183). Sorunun, bilgisayarın eğitimdeki kullanımını konusunda ilgililerin yeterli bilgi ve görgüye sahip bulunmamalarına bağlı olduğu söylenebilir (Erdoğan, 1993, s.22).

Teknoloji okullarda sadece eğitsel alanda kullanılmamaktadır. Teknolojinin okul yönetiminde de kullanım alanı bulunmaktadır. Bir örgütün verimliliği ile örgütü idare eden yöneticilerin yeterlikleri arasında doğrudan bir ilişki vardır. Okulun etkililiği ile de okul yöneticilerinin yeterlilikleri, problem çözme yetenekleri, yenilikleri takip edebilme alışkanlıkları arasında ilişki vardır. Okullarımız yeniliklerin en erken uygulamaya konulduğu kurumlardır. Bunun içindir ki, eğitim kurumlarında meydana gelen yeni bir uygulamadan özellikle okul yöneticileri bilgilendirilmelidir. Bu yeniliklerden birisi de hiç kuşkusuz genelde eğitim teknolojileri özelde de bilgisayardır (Çelikten, 2002. s.182).

Okul yöneticileri daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğrenme ortamı sağlamak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle, öğretimde verimliliği ve etkililiği sağlayacak yeni öğretim yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca konuların daha kalıcı ve daha kolay öğrenilmesini sağlamak için yeni araç ve gereçlerin, yöntemlerin sürekli olarak araştırılıp geliştirilmesi gerekmektedir. Okul yöneticilerinin gereksinim duydukları bilgiye ulaşma ve bu bilgileri kullanma yeteneklerini geliştirmeleri konusunda bilinçli bir şekilde yapılacak olan teknoloji eğitimleri duyarlı seçimler yapmalarına yardımcı olacaktır (Çelikten, 2002. s.182).

Birçok okul yıllardır BİT imkânlarına sahiptir fakat burada önemli olan okula daha fazla BİT aracı kazandırmak değil, bunların daha etkin nasıl kullanılacaklarını bilmektir. Okul yöneticileri teknik konulara hakim olmayabilir ama teknolojilerle ilgili “doğru” soruları sorabilmelidir. Okulda BİT doğru bir şekilde konumlandırılmalı ve geleceğe yönelik etkili planlar yapılmalıdır. Yöneticiler teknolojinin etkin kullanılabilmesi için şu 7 noktaya dikkat etmelidir; (1) Teknoloji planları ve politikaları (2) finans (3) malzeme ve alt yapı (4) teknoloji uygulamaları (yazılım ve sistemler) (5) bakım ve teknik destek (6) mesleki gelişim ve eğitim (7) teknoloji entegrasyonu (Ubben, Hughes ve Norris, 2004, s.299-300).

İnan’a (1997, s.40) göre bütün eğitim kurumları bir iş yerinin gerektirdiği pek çok aktiviteyi yapmakla yükümlüdür. Bilgisayarlar okul yöneticisine dilekçe ve mektup yazma, rapor üretme, muhasebe, öğrenci kayıtlarını tutma ve demirbaş kontrollerinde yardım edebilir. Yöneticiler ayrıca gelişmiş bir iletişim aracı olarak email (elektronik posta, e-posta) ve kelime işlem programlarını kullanabilirler. Okullar, işyerlerinden farklı olarak devam durumu ve haftalık ders programı yapmak gibi bazı özgün veri toplama ihtiyacındadırlar.

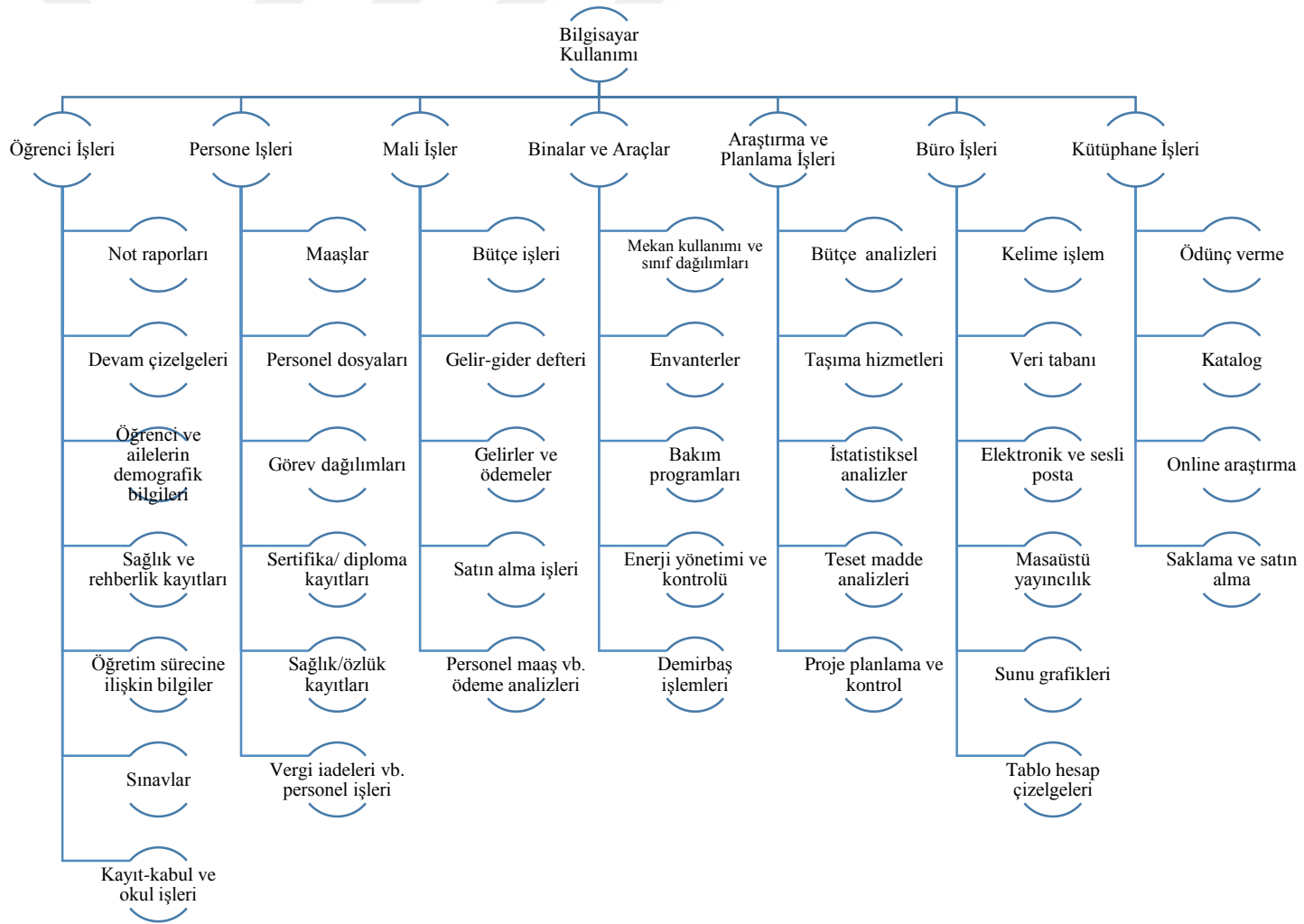
Okulları, yeni teknoloji kullanmada imkân verecek şekilde yeniden yapılandırılmada, geçmişte büyük ümitlerle sunulan yeni teknolojilerin uzun dönemde nasıl gerçekleşmediği göz önünde bulundurulursa (Altan, 1998, s.298), okul yöneticilerinin, bilgisayarların okula transferi ve etkin kullanımı konusunda sorumluluğu üzerinde taşıyan kişilerin başında geldiği söylenebilir. Bilgisayarların okullarda etkin kullanımı başka bir ifadeyle, "elektronik okul"un oluşturulması için özellikle çevresel baskılar, eğitim yöneticilerine yeni görevler yüklemektedir. Bu görevler;

1. Yeni teknolojilerin alımı,
2. Bilgisayar laboratuvarlarının oluşturulması,
3. Öğretmenlerin bu konuda eğitimlerinin sağlanması,
4. Bilgisayar eğitimi görmüş öğretmenlerin sisteme kazandırılması,
5. Teknolojinin etkin bir biçimde okul yönetiminde kullanılması bunlardan bazılarıdır (Yılmaz, 2005, s.74).

Amerikan Ulusal Okul Birliği okul müdürlerinin, teknolojiye dayalı değişim ve planlama sürecinde, teknolojinin getirdikleri hakkında öngörülerinin olmasını ve teknoloji ile nereden nerelere varılabileceğini kestirebilmelerinin gerekliliğini anahtar roller olarak belirlemişlerdir. Yine bu birliğin belirlediği görevler arasında, okul müdürlerinin teknolojinin planlanması, uygulanması ve kurumsallaştırılması aşamasındaki görevleri ise şöyle vurgulanmıştır:

1. Planlama aşamasındaki okul müdürünün görevleri, istenilen değişimin doğasını belirleme, değişimin desteklenmesinde koalisyon oluşturma ve olası problemleri çözmeyi kapsar.
2. Uygulama aşamasında müdürün görevleri, yeni süreç ve işlevlerde, yeni düzeni benimsetmede, tanıtımda, değişim sürecinin yönetiminde dönütlerin verilmesinin cesaretlendirilmesini kapsar.
3. Kurumsallaştırma aşamasında okul müdürünün görevleri, yeni süreçlerin ve işlevlerin standartlaştırılması, geliştirilmesi ve sürdürülmesini kapsar (Altun, 2002, s.9).

19. yüzyılda kitlesel eğitimin ortaya çıkmasıyla birlikte okullarda, personel ve öğrenci işlerine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi ve okul yönetiminde kullanılması kaçınılmaz olmuştur. Bu veri toplama ve analiz yöntemleri başlangıçta gelenekseldi ve uzun zaman almaktaydı. 1990'lardan sonra, bilgisayar ve ilgili teknolojiler, eğitimde yönetim amaçlı olarak yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. İlgili alan yazını incelendiğinde bu alanlar; öğrenci işleri, yıllık akademik aktivite işleri, öğrenci akademik kayıtları, veli bilgi girişi işleri, personel işleri, mali işler, binalar ve araçlar, araştırma ve planlama işleri, büro işleri, denetim işleri, demirbaş işleri, kütüphane işleridir (Agu, Onyishi, Okwo, 2012, s. 34; Alessi ve Trollip, 1985, s.50; Bird, 1986, s.43; Bitter, 1989, s.18-19; Bluhm, 1987, s.5; Chambers, 1994, s.44; Ford, 1967, s.189; Googlad, O'Toole ve Louise, 1966, s.57; Kawade, 2012; Kazi, 2012; Kearsley, 1995; s.11; Krishnaveni ve Meenakumari, 2010, s.283; Salimi ve Ghonoodi, 2012, s.141; Taşçı, 1994, s.17; Turan, 2002(a), s.274; Visscher, 1996, s.291; Visscher, Wild, Smith, ve Newton, 2003, s.357; Pegler, 1992, s. 164; Yılmaz, 2005, s.73; Zain, Atan ve Idrus, 2004,s.20). Bu uygulamaların gerçekleştirilmesi, bağımsız yazılımlarla olabileceği gibi paket programlarla da yapılabilir (Ray ve Davis, 1991, s.115). Okul yönetiminde bilgisayar kullanım alanları aşağıda bir şekil olarak verilmiştir.

Şekil 2.4. Okul yönetiminde bilgisayar kullanım alanları

BİT okul yöneticilerinin okullarını yönetme yollarını aşağıdaki gibi değiştirmiştir;

- Okul fonksiyonlarının işleyişinde daha iyi bir anlayış gelişmiştir.
- Okul performansının daha iyi değerlendirilmesi sağlanmıştır.
- Okul kaynaklarının daha iyi kullanımı gerçekleştirilmiştir.
- Öğretim planının hazırlanması için daha iyi bilgi edinme imkanı doğmuştur (Becta, 2003, s.1).
- Online web erişimiyle mesleki izolasyonun ortadan kaldırılması ve yönetim çözümlerinin paylaşılıp test edilmesi gerçekleşmiştir (Crawford, 2001).
- Paylaşılan ortak bir vizyon BİT kullanımını yaygınlaşmasını ve iş yükünün yönetilmesini sağlanmıştır (Yee, 2000).
- İletişim listeleri, günlükler ve toplantıların BİT kullanımıyla gerçekleştirilmesiyle okulda idari kadro ve çalışanlarla bir eşgüdüm sağlanmıştır (Perry 2003; Telem 2001).

BİT'in kullanımıyla birlikte yönetim görevlerine ayrılan zamanı azalmıştır ancak burada uyumlu sistemlerin kullanımı önemlidir (Bushweller 2000; North, Strain ve Abbott, 2000). Zainally (2008) 'e göre BİT eğitim yöneticilerine işlerini yerine getirirken birçok imkan ve olanak sunmaktadır. Bu imkân ve olanaklara aşağıdaki şekilde örneklendirilebilir.

- Gündemle ilgili konuları ve çeşitli notları çalışanlarına e mail a gönderebilir. Daha sonra bunları basıp dağıtabilir.
- Ders programları e mail la gönderebilir.
- Ailelere çeşit konularla ilgili bilgi vermek için teknolojinin hızından yararlanabilirler.
- Öğretmenlerinden sınıfları için web sayfaları yapmalarını isteyebilir.
- Telekonferans yönetimiyle diğer okulların neler yaptıklarını görebilir. Diğer öğretmenlerin teknolojiyi derslerine nasıl uyguladıklarını gözlemleyebilir ve yöneticilerin sınıflarda ve okullarında teknoloji kullanımını nasıl desteklediklerini öğrenebilir.
- Web sayfalarına erişebilir.
- Yönetimle ilgili genel konuları günlük olarak takip edebilir.
- Çalışanların yönetiminde kullanabilir (Salerno, 2009).

Krishnaveni ve Meenakumari (2010, s.283) BİT'in yönetim alanında öğrenci yönetimi, çalışan yönetimi ve genel yönetim olmak üzere üç alanda kullanabileceği yönünde bir sınıflama yapmıştır. Bu sınıflamayla ilgili detaylı bir şekil aşağıda verilmiştir.

Öğrenci yönetimi	Çalışan Yönetimi	Genel Yönetim
<ul style="list-style-type: none"> •Öğrenci başvuruları ve kayıtları elektronik ortamda gerçekleştirebilir. •Ders programları ve sınıf planlamaları elektronik ortamda yapılabilir. •Öğrenci devamsızlık ve burs işleri bilgisayar ortamında yürütebilir. •Öğrencilerin akademik durumları e mail kullanarak velilerine iletebilir. •Öğrencilerin barınma işlemlerini elektronik ortamdan takip edebilir. •Okul servisleriyle ilgili işlemler elektronik ortamda takip edebilir. 	<ul style="list-style-type: none"> •Çalışanların işbölümünü bilgisayar kullanarak gerçekleştirebilir. •Çalışanların devamsızlıklarını takibini ve yetki devrini bilgisayar ortamında gerçekleştirmek. •Performans değerlendirilmesinin elektronik ortamda yapılması. •Çalışanlarla iletişimde BIT'ten yararlanma. •Okul işleriyle ilgili duyurularda imza sirküsü yerine e sirkü yönetimini kullanma. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sınavların tarihlerinin belirlenmesi ve oturma planlarının yapılmasında. •Okul içinde bilgilendirmenin BIT araçlarıyla yapılması. •Sınavlarla ilgili işlemlerin elektronik ortamda yapılması. •Sınav sonuçlarının değerlendirilmesinin elektronik ortamda yapılması.

Şekil 2.5. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetimde kullanım alanları

Her eğitim kurumunda bu işlevler bireysel boyutta, kurumsal boyutta ve ulusal boyutta yürütülürken bu amaçla geliştirilmiş uygun bilgi sistemleri ile desteklenirler. Ülkemizde eğitim kurumlarında ulusal boyutta, Bir Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi uygulaması olan Milli Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Sistemi (MEBBİS), kurumsal boyutta Okul Yönetimi Bilgi Sistemleri, bireysel boyutta ise bilgi yönetimi için üretkenliği artırıcı ofis ve uygulama yazılımları kullanılmaktadır (Mutlu, 2013, s.183).

2.4.1.1. Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi

YBS, hizmet sunduğu örgütün niteliğine göre uzmanlaşmaktadır. Kamu Yönetimi Bilgi Sistemi (KYBS), Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi (EYBS) ve Okul Yönetimi Bilgi Sistemi (OYBS) buna örnek olarak gösterilebilir. Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi, kamu yönetimi alanındaki yönetim bilgi sisteminin eğitim yönetimine uygulanmasıyla ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle EYBS, kamu yönetimi alanındaki YBS'nin eğitim yönetimine uygulanmasıdır.

Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi (Educational Management Information Systems); eğitim örgütlerinin işlevlerini yerine getirebilmesi için gereken her türlü bilginin depolanmasını, bilgiye yeniden erişilmesini, işlenmesini, iletilmesini sağlayan ve bu işlenmiş verileri/bilgileri ilgili yönetim düzeylerine sunarak yönetim süreçlerini destekleyen, bilgi teknolojilerine dayalı örgütsel bilgi sistemi olarak tanımlanabilir (Çınar, 1997, s.291-292).

Benzer bir şekilde Wako (2003, s.8) EYBS'yi, birbiriyle ilgili, güvenilir, açık ve güncel tümleşik bir takım veriyi ve bilgiyi eğitimcilere, karar vericilere, planlayıcılara ve yöneticilere

bir örgütün amaç ve hedeflerine ulaşmak, sorumluluklarını yerine getirmesini sağlamak amacıyla toplayan, birleştiren, işleyen, sürdüren ve yayımlayan bir sistem olarak tanımlanmaktadır.

Evans'a (1970) göre de eğitim yönetimi bilgi sistemleri (EYBS), eğitim yöneticilerine karar vermelerini kolaylaştırmak üzere değişik düzey, yer ve zamanlarda bilgi sağlamak için kurulan ve iletişim kanallarını, bilgi kaynaklarını, bilgisayarlı depolama araçlarını ve işlem rutinlerini içeren ağ sistemleridir (Bayrakçı, 2007, s.398).

EYBS okunabilen, işlenebilen, analiz edilebilen verileri sınıflandırıp eğitim planlaması ve yönetimi süreçlerini raporlamak ve bilgiye dönüştürmek için kurulmuş sistemlerdir (Villanueva, 2003, s.5).

EYBS eğitim sistemi içerisinde planlamada, insan kaynaklarının dağıtımında, politikaların oluşturulmasında ve karar verme süreçlerinde bilginin analiz edilip derlenmesinde kullanılır (UNESCO, 2006, s.1).

EYBS eğitimsel planlama ve yönetim için bilgilerin toplanması, depolanması, entegre edilmesi, işlenmesi, organize edilmesi, analiz edilmesi, yönetilmesi ve dağıtılması için örgütlenmiş bilgi merkezidir (Koofi, 2007, s.10).

EYBS Moses (2001) tarafından, eğitimsel yönetimi desteklemek için insanları bir araya getiren, zamanla işlemlerin ve teknolojinin sağlanmasını gerektiren, kurulundan sonra maliyet getirmeyen ve kullanıcının yönetsel ihtiyaçlarını gideren kapsamlı bir sistem olarak tanımlanmaktadır (Plummer 2003, s.1).

EYBS, insanları bir araya getiren, zaman içerisinde eğitim kalitesinin artırılmasını sağlayan teknoloji ve uygulamaları içeren, maliyetsiz, seçilen yönetim fonksiyonları destekleyen, her bir yönetsel seviyede sürdürülebilir durumları içeren kapsamlı bir sistem olarak tanımlanabilir (Bernbaum and Moses, 2011, s.19-20).

Yapılan bu tanımlardan yola çıkarak EYBS, eğitim yönetimi ve planlanması amacıyla her türlü bilgiyi toplayan, depolayan, analiz eden ve raporlayan; girdileri işlemde geçirerek çıktılar elde eden ve dönütler alan, belirli bir amaca ulaşmak için iç içe geçmiş parçaların bütünü olarak tanımlanabilir (Doğu, 2012, s.34). EYBS ağı için bilginin akışı çok önemlidir. İyi yapılandırılmış bir EYBS'de bilgi akışı merkezler ve diğer ilgili kurumlar arasında karşılıklı şekilde olmak durumundadır. Bilgi ürünlerini en fazla sayıda kullanıcıya ulaştırabilmek için olabildiğince çok çıkış noktasına veri sağlanmalıdır. Veri toplanması ve depolanması için modernize edilmiş standart formlar, araçlar ve yöntemler kullanılarak geniş alanlarda uygulanabilir (Villanueva, 2003, s.9). Bir EYBS'nin bilgi akış şeması Şekil 2.6.'da gösterilmiştir.

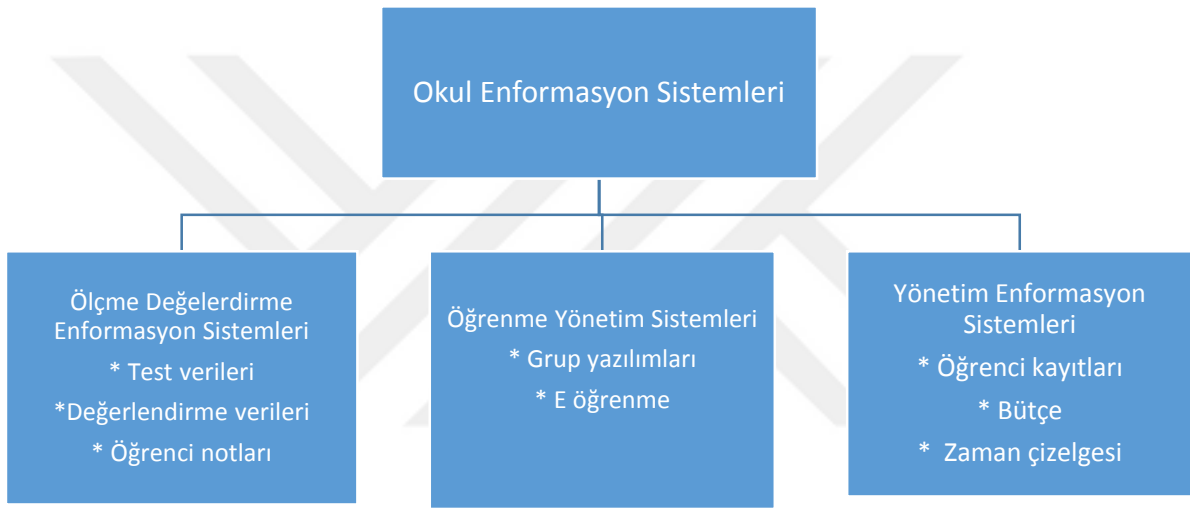
Şekil 2.6. EYBS bilgi akış şeması

Örgütlerin giderek daha fazla büyümeleri, gelişmiş bilgi ağları (information networks) olmaksızın yönetilmelerini zorlaştırmaktadır. Bilgi teknolojileri desteği olmayan örgütlerin veri yönetiminde "desimal dosya sistemi" kullanılarak veriler arşivlenmektedir. Her birim, gereksinim duyduğu veri ve bilgileri dosyalayarak bürolarda tutmakta ve böylece aynı bilgileri içeren birden çok dosya tutulmaktadır. Bu durum bilgi tekrarı ve güncelleme sorunları yaratmaktadır. Bu sorunları ortadan kaldırmak ve bilgi iletişimini bilgi ağları üzerinde süratle yapmak, EYBS'nin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca bilgisayarların, büyük hacimlere ulaşan verileri işleme ve yönetmede sağladığı başarı, yöneticiye çevrede var olan ve olması beklenen fırsat ve tehlikeleri zamanında görebilme ve değerlendirebilme olanağı da tanır (Bensghir, 1993; 239).

2.4.1.2. Okul Yönetim Bilgi Sistemi

YBS, okul örgütü düzeyine indirgenerek Okul Yönetim Bilgi Sistemi (OYBS) oluşturulmuştur. 1976 yılında Weick'in tanımlamasından sonra OYBS (school management information systems), eğitim yönetimi alanının bir bölümü olmuştur. OYBS, okulun yönetim görevlerini, öğretimsel süreçlerini, yapıyı ve belirli gereksinimlerini karşılamak amacıyla tasarlanan bir YBS'nin genelde organizasyonlar ve YBS'ler hakkında varolan bilgi birikimi okullar için de geçerlidir. OYBS okulun çeşitli faaliyetlerini destekleyen alt birimlerden

oluşturulabilir. Bunlar, öğrenci işleri alt sistemi, mali işler alt sistemi, envanter alt sistemi, basım işleri alt sistemi, kütüphane alt sistemi ve ofis otomasyonu alt sistemi olarak sıralanabilir (Artul, 2003, s.35). YBS kullanımı ile davranış ve katılım süreçlerini genel ve öğretimsel yönetimin ayrılmaz bir parçası olmuştur (Telem, 2005 s.663). Okullarda OYBS uygulaması başlamasıyla müdürün okul eğitim-yönetim alt sistemindeki diğer fonksiyonlarıyla ilişkisi dâhil, okul müdürünün rolünde önemli değişiklikler olmuştur (Telem, 2001, s.346). Okullarda birçok enformasyon sistemleri yönetim ve planlama için kullanılmaktadır. Bunlar Yönetim Enformasyon Sistemleri, Öğrenme Yönetim Sistemleri ve Ölçme Değerlendirme Enformasyon Sistemleridir. Aşağıda bu sistemlerle ilgili bir şekil yer almaktadır.

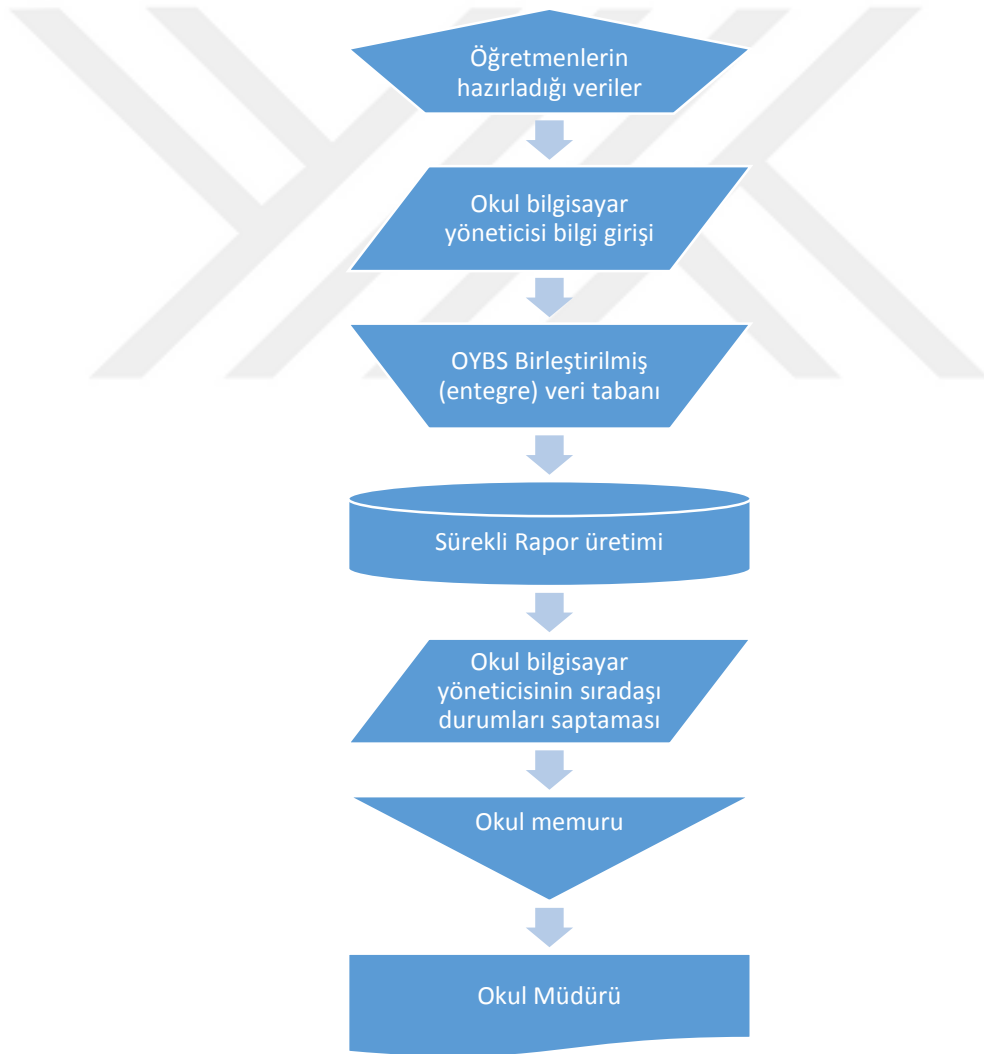

Şekil 2.7. Okul Enformasyon Sistemleri Şeması

Yönetim Enformasyon Sistemleri basit verileri işlemede, ders programları yapmada ve finansal planlamada kullanılmaktadır. Okul yönetimi kısıtlı ortamlarda farklı amaçlar için tasarlanmış birçok sistemle çalışmaktadır. Öğrenme Yönetim Sistemleri öğrenme ve öğretme süreçlerine doğrudan destek olmayı amaçlamaktadır. Burada öğrenme süreçleri bireysel olarak kontrol edilebilmekte veya öğrenme materyalleri öğretmenler ve öğrencilere uygun şekilde yapılmaktadır. Değerlendirme bilgileri standart testlerden, öğretmenlerin tasarladığı sınıf değerlendirmelerinden veya öğrenci portfolyolarından gelmektedir. Ölçme Değerlendirme Enformasyon Sistemleri okul ve öğretim gelişim süreçleriyle ilgili konu başlıklarının gelecek yıllar için belirlenmesi ve sistematik analizi için kullanılır (Breiter ve Light, 2006, s.208).

Okul bilgilerinin ele alınışında ve akışındaki değişiklikler, bilginin ele alınışını önemli oranda değiştirmiştir. Döküman analizleri, nicelik olarak OYBS' nin bilgi, tablo ve grafik sunumu gibi çeşitli formatlarından oluşmaktadır. Bu analizlerden oluşan raporlar; öğrenci-

personel bilgisi, notlar, hobiler, devamsızlık bilgileri, davranış, öğretmen-personel bilgisi, geçmiş ve şimdiki performanslar bireysel seviye raporları ve sınıflar, not seviyeleri, öğretmen ders bilgileri ve okullar içeren grup seviyesi raporlarından oluşur. Nitelik olarak raporlardan güvenilirlik, güncellik, okunabilirlik, zamanlama ve kolayca elde edebilirlik beklenir. Bu raporlar; aynı dersi farklı öğretmenlerden alan öğrencilerin başarıları, istenilen bir derste öğrencilerin başarılarının uzun süreli analizleri, öğrenci ya da sınıf başarısının diğer sınıflarla karşılaştırılması gibi öğelerden oluşabilir. Yine veri tabanında elde edilecek bilgiler sayesinde, başarısız ve çok başarılı öğrenciler saptanması, problemlili sınıfların ya da çalışma gruplarının tanımlanması, cinsiyet gruplarının ya da tüm sınıf seviyesinin karşılaştırılması yapılabilir (Telem, 2001, s.349). Aşağıda OYBS de gerçekleşen bilgi akışı şema olarak verilmeye çalışılmıştır:

Şekil 2.8. Okul Yönetim Bilgi Sistemi Bilgi Akışı

OYBS eğitim örgütlerine önemli yararlar sağlayarak, günümüz eğitim sorunlarından bir kısmına çözüm getirmektedir. Öncelikle bilgi sistemlerinin örgütlere sağladığı yararlar eğitim

örgütlerinde de geçerlidir. Örneğin; büro yönetimini kolaylaştırmada OYBS'nin kullanılmasıyla zaman ve enerjiden tasarruf sağlanmakta, işler doğru ve hızlı yürümektedir. Büro işlerinde görevli olan müdür yardımcıları asıl işlerini yapabilmekte ve verimlilik artabilmektedir. Yöneticilerin planlama, denetim ve yürütme gibi işlemlere ayırdığı zaman azalacağından yöneticiler güdüleme, liderlik, daha etkili çalışma yöntemleri geliştirme, okul çevresiyle daha iyi ilişkiler kurma gibi bilgisayarla yapılamayacak ve inisiyatif gerektiren işlerle daha etkili olarak ilgilenememektedir. Eğitim örgütlerini diğer örgütlerden ayıran birçok özellik vardır. Bu özelliklerin oluşturduğu süreç ve işlemlerde etkili olmak, bilgi teknolojilerini kullanmakla daha olanaklı hale gelebilir (Artul, 2003, s.35).

Yöneticilerin bilgisayar kullanmaları belirli bir ihtiyaç saptaması ile başlayabilir. Yöneticinin odasında bilgisayarın bulunması yeterli değildir. Bunun yanında yöneticinin bilgisayarı değişik alanlarda nasıl kullanabileceği konusunda bilgilendirilmeleri gerekir. Okullarda bilgisayar kullanımının etkin olması için bilgisayara geçiş sürecinin iyi yönetilmesi gerekir. Okullarda bilgisayara geçiş, bilgisayarı almadan önce yapılan incelemelerden, alınacak bilgisayarın saptanması ve bilgisayar kullanmaya kadar geçen sürecin etkili bir şekilde yönetilmediği söylenebilir. Bilgisayara geçiş sürecinin üretken bir şekilde gerçekleşmesi için aşağıdaki basamaklar izlenebilir.

1. İhtiyacın Belirlenmesi: İlk olarak hangi yönetim uygulamalarında bilgisayar kullanmaya ihtiyaç duyulduğu tespit edilmeli ve bilgisayarın kullanılacağı en öncelikli alanlar ve bunun için en uygun sistem belirlenmelidir (Erdoğan, 1993, s.23). Teknoloji seçiminde eğitim teknolojisi uzmanlarının görüşlerinin alınmasında yarar vardır. Rastgele yapılan teknoloji seçimleri öğretme-öğrenme süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Tüy, 2003, s.45). Bu yüzden teknoloji seçimine, okul yöneticileri, uzmanlar, kütüphaneciler ve bilgisayar kullanıcılarından oluşturulmuş bir komite karar vermelidir. Özellikle okulda bilgisayar konusunda yeterli bilgiye sahip olan kişilerin bulunmaması durumunda uzman yardımına başvurulmalıdır. Ancak uzmanın bilgisayar konusunda değişik sistemler ve programlar hakkında bilgi sahibi olmasına dikkat edilmelidir. En önemlisi, uzman, eğitim yönetimi uygulamaları hakkında birtakım temel bilgilere de sahip olmalıdır (Erdoğan, 1997, s.32).
2. Uygulama Alanının Belirlenmesi: İkinci aşamada, bilgisayar sistemine ihtiyaç duyulduğu belirlenen yönetim uygulamaları için en uygun bilgisayar programı seçilmelidir. Eğitim kurumlarının yönetiminde kullanılacak birçok program olsa da bunların çoğu işlevsel açıdan yeterli olmayabilir. Bu yüzden herhangi bir bilgisayar

programı (Software) alırken önce programla ilgili basılı yayınlar gözden geçirilmeli ve aynı programı daha önce kullananların görüşleri dikkate alınmalıdır.

3. Bilgisayarın (Sistemin) Alınması ve Kurulması: Üçüncü ve son aşamada ise kullanılmasına karar verilen programı çalıştırabilecek hafızaya ve özelliğe sahip bilgisayar alınmalıdır. Kullanılacak olan her programın ne kadar kapasiteli ve ne gibi özelliklere sahip olan bilgisayarla çalıştırılabileceği önceden bellidir. Bu yüzden, kullanılmaya karar verilen program, hangi özelliklere sahip olan bilgisayarların alınmasının gerekliliği için en önemli belirleyicidir. Ayrıca bu aşamada bilgisayar sistemi kurulmadan önce yeni sistemin kurulması için gerekli fiziksel şartlar da hazırlanmalıdır.
4. Personel Eğitimi: Kurulacak bilgisayar sistemini ve programları çalıştırmayı herkesin önceden bilmesi beklenemez. Bu yüzden bilgisayar kullanacak olan kişiler belli bir hizmet içi eğitim programından geçirilmelidir.
5. Bilgisayar Sistemine Geçiş: Kısa zamanda bilgisayara geçmek, okulda çeşitli sorunlara yol açabilir. Bu yüzden bilgisayar sistemine geçilen ilk zamanlarda bilgisayarla yapılan işlemlerin yanısıra, daha önce elle yapılan işlemlere yaklaşık altı aylık bir süre kadar daha devam edilmelidir. İlk zamanlarda yapılması olası yanlışlıklar elle tutulacak yedek dosyalara bakılarak düzeltilebilir. Okulda bilgisayar kullanımı yerleştikten sonra bütün veriler ayrı ortamlarda saklanıp yedekleri alınmalıdır. Çünkü bu yedekler, ana bilgisayar ünitelerinde meydana gelebilecek herhangi bir bozulma sonucu bilgilerin kaybolması durumunda işe yarayacaktır (Erdoğan, 1997, s.32).

2.4.1.3. Ofis ve uygulama yazılımları

Teknoloji kullanımı bağlamında yöneticinin ihtiyaç duyduğu bilgi ve beceriler temel ve gelişmiş teknoloji yeterlikleri olarak iki düzeyde ele alınabilir. Teknolojiden faydalanabilmek için o teknoloji ile ilgili belli bir düzeyde "okuryazarlığa" sahip olmak gerekir. Temel teknoloji yeterlikleri, bilgisayar işletim sisteminin ve mesleki verimi artıran bir dizi bilgisayar yazılımının kullanımıyla ilgili giriş seviyesinde bilgi ve becerileri içerir (Algozzine, Bateman, Flowers, Gretes, Hughes ve Lambert 1999; UNESCO, 2009, s. 110; Tekinarslan, 2008, s. 186-205; Turan, 2002a, s. 275; Türkaslan, 2011, s.38).

1. Bilişim teknolojisinin temel kavramları
2. Temel bilgisayar kullanım becerileri
3. Kelime işlemci programı kullanım becerileri
4. Hesap çizelgesi programı kullanım becerileri

5. Veritabanı programı kullanım becerileri
6. Sunum programı kullanım becerileri
7. İnternet ağı kullanım ve iletişim becerileri

Okullarda müdürler, kelime işlem, tablo hesap, sunum ve grafik, veritabanı, elektronik arşivleme, internet ve e-posta alanlarında bilgisayar teknolojisini kullanmakta olduğu söylenebilir (Ashok, 2007; Higgins ve Packard, 2004; Kawade, 2012; Mwalongo, 2011; Serhan, 2007, s.1; Richardson, 2007; Visscher, 1996a, s.291). Okullarda yöneticiler tarafından kullanılan programlar aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.1.3.1 Kelime İşlem Programları (Word Processing):

1990'ların başına kadar, insan tarafından yapılan işlemlerin yazılım tarafından yapılması (ofis otomasyonu) kavramı ifade edildiğinde, kelime işlem programı akla gelmekteydi. Bu programlar, sekreterler ve yöneticilerin daktilodan bilgisayara geçişinde ilk adım olmuştur. Kelime işlem programlarının geliştirilmesi, Microsoft Word, Corel Word Perfect ve OpenOffice Writer gibi ürünlerle endüstri halini almıştır (Picciano, 2006, s.75). Kelime işlem programları çok gelişmiş özelliklere sahip bir program olmasına rağmen basit kullanımıyla, en çok kullanılan programdır (Chambers, 1994, s.7). Bununla birlikte kelime işlem programları, bilgisayarın yönetimsel ürün verebileceği en önemli yollardan biridir. Bu programları kullanmak, bir dokümanı incelemek için harcanan zamanı azaltır ve aynı zamanda kaliteyi de artırır (Kearsley, 1995, s.29). Bilgisayar, kelime işlem programı yardımı ile daktilonun bütün fonksiyonlarını en verimli biçimde yerine getirebilir (Bird, 1986, s.156). Daktilo ile yazılan yazılar genellikle benzer formatta olup her defasında yeniden yazılır. Oysa bu dökümanlar bilgisayarın hafızasına alındığında, döküman üzerinde düzeltme ve değişimler yaparak gerekli olan yazı çok kısa zamanda üretilebilir. Herhangi bir döküman üzerinde bir düzeltme gerektiğinde, bütün döküman yeniden yazılmak zorunda değildir. İstenen değişiklikler daha önce hafızaya alınmış yazı üzerinde kolayca yapılabilir (Erdoğan, 1993, s.24). Ayrıca, kelime işlem programları düzenleme (editing) ve biçimlendirme (formatting) olarak iki önemli görevi yerine getirmektedir (Kearsley, 1995, s.29).

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte, ofis otomasyon uygulamaları, kelime işlem programının kullanım alanlarını arttırmıştır. Yöneticilerin, kelime işlem programını iletişim araçlarıyla nasıl kullanacağını ve bunu nasıl yönetimsel yazılım paketleriyle bütünleştireceğini bilmesi gerekir. Ofis otomasyonunda, kelime işlem programının, masa üstü yayıncılık, elektronik posta, sesli posta ve veri tabanı gibi diğer yazılımlarla birlikte kullanımını artmaktadır (Picciano, 2006, s.75; Bluhm, 1987, s.55).

Aşağıda kelime işlem yazılımlarının yönetim ve mesleki alanlardaki uygulamalarının özetlendiği bir tablo verilmiştir (TEDP, 2007, s.6).

Tablo 2.4. Kelime İşlem Yazılımlarının Yönetim ve Mesleki Alanlardaki Uygulamaları

Kelime İşlemci Özelliği		Kelime İşlemci Özelliği	
Dokuman Hazırlama	Dokuman girme, Dokuman düzenleme, Dokuman biçimlendirme, Dil bilgisi hatalarını düzeltme, Grafiklerle zenginleştirme	Posta Birleştirme	Matbu mektupların kolayca kişiselleştirilmesine yardımcı olur.
Masaüstü Yayıncılık	Formlar, Broşürler, Davet mektupları, Okul gazeteleri hazırlanabilir	Tablo Oluşturma	Bilginin düzenli biçimde profesyonelce, kısa ve açık olarak sunulması için araçlar sağlar.
Biçimlendirme	Profesyonel görünüm, Önemli noktaları vurgulama, Biçimlendirme	WEB Biçimlendirme	Dosyalar WEB biçiminde dönüştürülebilir, böylece internette yayımlanabilir.
Dil Bilgisi Kontrol	Dokümanların dil bilgisi açısından doğru olmasına yardımcı olur.	Arşivleme	Dokümanlar için ucuz ve kolayca erişilebilir bir arşiv sistemi sağlar.

Bluhm (1987, s.60), kelime işlem programlarının sadece okuldaki çeşitli uygulamalardaki masrafı azaltmadığını ayrıca, üretime, veri tabanlı ofis bilgisinin oluşturulmasına ve güncelleştirilmesine, daha kaliteli belgeler oluşturulmasına, kâğıt tüketiminin düşürülmesine yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Elde edilen bu faydaların olabilmesi için, bilgisayar kullanıcıların ve yöneticilerin bu yazılımın fonksiyonlarını etkili kullanmasıyla gerçekleşebilir.

2.4.1.3.2 Veri Tabanı Yönetimi (Data Base Management):

Son zamanlarda yaygınlaşan tablo hesap programları ve ofis otomasyon uygulamalarının tersine, veri tabanı yönetim sistemleri 1950’de gelişmeye başlamıştır. Veri tabanı, bir okulun veri alanları, kayıtları ve dosyaları gibi çeşitli aktiviteler konusunda enformasyon (bilgi) yönetimini içerir (Picciano, 2006, s.67). Veri tabanı programı ile kaydedilen ve kullanılan tüm bilgilere veri denir (Öcal, 1999, s.11). Veri tabanı; okuldaki öğrencilerin sınıflarını, dersleri, notlarını, öğrenci başarısını, devam-devamsızlığını izleme,

müşterilerin siparişlerini takip etme veya bir adres defteri oluşturma gibi belirli bir konu veya amaçla ilişkili olan bilgilerin toplamı olarak tanımlanabilir (Duruştay, 2003, s.294). Veri tabanı yazılımları, farklı veri türleri arasında ilişkiler kurarak anlamlı tablolar ve yeni analiz verileri üretebilen yazılım olarak tanımlanabilir. Bunlardan en yaygın olarak kullanılanı, Microsoft firmasının Office Paketi içinde yer alan Access programıdır (Balcı ve Yüzbaşıoğlu, 2001, s.5). Veri tabanı yazılımları, verileri saklamanızı sağlayan tabloları oluşturmanızı, tablolara kayıt girmeyi ve görüntülemeyi sağlayan formlar hazırlamanızı, belli özellikteki verileri görüntülemenizi sağlayan sorgular hazırlamanızı, verilerinizi yazdırmayı veya İnternet'te yayınlanmak üzere hazırlamanızı sağlar. Veri tabanı dosyasına kaydedilen veriler analiz edebilir, sonuçları görüntülenebilir ve özetleri çıkarılabilmektedir (Gürkan, 2005, s.375).

Okul yönetiminde, kayıtların tutulmasında ve bilgi aranmasında kullanılan yöntem veri tabanı yazılımlarının kullanılmasıdır. Veri tabanı programının, en önemli özelliği sorgulama işlevidir. Bu özellik, oluşturulan ölçüte göre istenilen bir bilginin veri tabanından bulunmasını sağlar. Örneğin, drama alanında hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin bulunmasını veya belirli bir mahallede ve adreste oturan öğrencilerin tespit edilmesini sağlar (Kearsley, 1995, s.32). Veri tabanı gelişirken daha da karmaşık olduğu için bilgilerin dokümantasyonu da karmaşıklaşmaktadır. Okul sistemleri, tahsis edilen bilgi (enformasyon hizmetleri vermekte), veri işlemlerini gerçekleştirmekte ve bilgisayar sistemlerini işletmektedir. Bu yüzden, bu sorumluluklara sahip veri tabanı yöneticileri gibi tüm gün çalışan personele sahip olmalıdır. Eğer böyle görevlilere sahip olmazsa, personel, dosya erişimini ya da güncelleştirmeyi unutabilir ve bu yüzden veri tabanı kullanılamaz hale gelebilir (Picciano, 2006, s.69).

Şekil 2.9.'de bazı yönetsel veri tabanı uygulamalarını göstermektedir. Her bir uygulama alanı bir okulun tüm bilgi yönetim kaynaklarına katkıda bulunur. Öğrenci uygulamaları çok fazla bilgi toplanması gerektiğinden en karışık bölümü olabilir. Ayrıca, öğrenci verileri sürekli değişebilir. Devamsızlık raporları ve zaman çizelgeleri gibi uygulamalar geniş bilgi birikimi ve dikkatli bir eşgüdüm gerektirir. Yöneticilerin, mezuniyet dereceleri ve sınav sonuçları gibi konularda iyi bir erişime sahip olması gerekir (Picciano, 2006, s.69; Bozeman ve Spuck, 1991, s.516.).

Şekil 2.9. Yönetimsel Veri Tabanı Uygulamaları

Veri tabanı yönetim sistemi gelişiminde, yöneticiler yukarıda belirtilen beş önemli alanda bilgi toplaması konusunda kendi becerilerini geliştirmelidir. Tüm veri tabanı uygulamaları en gelişmiş alanı dahi düzenli güncellemeyi ve değişikliği gerektirir. Yöneticilerin, teknoloji kullanma becerilerinin, enformasyon kaynaklarına daha kolay erişim ve düzen sağlayacağına inanmalarının yararlı olacağı söylenebilir (Picciano, 2006, s.71).

2.4.1.3.3 Elektronik Tablo ve Hesap Programları:

Elektronik tablolama veya hesaplama programları, veriler üzerinde hesap yapabilme; verileri tabloya dönüştürebilme; tablolar içindeki verilerle grafik oluşturma; verileri karşılaştırıp sonuç üretebilme özellikleri olan yazılımlardır. Bunlardan en yaygın olarak

kullanılanı Microsoft firmasının Office Paketi içinde yer alan Excel programıdır (Bal, 2006, s.379). Excel programı, verilerin gösterimi için grafik özelliği, eski verilerin başka yerlere yapıştırılabilmesi işlemi ve karmaşık hesaplamalar yapılabilir (Chambers, 1994, s.27; Ray ve Davis, 1991, s.69). Genel olarak bu programlar şu işlemleri yapabilir.

1. Matematiksel işlemler: İstenilen hücrelerdeki verilerle ilgili toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemleri otomatik yapılabilir.
2. Mantıksal karşılaştırma işlemleri: İstenilen koşullara uyan ve uymayan verilerle ilgili farklı işlemler yaptırabilir. Örneğin, hücredeki rakam 50'den büyükse "Geçti", küçükse "Kaldı" gibi sonuçları yazdırabilir. İstenilen şartlara uyan verilerin farklı renklerde olması sağlanabilir.
3. Fonksiyonlar: Metin, tarih ve matematiksel fonksiyonları kullanabilir. Örneğin bulunulan andaki tarih ve saati hücreye yazdırabileceği gibi, tanjant, kotanjant, mod gibi değerler de hesaplatırabilir.
4. Grafik işlemleri: Hücelere girilen veya hesaplanmış verilere göre farklı grafik türleri oluşturabilir.
5. Tablo oluşturma işlemleri: İstenilen sayıda sütun ve satıra kenar çizgisi, renk ve dolgu vererek tablolar oluşturabilir.

Toplama, çıkarma, çarpma, bölme, ortalama vb. matematiksel işlemlerin yanı sıra; grafik, alt toplamlar, doğrulama, otomatik süz, koruma, hücreleri biçimlendirme, sıralama, koşullu biçimlendirme ve buna benzer birçok işlemi yapabilme özelliği ile elektronik tablolar veya hesaplama programları, bir işyeri veya ev kullanıcısının ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Hatta bazı işletmelerde muhasebe işlemleri için bu program kullanılmaktadır (Bal, 2006, s.379). Bütçe, çalışma planları, değerlendirme işlemleri, muhasebe (muhasebe fonksiyonları) ve zaman çizelgeleri buna örnek olarak gösterilebilir (Kearsley, 1995, s.34). Ayrıca, finansal analizlerin elle yapılmasından kaynaklanan zorluklar bu program türü sayesinde kolayca aşılabılır. Böylelikle bütçeden sorumlu olan yönetici konuya kolaylıkla hâkim olabilir. Yöneticiler, rakamların ne ifade ettiğini ve etkilerinin nasıl olduğunu bilerek, finansal konuları anlayabilir ve daha iyi karar verebilir. Bu nedenle elektronik tablo hesap programlarının kullanımı yöneticiler için çok önemli olduğu söylenebilir (Kearsley, 1995, s.36).

Şekil 2.10.' da bazı yönetimsel elektronik tablolar veya hesaplama programı uygulamalarını göstermektedir. Bunlar yönetimsel veri tabanı uygulamalarında olduğu gibi gruplandırılmıştır.

Şekil 2.10. Elektronik Tablo ve Hesap Programı Uygulamaları

Elektronik tablolama veya hesaplama programı, öğrenci bilgilerinden oluşmuş veri gruplarının kullanımında geniş imkânlar sunmaktadır. Öğrenci kayıtlarının farklı seviyelerde gösterimi, sınav sonuç analizleri ve not değerlendirmeleri yaygın olarak kullanılan uygulamalardır. Planlama ve zamanlama ve ders kayıtlarının gösterimi için, bu programın kullanımı çok etkili olabilir (Picciano, 2006, s.73).

Personel dosyaları da elektronik tablolama veya hesaplama programı için önemli bir veri kaynağıdır. Personel gösterimi, rutin olarak yapılan ders ve kayıtlarıyla ilişkilendirilebilir. Bütçe hazırlama, döner sermaye işlemleri, personel ücret ödemeleri, gibi birçok alanlarda kullanılabilir (Picciano, 2006, s.73; Erdoğan, 1993, s.25). Ayrıca okulda kullanılan araç-gereçlerin demirbaş listesinin analizi ve ihtiyaçların tespiti içinde bu tip yazılımlar kullanılabilir (Picciano, 2006, s.73).

2.4.1.3.4 Sunu ve Grafikler:

Her hangi bir tanıtım, proje veya şirket durum değerlendirmesi durumunda, düşüncelerinizi başkalarına anlatmak için sunu (presentation) oluşturulabilecek bir programdır (Üçüncü, 2004, s.776). Bu programla; çizim, hareketli yazı, resim, grafiklerle desteklenmiş üç boyutlu ses ve canlandırma efektleri içeren ve görüntülerden oluşan anlatımların belirli bir düzen içerisinde izlenmesi sağlanabilir (Bal, 2006, s.475; Özdoğan, 2003, s.244). Bir bilimsel konferans için sunu hazırlanabileceği gibi, işyerindeki bir toplantı için de resim ve video görüntülerini içeren sunumlar hazırlanabilir. Bilgisayara sunum cihazı (datashow) takılarak, bu programda hazırlanan sunu dosyalarını büyük ekran duvara veya perdeye yansıtılabilir ve izleyicilere izlettirilebilir (Bal, 2006, s.475).

Okul yöneticileri, okul tahtalarında, öğrenci velilerine, gruba veya öğretmenlere sunum yaparken zaman harcayabilmektedir (Kearsley, 1995, s.36). Bilgisayarın en önemli işlevlerinden biri de grafik çizimidir. Birçok yönetim uygulamalarında, grafiklerle anlatım bir yönetici için alt ve üst birimlere ve topluma bilgi vermede çok açıklayıcı olabilir. Yıllara göre öğrenci sayısındaki artış, öğrenci başarısındaki artış, öğrenci başına düşen harcamalar gibi birçok konularda grafikler elde edilebilir (Erdoğan, 1993, s.25).

Bu sunumlar, etkili bir şekilde iletişim kurmak için yüksek kalitede görsellik içermektedir. Bu tür sunumların yapılabilmesi için Power Point gibi programlar kullanılabilir

Sunum programları, programa veri girildiğinde otomatik veya kullanıcı tarafından hazırlanmış, çubuk ve pasta grafikleri, resim, video, ses ve animasyonlardan meydana gelmiş sunular oluşturabilir. Bu tür sunular, bütçe, öğrenci verileri ve demografik istatistiklerin resmedilmesi için yararlıdır. Sunum programları için girilen veriler tablo-hesap ve veri tabanı programlarından alınabilir.

Bu sunumların kullanılmasının en önemli yararı, pahalı olmayan ve hızlı bir şekilde profesyonel görünümlü materyallerin oluşturulmasını sağlar. Bu programları kullanmadan hazırlanan sunumlarda görsellik düşük, okunması zor ve sunumun dikkat çekiciliği az olabilir (Kearsley, 1995, s.36).

2.4.1.3.5 Telekomünikasyon ve İnternet Uygulamaları

Bilgisayarların birbirleriyle veri alışverişi ve ortak iş yapacak biçimde bağlanması ile oluşan bilgisayar ağları, bilgisayarların potansiyel gücünü büyük ölçüde arttırmaktadır. Böyle ağların toplamından oluşan internet, bilgiye ve bilgisayar kaynaklarına dünya çapında erişim sağlamaktadır. 1990 yılından itibaren dünya çapında yaygınlaşmaya başlayan internet, kısa

sürede hızlı gelişme gösterdi. İnternet'e bağlanma maliyeti düştü, güçlü ve kullanımı kolay programlar, internet vasıtasıyla iletişim kurmayı ve bilgi erişimini ve yayıncılığı herkese açık bir imkân haline getirdi. Bir internet servisi olan World Wide Web (kısaca www veya Web) multimedya verilerin (metin, ses, resim, film) tek bir sistemle bütünleşmiş biçimde yayılmasına ve erişilmesine imkân vermesiyle, internet kullanıcı sayısında ve internet'te yayınlanan bilgi miktarının artmasına yol açtı (Yediyıldız, Unan ve Özdemir, 1998, s.84). Özellikle internetteki bilgilerin kolay güncellenebilir olması, bilginin nitelik ve nicelik açısından artışını daha da hızlandırmaktadır. Bugün milyarlarca sayfa ile ifade edilen bilgi bütünü internet ortamında kullanıcıya sunulmuştur ve bu bilgi her geçen gün artmaktadır (Maden, 2003, s.324). İnternet kullanıcılarına özetle aşağıdaki imkânları sunmaktadır.

1. E-posta ile bir veya daha fazla kişiye mesaj ve dosya gönderilebilir.
2. Online sohbet edebilir, bilgi alışverişinde bulunabilir.
3. Sesli ve görüntülü konferans düzenleyebilir veya bir kişi ile görüntülü iletişim kurulabilir.
4. Dosya ve bilgilerin tümünü bilgisayara indirebilir (download) ve çıktısı alınabilir. Bu işlem bilimsel bir araştırma, ticari işlemler veya kişisel istekler için yapılabilir.
5. World Wide Web' de metin, ses, resim ve video gibi bilgilere sahip sayfalardan bir kurum veya kişi bulunabilir; web sayfasından kredi kartı ile alışveriş yapılabilir.
6. Bilgisayardan (para havale, hesap kontrolü vb.) bankacılık ve borsa işlemleri gerçekleştirilebilir.
7. Bilgisayardaki dosyalar, internet'teki kişisel web sayfalarına yüklenebilir (upload) (Bal, 2006, s.475).

Telekomünikasyon yazılımı, bir bilgisayarın bilgi almak, istenen veri dosyalarını güncelleştirmek ya da e-posta yollamak amacıyla diğer bir bilgisayarın kaynaklarına erişimin sağlanması olarak tanımlanabilir. Eğitimcilerin, bilgi kaynaklarına erişim ve iletişim için, bu şekilde bir yol kullanabilmesinin yeni bir yöntem olduğu söylenebilir (Ray ve Davis, 1991, s.71). Telekomünikasyon yazılımını kullanmak zor değildir, fakat bunun için biraz uygulama yapmak ve telekomünikasyonun nasıl çalıştığını anlamak gerekir.

Kelime işlem yazılımları, veri tabanı yazılımları ve tablo hesap yazılımları gibi birçok yönetim uygulamaları, veri ve bilgi iletişimi kurmak için internet sistemiyle bütünleştirilebilir (Picciano, 2006, s.78). İnternetin eğitim sistemine girmesi, eğitimin yapısal anlamda değişmesine neden olmuştur. İnternet sayesinde bilgiye ulaşma yolları değişmiş, bilgi kaynakları çeşitlenmiştir. Geleneksel eğitimde en büyük bilgi kaynağı kitaplar iken; internet

aracılığıyla dünya üzerindeki bütün bilgi kaynaklarına anında ulaşılabilir (Maden, 2003, s.324). İnterneti ve diğer özelleştirilmiş web bağlantılarını kullanarak yöneticiler devlet tarafından veya diğer kurumlar tarafından oluşturulmuş elektronik veri tabanlarına, önemli bilgisayar merkezlerine, yerel okul sistem bilgisayarlarına, kütüphanelere, ulusal bilgi servislerine erişebilirler (Ray ve Davis, 1991, s.71; Kearsley, 1995, s.38; Picciano, 1994, s.77). Örneğin, Educational Resource Information Center(ERIC), dünyanın eğitim alanında yapılan çalışmaları ve yazılan makaleleri içeren en büyük kaynaklarından biridir. Kendini eğitim alanındaki gelişmeler konusunda güncel tutmak ve araştırma yapmak isteyen yöneticiler, bu veritabanında bulunan verilere internet bağlantısıyla erişebilirler (Kearsley, 1995, s.38; Picciano, 2006, s.78). Yöneticilerin günlük görevleri yerine getirmede internet kullanımı bilgi işleme, bilgi transferi, bilgi depolama ve bilgiye erişim alanlarında en hızlı ve en ucuz araçtır (Susmita, 2007). Okul yöneticileri okul çalışanları ve öğrencileri için internete erişim olanakları sunmalıdır (Altun, 2006, s.189; Ghavifekr, Afshari, Siraj S. ve Seger, 2013, s.1348). Aşağıda okul yöneticileri ve öğretmenleri için internet ortamından yararlanabilecekleri uygulamalar bir tablo halinde verilmiştir (TEDP, 2007, s.11).

Tablo 2.5. Okul Yöneticileri ve Öğretmenler İçin İnternet Hizmetleri

İnternet Hizmet Sunucuları	İnternete erişim sağlayan şirketler (Türk Telekom gibi)
Elektronik Posta	Bire bir eş zamansız iletişim aracı. İnternete bağlanan herkes e-posta hesabına sahip olabilir.
Konferans	Bir yazıyı okumak veya bir konu hakkında yorum eklemek isteyenlere izin veren internet temelli elektronik tartışma grupları.
Posta Listeleri	Bir konuya ilgi duyan üyelerin listesi, üyeler listeye gönderilen bir e-postayı otomatik olarak alırlar.
Sohbet Odaları	Sanal olarak bireylerin bir araya geldikleri, aralarında sesli veya metin yoluyla haberleştikleri gerçek zamanlı sanal
Video Konferans	Bireylerin video görüntüleri ve sesli olarak haberleştikleri gerçek zamanlı ortamlar.
Dosya Transfer Protokolü	Dosyaların indirilmesi veya gönderilmesine yarayan programlar; DTP siteleri ücretsiz yazılım ve dosya kütüphanesi sağlar.
Haber Grupları	Belirli bir konuya ilgi duyan herkese açık tartışma grupları.

2.5. Türkiye' de Eğitim Yönetiminin Bilişimden Yararlanma Durumu

Son otuz yılda BİT'in eğitim alanında kullanımı gelişmiş ülkelerde giderek artmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde BİT eğitimde kullanım potansiyelinden tümüyle yararlanmak için çeşitli çalışmalar başlatmıştır (Bisaso, Kereteletswe, Selwood ve Visscher, 2008, s. 656). Bu nedenle yeni eğitim modellerinin, yöntemlerinin denenmesi ve gelişmiş teknolojiyle uyumlu eğitim sistemlerinin yaratılmasına gerek duyulmaktadır. Geleneksel örgün eğitim yaklaşımımızın değişmesinde en önemli rolü teknoloji oynamaktadır. Gelişen teknolojik yöntemler; öğrencilere dersleri diledikleri kadar tekrarlama fırsatı vererek kendi öğrenme hızlarında, ortamlarında hızlı ve etkin öğrenme olanakları sunmaktadır. Uzaktan eğitimin gelişmiş bir biçimi olarak düşünülebilecek "e-öğrenme" modeli, dünyada tercih edilen ve yatırım yapılan bir alan haline gelmekte ve hızla yaygınlaşmaktadır (e-TGEP, 2002, s.21). Türkiye'de, birçok kamu kurumu e-Dönüşüm kapsamında çok sayıda proje geliştirmiştir. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) merkez ve taşra örgütleri ile tüm eğitim kurumlarını bir dizi bilgi-iletişim sistemi aracılığıyla birbirine bağlayan bir çatı projesi olan MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) projesini hayata geçirmiştir. MEBBİS günümüzde yönetim bilgi sistemlerini (İLSİS, E-okul), karar destek sistemlerini (Kds) ve uzaktan eğitim portallarını (Açık Öğretim Lisesi, Açık İlköğretim Okulu) içeren bir dizi web tabanlı uygulamayı kapsamaktadır. Bu kapsamda Bakanlığın çeşitli birimlerinin faaliyetleri elektronik ortamda yapılmakta ve yönetim işlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmaktadır (İrmak, 2011).

Okullarda bilgisayar ve iletişim sistemlerinin yaygınlaşması, eğitimin her alanında pek çok yeniliğin başlamasını sağlamıştır. Eğitim yöneticileri ve planlayıcıları, gerek yerel gerekse ulusal ölçekte geleceğe yönelik plan yapmak ve karar vermek için güncel bilgilere ihtiyaç duymaktadırlar. İhtiyaç duyulan bu bilgilerin elde edilmesi sürecinde devreye Yönetim Bilişim Sistemleri girmektedir. E-okul yazılımı da MEBBİS projesi kapsamında hayata geçirilen, her seviyedeki eğitim yöneticilerine (okul müdürü, il ve ilçe müdürlükleri ve MEB) doğru ve hızlı bilgi sunan web tabanlı bir yönetim bilişim sistemidir.

Türkiye'deki okullarda tüm işlemler, yakın zamana kadar ya geleneksel yöntemlerle ya da satın alınan özel yazılımlar aracılığıyla gerçekleştirilmekteydi. Bu durum eşgüdüm, standartsızlık, uyum sorunları ve ekonomik masrafları beraberinde getiriyordu. Bu sakıncaları gidermek ve merkezi bir veri tabanı oluşturmak için, MEB, 2007 yılında e-okul yazılımını kullanımına açmıştır. MEB'e bağlı tüm ilköğretim kurumları 2007, ortaöğretim kurumları ise 2008 yılından beri e-okulu kullanmaktadır.

Web tabanlı bir okul yönetimi yazılımı olan e-okul ile okul yöneticileri tüm öğrenci işlemlerini (kayıt, nakil, devam takibi, karne, veli bilgilendirme), ders ve sınav işlemlerini (ders programı, sınav takvimi, not girişi vs) ve personel işlemleri gibi günlük işlerini internet aracılığıyla oldukça kolay, rahat ve güvenli bir şekilde yapabilmektedir. E-okul ayrıca, girilen bilgileri raporlaştırarak, okul müdürlerine, üst düzeydeki eğitim yöneticilerine (il-ilçe müdürlükleri ve bakanlık birimleri) ve karar-vericilere güncel bilgi sağlamaktadır. Böylece geleceğe yönelik daha sağlıklı şekilde planlamalar yapılabilecek, kararlar alınabilecektir (Bağlıbel, Samancıoğlu ve Summak, 2010, s.332).

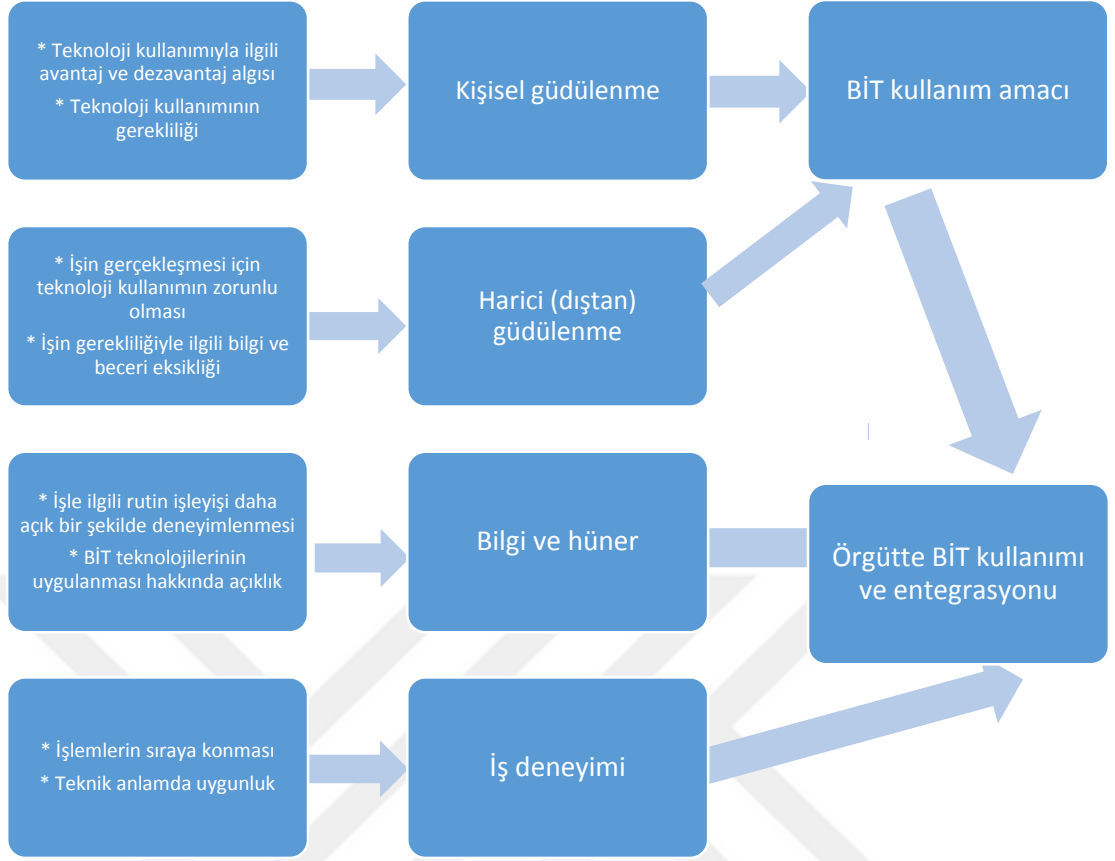
2.6. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonu ve Okul Yöneticisinin Rolü

BİT eğitimle ilgili karar vericilere değişik alanlarda önemli sorunların çözümünde yardımcı olmaktadır (Evans, 1970, s.248). Teknolojinin okullara entegrasyonunda liderlik ve yönetim stratejileri okul yöneticileri tarafından geliştirilmelidir (Weng ve Tang, 2014, s. 93). Okul yöneticilerinin teknolojiyi eğitim ve öğretim süreçlerine entegre etmede karmaşık kararlar vermeleri gerekmektedir. Yine de BİT'in müdürler tarafından kullanımı hakkında edinilen bilgi onların teknolojiye karşı beceri ve anlayış kazanmak için edindikleri yeterlilik ya da tercihleriyle ilgilidir. Ayrıca birçok müdür ne teknoloji lideri olmaya hazırdır ne de bilgisayar kullanımı konusunda yeterli deneyime sahiptir. Teknoloji alımı konusunda karar verirken yeteri kadar tecrübeye sahip değildir. Ayrıca BİT'in okula entegrasyonu süreci önemli bir diğer görevleridir (Schiller, 2003, s.172). Okul yöneticileri okulla ve eğitimle ilgili orta ve uzun vadeli bir çok zor karar vermektedir. Verilen doğru kararlar ve yeni teknolojilerin entegrasyonu nitelik ve tatmin edici sonuçlar doğurmaktadır (Salimi ve Ghonoodi, 2012, s. 140). Telem (1996), BİT'in örgütlere entegre edilmesiyle ilgili bir çerçeve planı geliştirmiştir. Bu çerçeve plan teknik, yapısal, psikolojik, amaç-değerler ve yönetsel olmak üzere beş yapıdan oluşmaktadır. Bu çerçevede gerçekleşecek bir değişimin karmaşık süreçlerden ve dikkatli bir yaklaşımdan geçmesi gerekmektedir (Yuen, Law ve Wong, 2003, s160-161). Fullan (1993) karmaşık değişim süreci için ortak bir vizyon geliştirmenin en önemli aşama olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Kearsley ve Lynch (1992) de ortak bir vizyon oluşturup geliştirmenin BİT süreçlerinde oluşan değişimde önemli bir teknolojik liderlik davranışı olduğunu söylemiştir. Mooij ve Smeets (2001) BİT'in okula entegrasyonu ile ilgili beş aşamadan oluşan bir yapı önermiştir;

1. Bütün öğretmenlerin teknolojiye erişiminin sağlanması.
2. Okuldaki tüm birimlerde teknoloji kullanımı farkındalığı yaratma

3. BİT ile ilgili donanımın ve eşgüdümün önemini vurgulama
4. Öğretici inovasyonun ve BİT desteğinin önemini vurgulama
5. Zamandan ve mekandan bağımsız olarak BİT'in kullanımını öğrenme ve öğretmen süreçlerine entegre etme.

Örgütlerin teknoloji kullanımı ve entegrasyonu ile ilgili, (1) kişisel güdülenme, (2) harici (dıştan) güdülenme, (3) bilgi ve hüner, (4) iş deneyimi olmak üzere dört önemli mekanizma vardır. BİT kullanımıyla ilgili kişisel motivasyon, teknoloji kullanımıyla ilgili avantaj ve dezavantaj algısından etkilenir. Bu mekanizmayla ilgili sorunlar zamanla azaltılabilir çünkü teknoloji kullanımının gerekliliği bu sürede anlaşılabilir. Dıştan güdülemeyi etkileyen faktörlerden biri işin gerçekleşmesi için teknoloji kullanımının zorunlu olması ve işin gerekliliğiyle ilgili bilgi ve beceri eksikliğidir. Örgütler BİT uygulamalarını etkin bir şekilde kullanmak zorundadır. Kişisel motivasyon ve harici motivasyon (BİT kullanım amacı) BİT kullanımıyla sorunları çözmekle birlikte aynı zamanda BİT kullanımının tasarlanmasıyla ilgili sorunların da üstesinden gelir. Eğer kişinin BİT kullanımının tasarlanmasıyla ilgili motivasyonu yüksekse, işle ilgili rutin işleyişi daha açık bir şekilde deneyimlemesini sağlar. Bu deneyimden kastedilen BİT işlemleri hakkında netlik sağlanması, bu işlemlerin sıraya konması, iş uygulamaları ve teknik anlamda uygunluktur (Adriaanse, Voordijk, ve Dewulf, 2010, s.75). Örgütlerde BİT kullanımı ve entegrasyonu ile ilgili çerçeve aşağıdaki şekilde verilmeye çalışılmıştır.

Şekil 2.11. Teknoloji liderliği davranış boyutları I

2.7. Eğitim Yöneticileri ve Teknolojik Liderlik

Bu bölümde liderlik tanımı ve kuramları bahsedilecek daha sonra teknolojik liderlik kavramı, teknoloji liderliğinin sonuçları ve teknoloji liderliği eğitimi başlıkları ele alınacaktır.

2.7.1. Liderlik Tanımı ve Kuramları

Örgütsel davranış alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarda örgüt içinde "yöneten" ve "yönetilen" ayrımının olması önemli ve ortak bir değerlendirme olarak ifade edilmektedir. Bireylerin "yöneten" ve "yönetilen" gibi tek taraflı bir etkilenme yerine, karşılıklı bir iletişim ve etkileşim içinde oldukları anlayışı daha doğru bir yaklaşımdır. Liderlik/yöneticilik sorumluluğu almış bireylerin, insan davranışlarının oluşumuyla ilgili temel bilgi donanımına veya iletişim becerilerine sahip olması gerekir (Zel, 2001). Yönetim gücü örgüt yapısından gelmektedir. Durağanlık, düzen ve problem çözücülük bu yapının içerisinde. Öteki taraftan liderlik gücü, kişisel yapıyla ilgili olup örgüt olgusundan ayrılmaktadır. Bunun içinde kişisel ilgiler, amaçlar ve değerler mevcuttur (Weimeister, 1997). Liderlik konusu, yönetim alanında

araştırma yapan bilim adamlarının çok yoğun olarak çalıştıkları bir konu olmuştur. Liderlik konusunda çok değişik tanımlar yapılmıştır. Liderlik konusunda önemli görülen tanımlar aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Çelik, 2013, s.1):

- Liderlik, grup etkinliklerini grup hedeflerine ulaşma doğrultusunda etkileme sürecidir. (Bass,1985).
- Liderlik, görüşleri, eylemleri ve eğilimleri, etkileme, yönlendirme ve yönetmedir (Bennis ve Nanus, 1985, s.56).
- Liderlik, lider ile her bir izleyici arasında oluşan çift yönlü bir etkileşimdir (Graen, 1976, s.116).
- Liderlik, güçlü bir etkidir (Argyris, 1976, s.227).
- Liderlik, etkili kişisel özelliklere bağlı bir güçtür (Etzioni, 1964).
- Liderlik, izleyicilerin düşünce ve eylemlerini etkileme doğrultusunda güç kullanmadır. (Zaleznik, 1977, s.267).

Lider ve yönetici, terimleri literatürde ve örgütlerle ilgili tartışmalarda birbirlerinin yerine kullanılırlarsa da aralarında farklar bulunmaktadır (Sergiovanni, 1982). Liderlik, yöneticilikten daha duygusal bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu yüzden liderler, karizmatik ve ilham vericilik terimleriyle tanımlanır. Yöneticilik ise daha akılcı bir süreçte, mantığın kalpten daha fazla kullanıldığı bir alan olarak görülmüştür. Yöneticilik deyince akla verimlilik, planlama, dökümantasyon, yöntemler, düzenlemeler, kontrol ve tutarlılık gelmektedir. Liderlikten ise risk alma, dinamik, yaratıcılık, değişim ve vizyon kelimelerinin birleşimi anlaşılmaktadır (Huges, 1993, s.60). Lider örgütsel yol göstericilere (emir, direktif, kararname) mekanik olarak uymanın üstünde ve ötesinde bir etkileme gücüne sahip olan kişidir. Bu anlamda liderlik, bir örgütün amaçlarını gerçekleştirme ya da bu amaçları değiştirmek için yeni bir yapı ve prosedür başlatma olarak tanımlanabilir. Buna göre bir yönetici, yönettiği personelin düşüncelerini, duygularını, değer yargılarını, inançlarını ve davranışlarını etkilemede ve yönlendirmede, alışılmış uygulamaları ve belirli otorite kaynaklarını aşabilmişse liderlik özelliğini de sergilemiş olur. Bir başka ifade ile lider, doğru olan şeyleri yapmayı hedeflerken yönetici, işleri doğru yapmaya odaklanır (Erdoğan, 2003, s.35). Lipham, yönetimsel davranışla liderlik davranışını birbirinden ayırmaya çalışmıştır. O'na göre liderlik, "bir örgütün amaçlarını gerçekleştirmek ya da bu amaçları değiştirmek için yeni yapı ve prosedürün başlatılmasıdır." Yönetici ise, "bir örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için, var olan örgüt yapısını ve prosedürü kullanan kişidir (Aydın, 2000, s.130).

Lider, grubun gücünden yararlanan kimsedir. Karar sürecinde en büyük payın liderde olması gerekmez ve payın küçük oluşu liderliğe zarar getirmez. Lider büyük planların yaratıcısı ve başlatıcısıdır. Bu planların gerçekleştirilmesini de yöneticiler sağlar. Tarih boyunca bu fark görülmüştür. Ancak birkaç lider iyi yönetici olabilmiş, ancak birkaç iyi yönetici lider olabilmiştir. İkisini birleştirebilenler ender kişilerdir (Bursalıoğlu, 2002).

Liderlik Kuramları

Liderlikle ilgili literatürde bir takım teori ve modeller geliştirilmiştir. Ayrıca, geçmişte farklı kuramsal temellere dayalı olarak liderlikle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış ve yapılmaktadır. Bu araştırmalarda liderlerin bireysel özellikleri, liderlik stilleri, durumsal faktörler, yönetsel davranışlar gibi konular üzerinde durulmuştur. Bu teoriler, yaygın bir şekilde (a) özellikler kuramı, (b) davranışsal kuram ve (c) durumsal kuram olmak üzere üç başlıkta toplanmaktadır. Bu başlıklar aşağıda kısaca ele alınmaya çalışılmıştır. (Şişman, 2004, 5–6).

Özellikler kuramı başlığı altında toplanabilen bazı yaklaşımlarda, özellikle başarılı olmuş bazı devlet adamları ve askerler incelenerek bunların belli başlı liderlik özellikleri araştırılmıştır. Bunun sonucunda lider konumunda olan insanlarla ilgili olarak ortak bazı özellikler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kuramın hareket noktası, “lider olunmaz, ancak lider olarak doğulur” şeklinde özetlenebilir. Kuramda liderle ilgili olarak bakılan başlıca özellikler, fiziksel özellikler, (boy, ağırlık, yaş, sağlık durumu, çehre vb.) ve kişisel özellikler (zekâ, eğitim durumu, konuşma yeteneği, sosyal ilişkiler, iletişim gücü, güven verme, girişim, risk alma, cesaret, kendine güven vb.) olarak gruplandırılabilir. Yapılan çalışmaların sonucunda, araştırılan liderlerle ilgili ortak özellikler belirlenememiştir.

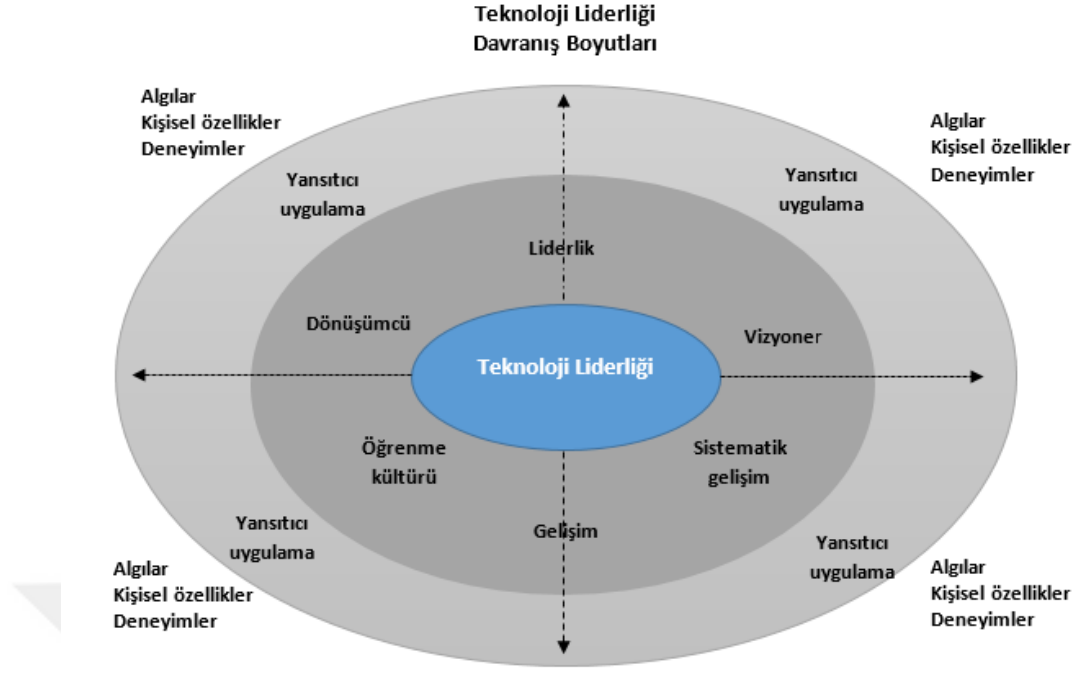
Davranışsal kuram başlığı altında toplanan liderlik yaklaşımlarında ise liderlerle ilgili ortak bir takım genel özelliklerin söz konusu olamayacağı noktasından hareketle lider özelliklerinden çok lider davranışları inceleme konusu yapılmıştır. Başarılı olmuş liderlerin gösterdikleri davranışlar incelenerek lider davranışları profili belirlenmeye çalışılmıştır. Davranışsal kuram içinde yer alan başlıca araştırmalar ise, Ohio Devlet Üniversitesi Araştırmaları, Michigan Üniversitesi Araştırmaları, Yönetim Gözeneği Kuramı (Robert Blake ve Jane Mouton) gibi çalışmalardır.

Durumsal kuram olarak ifade edilen yaklaşımların çıkış noktası ise “her ortamda geçerli bir liderlik özelliği ve davranışı söz konusu değildir” anlayışına dayanmaktadır. Kurama göre, farklı ortam ve farklı gruplarda farklı liderlik davranışları söz konusudur. Bu başlık altında toplanan bazı yaklaşımlar ise, Yol Amaç Kuramı (Robert House ve Martin Evans), Fiedler’in Durumsal Liderlik Kuramı, Vroom ve Yetton’un Normatif Kuramı, Paul Hersey ve Kenneth

Blanchard'ın Durumsal Liderlik Kuramı, Reddin'in Üç Boyutlu Liderlik Kuramı gibi yaklaşımlardır. Liderlikle ilgili, lider özelliklerine dayalı, eylem merkezli, olumsal, durumsal, bağlamsal, stratejik liderlik gibi adlar altında da bazı kuramlar geliştirilmiştir. Özetle liderlikle ilgili kuram ve yaklaşımlar incelendiğinde, örgütler açısından liderlik davranışlarıyla ilgili temelde “ilişki merkezli” ve “görev merkezli” iki kategoriden söz edilebilir. Liderler değişimi yönetebilmeli toplumda, ailede, öğrenci tutumlarında ve teknolojide meydana gelen değişiklikten de sorumlu olmalıdır (Harris, Day, Hopkins, Hadfield, Hargreaves, ve Chapman, 2005, s.175).

2.7.2. Teknolojik Liderlik

Yönetici liderlik davranışlarının BİT'in okula entegrasyonu sürecinin başarılı olup olmamasında belirleyici olduğu söylenebilir. BİT entegrasyonunda bütün örgütlerde olduğu gibi okullarda da güçlü liderlik davranışları beklenmektedir (Afshari, Bakar, Luan, Samah, ve Fooi, 2009; Bektaş, 2014, s.2; Condie ve Munro, 2007, s.13-14; Eteokleous, 2008, s.683; Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011a, Neufeld, Dong, ve Higgins, 2007; Razik ve Swanson, 2010; Stuart, Mills, ve Remus, 2009, s.733; Yu ve Durrington, 2006, s.302; Zaharah ve Yaacob 2000). Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2011b, s.114)'ın “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları Metafor Analizi” isimli çalışmalarında teknoloji liderliği davranış boyutlarını ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Şekil 2.11. incelendiğinde teknoloji liderliği davranış boyutlarının vizyoner liderlik, dönüştürücü liderlik, sistematik gelişim, öğrenme kültürü ve yansıtıcı öğrenme boyutlarıyla iç içe geçtiği görülmektedir. En dış çemberde yansıtıcı uygulama kategorisine yer verilmiş, ardından diğer kategoriler yerleştirilmiştir. Bu kategoriler iç içe geçmiştir çünkü okullarda teknoloji liderinin davranış boyutlarında her bir kategorinin birbiri ile ilişkisi ve etkisi söz konusudur. Burada vurgulanmak istenen nokta, teknoloji liderliği davranış boyutlarının gerçekleştirilmesinde liderin bulunduğu durumun önemidir.

Şekil. 2.12. Teknoloji Liderliği Davranış Boyutları II

Yeni teknolojiler eğitim liderlerini, çalışanlarına liderlik etme ve destek verme konularında yenilemeleri için zorlamaktadır. Okul yöneticilerinin çalışma şekilleri BİT yüzünden zorlayıcı bir şekilde değişmiştir ama bu değişikliğe hızlı bir şekilde hazırlanamadıkları söylenebilir. Ayrıca yeni teknolojiler eğitimcileri planlama ve mesleki gelişimlerini buna göre ayarlamaya zorlamıştır (Webber, 2003a, s.122). Eğitim süreci ile teknolojinin bütünleşme sürecinde, okul lideri önemli bir görev üstlenmektedir (Mentz ve Mentz, 2003, s.186.). Bu değişikliği yapacak kimse uzun süreden beri devam eden sorunlarla karşılaşacaktır. Okulun yenilenmesi ve etkin hale geçmesi için yapılacak yenilenme sürecinde, okul yöneticisi önemli bir rol üstlenmektedir (Kearsley ve Lynch, 1994, s.2). Liderler inanç ve değerlerin paylaşımında birleşip, teknik ve sosyal destek yapılarıyla oluşan kültürel sistemin devamını sağlarlar. Teknoloji lideri, belirlenen eğitim problemlerine teknik çözümler bulma konusunda ve çözümün başarısından emin olmak için teorik, politik ve ekonomik destek yapılarının kurulması konusunda becerili olmalıdır (Kearsley ve Lynch, 1994, s.3). Avolio ve diğerleri teknolojik liderlik kavramını, teknoloji bütünleşme sürecine rehberlik eden eğitim liderini tanımlamak için kullanmıştır. Teknolojik lider, insan ve bilgi teknolojileri arasındaki bileşenleri düzenlemekle yükümlüdür (Scanga, 2003, s.3).

Liderlik genellikle değişikliklerle ilişkili olurken, teknoloji liderliği ise özellikle yeni prosedür, politika ve durumlarla ilgilidir. Teknoloji liderliğinde bir diğer önemli etmen ise teknolojinin bu değişiklikleri nasıl ürettiğini açıklamak ve geliştirmektir (Altun, 2004, s.51).

Casey (1995) teknolojinin etkin kullanımının, donanım ve yazılıma yatırım yapılmasının yanı sıra, etkili liderlik gerektirdiğini de vurgulamaktadır. Okul müdürünün rolü bilgisayarlardan eğitim amaçlı nasıl yararlanılacağını bilebilmesidir. Okul müdürleri, en azından bilgisayarların ve diğer teknolojilerin eğitime sunduklarından haberdar olurlarsa, onların kullanımını destekleyebileceklerini, öğretmenlere liderlikte model olabileceklerini veya isteyen öğretmenlerle liderliği paylaşabileceklerini belirtmektedir (Altun, 2004, s.51).

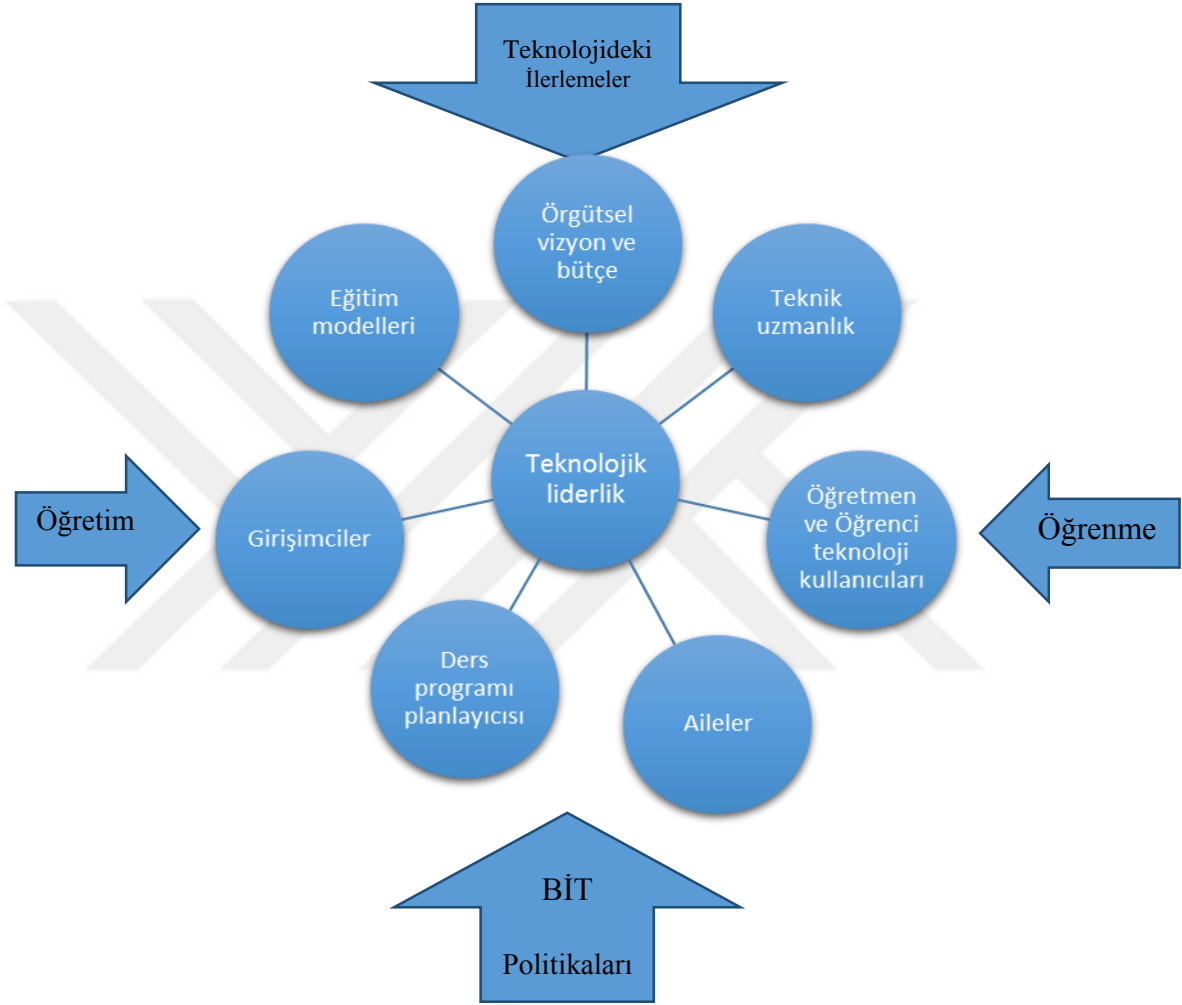
Bozeman ve Spuck (1994) okul yöneticilerinin, teknoloji liderleri olarak okullarındaki gerçek sorunları teknolojiyi kullanarak çözebilmeleri gerektiğini söylemişlerdir. Yöneticiler teknolojiyi okullarına entegre etme sürecinde bir çok engel ve zorlukla karşılaşacaklarının farkında olmalıdırlar (Lashway, 2003). Piper ve Hardesty (2005) teknoloji liderliğinin eğitimciler üzerinde etkili olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu yüzden teknolojik liderlik teknik alt yapıdan veya teknoloji için yapılan masraftan daha önemlidir. Valdez (2004)' e göre teknolojik liderlik; değişimi, kaynakları, mesleki gelişimi, gelişmekte olan teknikleri, yazılım ve donanım kullanımı gibi konuları hayata geçirmek gibi gerekli olan liderlik yetenekleriyle liderlik niteliklerinin birleşmesinden oluşmaktadır.

Teknolojik liderlik özellikleri olarak tanımlanan eylem ve kararların her biri, okulun ulaşacağı diğer amaçların derecesi ya da okuldaki teknoloji entegrasyonu derecesi açısından ölçülebilir bir sonuca sahiptir. Geçmiş araştırmaların temeline bakıldığında, teknoloji liderliğinin, teknoloji destekli öğrenim çerçevesinin niteliğine çok büyük etkisi olmuştur. Ayrıca, teknoloji liderliği, okulun türü gibi geri planda yatan faktörlerden büyük derecede etkilenmektedir. “Teknoloji Liderliği Modeli” şeklindeki bu model teknoloji liderliği tarafından şekillendirilen alt yapının karşılıklı olabileceğini göstermektedir. Bilgisayar yoğunluğu ve internet bant genişliği gibi faktörleri içeren varsayımların değerlendirildiği bu model, teknoloji liderliğiyle ilişkilendirilmiştir. Aşağıda, teknoloji liderliği ve bunun sonuçlarını içeren bir şekil bulunmaktadır (Anderson ve Dexter, 2000, s.5).

Şekil 2.13. Teknoloji Liderliği Modeli I

Anderson ve Dextor geliştirdiği modelin teknoloji liderliği çerçevesinde, kaynakların ve altyapının, teknoloji entegrasyonu ile birbirlerini nasıl etkilediklerinin açık olarak tanımlanmadığını düşünen Davies aşağıdaki genişletilmiş teknoloji liderlik modelini tasarlamıştır.

Şekil 2.14. Teknoloji Liderliği Modeli II

Bir örgüt içinde bulunan grupların teknoloji liderliğine uzun dönemde etki ettiği söylenebilir. İç etkiler oval şekiller içinde dış etkiler ok şeklinde gösterilmiştir. Teknolojik liderler, gelişime odaklanan ve örgüt içerisinde sistematik gelişim etkinliklerini yeni yol, yöntem, plan ve programlarla inşa edebilen kişilerdir. Bu inşa süreci teknolojinin var olan yapıya uyarlanmasının yanında, teknoloji ve değişim karşısında örgüt içerisinde yer alan her türlü engelle mücadele olarak değerlendirilmelidir (Watts, 2009). Teknolojik liderler teknolojinin getirdiği değişimin çalışanlarını nasıl etkilediklerini bilmeli ve onların bu

değişimde güvende hissetmelerini sağlamalıdır. Çalışanları değişimi kabul etmeleri için motive etmeli ve bunu kendi de istemelidir (O'Sullivan, 2009, s.40). Eğitim liderinin teknolojiyi okulda kullanmakta istekli olması ve teknolojik yeterliliğe sahip olması, okulun etkililiğini artıran bir durum olacaktır. Okulun etkililiğini artıran bir başka durumda, okul yöneticisinin teknolojiyi okulun yapısına göre seçme ve kullanmada yeterliliğidir. Hızla gelişen teknolojiyi, eğitim lideri takip etmelidir. Teknolojinin etkin kullanımıyla; öğrenci akademik başarısında artış, öğrenci devamsızlığında azalma, mesleki yönden iyi yetişmiş öğrenciler, yönetim süreçlerinin iyileştirilmesi, öğretmen ve çalışanların tükenmişlik duygusunda azalma olacağı söylenebilir (Kearsley ve Lynch, 1994).

Okul yöneticileri okullarında etkili liderlik özellikleri sergilemelidirler. Teknoloji kullanarak yapılabileceklerinin farkında olmalıdırlar. Okul programlarını ve uygulamalarını teknoloji kullanarak eşgüdümleme ve iletim işlevlerini gerçekleştirebilmelidirler. Bu çerçevede aşağıdaki standartlara sahip olmalıdırlar.

- Teknoloji kullanarak uzun vadeli programları oluşturabilmelidir. Altyapı, bütçe, çalışan gelişimi, teknik destek, yenileme.
- Teknolojiyle ilgili sorunları, içerikleri ve amaçları analiz edip gerekli reaksiyonu gösterebilmelidir. Örgüt ve çalışan baskısı.
- Okulda ve eğitimde teknoloji vizyonuyla ilgili “büyük resmi” oluşturabilmelidir. Eğitim reform projeleri, akademik standartlar, zaman paylaşımı.
- Teknolojiyi çalışanlarla ve velilerle etkili iletişimi gerçekleştirmek için kullanabilmelidir. Sesli mesaj, e mail, web sitesi
- Teknoloji ile bilgiyi elde edip, analiz ettikten sonra bunu karar verme ve diğer yönetim işlevlerinde kullanabilmelidir. Öğrenci başarı testleri, değişkenlerden yeni veriler elde etme, bilgiye erişim.
- Yeni teknolojileri eğitim ve öğretim süreçlerine nasıl entegre edeceğini bilemelidir. Eğitim yazılımı uygulamaları, bilgiye erişim imkanı, çoklu ortam sunumları.
- Yasal ve etik sorunları kavrayıp lisanlı yazılım kullanılmalıdır. Lisanslı yazılım satın alma, güvenlik ve emniyet konuları
- Okul programlarında ve uygulamalarında teknolojiyi kullanarak liderlik yapmalıdır. Etkili okul yönetimi, çalışanlar anlatılacaklarda etkili sunumlar hazırlama (Thomas, 1999, s.7).

Eğitimde teknolojik liderlik, teknolojinin planlanması, entegrasyonu, gerekli alt yapının sağlanması, eğitim bileşenlerinin mesleki gelişimi, destek hizmetlerinin sağlanması başlıklarını

kapsayan bütünlüklü bir süreçtir (Anderson ve Dexter, 2000). Hamzah, Nordin, Jusoff, Karim ve Yusof (2010) teknoloji liderini, yöneticinin teknolojiyi uygulamada aktif rol alarak bu süreçte en önemli insan ve bilgi teknolojileri bileşenlerini uzlaştırmaya çalışan liderlik ile teknoloji arasındaki ilişkiyi kuran kişi olarak tanımlamıştır. Okul yöneticileri gelecekte aşağıdaki bilgi, beceri ve anlayışı liderlik özellikleri şeklinde göstermeleri gerekecektir.

- BİT'in öğrenme ve öğretme süreçlerini nasıl destekleyeceğini, geliştireceğini ve ilerleteceğini bilmesi.
- Öğretmenleri ve çalışanları, BİT'in öğretim süreçlerinde etkili kullanımı konusunda motive edip geliştirmesini bilmesi.
- BİT kaynaklarının geliştirilip kullanımının devamının sağlanmasını bilmesi.
- YBS'nin okul etkililiğini nasıl artıracakını bilmesi.

BİT'in okullarda kullanımının başarıya ulaşması için okul liderlerine önemli görevler düştüğü söylenebilir. Okul liderleri tüm çalışanlarla paylaşılmış bir ortak vizyon geliştirmelidir ve bu vizyonu BİT kullanımı ile öğretim, öğrenme, yönetim ve planlama süreçleriyle bütünleştirmelidirler (Becta, 2003, s.1).

Okul müdürlerinin teknoloji yönetim pratiklerini etkileyecek en temel faktör onların liderlik nitelikleri ve örnek oluşturabilme becerileridir. Bu becerileri kapsayan destekleyici liderlik anlayışı, "Liderlik + İlk başarıya örnek olma= Başarılmış vizyon" formülüyle tanımlanmıştır. Okul müdürleri tarafından sergilenen liderlik davranışlarının, teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerden velilere kadar uzanan geniş bir tabana yayılmasında etkili olacağını ve bu alanda yetkinleşmeye yol açacağını öngörmektedir (Banoğlu, 2011, s.200). Teknolojik liderlik, teknolojiye özgü dikkat gerektiren, öğretmenlerin sınıflarında teknoloji kullanımına yardım etmek için teknolojinin öğretim uygulama ve stratejilerini nasıl geliştirilebileceği anlayışını kapsayan stratejilerin ve tekniklerin bir birleşimidir (Valdez, 2004). Ertmer, Bai, Dong, Khalil, Park, ve Wang (2003), okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusundaki sorumluluklarını iki boyutta değerlendirmektedir: (1) teknolojinin eğitim öğretim uygulamalarını nasıl geliştirebileceğine dair bir anlayış ve (2) öğretmenlerin sınıfta teknolojiyi kullanmalarını destekleyecek stratejiler repertuarına sahip olmalarıdır (Karataş ve Sözcü, 2013, s.46).

Yee (2000, s.298-299) okul yöneticileriyle yaptığı çalışmanın sonunda yöneticilerin teknolojik liderlik deneyimlerinden çıkan yönetici tavsiyelerini şöyle özetlemiştir.

- BİT'i izole edilmiş bir kursta öğrenmektense kişisel bir vizyon geliştirerek öğrenin.
- Paylaşılan bir liderlik sitili iş yükünüzün altından kalmanıza yardımcı olur ve BİT öğrenilmesinde ve öğretilmesinde çalışanlarınızın bir vizyon geliştirmesini sağlar.
- Bilgisayarları sınıflar, kütüphaneler veya koridorlar gibi kolay erişilebilir ve en çok kullanılan alanlara yerleştirin.
- Yazılım ve donanım satın alırken en iyi sistem özelliklerine sahip olanları tercih edin böylelikle daha dayanıklı ve uzun ömürlü bir kullanım imkânınız olacaktır.
- Öğretmenlerinizin kullanımına sunduğunuz bilgisayarların özellikleri bilgisayar laboratuvarında kullandıklarınızdan daha iyi olmalı.
- Öğrencileriniz ve çalışanlarınız için mümkün olan her zaman kullandığınız teknoloji eğitim amaçlarınız için güncellemeye çalışın.
- BT rehber öğretmeniniz okuldaki konumunu diğer çalışanlarınızdan ayrı bir yere koyun ve bütün öğretmenlerinizin sınıflarda kullandıkları BİT araçları hakkında bilmesi gerekenlerle ilgili beklentilerinizi açık bir şekilde ifade edin.
- BİT araçlarını eğitim-öğretim süreçlerinde kullanıp kullanmadıklarını sınıf içi denetimlerinizde önem verdiğinizizi öğretmenlerinizin bilmesini sağlayın.
- Çalışanlarınızın uygun eğitimleri yeterli düzeyde almasını sağlayın ki bazı çalışanlarınız yönetimde kullandığınız BİT araçlarında ve çıkabilecek sorunlarda size yardımcı olabilsin.
- Yöneticileriniz öğretmenleriniz ve çalışanlarınızın mesleki gelişimleri için BİT konularında uzmanlardan eğitim almalarını sağlayın.
- BİT sorunları ve konularıyla ilgili uzmanların destek sağlayacakları bir portal oluşturun. Bu portalın içine, öğretmenleri, öğrencileri, aileleri, BİT firmalarını, yöneticileri, üniversiteleri, teknik destek personelini dahil edin.
- BİT araçlarının tedarik edilmesinde ve kullanılmasında etik kurallara uyan ve tercih edilen bir firmayla çalışın.
- Okuldaki çalışanlarınız ve öğrencilerinizle birlikte bir BİT takipçisi olun.

Tanzer'e göre (2004) ise teknoloji lideri; teknolojinin örgütte etkili ve verimli kullanılmasında gerekli eş güdülmeyi yapan, örgütü bu konuda etkileyen, yönlendiren ve yöneten kişidir. Teknoloji liderliği kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte, teknoloji liderinin rol ve sorumluluklarını belirleme ve bunları standartlaştırma çalışmaları da başlamıştır. Bu amaçla yapılan en kapsamlı çalışmalardan birisi, Amerikan kökenli olan ISTE (International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu)'ye aittir. ISTE, 1998

yılında öğrenciler, 2000 yılında da öğretmenler için ulusal eğitim teknolojisi standartlarını yayınlamıştır. ISTE, NETS-A adını verdiği Yöneticiler için Ulusal Eğitim Teknoloji Standartlarını (National Educational Technology Standards for Administrators) ilk olarak 2002 yılında yayınlamış ve bu standartları 2009 yılında geliştirmiştir. Bu standartlar ile okullardaki değişimi başlatmak, gerçekleştirmek ve yönetmek için bilgi toplumundaki okul modelini anlamış, okulların karmaşık gereksinimlerini teknolojik kaynaklarla karşılayabilen, yeni okul yapısında verimliliği artırmak için çözümler üretebilen ve kurumun geleceğine yönelik kararlar oluşturabilen okul müdürleri hedeflenmektedir (ISTE, 2002). NETS-A standartları okul müdürleri için teknik bilgilerini artırma, vizyon geliştirme, model olma, öğretmenleri güdüleme ve bütün okul çevresinde teknoloji uygulamalarını gerçekleştirmek için fikir üretme ve etkinlikler gerçekleştirme amacı gütmektedir (Ury, 2003). ISTE 2002’de okul müdürleri ile ilgili olarak teknoloji standartlarını şöyle sınıflandırmıştır.

Liderlik ve Vizyon

Liderlik, başkalarını etkileme ve onlara yön verme olarak tanımlanabilir. Liderliğin en temel bileşeni ise vizyondur. Vizyon geleceğin resmini çizme, tasarlayabilme ve paylaşabilme olarak tanımlanabilir. Bu geleceğin resmini çizmede teknolojinin yeri ve önemi her geçen gün artmaktadır. Bu konuyla ilgili standartlar aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir (Turan, 2002b, s.81).

1. Paydaşları ile birlikte teknolojinin okulda etkin kullanımı için vizyon oluşturma.
2. Okul vizyonunu gerçekleştirebilmek ve teknolojinin okulda etkin kullanımı için planlar hazırlama.
3. Teknoloji ile sürekli yeniliği ve değişimi gerçekleştirebilmek için risk alma.
4. Yönetimsel kararlarda verilerden yararlanma.
5. Araştırmalara dayalı bulgular ışığında teknoloji kullanma.
6. Okul teknoloji planlarını uygulamaya geçirebilmek için kaynak arama.

Eğitim lideri, teknolojinin kapsamlı olarak eğitime entegre edilmesi için ortak paylaşılan bir vizyon oluşturmali ve bu vizyonun gerçekleştirilebilmesi için gerekli ortamı ve kültürü oluşturmali (Altun, 2004, s.53).

Öğrenme ve Öğretme

Öğrenme ve öğretme, okulun temel görevidir. Bu görevin yerine getirilmesinde okul yöneticisinin önemli rolü vardır. Daha etkin bir öğrenme ortamı için teknolojinin kullanımı ve buna ilişkin okul yöneticisinin bir bakış açısı ve vizyonu oluşturmali gerekir (Turan, 2002(b),

s.81). Eğitim liderleri, öğrenme ve öğretimi en üst düzeye ulaştırmak için müfredat tasarımı, öğretim stratejileri ve öğrenme çevreleriyle bütünleşen uygun teknolojileri temin ederler (Sincar, 2009, s. 20). Bu konuya ilişkin standartlar aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir (Turan, 2002b, s.81):

1. Daha yüksek öğrenci başarısı için öğretim sürecini destekleyecek uygun teknolojileri belirleme, kullanma ve değerlendirme.
2. Öğretim sürecinin iyileştirilmesi ve yenilik yapılabilmesi için teknoloji yönünden zengin öğrenme ortamları oluşturma.
3. Farklı öğrenme gereksinimleri olan öğrenciler için uygun ve teknolojiyle güçlendirilmiş öğrenci merkezli ortamlar oluşturma.
4. Karar verme, problem çözme ve düşünme becerilerinin gelişmesi için öğretim yöntemlerine yardımcı olma.
5. Öğretmen ve çalışanların kendilerini geliştirmeleri konusunda teknolojinin avantajlarından yararlanma.

Üretkenlik ve Mesleki Uygulama

Eğitim liderleri mesleki uygulamaları zenginleştirmek, kendilerinin ve diğer çalışanların verimliliklerini artırmak için teknolojiyi kullanırlar (Sincar, 2009, s. 20). Okulun üretkenliği özellikle nitelik açısından değerlendirilebilir. Okul verdiği hizmetin kalitesini ancak profesyonel bir eğitimle sürekli kılabilir. Bu konuya ilişkin standartlar aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir (Turan, 2002(b), s.81).

1. Teknolojinin etkin kullanımı.
2. Bütün çalışanlar, öğrenciler ve toplum ile etkili bir iletişim ve iş birliği için teknolojiyi kullanabilme.
3. Daha iyi üretim için ve öğrenen toplum için teknolojinin etkin kullanımına destek olma.
4. Yeni çıkan teknolojileri yakından izleme ve kullanma.
5. Örgütsel değişim ve gelişim için teknolojiyi kullanma.

Destek ve Yönetim

Eğitim liderleri yönetim ve öğrenim için verimlilik sistemlerini destekleyecek teknolojinin entegrasyonunu sağlarlar (Sincar, 2009, s. 20). Okul yöneticisinin temel görevlerinden biri de okulun yönetiminden sorumlu olmasıdır. Öğretme ve öğretim sürecinin

etkililiği ve bunun gerçekleştirilmesi için öğretmen ve çalışanlara destek ve yön vermesi gerekir.

Bu konuya ilişkin standartlar aşağıda sıralanmıştır (Turan, 2002(b), s.81) :

1. Politika ve ilkeler belirleme.
2. Teknolojiye dayalı yönetim teknikleri geliştirme ve kullanma.
3. Teknolojik planların uygulanması için finansal kaynak bulma.
4. Stratejik planları teknolojiyle bütünleştirme.
5. Teknolojik sistemlerin sürekliliği için prosedürler belirleme.

Ölçme ve Değerlendirme

Okulun yapmış olduğu etkinliklerin ve çevreye sunmuş olduğu niteliklerin belirlenebilmesi için değerlendirilmesi ve ölçülmesi gerekir. Eğitim lideri etkili ve kapsamlı bir değerlendirme için teknolojiyi kullanmalı, planlamalı ve uygulamalıdır (Altun, 2004, s.47) Bu konuya ilişkin standartlar aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

1. Öğrenme, iletişim ve üretkenliğin ölçülmesinde teknolojiden yararlanabilme.
2. Öğretimin iyileştirilmesi için gerekli olan verilerin toplanması, analiz edilmesi ve rapor edilmesi sürecinde teknolojiden yararlanma.
3. Yönetimin etkililiğini ölçmek ve değerlendirmek için teknolojiden yararlanma (Turan, 2002(b), s.82).

Sosyal, yasal ve etiksel ilkeler

Okullar insan merkezli örgütlerdir. Bu bakımdan okula ilişkin her türlü uygulamalar, insanî ve ahlaki ilkeler ışığında değerlendirilmelidir. Okul yöneticileri, teknolojinin okulla bütünleştirilmesi konusunda biraz daha hassas olmak, yasal ve sosyal problemleri de dikkate almak zorundadır. Bu konuya ilişkin standartlar aşağıda sıralanmıştır (Turan, 2002, s.82):

1. Herkesin teknolojiye ulaşmasını ve yararlanmasını sağlama.
2. Sorumlu bir teknoloji kullanımı için yasal, etik ve benzeri sorunları belirleme ve bunları paylaşma.
3. Güvenli ve sağlıklı bir teknoloji kullanımı için pozitif atmosfer oluşturma.
4. Telif hakları ve benzeri konularda hassas davranma.

Bu yeterliliklere sahip eğitim yöneticisi etkili bir okul için bir avantaj oluşturmaktadır. Eğitim yöneticilerinin, okulu yönetirken bilgisayar kullanmadaki vizyonlarını net bir şekilde belirlemeleri gerekmektedir (Kostic, 2002, s.42).

Aşağıda, okul Müdürleri için 2009'da güncellenmiş ulusal eğitim teknolojisi standartları ve performans göstergeleri (NETS-A) beş başlık altında ele alınmıştır (ISTE, 2009).

2.7.2.1. Vizyoner liderlik

Okul yöneticileri, bütün çalışanlarıyla BİT ile ilgili ortak bir vizyon geliştirmeli ve paylaşmalıdırlar. BİT ilgili vizyonun geliştirilmesinde ve paylaşılmasında ne kadar hevesli olurlarsa okul yönetimi ve teknolojinin kullanımı konusunda o kadar başarılı bir şekilde liderlik yapabilirler. Bu vizyon yeni fikirlerin ortaya çıkmasını ve önceki uygulamaların geliştirilmesini kapsmalıdır. Başarılı liderlerin farklı liderlik stilleri vardır ama hepsinin BİT tarafından dönüştürülmüş bir vizyona ihtiyaç duydukları söylenebilir (Evans 2002; Sheppard 2000; Walsh 2002; Yee, 2000). Okul yöneticileri değişim sürecinde başarıya ulaşmak ve teknolojinin eğitim ortamlarına etkili bir biçimde kaynaştırılmasını sağlamak için ortak bir hedefin geliştirilmesine ve uygulanmasına liderlik etmelidirler. Bu amaçla okul yöneticileri, belirlenen hedefler doğrultusunda teknolojiyle bütünleştirilmiş planlar geliştirmeli ve uygulamalıdırlar (Sezer, 2011, s.25). Bu amaçla eğitim lideri;

1. Dijital çağın kaynaklarını üst düzeyde kullanıp etkili öğretim uygulamalarını destekleyerek öğrenme hedeflerine ulaşmak ve onları aşmak için, performansını artırmayı hedefler, bütün paydaşlarla birlikte ortak bir vizyonun geliştirilmesine ve uygulanmasına liderlik eder.
2. Vizyonla uyumlu, teknolojiyle bütünleştirilmiş stratejik planları geliştirir, uygular ve teknoloji kullanımını teşvik eder.
3. Teknoloji uygulamasına yönelik yerel ve ulusal düzeyde politikalarla programları destekler. Okulda teknoloji uygulama vizyonunu ve stratejik planı uygulamak için kaynak araştırır (ISTE, 2009. Akt.Eren, 2010, s.25).

2.7.2.2. Dijital çağ öğrenme kültürü

Okul yöneticileri bilişim çağında öğrencilerin var olan gereksinimlerine uygun öğrenme ortamları geliştirmelidirler. Bu amaçla, teknolojinin öğretim programına kaynaştırılmasını sağlamaları ve teknolojiye donatılmış öğrenci merkezli ortamları oluşturmaları gerekmektedir (Sezer, 2011, s.25). Bu amaçla eğitim lideri;

1. Dijital çağın öğrenme kültürüne uygun, sürekli iyileştirmeye odaklı, yenilikçi öğretimsel uygulamalara odaklanır.
2. Teknolojinin öğrenmede sürekli ve etkin kullanımı için model olur, teşvik eder.
3. Teknolojiyle donatılmış öğrenen merkezli ortamları ve tüm öğrenenlerin ihtiyaçlarını karşılayan farklı öğrenme kaynakları sağlar.
4. Teknoloji alanındaki etkili uygulamaların kullanımını ve programa yayılmasını sağlar.

5. Yenilikçiliği, dijital çağın gerektirdiği işbirliğini destekleyen yerel, ulusal ve uluslararası öğrenme topluluklarını destekler ve bu topluluklara katılır (ISTE, 2009. Akt. Eren, 2010, s.25).

2.7.2.3. Mesleki uygulamada mükemmellik

Okul yöneticileri, öğretmenleri güçlendiren yenilikçi bir öğrenme ortamı oluşturmaları ve onların gereksinimleri doğrultusunda teknolojik kaynaklar sağlamalıdır. Öte yandan okul yöneticilerinin, teknolojinin kullanımıyla ilgili sürekli hizmet-içi eğitimler düzenlemeleri ve yeni teknolojilerin etkilerini değerlendirmeleri gerekmektedir (Sezer, 2011, s.25). Bu amaçla eğitim lideri;

1. Teknolojinin etkin kullanımı ve entegrasyonu için zaman ile kaynak ayırır ve bu teknolojilere erişimi sağlar.
2. Teknolojinin kullanımıyla ilgili öğretmenlerle diğer personeli yetiştiren ve sürekli destekleyen eğitimler düzenler ve bu eğitimleri denetler.
3. Dijital çağın araçlarını kullanarak paydaşlarıyla etkili iletişim kurar ve model olur.
4. Öğrencilerin öğrenmesini artırmaya yardımcı olacak yeni teknolojilerin değerlendirilmesini teşvik eder ve etkin teknoloji kullanımına yönelik araştırmaları takip eder (ISTE, 2009. Akt. Eren, 2010, s.25).

2.7.2.4. Sistemli iyileştirme

Okul yöneticileri okullarında bilişim teknolojileri uygulamalarını başarılı bir biçimde kullanarak, okullarının lider bir duruma gelmesini sağlamalıdır. Bu amaçla okul yöneticileri, öğrenme hedeflerini en üst düzeyde gerçekleşmesi için değişim sürecini planlı bir biçimde yönetmelidirler. Ayrıca okul yöneticileri, öğretmenlerin performansını değerlendirmelidirler (Sezer, 2011, s.25). Bu amaçla eğitim lideri;

1. Öğrenme hedeflerinin en üst düzeyde gerçekleşmesi için uygun teknolojileri kullanarak değişimi planlı bir şekilde yönetir.
2. Verileri toplama, analiz etme, sonuçları değerlendirme yoluyla çalışanların performansını ve öğrencilerin öğrenmelerini artırmak için bulguları paylaşarak işbirliği yapar.
3. Akademik ve uygulamalı hedefleri gerçekleştirmek için teknolojiyi etkin kullanan personeli işe alır ve destekler.
4. Sistemli iyileştirmeyi desteklemek için stratejik ortaklıklar kurar ve harekete geçirir.

5. Yönetimi, öğretme ve öğrenmeyi destekleyen, birlikte çalışabilir teknoloji sistemleri de dahil olmak üzere güçlü bir teknolojik alt yapıyı kurar ve sürdürür (ISTE, 2009. Akt. Eren, 2010, s.25).

2.7.2.5. Dijital vatandaşlık

Etik, sosyal ve politik konular hakkında bilgi çağının beş ahlaki boyutu vardır. Bunlar şunlardır:

1. Bilgi hakları ve yükümlülükleri: Bireyler ve organizasyonlar kendilerine ait bilgiler konusunda ne gibi haklara sahiptirler? Neyi koruyabilirler? Bireylerin ve organizasyonların bu bilgi ile ilgili be gibi yükümlülükleri vardır?
2. Mülkiyet Hakları: Malların sahipliğinin ispatının zor olduğu ve mülkiyet haklarının kolayca görmezden geldiği bir dijital toplumda geleneksel entellektüel mülkiyet hakları nasıl korunacaktır?
3. Sorumluluk ve Kontrol: Mülkiyet haklarını, müşterek bilgiye ve bireyin kendisine bir zarar geldiği zaman bundan kim sorumlu olacaktır?
4. Sistem Kalitesi: Birey haklarını ve toplum güvenliğini korumak için ne standartlarda veri ve sistem kalitesine ihtiyaç duyarız?
5. Hayat Kalitesi: Enformasyon ve bilgi temelli bir toplumda hangi değerler korunmalıdır? Şiddetten hangi kurumları korumalıyız? Yeni bilişim teknolojisi hangi kültürel değerler ve uygulamaları desteklenmektedir (Karahoca ve Karahoca, 1998, s.183) ?

Okul yöneticileri, toplumsal, yasal ve etik konuların anlaşılmasına yardımcı olmalıdırlar. Bu bağlamda okul yöneticilerinin, teknoloji kaynaklarına eşit erişim sağlamaları, bu teknolojilerin yasal, etik ve güvenli kullanımını desteklemeleri ve bu konuda model olmaları gerekmektedir. Ayrıca okul yöneticileri bilişim teknolojileri aracılığıyla, evrensel sorunlarla ilgilenen bir okul kültürü gelişimine yardımcı olmaları da beklenmektedir (Sezer, 2011, s.25-26). Bu amaçla eğitim lideri;

1. Bütün öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için uygun dijital araç ve kaynaklara eşit erişim sağlar.
2. Dijital bilgi teknolojilerinin yasal, etik ve güvenli kullanımını destekler, model olur ve kurallar oluşturur.
3. Sosyal etkileşimlerde teknoloji ve bilginin sorumlu kullanımını sağlar.

4. Çağdaş iletişim ve işbirliği araçlarını kullanarak, küresel sorunlarla ilgilenilmesini içeren ortak kültürel anlayışın gelişimine yardımcı olur. (ISTE, 2009. Akt. Eren, 2010, s.25-26).

(NETS-A) standartları incelendiğinde güncellenen standartlar kapsamında okul müdürlerinden okul içindeki ve dışındaki paydaşlarla daha çok işbirliği içinde olmaları, teknolojinin etkin kullanımına yönelik programlara katılarak ve okuldaki paydaşları bu konudaki eğitimlere yönlendirerek teknoloji uygulamalarına destek vermeleri beklenmektedir. Bununla birlikte okul müdürlerinin başarılı teknoloji kullanımına yönelik araştırmalar yapmaları ve dijital kültür anlayışının yerleşmesinde rol oynamaları istenmektedir (Eren, 2010, s.27).

2.8. Teknoloji Liderliğinin Sonuçları

Okullarda müdürlerin önemli rollerinden bir tanesinin de eğitimsel liderlik olduğu söylenebilir. Ayrıca eğitimsel liderlik, üretime yönelik ve tatmin edici bir okul çevresinin oluşmasında önemli bir işlev üstlenebilir. Okul müdürü eğitimsel liderliğin içinde yer alan teknoloji liderliğinin benimsenmesi ve okul yönetiminin geliştirilmesi için teknolojinin önemini anlamalıdır (MacNeil ve Delafield, 1998, s.3). İyi bir teknoloji liderliğinin sağladığı yararlar şunlardır (Kearsley ve Lynch, 1994, s.3);

1. Öğrencilerin gerçekleştirdiği akademik başarı.
2. Öğrencilerin devamsızlık sorununun azaltılması.
3. Öğrencilere yapılan mesleki yönlendirmenin daha etkin olması.
4. Daha verimli yönetimsel işlemler.
5. Öğretmenlerin ve personelin tükenmişliğinin azaltılması.

Teknoloji, doğru yazılım ekipmanlarıyla ve eğitimsel tasarımla öğrencilerin derse aktif katılımlarını geliştirir. Endüstriyel çağı okullarından bilgi çağı okullarına dönüşüm sırasında, okul müdürünün aktif liderlik rolünün önemli olduğu söylenebilir (MacNeil ve Delafield, 1998, s.3). Teknoloji kullanımının yönetimsel alanda; görsel test puanlama sistemlerinin, sınıf puanlama sistemlerini, öğrenci kayıtlarını hızlandırdığını gösterir. Kelime işlemci ve masaüstü yayıncılık sistemleri birçok alanda maliyetin ve zamanın azaltılmasını sağlar (Kearsley ve Lynch, 1994, s.3).

Teknolojinin, öğretmen ve personelin mesleklerine motivasyon ve heyecan kattığı söylenebilir. Bu motivasyon öğretim ve yönetim alanında heyecan ve ilginin yenilenmesini sağlar. Fakat bu yararın olumsuz bir etkisi, özel sektör alanında bulunan teknoloji firmalarının

iyi yetişmiş eğitim personelini kendi bünyelerine katması olduğu söylenebilir (Kearsley ve Lynch, 1994, s.4).

Eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili problemlerin yetersiz teknoloji kullanımından kaynaklandığı söylenebilir. Bu problemler;

1. Teknolojinin nasıl kullanılacağı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak.
2. Uygulanması gereken teknoloji için gerekli olan zaman ve fonun eksikliği
3. Teknolojinin amacı dışında kullanılması.
4. Teknolojiye erişim konusunda, teknolojiyi daha çok ve daha az kullanan grupların oluşturulması.
5. Mekândan kaynaklanan sorunlar nedeniyle teknoloji kullanımının sınırlı gerçekleşmesi
6. Teknoloji alanındaki olumsuz tutumların sonucunda oluşan eksik eğitimsel sonuçlar.
7. Potansiyel kullanıcıların açığa çıkardığı direnç.

Teknoloji liderliğinin sonucu konusunda temel nokta, teknoloji liderlik becerilerine sahip olmanın gerekliliğidir. Böylelikle teknolojinin yararlarına inanılır ve olası çıkabilecek sorunlardan kaçınılmış olunur. Önemli bir diğer nokta, teknoloji söz konusu olduğunda eğitim liderlerinin yetersizliği ortaya çıktığı ve özel teknoloji bilgisinin edinilmesinin gerekliliği olduğu söylenebilir (Kearsley ve Lynch, 1994, s.4).

2.9. Teknoloji Liderliği Eğitimi

Eğitimde bilgisayar ve teknoloji uygulamalarından bir tanesi öğretim teknolojisidir. Eğer okul müdürü, etkili bir öğretim liderliği yapmak istiyorsa, öğretim teknolojisine hâkim olması gerektiği söylenebilir (Bozeman ve Spuck, 1991, s.516). Teknoloji liderliği eğitiminin, okul, bölge eğitim temsilcileri ve uzman örgütler çerçevesinde düşünülmesi gerektiği ifade edilebilir. Önemli olan bu üç unsurun birlikte eşgüdüm içinde çalışmasıdır (Kearsley ve Lynch, 1994, s.5). Zaharah ve Yaacob (2000), yaptıkları çalışmada yöneticiler BİT'in işlerinde yararlı olacağına inanırlarsa okulda da kullanılması için daha teşvik edici olduklarını saptamışlardır. Teknoloji kullanımıyla yönetim işlerinde etkililik ve verimlilik arttığı için yöneticilerin yeni araç gereçlerin, teknolojilerin ve metotların okullarında kullanımıyla ilgili eğitimlere katılmaları ihtiyacı hissettikleri saptanmıştır.

Teknoloji liderliği için önemli olan bir alan; varolan ve yeni oluşan teknolojiyi değerlendirebilme yeteneğidir. Örneğin, alışagelmış teknoloji kurslarında olmayan, okullarda olan birçok sosyal ve felsefi teknoloji uygulamaları bulunmaktadır. Teknolojinin insanlara etkisini ve olağan yan etkilerini düşünebilen ve bu sonuçları kendi kararlarıyla ölçebilen

eğitimciler, teknolojinin okulda uygulanma sürecine daha fazla katkı yapabileceği söylenebilir (Kearsley ve Lynch, 1994, s.5). Teknoloji, daha etkili ve üretken bir okul ve bu okulu oluşturmada karşılaşılan engellere etkin çözümler üretebilmek için bir yardımcı araçtır. Teknolojinin okullarda etkin kullanımı için, öğretmenlerin ve özellikle de teknolojiye liderlik edecek okul yöneticilerin eğitimi gerekmektedir (Turan, 2002a, s.278). Önemli olan bu tür bir eğitim programının nasıl oluşturulacağı ve bu kursun hangi konuları içereceğidir. Bu kurslarda verilecek konular değişik yöntemler çerçevesinde aktarılabilir. Bunlar; yöneticinin eksik olduğu noktalar üzerinde kursun oluşturulması, temel düzeyden başlayarak, seviye seviye kursların oluşturulması ve bilgisayar uygulamalarının diğer kursların içinde verilmesi şeklinde olabilir (Bozeman ve Spuck, 1991, s.522).

Yönetimsel alanda BİT kullanımıyla ilgili farklı becerileri kazanmak amacıyla eğitime odaklanılması gerektiği söylenebilir. Böyle bir eğitim alan yöneticiler, okul politikalarını ve kararları yorumlama, hayata geçirme ve değerlendirme konusunda belirli bir seviyeye ulaşmalıdır. Müdürler bir bilgisayar verisinin ne anlama geldiğini yorumlamayı öğrenmek zorundadır. Maalesef verilen bazı eğitim kursları çok fazla teknik ve teorik içeriğe sahiptir (Visscher ve Bloemen, 1999). Konuyla ilgili literatür analiz edildiğinde eğitimlerin şu içerikte olabileceği söylenebilir.

- Bu eğitimdeki kurslar katılımcıların iş hayatında karşılaştıkları problemlerden başlayarak kişilerin becerilerine ve uzmanlık alanlarına uygun olmalıdır.
- Öncelikle katılımcıların bireysel ihtiyaçları belirlenmeli, daha sonra da bireylerin olabildiğince çabuk bir şekilde en yüksek seviyede başarıya ulaşmaları sağlanmalıdır.
- Katılımcılara ne tür bir bilgiye ihtiyaç duyduklarını belirlemeleri, aynı zamanda bu bilginin (verinin) okul politikalarında nasıl seçileceği, yorumlanacağı ve kullanılacağı öğretilmelidir. Son olarak aktif öğrenmeyi, kendi başına çalışmayı ve grup çalışmasını içeren çeşitli eğitimsel stratejiler kullanılmalıdır (Visscher, Bosker ve Branderhorst, 2007, s.91)

Schoeny, Heaton ve Washington (1999), literatürü taradıktan ve teknoloji standartlarını gözden geçirdikten sonra, okul müdürlerinin teknoloji ihtiyaçlarını (1) Teknoloji yönetimi konularını anlamak, (2) Teknolojinin eğitimsel değişim üzerine etkisi (3) Teknolojinin yönetsel kullanımı olmak üzere üç kategori altında toplamışlardır. Mevcut eğitim yöneticisi yetiştirme programlarında, eğitim yöneticisine geleneksel yeterliliklerin yanında teknolojik yeterlilikler de kazandırıldığı söylenemez. Bu bakımdan, Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim ve okulda teknoloji kullanımı konusundaki eğitim çabalarının daha etkin bir hale getirilmesi

kaçınılmaz görünmektedir. Türkiye'de bu yöndeki çabalarda olumlu gelişmeler gözlenmektedir. Aşağıda, gelişmiş ülkelerde yaygın olarak kullanılan örnek bir eğitim yöneticisi kursu içeriği yer almaktadır. Bu ve benzeri bir içerik, okul yöneticilerine, seminer, konferans, ya da yüksek lisans eğitimi düzeyinde sunulabilir (Turan, 2002a, s.278).

Tablo 2.6. Teknoloji Liderliği Eğitim Programı

Hedefler

- Eğitimsel problemlerde teknoloji temelli çözümlerden yararlanabilme.
- Teknoloji temelli eğitim çözümleri için uygulanabilecek stratejileri bilme ve uygulayabilme.
- Yeni teknolojilere uyum sağlayabilmek için değişiklikleri önceden tahmin edebilme ve açıklayabilme.
- Yeni ortaya çıkan teknolojilerin özelliklerini açıklayabilme.
- Teknolojinin etkin kullanımına ilişkin değerlendirmeler ve maliyet fayda analizleri yapabilme.
- Öğretim teknolojilerinin uygulanmasına ilişkin teorik ve kavramsal temellerden haberdar olma.

Konular

- Öğretim ve öğrenme sürecinde bilgisayarların kullanımı.
 - Eğitim yönetiminde bilgisayarların kullanımı
 - Eğitimsel "donanım" sistemleri.
 - Örgütsel dinamikler ve teknoloji.
 - Liderlik teorileri.
 - Öğretim teorileri ve program geliştirme.
 - Program değerlendirme.
 - Eğitim politikaları çalışmaları.
 - Uzaktan eğitim.
 - Eğitim yazılımı hazırlama.
 - Eğitim sistemleri
 - Etkileşimli (interactive) çoklu ortam (multimedia) uygulamaları
-

2.10. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde çalışma konusuyla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.10.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

“Örgütlerde Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Etkileri” konulu bir araştırma yapan Bensghir (1996), örgütleri derinden etkileyen bilgi teknolojilerinin yönetsel amaçlar için hangi aşamalardan geçerek örgütlere geldiğini, bu süreç içinde bilgi teknolojilerinin gerek örgütsel yapıları, gerek yönetsel süreçleri nasıl etkilediğini irdelemiştir. Araştırmada iki boyut üzerinde durulmuştur. Alan araştırması şeklinde sürdürülen "Türkiye'de Faaliyet Gösteren Belirli Kuruluşlarda Bilgi Teknolojileri ve Bilgisayara Dayalı Bilgi Sistemlerinin Yönetim Alanında Kullanım Düzeyi" başlıklı birinci araştırmada; ülkemiz örgütlerinin (aralarında banka, sigorta ile inşaat ve imalat gibi özel kuruluşların bulunduğu) bu teknolojileri yönetim alanında kullanım düzeyi bakımından belli bir düzeye ulaştığı, kimi sorunları bulunsa da bu teknolojilerin gerektirdiği alt yapı oluşturmada belirli mesafeler kaydedildiği sonucuna varılmıştır. Bilgi teknolojilerinin banka örgüt yapıları ve yönetsel süreçlerine etkilerini tespit etmek için yapılan ikinci araştırmada; bilgi teknolojilerini yoğun olarak banka örgütlerinin teşkilatlanma yapısında, karar alma ve iletişim yapısı ile istihdam edilen personel yapısı ve niteliğinde değişim yaşanmakta olduğu ortaya konmuştur.

Eğitim yönetiminde kullanılan ve kullanılması düşünülen “Yönetim Bilgi Sistemleri”yle ilgili bir diğer araştırmayı, Lelebici (1996) yürütmüştür. "Çağdaş Kamu Yönetiminde Enformasyon Teknolojisinin Yeri ve Enformasyon Sistemleri" adlı araştırmada, yönetim bilgi sisteminin, örgütsel yapı ve yönetsel süreçlerde bir değişikliğe kendiliğinden yol açıp açmadığı teorik açıdan incelenmiş ve bir örnek olay incelemesiyle pratikteki durumun teoriye ne kadar uyduğu görülmek istenmiştir. Örnek olay incelemesi, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün yürütmekte olduğu "Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Enformasyon Sistemi (MEBSİS) projesini hedef almış, projenin bu günkü safhadaki durumundan yola çıkarak gelecekte uygulanması halinde ne tür sorunlarla karşılaşacağı tespit edilmeye çalışılmıştır. Teorik çerçeve ve örnek olay incelemesi bulgularının birbirini desteklediği görülmüştür. Ortaya çıkan sonuç, “Kamu Yönetimi Bilgi Sistemi”nin, kamu örgütlerinde yapısal ve yönetsel süreçlere ilişkin değişiklikleri kendiliğinden gerçekleştirmeyeceğidir. Bu değişikliklerin, “Yönetim Bilgi Sistemi”ne paralel organizasyon olan “Kamu Yönetimi Bilgi Sistemi”nin örgütsel yapı ve yönetsel süreçlerle olan

ilişkinin yanında, kamu ve özel kesim arasındaki farklılıklardan kaynaklanan bazı sorunların enformasyon sisteminin iç işleyişini de etkileyebileceği düşünülmüştür. Bu konuda ortaya çıkabilecek sorunların aşılabilmesine yönelik mekanizmaları içeren bir model denemesine yer verilmiştir. Ayrıca, model denemesinde, kamu yönetimi enformasyon sistemlerinin işleyişindeki yönetsel sorunların, sadece iç işleyişe ilişkin mekanizmalarla bütünüyle aşılamayacağı, vurgulanmış ve yine enformasyon sistemleri tasarımına paralel yapı ve süreç değişikliklerinin yapılması gereği üzerinde durulmuştur.

“Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Yönetimindeki Yeterlikleri” düzeylerinin saptanması için Çınar (2002) tarafından geliştirilen Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği (BYYÖ) Malatya il ve ilçe eğitim yöneticilerine uygulanarak onların kendi algılarına göre yeterlik düzeyleri belirlenmiştir. Aynı ölçek uyarlanarak eğitim yöneticileriyle yakın çalışma ilişkisi içinde olan ilköğretim müfettişleri ve okul müdürlerine de uygulanmış ve onlardan da milli eğitim yöneticilerini değerlendirmeleri istenmiştir. Araştırmada şu bulgular elde edilmiştir. 1- Milli eğitim müdürleri bilginin elde edilmesi ve depolanması alt boyutunda kendilerini "üst düzeyde yeterli", bilgiyi paylaşmada "en üst düzeyde yeterli", ancak bilgiyi kullanma boyutunda "orta düzeyde yeterli" olarak algılamaktadırlar. Okul Müdürleri bütün boyutlarda milli eğitim müdürlerini "orta düzeyde yeterli" olarak değerlendirmişlerdir. İlköğretim müfettişleri milli eğitim müdürlerini bilgi elde etme ve paylaşma boyutunda "orta düzeyde yeterli" olarak değerlendirirken, bilgiyi kullanma ve depolama boyutunda "alt düzeyde yeterli" olarak değerlendirmişlerdir. 2- Bilgiyi elde etme ve paylaşma boyutlarında okul müdürleri ile ilköğretim müfettişlerinin puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık yokken, milli eğitim müdürleri ile bu gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bilginin kullanılması boyutunda ise okul müdürleri ve milli eğitim müdürleri benzer algıya sahipken, ilköğretim müfettişleri farklı algıya sahiptir. Bilginin depolanması boyutunda her üç grubun da farklı algıya sahip olduğu saptanmıştır.

Turan (2002a), “Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü” adlı çalışmasında; bilgisayarların okul yönetiminde meydana getirdiği değişikliklerden, okulda teknolojinin kullanım alanlarından ve okul yöneticisinin bu konudaki rolünden, teknolojinin etkin kullanımını sağlama bakımından okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeterliklerden bahsetmiştir. Turan’a göre; bilgisayarların ve ilgili teknolojilerin amacı, okullarda öğretmenin yerini almak değildir. Teknoloji, daha etkili ve üretken bir okul ve bu okulu oluşturmada karşılaşılan engellere etkin çözümler üretebilmek için bir yardımcı araçtır. Teknolojinin okulda etkin kullanımı için, öğretmenlerin ve özellikle de teknolojiye liderlik edecek okul yöneticilerinin eğitimi gerekmektedir.

Turan (2002b), “Eğitim Yöneticileri İçin Teknolojik Standartlar” adlı çalışmasında; gelişmiş ülkelerde okul yöneticilerinin, teknolojinin okulda etkin kullanımını sağlamaları için geliştirilmiş olan bazı standartlardan bahsetmiş ve bu standartların Türkiye’deki okullarda uygulanabilirliğini değerlendirmeye çalışmıştır. Turan, teknolojik standartları altı başlık altında toplamıştır. Araştırmacı, araştırmasının sonunda eğitim lideri ve yöneticisi konumunda olan okul müdürlerinin yetiştirilmesi, hizmet içi eğitim programlarının hazırlanması, teknolojiyi okulla bütünleştirme ve teknolojinin kullanılması için teknolojik standartlara gerek olduğunu belirtmiştir.

“Bilgi Toplumunda İlköğretim Okulları Müdürlerinin Rollerini” konulu araştırmasında Cerit (2001), bilgi toplumunda ilköğretim okulu müdürlerinin rollerinin neler olduğu ile ilgili ilköğretim okulu müdürleri ve öğretmenlerin görüşlerini saptamaya çalışmıştır. Araştırmada niteliksel yöntem kullanılmıştır. Veriler 10 ilköğretim okulu müdürü ve 10 öğretmenden görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada, kartopu / zincir ve ölçüt örnekleme çeşitleri kullanılmıştır. Veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bilgi toplumunda ilköğretim okulu müdürlerinin rolleri; karar verme, planlama, eşgüdümleme, örgütlenme, iletişim, değerlendirme, değişimi yönetme, esnek bir yapı kurma, sistemin dinamikleştirilmesi, öğrenen organizasyon oluşturma ve yaşatma, çevreyle ilişkiler, öğretmenleri destekleme, okulu geliştirme, mesleki büyüme ve gelişme, yeniliklere farklı bakış açıları getirmek, değer yaratma, takım araştırması, bilgi teknolojilerinin kullanımı, vizyon oluşturma ve öğretim liderliği olarak tespit edilmiştir.

Altun (2000), Okul yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeylerinin belirlenmesi, isimli araştırmasında anket yoluyla bilgiler toplamıştır. Okul yöneticilerinin çoğunluğu orta (%44,7) ve başlangıç (%42,3) düzeyinde bilgisayar kullanılıyorlar ve yöneticilerin çok azı (%5,7) programcılıkta deneyim sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin neredeyse tamamı (%99,2) meslektaşlarına bilgisayar kullanmayı önermektedirler. Eğitim yöneticilerinin daha çok yazışma yapmaya yönelik olarak bilgisayarlardan yararlandıkları ortaya çıkmıştır.

Altun, (2004), “Okul Müdürlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarına İlişkin Görüşleri” adlı makalesinde, bilgi teknolojisi sınıflarının kuruluş amaçlarından, bu sınıfların kullanımını planlayacak, yönlendirecek olan okul yöneticilerinin teknolojik liderliklerinden bahsetmektedir. Araştırma sonuçlarına göre; okul müdürlerinin bilgi teknolojisi sınıflarının oluşturulmasında doğrudan bir rolleri olmadığı, bu projede okul müdürlerinden doğrudan bir liderlik yapmalarının beklenmediği, sadece bu konuda verilen işleri yerine getirmelerinin istendiği görülmüştür. Okul müdürlerinin, BT ilgili komisyonun başkanı olmalarına rağmen,

BT sınıflarında neler olduğu konusunda bilgileri olmadığı gözlenmiştir. Ayrıca, okul müdürleri, hizmet içi eğitimleriyle ilgili, BT sınıfının kullanımı, yeni teknolojilerin okul müdürlerine tanıtımı, internet kullanımı, BDÖ'ye ilişkin bilgi, bilgisayar kullanımı gibi farklı konularda eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

Tanzer (2004)'in "Mesleki ve teknik öğretim okullarında görevli eğitim yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin" belirlenmesinin amaçlandığı çalışmaya da, Bolu İli mesleki ve teknik öğretim okullarında görevli 71 eğitim yöneticisi ve 328 öğretmen katılmıştır. Araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır: 1. Mesleki ve teknik öğretim okullarında görevli eğitim yöneticileri teknolojik liderlikte kendilerini yeterli bulmaktadırlar. 2. Mesleki eğitim veren okul yöneticileri ile teknik öğretim veren okul yöneticileri arasında teknolojik liderlik yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. 3. Mesleki ve teknik öğretim okullarındaki eğitim yöneticilerinin teknolojik liderlik anlayışları ile öğretmen görüşleri arasında anlamlı farklar vardır. 4. Mesleki ve teknik öğretim okullarındaki eğitim yöneticilerinin meslek kıdemleri ve öğrenim durumları ile teknolojik liderlik yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. 5. Mesleki eğitim veren okul yöneticisi ve öğretmenleri ile teknik eğitim veren okul yöneticileri ve öğretmenleri teknolojik liderlikte farklı algılara sahiptirler.

Aksoy (2003), "Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme" isimli makalesinde, toplum ve teknoloji ilişkilerinden hareketle eğitim kurumlarının teknoloji ile ilişkileri bilgisayar ve internet kullanımıyla somutlaşan eğitimde teknoloji kullanımını ele almıştır. Teknolojik gelişmelerin kamusal alanda yönetimi, üretim alanında emek niteliğini nasıl etkilediği üzerinde durularak, iletişim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmenin üniversiteler ve diğer eğitim kurumlarını hangi boyutlarda, nasıl etkilediği betimlenmiştir. Çalışmada, teknolojinin belirtilebilecek olumlu etkileri dışında, eğitimde eşitsizlikleri ve kaynak sorunlarını artırma, akademik personel ve öğretmenlerde yetersizliğe neden olma; eğitimi teknik, içerik ve finansman açısından piyasaya bağımlı kılma, eğitimin ticarileşmesini hızlandırma gibi olumsuz etkilerine dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

Kırıkkale ili merkez ilköğretim ve orta öğretim okullarındaki "yöneticilerin etkin okul yönetiminde yönetim süreçleri bakımından, bilişim sistemlerine yönelik görüşlerini" belirlemek amacıyla Yoncalık (2005) tarafından yapılan araştırmada, 199 okul yöneticisine araştırmacı tarafından geliştirilen bir ölçek uygulanmıştır. Araştırma sonunda, yöneticilerin okul yönetiminde yönetim bilişim sistemlerinin kullanılmasına yönelik olumlu görüş sergiledikleri sonucuna varılmıştır. Yöneticiler ilk olarak yönetim bilişim sistemlerinin planlama sürecindeki işlerin yapılmasında kullanılması gerektiğini vurgulamışlardır. Yöneticiler, yönetim bilişim sistemlerinin, karar verme ve örgütlenme süreçlerindeki işlerin

yapılması için kullanılması konusunu aynı önemde gördüklerini belirtmişlerdir. Denetim sürecindeki işlerde yönetim bilişim sistemlerinin kullanılması konusunda “Katılıyorum” seviyesinde görüş sergilerken, bu süreçteki işlerin YBS ile yapılmasına göre verdikleri cevaplarda denetim süreci son sırada yer almıştır.

Bayrakçı'nın (2007) çalışması, Millî Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirlemek ve sistemlerin daha etkili bir şekilde kullanılması ve ihtiyaca uygun biçimde geliştirilmesi için öneriler sunmayı amaçlamıştır. Bu araştırma Kırıkkale il ve ilçe merkezlerinde görev yapan 210 okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısına geliştirilen bir ölçeğin uygulanmasıyla gerçekleşmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, yöneticilerin bilgisayar kullanımı, hizmetiçi eğitim ve sistem yazılımları açısından sorun yaşamadıkları, ancak, donanımların yenilenmesi ve ilgili finansal desteğin üst yönetim tarafından sağlanması açısından sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Yöneticiler, örgütsel yapı içerisinde alt kademedeki personelin İLSİS'in kullanımına katılımını olumlu değerlendirmektedirler. Bununla birlikte yöneticiler, İLSİS'teki bilgilerin alt yönetimin ihtiyacını karşılamasında ve sistemin tasarımına katkıda bulunabilmede orta derecede sorun görmektedirler.

Çetin-Yılmaz (2008) “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Yeterliklerinin Değerlendirilmesi” isimli araştırmasını 62 müdür ve 138 müdür yardımcısıyla gerçekleştirmiştir. Araştırmada, bilgisayar sınıfları ve kesintisiz internet erişimi olan ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin, bilgisayar teknolojisini hangi yönetsel işlevler için kullandıkları ve bilgisayar teknolojisini kullanma konusundaki yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte okul müdürlerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeylerinin cinsiyet, yaş, branş, yöneticilikteki kıdem, yöneticilik görevi (müdür, müdür yardımcısı) ve hizmet içi eğitimi alma durumuna ilişkin sekiz boyuttaki algılarının farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada ilköğretim okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini en fazla eğitim işlerinde, daha sonra işgören işlerinde, öğrenci işlerinde ve okul işletmesiyle ilgili işlerde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca cinsiyet, yaş, branş, görev türü, hizmet içi eğitim alıp almama değişkenlerine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Altun (2009) tarafından Ankara ilinde sekiz ilköğretim okulunda gerçekleştirilen “İlköğretim Okul Yöneticilerinin Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Amaçlı Kullanımına Etkisi” adlı araştırmaya 19 okul müdürü katılmış, anket uygulanan 13 müdür ve müdürlerle aynı okulda çalışan 15 öğretmenle birebir görüşme yapılmıştır. Araştırmada okul müdürlerinin BT'nin kullanımıyla ilgili yeterli sayıda eğitim almadıkları, iletişim teknolojileri, donanım ve yazılım

gibi konularda teknolojik bilgi ve becerilerinin yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Okul müdürlerinin çoğu, öğretmenlerin okuldaki olanaklar ölçüsünde eğitimde BT'yi kullanmaya çalıştıklarını, bilgisayar okuryazarlığı olmayan ya da yetersiz olan öğretmenleri de bu konudaki hizmetiçi eğitimlere yönlendirdiklerini belirtmişlerdir. Araştırmacı, öğretmenlerin BT kullanımındaki sorunları; yetersiz hizmet içi eğitim, donanımsal sıkıntılar, okul idaresi tarafından yeterince destek alamama ve BT sınıfı kullanımı için yeterli boş zamanın olmaması olarak sıralamıştır.

Sincar (2009),'ın "İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin bir inceleme" isimli çalışmasında, sınıf ve dal (branş) öğretmenlerinin algılarına göre ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini belirleme ve bu rollere ilişkin bir inceleme yapılması amaçlanmıştır. Karma yöntemli olan bu çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Nicel boyutta, araştırmacı tarafından geliştirilen "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerini Ölçeği" kullanılmıştır. Nitel yöntem açısından ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şahinbey ve Şehitkâmil merkez ilçelerinde görev yapan 386 sınıf ve dal öğretmeni katılmıştır. Bu çalışmanın nitel veri toplama boyutunda amaçlı örnekleme olarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelere toplam 18 öğretmen katılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır: Sınıf ve dal öğretmenlerinin görüşlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin, teknoloji liderliği rolleri olan insan merkezilik, vizyon ve iletişim ve işbirliği rollerini kısmen, destek rolünü yeterince sergiledikleri belirlenmiştir. Nicel araştırma teknikleriyle elde edilen bulguların, nitel araştırma tekniklerinden elde edilen bulgular tarafından da desteklendiği görülmüştür. İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin sınıf ve dal öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Cinsiyet değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında ilköğretim okulu yöneticilerinin vizyon rolüne ilişkin; dal öğretmenlerinin görüşleri arasında ise iletişim ve işbirliği rolüne ilişkin istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin tamamına ilişkin anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Kıdem değişkeni açısından dal öğretmenlerinin görüşleri arasında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrenci mevcudu değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrenci mevcudu değişkeni açısından dal öğretmenlerinin görüşleri arasında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin insan merkezilik ve vizyon rollerine ilişkin anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Marulcu'nun (2010) "Eğitimsel liderlik ve teknoloji kullanımı" isimli araştırmasında yönetici görüşlerine göre ilköğretim okullarındaki öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri, okul teknoloji alt yapısı, okul yöneticilerinin liderlik özellikleri ve okul teknoloji çıktıları, yöneticilerin teknolojik liderliği ile ilişkili olarak yönetici ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı ve bu 4 değişken arasındaki ilişki teknoloji çıktıları açısından incelenmiştir. Ayrıca, okul yöneticilerinin teknolojik liderliğini belirlemek için yönetici görüşleri ve öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada geliştirilen anketin geliştirilmesinde Anderson ve Dexter (2005)'in kullanmış olduğu veri toplama aracı, ilgili literatür ve uzman görüşünden faydalanılmıştır. Araştırma Isparta Merkez 81 İlköğretim okullunda görev yapan 81 okul yöneticisi ve 399 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, yönetici teknolojik liderliğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Buna ek olarak, bağımsız değişkenler olan girdiler ile bağımlı değişken olan okul teknoloji çıktıları arasındaki ilişki incelendiğinde yöneticilerin görüşlerine göre öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının ve okul bilgi iletişim teknolojilerinin alt yapısının etkili olmadığı; okul yöneticilerinin liderlik özelliklerinin ise tek başına etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları ve bu süreçte karşılaştıkları sorunları kendi algılarına dayalı olarak ortaya çıkarmaya amaçlayan çalışmaya (Eren, 2010) 16 il merkezinde ilköğretim okullarında çalışan 870 okul müdürü katılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "İlköğretim Okul Müdürlerinin Eğitim Teknolojisi Liderliği Anketi" adlı veri toplama aracı ile toplanmıştır. Araştırmada ilköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerinin sağlanması ve kullanılması sürecinde yüksek düzeyde liderlik davranışları sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Okul müdürlerinin, eğitim teknolojilerinin sağlanması ve kullanılması sürecinde altı standart alanından oluşan teknoloji liderliği davranışları kapsamında "teknolojik liderlik ve vizyon; öğretme ve öğrenme süreci; üretkenlik ve mesleki gelişim; ölçme ve değerlendirme; sosyal, yasal ve etik konular" olmak üzere beş alanda toplanan liderlik davranışlarını yüksek düzeyde, "destek, yönetim ve işlemler" alanında ise orta düzeyde gösterdikleri görülmüştür. Araştırma sonucunda, ilköğretim okul müdürlerinin bu süreçte araç-gereç, internet bağlantısı, yazılım, fiziki alt yapı, finansman, teknik personel vb. konularda bazı sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. İlköğretim okul müdürlerinin teknoloji liderliği davranışları, cinsiyet, branş, eğitim durumu, mezun olunan en son programdan sonra geçen süre, mesleki kıdem, okul müdürlüğündeki kıdem, görev yapılan bölgeye göre farklılaşmamakta; ancak konuyla ilgili aldıkları bazı eğitimlere göre farklılaşmaktadır. Aynı zamanda okul müdürlerinin teknoloji

kullanımı konusunda kendi yetkinliklerine ilişkin algularıyla göstermiş oldukları liderlik davranışları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Eğitim teknolojileri konusunda eğitim alan ve bu teknolojileri kullanan okul müdürleriyle eğitim teknolojileri kullanımı konusunda kendisini daha yetkin hisseden müdürler diğer okul müdürlerine göre daha yüksek düzeyde liderlik davranışları sergilemektedirler.

Bostancı (2010)'nın “Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri açısından incelenmesini” amaçlayan çalışmasına İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi okullarda görev yapan 249 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmada kullanılan Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Ölçeği (PTLA-Principal's Technology Leadership Assessment) , Amerikan Araştırma Enstitüsü (AIR) ve Teknoloji Liderliği İleri Araştırmalar Merkezi (CASTLE) tarafından Iowa State Üniversitesi'nin katkısıyla geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda okul yöneticilerinin önemli oranda teknolojik liderlik yeterliklerine sahip oldukları görülmektedir, ancak “liderlik ve vizyon” alt boyutunda okul yöneticilerinin en düşük teknolojik liderlik yeterliğine ($X=0,71$) sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

“İlköğretim ve ortaöğretim okullarında teknoloji liderlerinin belirlenmesi” ne yönelik çalışmaya, Sakarya ili merkez, ilçe ve köylerinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenlerden oluşan 447 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların; okullarında en az bir kişiyi teknoloji lideri olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların okullarının bulunduğu yerleşim türü, cinsiyetleri ve mezuniyetleri ile teknoloji liderliği tutumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, öte yandan katılımcıların yaşları, hizmet yılları, kurum niteliği ve kurumlarındaki konumları ile teknoloji liderliği tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Uçkan, 2010).

İlköğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerinin eğitim sürecine etkili bir biçimde kaynaştırılmasını ve kullanımını sağlamaları bakımından, üzerlerine düşen teknoloji liderliği rollerine ilişkin yeterliklerinin belirlenmesinin amaçlandığı çalışmaya 21 il (merkez, ilçe, belde ve köy) devlet ilköğretim okullarında görev yapan 950 öğretmen ile 879 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Yeterlikleri Ölçeği” ile internet ortamı aracılığıyla toplanmıştır. İlgili internet sitesi adresinin ve ölçeklere erişim şifresinin okullara ulaştırılması aşamasında Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nden destek alınmıştır. Araştırmanın sonuçları şöyledir: Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinin alt boyutları olan “Gelişim ve Değerlendirme”, “Destek”, “Planlama ve Denetim” ve “Etik ve Güvenlik” rollerini yerine getirme düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Mesleki kıdem değişkeni açısından okul

yöneticilerinin görüşleri arasında “Gelişim ve Değerlendirme”, “Destek” ve “Planlama ve Denetim” alt boyutlarındaki rollerini yerine getirmelerine ilişkin anlamlı farklılaşmalar bulunurken, “Etik ve Güvenlik” alt boyutundaki rollerine ilişkin anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Eğitim durumu değişkeni açısından okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (Sezer, 2011).

Balaban’ın (2012) çalışmasında “Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ile bilgisayar kaygı düzeyleri arasındaki” ilişki incelenmiştir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini belirlemek için yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma 2011-2012 eğitim öğretim yılı güz döneminde İstanbul İli'nin Güngören ilçesinde bulunan 24 resmi ilköğretim okulunda görev yapan 80 yönetici ve 620 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin algılarını yönetici ve öğretmen görüşleri temelinde belirlemek amacıyla, Sincar (2009) tarafından geliştirilen “Teknoloji Liderliği Roller” ölçeğinden yararlanılmıştır. Okul yöneticilerinin bilgisayar kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla da Ağaoğlu ve diğerleri (2008) tarafından geliştirilen “Eğitim Yöneticilerinde Bilgisayar Kaygısı Ölçeği (EY-BKÖ)” kullanılmıştır. Araştırma sürecinin sonunda, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri olan insan merkezilik, vizyon, iletişim ve işbirliği ile kaygı arasında ilişki bulunamazken, destek ile kaygı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine yönelik destek rolleri arttıkça bilgisayar kaygıları azalmaktadır.

“İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ile okul iklimi arasındaki ilişkiyi, öğretmen görüşlerine göre belirlemeyi” amaçlayan araştırmada (Baş, 2012), önce öğretmen görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri ve okul iklimi belirlenmiştir. Daha sonra ise öğretmen görüşlerinin cinsiyet, görev, eğitim durumu, meslekteki ve okuldaki kıdem değişkenlerinden hangilerine göre anlamlı fark gösterdiği belirlenmiştir. Son olarak öğretmen görüşlerine göre, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerini belirleyen alt boyutlarla okul iklimini oluşturan alt boyutlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 545 öğretmen katılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgiler Formu”, ikinci bölüm Sincar (2009) tarafından geliştirilen “Teknoloji Liderliği Roller Ölçeği”, üçüncü bölüm ise Yalçınkaya(2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan “Örgüt İklimi Betimleme Ölçeği (OCDQ-RE)”dir. Araştırma sonuçlarına göre, ilköğretim okulu yöneticileri teknoloji liderliği rollerini büyük oranda göstermektedirler. Öğretmenler, ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleri arasında en fazla destek boyutunu, en az da iletişim-ışbirliği boyutunu algılamaktadırlar. Teknoloji Liderliği ve alt boyutlarına ilişkin öğretmen

görüşleri görev, eğitim durumu, meslekteki ve okuldaki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermiştir. Öğretmenler okul ikliminin öğretmen davranışlarına ilişkin alt boyutlarından en fazla mesleki dayanışma boyutunu, en az da ilgisiz boyutunu algılamaktadırlar. Öğretmenler okul ikliminin yönetici davranışlarına ilişkin alt boyutlarından ise en fazla yakından kontrol boyutunu, en az da destekleme boyutunu algılamaktadırlar. Cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin okul iklimine ilişkin görüşleri, yakından kontrol alt boyutunda, eğitim durumu değişkenine göre ise samimi, yakından kontrol ve engelleme alt boyutlarında anlamlı bir fark göstermiştir. Meslekteki kıdem değişkenine göre ise öğretmen görüşleri, engelleme alt boyutunda anlamlı fark göstermiştir. İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleriyle ilgili alt boyutlardan iletişim-işbirliği ile okul iklimi alt boyutlarından mesleki dayanışma ve samimi arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu ilişki çok zayıf düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkidir. İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rolleriyle ilgili insan merkezilik, vizyon ve destek alt boyutları ile okul iklimi alt boyutları arasındaki ilişkiye istatistiksel olarak anlamsızdır.

“Bilgi toplumuna geçiş sürecinde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerinin” ne düzeyde olduğunu belirlemeyi amaçlayan araştırmada (Görgülü 2013) tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Konya iline bağlı Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerinde görev yapan 282 okul yöneticisi ve 377 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama araçlarının hazırlanmasında Esra Şişman-Eren’ in (2010) “İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları” adlı doktora teziyle Özge Hacıfazlıoğlu, Şirin Karadeniz ve Gülay Dalgıç’ın (2011) “Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması” adlı makalelerinden faydalanılmıştır. Araştırmada okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerini çoğu zaman (3.10) sergiledikleri tespit edilmiştir. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik alt başlıklarından vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, profesyonel uygulamada mükemmellik, sistematik gelişim ve dijital vatandaşlık alanlarında belirtilen davranışları çoğu zaman gösterdikleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin çoğunluğunun, kelime işlemci, elektronik tablolama, sunum, internet, e-posta ve okul yönetiminde eğitim teknolojisi uygulamaları konularında eğitim alarak bunları kullandıkları görülmüştür. Veri tabanı, web sayfası hazırlama programları, animasyon programları, grafik programları ve elektronik tahta ile ilgili konularda ise okul yöneticilerinin eğitim almadıkları gibi bu teknolojileri kullanmadıkları da tespit edilmiştir. Okul yöneticileri görev yapılan okul türü, mesleki kıdem ve cinsiyet durumlarına göre gruplandırıldıklarında teknolojik liderlik yeterliliklerinin değişmediği, okul müdürlerinin, müdür yardımcılarında göre teknolojik liderlik

yeterlilikleri açısından kendilerini daha yeterli gördükleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerini çoğu zaman (2.83) gösterdiklerini bulunmuştur. Aynı zamanda öğretmenlerin okul yöneticilerinin, teknolojik liderlik alt başlıklarında belirtilen davranışları çoğu zaman sergilediklerini düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerine ilişkin algılarının, öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliliklerine ilişkin algılarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

“Eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik algıları ile öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin” tespit edilmesine çalışılan araştırmaya (Hayytov 2013), Ankara İli Yenimahalle İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 21 okuldaki, 58 okul yöneticisi ve 408 öğretmen katılmıştır. Araştırmada kullanılan, “Okul Yöneticileri Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları Ölçeği” Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2006) tarafından 2009 yılında ISTE (International Society for Technology in Education - Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu) tarafından eğitim yöneticileri için geliştirilmiş olan teknoloji liderliği standartlarından (NETS-A) uyarlanarak hazırlanmıştır. Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarını belirlemek için ise Pala (2006) tarafından hazırlanan, “İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları” ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, okul yöneticilerinin önemli oranda teknoloji liderliği yeterliklerine ($X=3,88$) sahip oldukları görülmektedir, ancak öğretmenlerin teknolojiye yönelik olumlu tutumları ($r = - 0,142$) ve olumsuz tutumları ($r=0,318$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

2.10.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Beach ve Vacca (1985), “Teknoloji Uygulamasında Okul Yöneticisinin Rolü” konulu yaptıkları araştırmada, verileri anket yoluyla toplamışlardır. Araştırma sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

1. Bilgisayar kullanımı, okul etkinliklerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.
2. Müdürler grup liderliğine önem vermektedirler.
3. Okul müdürlerinin % 84'ü yeni bilgisayar kullanıcısıdır.

Ayrıca araştırma sonucunda okul yöneticileri için, Teknolojinin etkin kullanımı ve okulda uygulanabilmesi için, “okul yöneticileri esnek olmalı ve kendilerini bu konudaki gelişmelere uyarlamalıdır” önerisi getirilmiştir.

Beaver'in (1991) "Yöneticilerin Teknolojiye İlişkin Yeterlikleri ve Teknoloji Eğitimi Programlarının İçeriklerini Belirleme", isimli yaptığı araştırmasında veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

1. Okul müdürleri, çok az teknolojik yeterliğe sahiptirler.
2. Okul müdürleri, görevlerinde başarı için bilgisayar yeterliğinin önemli olduğuna inanmaktadırlar.
3. Okul müdürleri, çok az teknoloji eğitimi almışlardır.

Ayrıca araştırma sonucunda okul yöneticileri için, "teknolojiyi, üretkenliği arttıracak bir araç olarak görmeleri, ilgili teknolojilerin kullanımına ilişkin grup tartışmaları yapmaları, ihtiyaçlarına ilişkin teknolojik becerileri kazanmak için grup halinde ya da bireysel projeler geliştirmeleri" noktalarında öneriler getirmiştir.

Brooks (1997) tarafından "Teknolojilerin Edinilmesinde ve Planlanmasında Okul Yöneticisinin Rolü" konusunda yapılan araştırmada, veriler okul müdürleriyle yapılan informal görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

1. Okul müdürleri teknolojinin okula kazandırılmasına önem vermektedirler.
2. Müdürler alınacak teknolojiler konusunda çok az bilgi sahibidirler.

Ayrıca araştırma sonucunda okul yöneticileri için, "bütçelerini hazırlarken teknoloji konusunda bilgili olmaları, teknolojinin eğitimi değiştirme ve iyileştirmedeki rolünü tanımaları, teknolojinin planlanması ve uygulanmasında aktif rol almaları, öğretmenler için profesyonel gelişim imkânları sağlamaları" noktalarında öneriler getirilmiştir.

Brush'ın (1998), "Devlet Okullarında Teknoloji Planlaması ve Uygulaması" konulu araştırmasında, ABD'nin güneydoğusundaki okullarda teknolojinin planlanması ve uygulaması arasındaki farklılıkları incelemiştir. Araştırmaya, güneydoğuda yer alan beş eyalette görev yapmakta olan okul yöneticileri katılmıştır. Bu yöneticilerin teknoloji planlama prosedürleri, teknolojik liderlikleri ve uygulamaya çalıştıkları teknolojiler araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; araştırılan beş eyalet arasında okullardaki teknoloji liderliği pozisyonlarının çeşitliliği ve okullarda uygulanan teknolojiler bakımından büyük farklılıklar olduğu, özellikle eyalet düzeyinde sağlanan destek ve kaynakların okullarda teknolojik araçların elde edilmesine etki ettiği anlaşılmıştır. Bu destek olmadığı ve geliştirmeci liderliğin zayıf olduğu eyaletlerde bulunan okullar, öğrenciler için yetersiz kaynaklara sahip olmakta, öğrencilerin rekabet gücünü düşürmektedir.

Heaton ve Washington (1999) tarafından "Teknoloji Politikaları, Teknoloji Liderliği ve Kişisel Teknolojik Yeterlikler Konusunda Okul Müdürünün Karşılaştığı Problemleri

Belirleme” konusunda yaptıkları araştırmada, veriler teknoloji ile ilgili kursa katılan okul m¼d¼rlerinden anket aracılığı ile toplanmıştır. Araştırma sonuçları aşağıda ¼zetlenmiřtir:

1. Katılanların %50’si kişisel becerilerin ¼nemli olduğunu belirtmişlerdir.
2. Katılanların çoğunluğu ¼ęretimsel ve teknolojik lider olmanın ¼nemli olduğunu belirtmişlerdir.

Y¼neticilerin rollerine ilişkin ¼nemli konular şöyle sıralanmıştır:

1. Okul teknoloji planının oluşturulması ve uygulanması,
2. Teknoloji konusunda ¼ęretmenlerin eğitimi ve desteği.
3. Donanım" ve "Yazılım"" seçimi ve kaynak bulma.
4. Teknolojinin ¼ęretimsel kullanımı olarak ifade edilmiştir.

Ayrıca araştırma sonucunda okul y¼neticileri, ¼ęretimsel lider olabilme, belli alanlarda beceri kazanabilme noktalarında ve ilgili teknoloji konularını tartışmak için eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Thomas (1999), okul y¼neticilerinin eğitimsel teknolojilere hazır olup olmadığını araştırmıştır. Amerika Birleşik Devletleri G¼ney B¼lgesi Eğitim Kurulu, ¼st d¼zey eğitim y¼neticilerinin ve okul m¼d¼rlerinin, okulda hızla değişen teknolojiye ayak uydurabilmelerinde liderlik yapabilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri elde etmeleri açısından onlara sunulan eğitim, bilgi, teknik destek ve network imkânlarını incelemek ¼zere iki araştırma yapmıştır. Birinci araştırma eğitim y¼netimi programlarında sunulan teknoloji eğitiminin miktarı ve t¼rlerine odaklanmıştır. İkinci araştırma ise okul y¼neticilerinin, bir okul lideri olarak okullarında teknolojiyi nasıl ve ne derecede teşvik ettikleri hakkında bilgi elde etmek ¼zere hazırlanmıştır. Araştırma bulgularına g¼re; okullarda, ilgili politikalar ve finansman ile ilgili kararları veren kişiler eğitimsel teknoloji hakkında yeterli bilgiye sahip değildirler ve bilinçli karar vermek için çok az kaynağa sahiptirler okul y¼neticileri teknoloji konusunda kendilerine d¼řen role hazır g¼r¼lmemektedirler ve onların anlayış eksikliği ve kaynak yetersizliği kimi zaman değişim ve gelişime engel teşkil etmektedir. Okul liderliği ve eğitimsel teknoloji arasında g¼l¼ bir ilişki yoktur. Y¼neticilerin neyi bilmeleri gerektiği ve ne zaman yapabilecekleri konusunda, ABD G¼ney B¼lgesi Eğitim Kurulu Eğitimsel Teknoloji B¼l¼m¼ “Okul Y¼neticileri İçin Teknoloji Standartları: ¼nerilen Bir Model” adı altında bir model geliştirmişlerdir. Bu model, okul y¼neticileri için hangi niteliklerin gerekli olduğunu tanımlamak ve bu alandaki tartışmalara dikkat çekmek için hazırlanmıştır.

Romeo ve Walker (2002), Devlet okullarından birinde eğitimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin (EBIT) nasıl kullanıldığını incelemek ¼zere, okul m¼d¼r¼, bilgi ve iletişim teknolojileri (BIT) koordinat¼r¼ ve 2 sınıf ¼ęretmeniyle g¼r¼řme yapmışlardır. M¼d¼r ve BIT

koordinatörünün EBIT ile ilgili olarak, okuldaki altyapıya önem verdikleri ortaya konulmuştur. Ayrıca, EBIT'in okulda uygulanması konusunda ortak bir vizyon olmadığı, bundaki en önemli etmenin de yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamasına rağmen EBIT'in uygulamasındaki karar verme sürecinde müdürün belirleyici role sahip olması olduğu belirtilmiştir.

Ury (2003), yaptığı araştırmada Missouri'deki resmî okul müdürlerinin bilgisayar kullanımlarını ve teknoloji standartlarına uyumlarını araştırmıştır. Araştırmanın amacı “Yöneticiler İçin Millî Eğitim Teknoloji Standartları (NETSA)” dikkate alınarak resmî okul müdürlerinin bilgisayar ve teknoloji kullanımındaki performanslarının tespit edilmesidir. Ayrıca yöneticilerin performanslarının çeşitli bağımsız değişkenlere (cinsiyet, okulun büyüklüğü, okuldaki yöneticilik kıdemi vb.) göre değişip değişmediği de araştırılmıştır. Araştırma için gerekli bilgileri toplamak için hazırlanan veri toplama aracı Missouri'de görev yapan ve random metodu ile seçilmiş 900 adet K-12 resmî okul yöneticisine uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; yöneticilerin Missouri Teknoloji Liderliği Akademisine (MTLA) devam etmeleri ve eğitim görmeleri, ileri düzeyde bilgisayar kullanımı, internet kullanımı ve sosyal/etik standartlara uyma ile ilgili performansı artırmaktadır. Bununla birlikte bu akademiye devam etmenin, Liderlik Standartları ve Verimlilik Standartları ile anlamlı bir ilişkisi bulunamamıştır. Belirlenen bağımsız değişkenlerin de yöneticilerin bilgisayar ve teknoloji kullanımı ile ilgili performanslarını etkilemediği görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak sunulan önerilerde ise “Yöneticiler İçin Millî Eğitim Teknoloji Standartları”nın 4 ana alan içerisinde birleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu alanlar ise 1-Liderlik ve Vizyon, 2-Verimlilik ve Mesleki Performans, 3-Değerlendirme, 4-Sosyal, Yasal ve Etik Konulardır.

Yu ve Durrington (2006) tarafından yapılan “Okul Müdürleri için Teknoloji Standartları: Kıdemli ve Stajyer Okul Müdürlerinin Standartları Uygulama Becerilerine İlişkin Algılarının Analizi” adlı çalışmaya 57 stajyer ve 16 kıdemli okul müdürü katılmıştır. Kıdemli ve stajyer okul müdürlerinin kendi algılarına göre NETS-A standartları kapsamında gösterdikleri teknoloji liderliği becerilerinin düzeylerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırmada stajyer ve kıdemli okul müdürlerinin orta düzeyde teknoloji liderliği becerilerine sahip oldukları bulunmuştur. Teknoloji standartlarını uygulama becerilerine yönelik stajyer okul müdürlerinin sahip oldukları en yüksek ortalamanın öğretme-öğrenme; kıdemli okul müdürlerinin sahip oldukları en yüksek ortalamanın sosyal, yasal ve etik konular alanında olduğu ifade edilmiştir. Her iki grubun da kendi teknoloji liderliği becerilerine ilişkin algı ortalamalarının en düşük düzeyde destek, yönetim ve işlemler alanında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürlerine yönelik teknoloji standartlarına göre yönetici gruplarının algıları arasında anlamlı bir fark

bulunmamasıyla birlikte; sosyal, yasal ve etik konular alanında kıdemli okul müdürleri lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonunda her iki grubun da teknolojik liderlik ve vizyon; üretkenlik ve mesleki gelişim; sosyal yasal ve etik konular alanlarında gelişim ihtiyacı hissettikleri belirtilmiştir.

Afshari, Bakar, Luan, Samah ve Foori (2008) tarafından İran'da yapılan araştırmada okul müdürlerinin okullarında eğitim teknolojileri kullanımları, kendi algılarına göre eğitim teknolojilerini kullanma konusunda yeterlilikleri ve liderlik stilleri belirlenmeye çalışılmıştır. 30 orta dereceli okul müdüründen anketle veri toplanmış, okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini öğretim ve idari amaçlı kullandıkları ve eğitim teknolojileri uygulamalarında orta düzeyde yeterlilik sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada okul müdürlerinin, yeni bir rol olan teknoloji liderliğinde başarılı olmak için öğretme-öğrenme sürecinde eğitim teknolojilerinin rolünü anlamak durumunda oldukları ve bu bilgiyi kullanarak gerekli becerileri kazanmaları gerektiği vurgulanmıştır.

BÖLÜM III

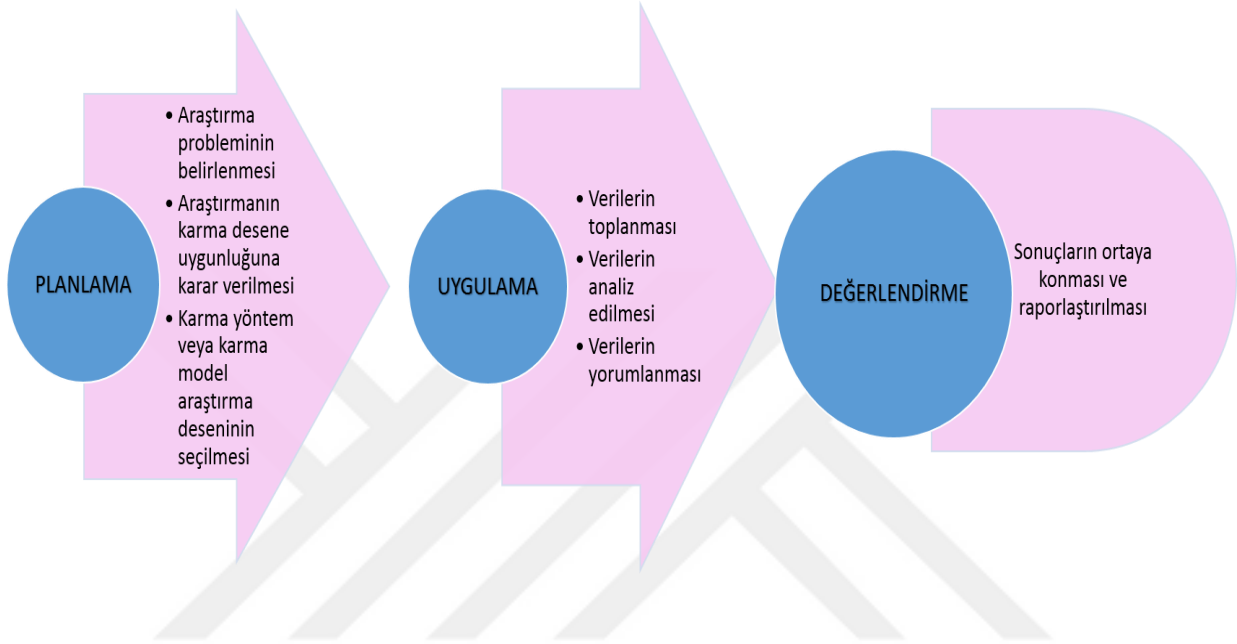
YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına ve analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Karma araştırma, nicel ve nitel yöntem ya da paradigmalarının bir arada kullanıldığı bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Balcı, 2009, s.44). Karma araştırma yöntemlerinden de sıralı (ardışık) karma yöntem deseni kullanılmıştır. Sıralı karma desenler, zaman sıralı olarak (Nitel→Nicel ya da Nicel→Nitel) gerçekleşen desenlerdir. Süreçte ilk aşama sonuçlarının, sonraki aşamaya yön vermesi söz konusudur. Sıralı karma desenler, tek bir araştırmacının yürütebileceği daha az karmaşık desenlerdir. Çünkü bu desende yaklaşımları ayrı tutmak daha kolaydır. Çalışma genellikle yavaşça ve daha öngörülebilir şekilde ilerlemektedir (Teddlie, C. ve Tashakkori, 2015, s.185). Creswell ve Clark (2007, s.59) tarafından sınıflandırması yapılan karma yöntem dört ayrı tasarım biçiminde uygulanmaktadır. Bu tasarım modelleri; “Zenginleştirilmiş (Üçgenleme) tasarım” (Triangulation design), “Gömülü Tasarım” (Embedded Design), “Açıklayıcı tasarım” (Explanatory Design) ve “Keşfedici tasarım” (Exploratory Design) dir. Açıklayıcı karma yöntem araştırmalarında, nicel veriler toplanıp daha sonra nicel verileri açıklamak amacıyla nitel veriler toplanırken; keşfedici karma yöntem araştırmalarında ise bir olguyu incelemek amacıyla önce nitel veriler toplanıp daha sonra nitel veriler arasındaki ilişkileri açıklamak için nicel veriler toplanır. Zenginleştirilmiş (Üçgenleme) tasarım karma yöntem araştırmalarında ise amaç eş zamanlı olarak hem nitel hem de nicel verileri toplamak, bu verileri birleştirmek ve bir araştırma problemini anlamak için çıkan sonuçları kullanmaktır. Gömülü karma yöntem araştırmalarında da veriler eş zamanlı olarak toplanır, ancak bir veri biçimi destekleyici rol oynar (Creswell ve Clark, 2007).

Şekil 3.1’de de görüldüğü gibi genel olarak karma yöntem araştırmalarında izlenen aşamaları; araştırma probleminin belirlenmesi, araştırmanın karma desene uygunluğuna karar verilmesi, karma yöntem veya karma model araştırma deseninin seçilmesi, verilerin toplanması, verilerin analiz edilmesi, verilerin yorumlanması, sonuçların ortaya konması ve raporlaştırılması biçiminde sıralanabilir (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004, s.23).

Şekil 3.1. Karma Yöntem Araştırma Aşamaları

Bu araştırmanın modeli, keşfedici tasarım olarak desenlemiştir ancak okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili olan boyutu ISTE (2009) standartlarında yola çıkılarak geliştirilmiştir. Birinci aşamada nitel görüşmelerle veri toplandıktan sonra sonuçları evrene genelledebilmek için daha geniş bir örnekleme erişerek tarama yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada toplanan nitel veri bulgularından nicel verilerin toplanmasına yön vermek üzere yararlanılmıştır. Araştırmanın birinci aşamasında nitel yöntem kullanılmıştır. Derinlemesine bilgi sağlanması ve insan algılarının araştırılmasında daha uygun olabileceği düşünüldüğünden araştırmadaki bazı soruların yanıtlanmasında nitel yöntem tercih edilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, ve Demirel, 2013, s.247). Araştırmanın deseni, yönetim süreçlerinde BİT’in kullanılmasına dönük okul yöneticilerinin deneyimlerinin araştırılması bakımından bir olgu bilim çalışmasıdır. Olgu bilim çalışmaları bireylerin deneyimlerinden hareketle bir olay karşısındaki algılarını ve tepkilerini derinlemesine belirlemeye çalışır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011). Başka bir deyişle olgu bilim deseni ile farkında olduğumuz ancak derinlemesine

ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

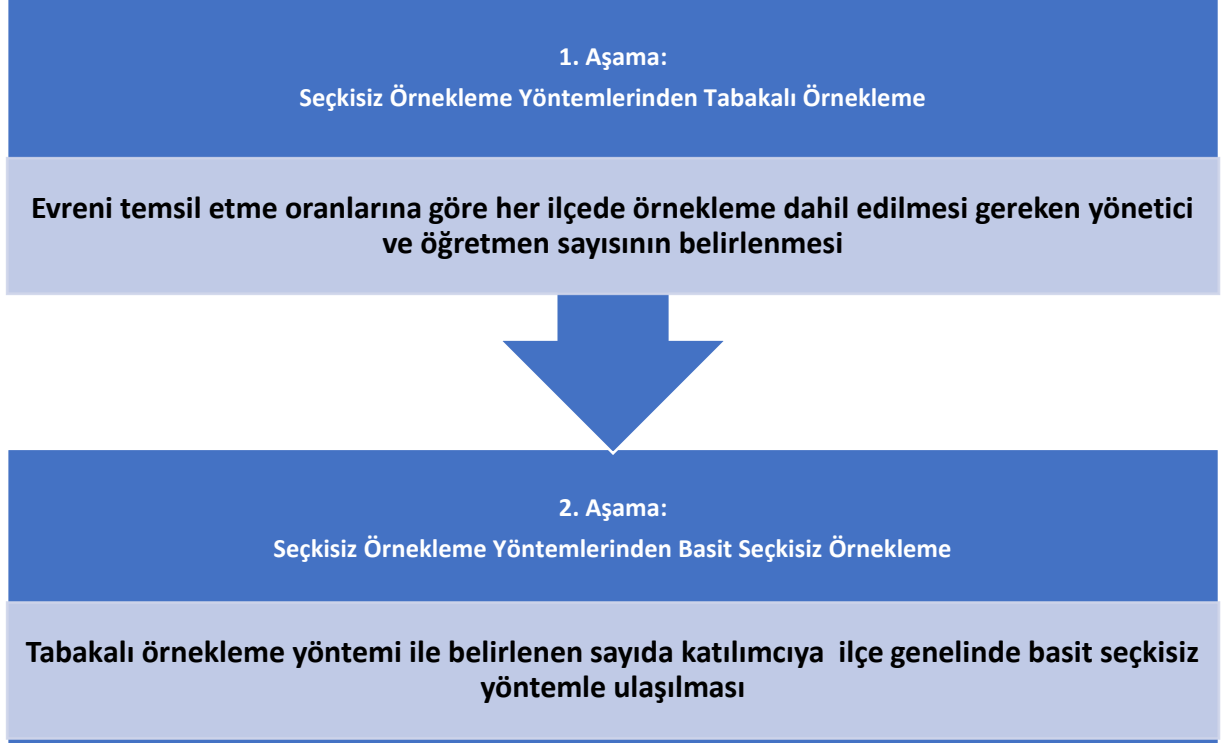
Çalışmanın ikinci aşaması ise nicel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Okul yöneticilerinin, teknolojik liderlik davranışlarını ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, yöntemine göre betimsel bir araştırma olarak tanımlanabilir. Ayrıca, bu araştırma tarama modellerinden tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tekil tarama modeli, araştırmanın konusu olan değişkenlerin tek tek, tür ya da miktar olarak mevcut durumlarının betimlendiği araştırma modelidir. İlişkisel tarama modeli ise, iki ya da daha çok sayıda değişken arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılan araştırma modelidir (Karasar, 2002, s.79-81). Buna bağlı olarak, çalışmada tekil tarama modeliyle okul yöneticilerinin, teknolojik liderlik davranışlarını ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımını betimlenmeye çalışılmıştır. İlişkisel tarama modeliyle görev, cinsiyet, toplam hizmet yılı ve eğitim durumu konularında kendilerinin ve öğretmenlerinin değerlendirme durumlarına göre okullarında, teknolojik liderlik davranışlarını ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Nitel çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik durum örnekleme kullanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel çalışmaya Antalya ili Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı ilçelerindeki beş genel lise ve dört meslek lisesinde görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen on sekiz okul müdürü ve müdür yardımcısı katılmıştır.

Araştırmada nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı bölümün evrenini, 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Antalya İli Merkez İlçeleri sınırları içinde bulunan kamu ortaöğretim kurumlarında (genel lise ve meslek lisesi) görev yapmakta olan okul yöneticileri ile bu okulların öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ise çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Birinci aşamada seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme kullanılarak Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı merkez ilçelerinin, evreni temsil etme oranlarına göre örneklem grubuna alınması gereken sayıda öğretmen ve yönetici çalışmaya dahil edilmiştir.

İkinci aşamada ise seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak yeter sayıda rastgele öğretmen ve yönetici nihai örneklem grubuna seçilmiştir (Büyüköztürk vd., 2013, s.83).

Şekil 3.2. Örneklem Belirleme Stratejisi

Örneklem büyüklüğü ise örneklem genişliği tablolarından (Balcı, 2001, s.107) ve sürekli değişkenler için örneklem büyüklüğünü belirlemeye yarayan formüllerden (Büyüköztürk vd., 2013, s.94) yararlanılarak belirlenmiştir.

Tablo 3.1. Evren ve Örneklem Hesaplaması

Öğretmenler	Yöneticiler
Öğretmenler için evren büyüklüğü N=2693	Yöneticiler için evren büyüklüğü N=207
d=0,05	d=0,05
Standart sapma S= 0.5	Standart sapma S= 0.5
Güven düzeyi (1- α)=0.95	Güven düzeyi (1- α)=0.95
t=1.96	t=1.96
$n_0=[(t*S)/d]^2$	$n_0=[(t*S)/d]^2$
$n_0=[(1,96*0,5)/0,05]^2=336,68$	$n_0=[(1,96*0,5)/0,05]^2=149,78$
Öğretmenler için örneklem büyüklüğü $n_0=337$	Yöneticiler için örneklem büyüklüğü $n_0=150$

Çalışmanın evrenini 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Antalya ili 3 merkez ilçe (Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı) sınırları içinde bulunan kamuya bağlı 49 genel lise ve meslek lisesinde görev yapmakta olan 207 yönetici ve 2693 öğretmenden oluşturmaktadır.

Tablo 3.2. Evren ve Örneklem Bilgileri

İlçe	Evren Bilgileri			Örneklem Bilgileri			
	Ortaöğretim Kurumu			Yönetici		Öğretmen	
	Okul Sayısı	Yönetici Sayısı	Öğretmen Sayısı	Yüzde	Gereken asgari sayı	Yüzde	Gereken asgari sayı
Kepez	20	77	1085	41,55	150	40,29	337
Konyaaltı	6	18	260	11,11		9,65	
Muratpaşa	23	93	1348	47,34	50,06		
Toplam	49	207	2693	100	100		

Çalışmanın örneklem grubuna 150 okul yöneticisi ile 337 öğretmenin alınması yeterli görülmüştür. Ancak evrene daha fazla sayıda anket uygulanmıştır. Sonuç olarak, 179 yönetici anketi ile 508 öğretmen anketi değerlendirmeye alınmıştır.

Nitel çalışmaya Antalya ili Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı ilçelerindeki beş genel lise ve dört meslek lisesinde görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen on sekiz okul müdürü ve müdür yardımcısı katılmıştır. Ayrıntılı bilgileri ise bulgular bölümünde yer almaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada karma araştırma modeli kullanıldığı için veriler iki farklı tür veri toplama aracılığıyla toplanmıştır. Bu veri toplama araçları aşağıda detaylı şekilde sunulmuştur.

3.3.1. Nitel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın nitel kısmında araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Nitel görüşme formunun iç geçerliğini sağlamak için görüşme formu iki uzmana verilmiş ve incelemesi sağlanarak forma son şekli verilmiştir. Bir yönetici ile pilot görüşme yapıldıktan sonra, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığının, verilen cevapların sorulan soruların cevaplarını yansıtmadığının belirlenmesi amacıyla, görüşme ses kayıtları, bilgisayar ortamında oluşturulan görüşme döküm formu üzerinde yazılı biçime

dönüştürülmüştür. Bir başka uzmandan, dökümleri inceleyerek sorulan soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını, ele alınan konuyu kapsayıp kapsamadığını ve gerekli olan bilgileri sağlama olasılığını da düşünerek, kontrol etmesi istenmiştir. Bu çalışmanın sonunda, soru maddelerinin geçerliği saptanmıştır. Nitel araştırmalarda iç geçerlik, araştırmacının ölçmek istediği veriyi, kullandığı araç ya da yöntemle gerçekten ölçüp ölçemeyeceğine ilişkindir. Görüşme sorularının istenilen verileri sağladığından hareketle veri toplama sürecine geçilmiştir. Görüşme sürecinde, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir biçimde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu rahatlığın sağlanabilmesi için, yapılan görüşmelerde sorular günlük konuşma diliyle sorulmuştur. Görüşmelerde veriler açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci bölümünde ise yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı, yönetim süreçlerin BİT'in nasıl kullanılabileceği ve teknolojik liderlik kavramıyla ilgili yönetici görüşlerini derinlemesine belirlemeye yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Bu kapsamda yönetici katılımcılara şu sorular yöneltilmiştir:

1. BİT'leri yönetim süreçlerinde yeterince kullanabildiğinizi düşünüyor musunuz?

Yönetim süreçlerinde BİT'i karar verme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Karar verme için gerekli bilgilerin elde edilmesi açısından
- Karar almada etkililiği artırma açısından
- Kurumun gelişimini sağlayacak bilgilerin işlenmesi açısından

Yönetim süreçlerinde BİT'i planlama boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulda karşılaşılan ya da karşılaşılması olası problemlerin araştırılması ve bu problemlerle ilgili bilginin toplanması açısından
- Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesi açısından
- Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin tahminler yapma açısından
- Yönetimsel verimlilikte artış planlaması açısından

Yönetim süreçlerinde BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulda eğitim yönetimi bilişim sistemi uygulamalarının kullanımı açısından (E-okul, Mebbis, Eba-Kurum.net, DYS vb. Okullarda kullanılan yönetim bilişim sistemleri)
- İşgücü tasarrufu açısından
- Okul çalışanlarının ücret, atama, nakil ve görevlendirme işlemleri açısından
- Kurumsal öğrenmeyi kolaylaştırma açısından

Yönetim süreçlerinde BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlama açısından
- Velilerle iletişim ve işbirliği açısından
- Okulun sosyal çevresiyle iletişim ve işbirliği açısından
- Eğitim ve öğretime ilişkin bilgi akışını sağlama açısından
- Kendi fikirlerinizi/önerilerinizi üst kademeye iletme açısından
- İnfomal (gayriresmi) iletişim açısından

Yönetim süreçlerinde BİT'i etkileme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Kural, talimat ve disiplin işlemleri açısından
- Çalışanların kendi kendilerini yönetme yeteneklerini kullanmalarını sağlama açısından
- Okuldaki bölümler ve zümreler arasındaki bilgi alış-verişi açısından
- Astlara yetki devri açısından (Kullanılan yönetim bilişim sistemlerindeki bazı modüllerde verilen yetki)

Yönetim süreçlerinde BİT'i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Yazılı politika ve tüzüklerin hazırlanması açısından
- Vizyon ve misyon oluşturma süreci açısından
- Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlama açısından
- Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlama açısından
- Kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlama açısından
- Örgüt ve örgütsel işlevlerin sürekliliğini sağlama açısından

Yönetim süreçlerinde BİT'i değerlendirme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Denetim süreci açısından
- Başarının değerlendirilmesi ve personelin ödüllendirilmesi açısından
- Ders teftişinin değerlendirilmesi
- Demirbaş takibi ve denetiminin yapılması
- Öğrenci ve öğretmen devam / devamsızlıkları, disiplin olaylarının takibi açısından
- Ders teftişinin değerlendirilmesi açısından

2. BİT'lerin yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini

düşünüyorsunuz?(Nasıl kullanılabilir?)

3. Size göre teknolojik liderlik nedir?

3.3.2. Nicel Veri Toplama Araçları

Çalışmanın nicel araştırma yaklaşımı kullanılan bölümünde, okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerini yönetim süreçlerinde kullanımı ve teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiyi belirlemek için iki veri toplama aracı kullanılmıştır.

Okul yöneticilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen üç bölüm ve kırk iki soru maddesinden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümü olan kişisel bilgi formunda ortaöğretim okul yöneticilerine ait kişisel özelliklere ilişkin dokuz soru yer almaktadır. İkinci bölümde, okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemeye yönelik kırk iki soru bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ne düzeyde gösterdiklerini belirlemeye yönelik otuz bir madde bulunmaktadır.

Okul yöneticilerinin, BİT'i yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemeye yönelik madde havuzunu oluşturmak için öncelikle alanla ilgili yerli ve yabancı alanyazın taranmış, bu bağlamda farklı çalışmalarda ve alanlarda (işletme ve yönetim-organizasyon gibi) kullanılan ölçme araçları incelenmiş, araştırmanın nitel bulgularından yararlanılmış ve Türkiye'deki ortaöğretim okullarının mevcut durumu da dikkate alınarak anket maddeleri oluşturulmuştur. Madde yazımında yönetim süreçlerindeki yedi boyut temel alınmıştır. Okul yöneticilerinin BİT'i yönetim süreçlerinde kullanımını belirlemek amacıyla hazırlanan ve toplam altmış iki maddeyi içeren veri toplama aracı değerlendirme formu, sekiz eğitim yönetimi ve denetimi alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Yazılan maddeler, yönetim süreçlerindeki boyutlara göre gruplandırılarak, maddenin ilgili olduğu alan belirtilmiştir. Uzmanlardan alınan geribildirimler doğrultusunda gereksiz görülen bazı maddeler çıkarılmış, maddelerin anlaşılabilirliğini sağlamak için bazı ifade değişiklikleri yapılmıştır. Düzenlenen veri toplama aracı kırk iki madde üzerinden, tekrar uzman görüşüne sunulmuş, gelen dönütler sonucunda düzeltmeler yapılmıştır. Maddeler halinde düzenlenen ifadelerle ilişkin kullanım sıklığını belirlemek amacıyla her ifadenin karşısına "5=Her Zaman", "4=Çoğu Zaman", "3=Ara Sıra", "2=Çok Nadir", "1=Hiçbir zaman" seçenekleri yerleştirilmiştir. On okul yöneticisinden ölçeği incelemeleri istenmiş ve geribildirimleri alınmıştır. Uygulama sonucunda anlaşılmayan madde olmadığı ve anketin cevaplanma süresinin yaklaşık on dakika olduğu saptanmıştır.

Ölçme aracı bu haliyle geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için ortaöğretim kurumu yöneticileri ve öğretmenlerinden oluşan eğitimci grubuna uygulanmış, 185 ortaöğretimöğretim kurumu yöneticisinden ve 544 öğretmenden toplam 729 anket geri dönmüştür. Sorunlu anketler çıkarılıp uç değerler temizlendikten sonra 687 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Veri toplama aracında yer alan kırk iki maddenin, aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini, veri toplama aracının tek faktörlü ya da çok faktörlü olup olmadığını tespit etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü için katılımcı sayısının değişken (madde) sayısına oranının 10/1 olması önerilmekle birlikte, bu oranın en az 2/1'e kadar düşürülebileceği de vurgulanmaktadır (Büyüköztürk, 1992, s.480). Bu doğrultuda verisi değerlendirilen 687 kişilik örneklem grubunun açımlayıcı faktör analizi için yeterli olduğu söylenebilir.

Açımlayıcı faktör analizi yapmadan önce örneklem büyüklüğünün faktörleştirmeye uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değerinin 0,961 olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için çok iyi derecede yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bartlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ise ki-kare değerinin manidar olduğu görülmüştür ($X^2(595)=15310,012; p<.01$). Sonuç olarak verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği söylenilebilir (Akgül ve Çevik, 2003, s.428; Büyüköztürk, 2003, s.120).

Analize alınan 42 madde için ilk döndürme sonrasında özdeğeri 1'in üzerinde olan yedi bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin varyansa yapmış olduğu katkı % 64,52'dir. Açımlayıcı faktör analizi için tekrarlanan analizde maddeler binişiklik, faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması ve teorik olarak ölçme aracındaki boyutunda yer alıp almaması açısından değerlendirildiğinde her döndürmede sırasıyla 39, 29, 22, 21, 19, 23 ve 17 no'lu maddeler analizden atılmıştır. 19 no'lu madde teorik olarak ölçme aracındaki boyutundan farklı boyutta çıktığı için analizden çıkarılmıştır. Çıkarılan maddelerin sonunda yapılan analiz sonucunda özdeğeri 1'in üzerinde olan altı bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin varyansa yapmış olduğu katkı % 64,78'dir. Sonuç olarak yedi boyutta hazırlanan veri toplama aracı planlama ve karar verme boyutlarının birleşmesiyle 6 boyut (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme, karar verme-planlama) ve 35 maddeden oluşmuştur. Maddelerin faktör yük değerleri ve toplam varyansı açıklama oranları ile ilgili veriler Tablo 3.3.1 ve 3.3.2. de verilmiştir.

Tablo 3.3.1 Yönetim süreçlerde BİT'in kullanımı veri toplama aracının Açımlayıcı Faktör Analizi Verileri

Md No	Anket Maddesi	*KrP	*Eş	*İle	*Değ	*Et	*Ör
42	Karar vermede etkililiği artırmak için BİT' i kullanırım.	,760					
33	Karar verme süreçlerini hızlandırmak için BİT' i kullanırım.	,735					
32	Alınan kararların değerlendirilmesi sürecinde BİT' i kullanırım.	,732					
41	Karar verme için gerekli bilgilerin edinilmesinde BİT' i kullanırım.	,725					
31	Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin planlamalar yaparken BİT' i kullanırım.	,668					
30	Kaynakların etkili kullanımını planlamak için BİT' i kullanırım.	,643					
13	Karar vermede verimliliği artırmak için BİT' i kullanırım.	,585					
40	Planlama sürecinde diğer kurumların uygulama örneklerini incelemek için BİT' i kullanırım.	,567					
15	Sorun tespitinde BİT' i kullanırım.	,557					
20	Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde BİT' i kullanırım.	,543					
14	Karar vermede gerekli bilgilerin işlenmesi için BİT' i kullanırım.	,532					
5	Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada BİT' i kullanırım.	,731					
6	Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada BİT' i kullanırım.	,720					
36	Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesinde ilgili kişi ve kurumlarla eşgüdümlü hareket edebilmek için BİT' i kullanırım.	,709					
34	Okuldaki bölüm ve zümrelerin uyumlu çalışmasını sağlamak için BİT' i kullanırım.	,700					
35	Eşgüdümlemeyi sağlamak için bilgisayar ortamında ortak dosya ve klasör paylaşımı yaparım.	,697					
25	Yazılı iletişimde Kurumnet, e-posta ve SMS gibi BİT tabanlı sistemleri kullanırım.			,723			
37	Okulun bütün paydaşlarıyla iletişim ve işbirliğini sağlamak için BİT' i kullanırım.			,588			
24	Kurumsal faaliyetlerle ilgili olarak sosyal medya (facebook, twitter vb.) uygulamalarından yararlanırım.			,578			
38	Paydaşların taleplerini okul çalışanlarına hızlı bir şekilde iletmede BİT' i kullanırım.			,547			
10	Bilgiye doğrudan erişim için BİT' i kullanırım.			,531			
9	Kurum içi iletişimi hızlandırmak için BİT' i kullanırım.			,514			
1	Çalışanların performansını değerlendirmede Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanırım.				,758		
2	Değerlendirme raporlarının hazırlanmasında BİT' i kullanırım.				,745		
7	Ders teftişinin değerlendirilmesinde BİT' i kullanırım.				,682		
8	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde BİT' i kullanırım.				,615		
11	Paydaşların görevleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini değiştirmede BİT' i kullanırım.					,695	
12	Paydaşların görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesinde BİT' i kullanırım.					,681	
27	Paydaşların okulun amaçlarını gerçekleştirmeye güdülenmesinde BİT' i (Sunular, e posta, SMS, sosyal medya araçları) kullanırım.					,617	
26	Paydaşların okulun politikalarını benimsemesinde BİT' i kullanırım.					,616	
28	Çalışanları BİT' in etkili kullanımı konusunda eğitim almaya özendiririm.					,574	

Tablo 3.3.2 Yönetim süreçlerde BİT'in kullanımı veri toplama aracının Açıklayıcı Faktör Analizi Verileri

Md No	Anket Maddesi	*KrP	*Eş	*İle	*Değ	*Et	*Ör
16	Okul çalışanlarının ücret işlemlerinde BİT' i kullanım.						,774
18	Astlara yetki devri yaparken (E-okul ve MEBBİS' teki bazı modüllerde verilen yetki) BİT' i kullanım.						,686
4	Çalışan özelliklerine uygun bir görev dağılımı yapmak için BİT' i kullanım.						,592
3	Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının giderilmesinde BİT' i kullanım.						,559
	Faktörlerin toplam özdeğerleri	6,37	3,53	3,52	3,36	3,34	2,52
	Varyansı açıklama oranları (%)	18,2	10,1	10,0	9,62	9,56	7,21
	Cronbach Alpha ,	,93	,88	,84	,82	,87	,80
Toplam Varyansı Açıklama Oranı= % 64,783							
Cronbach Alpha= ,961							

Altı faktörün birlikte toplam varyansı açıklama oranları % 64,783'dir. Karar verme-planlama boyutunda (on bir madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,532 ile 0,760, eşgüdümleme boyutunda (beş madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,697 ile 0,731, iletişim boyutunda (altı madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,514 ile 0,723, değerlendirme boyutunda (dört madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,615 ile 0,758, etkileme boyutunda (beş madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,574 ile 0,695 ve örgütlenme boyutunda (dört madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,559 ile 0,774 arasında olduğu saptanmıştır.

Güvenirlilik çalışmalarında ise madde toplam test korelasyonu (Cronbach's Alpha) karar verme-planlama boyutu için ,933; örgütlenme boyutu için ,806; etkileme boyutu için ,876; iletişim boyutu için ,844; eşgüdümleme boyutu için ,878 ve değerlendirme boyutu için ,820 bulunmuştur. Otuz beş madde için toplam genel güvenilirlik test korelasyonu ,960 bulunmuştur. Akgül ve Çevik (2003, s.435-436) alfa katsayısının bulunabileceği aralıklar ve buna bağlı ölçeğin güvenilirlik durumu için eğer alfa katsayısı 0,00 ile 0,40 aralığında ise ölçeğin güvenilir olmadığını, 0,40 ile 0,60 aralığında ise düşük güvenilirlikte, 0,60 ile 0,80 aralığında ise oldukça güvenilir, 0,80 ile 1,00 aralığında ise yüksek derecede güvenilir olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda ölçeğin bütününde güvenilir olduğu söylenebilir.

Okul müdürlerinin okullarında bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmalarında etkili bir lider olabilmeleri için ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri tanımlayan ISTE (2009) teknoloji liderliği standartları “vizyoner liderlik”, “dijital çağ öğrenme kültürü”, “mesleki uygulamada mükemmellik”, “sistemli iyileştirme” ve “dijital vatandaşlık” olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını belirlemek için hazırlanan veri toplama aracı beş boyuttan oluşmaktadır. ISTE (2009)

standartlarına bağılı kalarak geliştirilen veri toplama aracındaki toplam otuz bir madde Türkçeye araştırmacı tarafından çevrilmiştir. Çevirinin uygunluğu için üç dil uzmanından görüş alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Maddelerin anlaşılabilirliği için on okul yöneticisinden ölçeği incelemeleri istenmiş ve geribildirimleri alınmıştır. Ardından ölçeği oluşturan maddelerin, ölçülmek istenen özelliği ölçmede nicelik ve nitelik açısından yeterli olup olmadığına ilişkin kapsam geçerliği için, sekiz eğitim yönetimi ve denetimi alan uzmanın görüşüne sunulmuştur. Geri bildirimler alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve veri toplama aracı uygulama formu oluşturulmuştur. Veri toplama aracında otuz bir madde bulunmaktadır. Maddeler halinde düzenlenen ifadelere ilişkin kullanım sıklığını belirlemek amacıyla her ifadenin karşısına “5=Her Zaman”, “4=Çoğu Zaman”, “3=Ara Sıra”, “2=Çok Nadir”, “1=Hiçbir zaman” seçenekleri yerleştirilmiştir. On okul yöneticisinden ölçeği incelemeleri istenmiş ve geribildirimleri alınmıştır. Uygulama sonucunda anlaşılmayan madde olmadığı ve anketin cevaplanlama süresinin yaklaşık 10 dakika olduğu saptanmıştır.

Açımlayıcı faktör analizi yapmadan önce örneklem büyüklüğünün faktörleştirmeye uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değerinin 0,961 olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için çok iyi derecede yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bartlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ise ki-kare değerinin manidar olduğu görülmüştür ($X^2(300)=13499,146; p<.01$). Sonuç olarak verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği söylenilebilir (Akgül ve Çevik, 2003, s.428; Büyüköztürk, 2003, s.120).

Veri toplama aracında yer alan 31 maddenin, aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini, veri toplama aracının tek faktörlü ya da çok faktörlü olup olmadığını tespit etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analize alınan 31 madde için ilk döndürme sonrasında özdeğeri 1'in üzerinde olan beş bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin varyansa yapmış olduğu katkı % 69,10'dur. Açımlayıcı faktör analizi için tekrarlanan analizde maddeler binişiklik, faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması ve teorik olarak ölçme aracındaki boyutunda yer alıp almaması açısından değerlendirildiğinde her döndürmede sırasıyla 3, 11, 12, 23, 4 ve 25 no'lu maddeler analizden atılmıştır. 25 no'lu madde teorik olarak ölçme aracındaki boyutundan farklı boyutta çıktığı için analizden çıkarılmıştır. Sırasıyla bu maddeler çıkarılınca açıklanan toplam varyansın arttığı görülmüştür. Çıkartılan maddelerin sonunda yapılan analiz sonucunda özdeğeri 1'in üzerinde olan beş bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin varyansa yapmış olduğu katkı % 73,35'dir. Sonuç olarak 5 boyuttan (vizyoner

liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık, dijital çağ öğrenme kültürü) ve 25 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Maddelerin faktör yük değerleri ve toplam varyansı açıklama oranları ile ilgili veriler Tablo 3.4.'te verilmiştir.

Tablo 3.4. Teknolojik liderlik davranışları veri toplama aracı Açımlayıcı Faktör Analizi Verileri

<i>Md. No</i>	<i>Anket Maddesi</i>	<i>DjCg</i>	<i>VzLd</i>	<i>Ssİy</i>	<i>DjVt</i>	<i>MsUy Mk</i>
27	Tüm öğrenciler için özenli, uygun ve ilgi çekici eğitim sağlayan bir dijital çağ öğrenme kültürü oluştururum.	,759				
28	Dijital çağ öğrenme kültürünün sürekli iyileştirmesine odaklanan yenilikler sağlarım.	,711				
10	Tüm öğrencilerin farklı bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için teknolojiye dayalı öğrenen merkezli ortamlar oluştururum.	,699				
9	Teknolojinin öğrenmede sürekli ve etkin kullanımı için liderlik ederim.	,661				
22	Yenilikçi (inovatif) dijital çağ işbirliğini teşvik eden yerel, ulusal ve küresel düzeylerdeki öğrenme topluluklarını desteklerim.	,643				
21	Teknoloji alanındaki etkili uygulamaların öğretim programıyla bütünleştirilmesini sağlarım.	,634				
2	Etkili öğretim uygulamalarını desteklemek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.		,803			
1	Öğrenme hedeflerini gerçekleştirmek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.		,789			
14	Okul yöneticilerinin performanslarını iyileştirmelerinde dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.		,707			
13	Okulumda kapsamlı bir teknoloji bütünleşmesini sağlamada, ortak bir vizyonun uygulanması için liderlik ederim.		,670			
24	Teknoloji ile bütünleştirilmiş stratejik planların, yerel ve ulusal düzeyde uygulanabilmesine yönelik politikaları kararlılıkla desteklerim.		,617			
20	Yönetmelik hedeflerin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli desteklerim.			,783		
18	Öğrenme-öğretme süreçlerinin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli desteklerim.			,775		
19	Öğrenme-öğretme süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlarım.			,745		
26	Yönetim süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlarım.			,621		
7	Dijital kültürün gelişimini desteklemek üzere etik ve yasal sorumlulukların yerine getirilmesinde örnek olurum.				,772	
8	Bilgi ve iletişim teknolojilerinin güvenli, yasal ve etik kullanımına ilişkin politikalar geliştiririm.				,707	
15	Küresel sorunlara ilişkin, insanlarda duyarlılık geliştirme konusunda, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak örnek olurum.				,696	
17	Sosyal medyayı kullanırken sorumlu davranma konusunda örnek olurum.				,694	
16	Tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için uygun dijital araç ve kaynaklara eşit erişimi sağlarım.				,681	
5	Yönetici, öğretmen ve çalışanların teknoloji kullanımını artıran öğrenme topluluklarına katılırım.					,743
6	Dijital çağ araçlarını kullanarak tüm paydaşlarla etkili işbirliği kurarım.					,742
31	Teknolojinin etkili kullanımına ilişkin yeni gelişmeleri takip ederim.					,692
30	Yeni teknolojilerin öğrenme süreçlerine katkısını değerlendirilmeleri için öğretmenleri teşvik ederim.					,663
29	Öğretmenlerin teknolojiye ilişkin yenilikleri etkin kullanmaları için kaynaklara eşit bir şekilde erişmelerini sağlarım.					,650
	Faktörlerin toplam özdeğerleri	4,016	3,639	3,619	3,608	3,456
	Varyansı açıklama oranları (%)	16,06	14,55	14,47	14,43	13,82
	Cronbach Alpha	,92	,91	,90	,88	,90
	Toplam Varyansı Açıklama Oranı= 73,352					
	Cronbach Alpha= ,961					

* DjCg: Dijital Çağ Öğrenme Kültürü, VzLd: Vizyoner Liderlik, Ssİy: Sistematik İyileştirme, DjVt: Dijital Vatandaşlık, MsUyMk: Mesleki Uygulamada Mükemmellik

Beş faktörün birlikte toplam varyansı açıklama oranları % 73,352'dir. Dijital çağ öğrenme kültürü boyutunda (altı madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,634 ile 0,759, vizyoner liderlik boyutunda (beş madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,617 ile 0,803, sistematik iyileştirme boyutunda (dört madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,621 ile 0,783, dijital vatandaşlık boyutunda (beş madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,681 ile 0,772 ve mesleki uygulamada mükemmellik öğrenme kültürü boyutunda (beş madde) yer alan maddelerin faktördeki yük değerlerinin 0,650 ile 0,743 arasında olduğu saptanmıştır.

Güvenirlilik çalışmalarında ise madde toplam genel güvenirlilik (Cronbach's Alpha) vizyoner liderlik boyutu için ,912; dijital çağ öğrenme kültürü boyutu için ,919; mesleki uygulamada mükemmellik öğrenme kültürü boyutu için ,901; dijital vatandaşlık boyutu için ,879 ve sistematik iyileştirme boyutu için ,904 bulunmuştur. Yirmi beş madde için toplam genel güvenirlilik ,963 bulunmuştur. Bu doğrultuda ölçeğin bütününde güvenilir olduğu söylenebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel bölümünde, çalışmaya katılan okul yöneticilerine yarı yapılandırılmış soru formları dağıtılarak BİT'i yönetim süreçlerinde nasıl kullandıkları, gelecekte nasıl kullanılması gerektiği sorulmuş ve teknolojik liderlikle ilgili neler düşündükleri belirlenmeye çalışılmıştır. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış bir veri toplama formu kullanılmıştır. Formun birinci bölümünde katılımcıların demografik bilgileri, ikinci bölümde açık uçlu sorular yer almıştır. Araştırmacıyla katılımcıların karşılıklı etkileşimleri sağlanarak katılımcıların derinlemesine bilgi vermeleri için yöneticilerle kendi okullarında görüşülmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşmeler en az yirmi beş en fazla altmış iki dakika sürmüştür. Yapılan bütün görüşmeler katılımcıların izniyle ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunun uygulama sürecine geçilmeden Akdeniz Üniversitesi aracılığıyla Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden uygulama izni alınmıştır (Ek 1). Anketler (Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün izin onay belgesi ekli olan bir üst yazı ile [Ek 1]) okullara elden teslim edilmiştir. Elden teslim edilemeyen anketler için online anket oluşturulmuş, okullarla iletişime geçilerek yöneticiler ve öğretmenlerden online anketleri doldurmaları istenmiştir. Anketler gönderildikten sonra anketlerin geri dönüş hızını artırmak ve takibini kolaylaştırmak için okul yöneticileri ve öğretmenleriyle telefonla bağlantıları kurulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada hem nitel hem de nicel veriler kullanılmıştır. Dolayısıyla nitel ve nicel verilerin analizi farklı tekniklerle gerçekleştirilmiştir.

3.5.1. Nitel Verilerin Analizi

Elde edilen nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri birlikte kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde NVIVO 10 nitel araştırma programından yararlanılmıştır. Betimsel analiz aşamasında öncelikle araştırmanın kavramsal çerçevesinden ve araştırma sorularından yola çıkılarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra bu tematik çerçeveye göre veriler anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmiş ve ilgili soruların altında toplanmıştır. Sonra tümevarımsal içerik analizi ile bu veriler kodlanmış ve kodlar arasındaki ilişkilerden yola çıkarak temalar oluşturulmuş ve bulgular yorumlanmıştır. Tümevarımcı analizin amacı kodlama yoluyla verilerin altında yatan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmaktır. Çalışmada katılımcıların görüşlerini çarpıcı biçimde yansıtmak amacıyla da doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Daha sonra araştırma sonuçlarında yola çıkarak analitik genelleme (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013, s.344) yapılmıştır.

Görüşme formunun hazırlanmasında, öncelikle alan taraması yapılmış ve araştırmanın amacına uygun sorular hazırlanmıştır. Daha sonra hazırlanmış olan bu sorulara ilişkin olarak alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Böylece görüşme formunda yer alabilecek sorular hazırlanmıştır. Araştırmaya katılan okul müdürlerinin görüşme ve açık uçlu soru yoluyla elde edilen görüşlerinin ifadesindeki kodlamalar verilirken okul müdürünü simgeleyen "P" harfi verilmiştir. Araştırma sonuçları dört katılımcı ile paylaşılmış ve katılımcı teyidi alınmıştır. Elde edilen bulgular katılımcı ve meslektaşların teyidi sağlanarak geçerlik sağlanmıştır. Bu durum iç geçerliği arttırıcı bir unsur olarak kabul edilmektedir. Farklı eğitim bölgelerinden okul müdürlerinin görüşlerine yer verilmesi ve bu görüşlerin birbiriyle tutarlı olması araştırmanın dış geçerliğini arttırmaktadır. Araştırma sürecinin açık bir şekilde ortaya konması, ham verilerin saklı olması nitel araştırmada güvenilirlik ölçütlerini (Yıldırım ve Şimşek, 2011) karşılamaktadır.

Kappa istatistiği iki veya daha fazla puanlayıcının yaptığı değerlendirmeler arasındaki uyuşmayı belirlemek için kullanılır. Kappa istatistiğinin uyuşma indeksinden farkı, şans faktörünün etkisini ortadan kaldırmasıdır. Kappa katsayısı -1 ile +1 arasında değişir. Sıfır değeri

tesadüfî uyuşmayı, negatif değerler tesadüfî olmaktan daha kötü bir uyuşmayı, +1 ise yüksek düzeyde uyuşmayı temsil eder (Helms, 1999). Kappa uyum analizine göre kappa katsayısı 0-1 aralığında değer alır ve buna göre, 0.93-1.00: mükemmel, 0.81-0.92: çok iyi, 0.61-0.80: iyi, 0.41-0.60: orta düzeyde 0.21-0.40: ortanın altında ve 0.01-0.20: zayıf uyumu tanımlamaktadır (Dawson ve Trapp, 1994). Kodlamalara başlanmadan önce iki kodlayıcı tarafından kodlanarak kodlamalar arası uyum Kappa katsayısı ile gözden geçirilmiş .84 ile çok iyi düzeyde bulunmuştur.

3.5.2. Nicel Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler doğrudan bilgisayara girilmiş, veriler üzerinden gerekli istatistiksel çözümler için SPSS 20 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Ölçme araçlarında Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Anlamlılık testlerinde, korelasyon analizlerinde ve çoklu doğrusal regresyon analizlerinde hem ,05 hem de ,01 düzeyleri dikkate alınmış ve ilgili analizde hangi anlamlılık düzeyinin esas alındığı belirtilmiştir. Analizlerde yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, basit korelasyon (Pearson korelasyon katsayısı), hiyerarşik çoklu doğrusal regresyon analizi, parametrik testlerden ilişkisiz örneklem için t-testi, ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (One Way ANOVA) testi kullanılmıştır.

Parametrik testlerin varsayımları ile ilgili olarak aşağıdaki ölçütler temel alınmış ve analizler bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Parametrik testlerin varsayımlarından bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerde alt grupların ait oldukları evrenlerde normal dağılım sergilemesi durumuyla ilgili olarak SPSS’te hesap metodu ile çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmış; grafik metodu ile histogramlar, dal ve yaprak grafiği ve normal dağılım grafiği ve normallikten uzaklık grafiği incelenmiş; hipotez testlerinden Kolmogrov Smirnov testi yapılmıştır. Her iki gruptaki ölçümlerin dağılımlarına ait varyansların eşitliğine ise Levene testiyle bakılmıştır (Akgül ve Çevik, 2003, s.129; Büyüköztürk, 2001, s.34; Büyüköztürk, 2003, s.39, 44).

Yönetici ve öğretmenlerin ankette ifade edilen okul yöneticilerinin, yönetim süreçlerinde BİT’i kullanma ve teknolojik liderlik davranışlarını gösterme düzeyleri; 1.00- 1.80 arası “hiçbir zaman”, 1.81-2.60 arası “çok nadir”, 2.61-3.40 arası “ara sıra”, 3.41-4.20 arası “çoğu zaman” ve 4.21-5.00 arası “her zaman” olarak beşli ölçeğe göre değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde problem cümlesine ve alt problemlere ilişkin nitel ve nicel verilerin analiz bulgularına yer verilmiştir. Bulgular nicel ve nitel verilerin ayrı analiz edildiği iki ana bölümden oluşmaktadır. Nitel araştırma şeklinde desenlenen bölüme ait bulgular yönetici görüşleri başlığı altında çözümlenmiştir. Nicel araştırma şeklinde desenlenen bölüme ait bulgular ise yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve teknolojik liderlik davranışları başlıklarında ele alınmıştır.

4.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nitel Araştırma Bulguları

Bu bölümde yönetici görüşlerine dayalı olarak genel ve mesleki lise yöneticilerinin ve öğretmenlerinin, yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Okul Yöneticilerinin Kişisel Özellikleri

Nitel araştırmayla ilgili çalışma grubunun demografik bilgileri Tablo 4.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Yöneticilere ait demografik veriler

Cinsiyet	Hizmet süresi (yıl)	Yönetici olarak hizmet Süresi	Mezuniyet Durumu	Branş	Görev	Okul Türü
Erkek	30	16	Lisans	Edebiyat	Müdür Baş Yrd.	Genel Lise
Kadın	18	12	Y. Lisans	Matematik	Müdür	Genel Lise
Erkek	29	20	Lisans	Matematik	Müdür Baş Yrd.	Meslek Lisesi
Erkek	15	2	Lisans	Coğrafya	Müdür Yrd.	Genel Lise
Erkek	13	6	Y. Lisans	İngilizce	Müdür Yrd.	Genel Lise
Erkek	23	9	Lisans	Tarih	Müdür	Genel Lise
Kadın	23	17	Lisans	Coğrafya	Müdür Yrd.	Genel Lise
Erkek	25	16	Lisans	Tarih	Müdür Baş Yrd.	Genel Lise
Erkek	17	13	Lisans	İngilizce	Müdür	Meslek Lisesi
Erkek	10	2	Y. Lisans	Tarih	Müdür Yrd.	Meslek Lisesi
Erkek	32	25	Lisans	Coğrafya	Müdür	Genel Lise
Erkek	25	7	Lisans	Din Kül. ve Ah. Bil.	Müdür	Genel Lise
Erkek	23	20	Lisans	Matematik	Müdür	Meslek Lisesi
Erkek	16	6	Lisans	Tarih	Müdür Yrd.	Genel Lise
Kadın	26	7	Lisans	Büro Yön. ve Sekreterlik	Müdür Yrd.	Meslek Lisesi
Erkek	28	15	Lisans	Tarih	Müdür	Genel Lise
Erkek	37	20	Lisans	Büro Yön. ve Sekreterlik	Müdür	Meslek Lisesi
Erkek	33	28	Lisans	Fizik	Müdür Baş Yrd.	Genel Lise

4.1.2.Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları

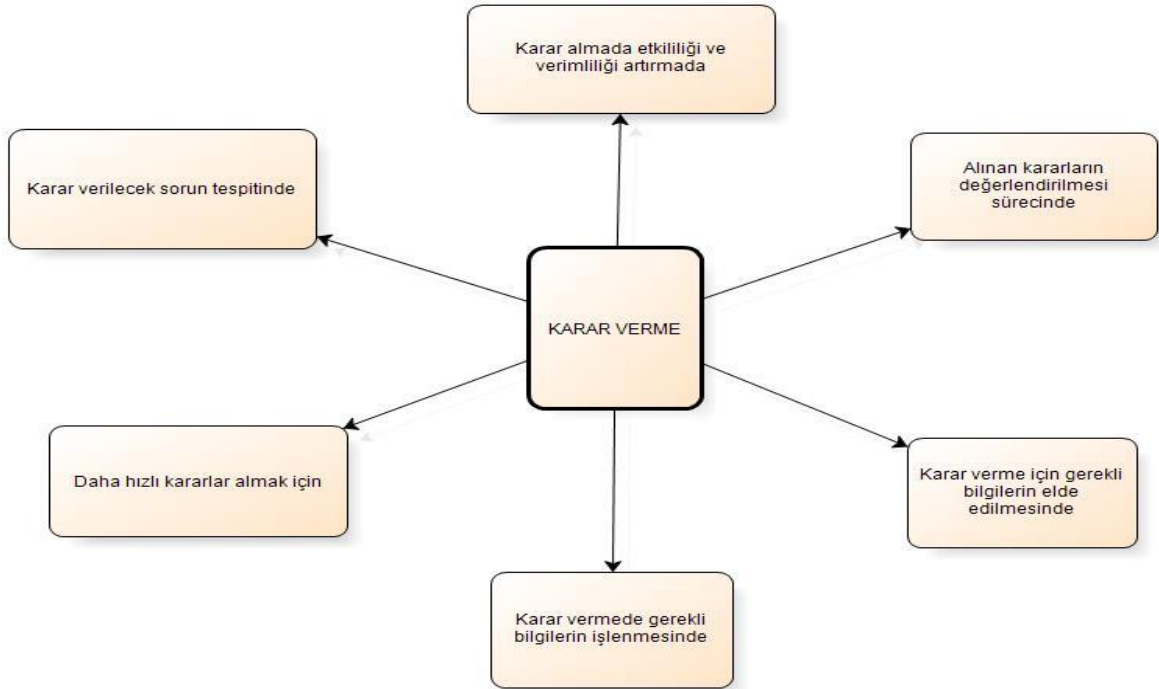
Bu bölümde okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Bu amaçla okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş ve bu görüşler aşağıda sunulmuştur.

Okul yöneticilerinin, "BİT'i yönetim süreçlerinde yeterince kullanabildiğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin şekil aşağıda verilmiştir.

Şekil 4.1. Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin görüşler

BİT'in yönetim süreçlerinde yeterince kullandığını düşünen yönetici sayısı on yedi iken yeterince kullanmadığını düşünen yönetici sayısı birdir. Okul yöneticilerinin BİT'i karar verme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.2. Okul yöneticilerinin BİT'i karar verme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

Tablo 4.2. Okul yöneticilerinin BİT’i karar verme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

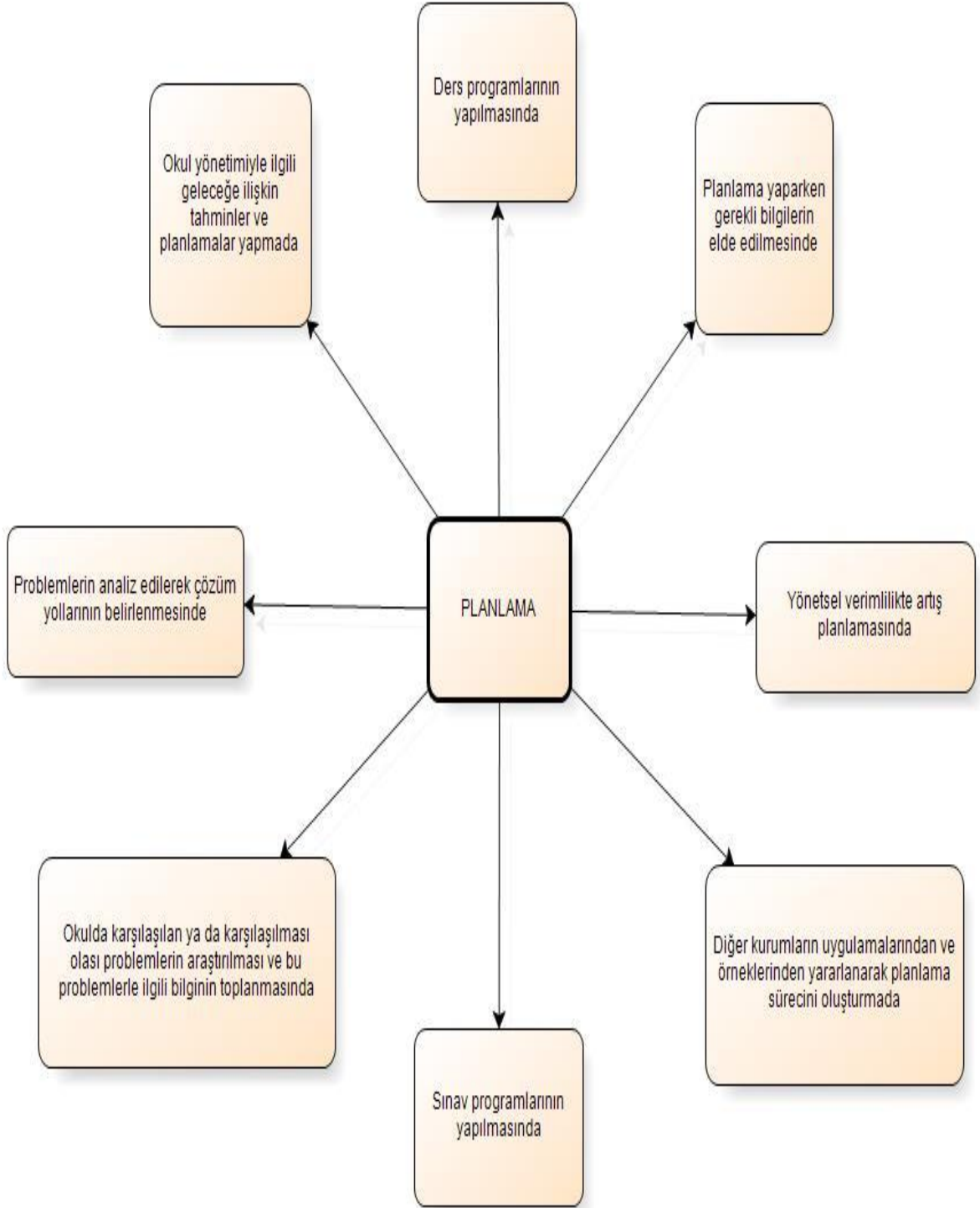
	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Karar verme için gerekli bilgilerin elde edilmesinde	√	√	√	√	√	√		√			√	√		√	√	√	√	
Karar almada etkililiği ve verimliliği artırmada		√			√							√						
Daha hızlı kararlar almak için					√						√							
Karar vermede gerekli bilgilerin işlenmesinde	√				√													
Alınan kararların değerlendirilmesi sürecinde	√																	
Karar verilecek sorun tespitinde	√																	

Tablo 4.2 incelendiğinde karar verme için gerekli bilgilerin elde edilmesi açısından BİT’in kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P5 şöyle demektedir: “*Mesela okulumuzun stratejik planını hazırlayacağız. Bu stratejik planlamayı hazırlarken, ilk önce mevcut durum analizimizi ortaya koymamız gerekiyor. Şimdi önümüzdeki dört yıllık süreçte ne yapacağımıza karar vermek için eldeki verileri en güzel bir şekilde toplamamız gerekiyor. Mevcut durum analizinde personelle ilgili olan bilgileri MEBBİS ’ten elde edebiliriz. Öğretmenlerin kaç yıl çalıştıklarını, ne yaptıklarını MEBBİS modülünden alabiliriz. Öğrencilerle ilgili verileri, geçmişe dönük başarıları, devam-devamsızlık bilgileri vs. okulun E-okul modülündeki raporlama sisteminden bunu alabiliriz. Dolayısıyla stratejik planı alırken neleri yapacağımıza, ne gibi hedefler koyacağımıza, nasıl bir planlama yapabileceğimizi, nasıl faaliyetlerde bulunabileceğimizi karar verebilmek için mevcut durum analizimizi belirlemede BİT’ten yararlanıyoruz.*” Karar almada etkililiği ve verimliliği artırmada BİT’in kullanımı boyutuyla ilgili P12 şöyle demektedir: “*... ben şunu düşünüyorum planlamayı yaparken, yaptığım planlama havada kalmamalı ki sonuç alabilmelisin. Yaptığın planlamanın sonucunda bir verim alabilmelisin amaçlarına ulaşabilmelisin. Onun için planlama yaparken gerçekten teknolojik araç ve gereçlerden faydalanmaya çalıştım bu konuda çok yararını da gördüğümü söyleyebilirim.*” Daha hızlı kararlar almak için BİT’i kullanıyorum diyen P11 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “*Bin iki yüz kişinin olduğu bir okulda bir şeylere hemen karar verebilmek beş tane idareci için zor bir durum ama bunun için geliştirdiğimiz Excel formları bu süreci çok hızlandırıyor. Karar*

vermede gerekli bilgilerin işlenmesinde BİT'i kullanıyorum diyen P1 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “... en iyi seçeneği bulmayı araştıracağım bunu yaparken BİT den faydalanacağım. Devamsızlık yapan öğrencileri bilgisayar ortamında E-okula işliyoruz. Ondan sonra geriye kalan uygulama. Neydi çocuklar derdimiz. Problemin üzerine gidiyoruz. Hocam işte biz falan dersten kaçıyoruz evet. Sebebi de şu. Sebebi öğrendikten sonra o sebebi ortadan kaldırmak için öğretmenle birebir görüşebilirsin. Öğrenciyle bir araya getirebilirsin. Bu işin rehberlik boyutu ama daha önce yaptığımız işler karar alma sürecindeki alt yapıyı oluşturma boyutu.”

Alınan kararların değerlendirilmesinde BİT'i kullanıyorum diyen P1 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Aldın bir karar uygulamaya koydun. Verdiğin kararın sonuçlar hedeflenen sonuçları doğurdu mu? Değerlendirme diye nitelendirdiğimiz şey o. İstenilen sonucu alamadıysak demek ki bir yerde hata yaptık. Bunun geri dönüşümü istediğimiz seviyede değilse o halde aynı süreç içerisinde başka bir boyutta işi yürüteceğiz. BİT karar verme süreçleri içerisinde kullanmamız kaçınılmaz bir şey. Örnek verelim; Ortak akıl oluşturacaksınız. Eskiden beş müdür yardımcısı bir müdür oturuyorduk kafa kafaya verip üç saat, beş saat her neyse şu neydi bu neydi yerine. Şimdi oturuyoruz bilgisayarın başına ne yapıyordum ben? Çocuğun devamsızlık sorunu, notlarda hangi derslerde ortalamalar düşük ya da falan dersteki başarıyla bu dersteki başarının arasındaki fark ne? Geçen sene A dersindeki başarı oranıyla bu seneki aynı dersteki başarı oranını defter karıştırıp zaman israf etmektense bilgisayar ortamında şak diye bir tuşa basarak bilgiye ulaşma yöntemiyle bulmak daha kolay. Bütün bunlar olduktan sonra insana düşen sağlıklı düşünüp karar vermek.” Karar verilecek sorun tespitinde BİT'i kullanıyorum diyen P1 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Karar vermeden önce karar süreçlerine nasıl geçtiğimiz de önemli. Bir defa önce karar verilecek problemi tespit ediyoruz. Problemi nasıl tespit ediyoruz o zaman teknolojiyi devreye sokuyoruz. Devam-devamsızlık problemleri var. Öğrencilerin arasında böyle bir problemin olup olmadığını e-okul sistemi üzerinden sorgulayabiliyorum. E okul sistemi olmasaydı bu sefer devamsızlık defteri diye bir defterimiz vardı eskiden. Sayfa, sayfa çetele tutarak, a gelmiş, b gelmemiş şeklinde zaman israf ederek ya da geceyi gündüze katarak çalışmamız gerekiyordu ama şimdi teknoloji burada nasıl kullanıyorum? Açıyorum e okulu. Diyorum ki devamsızlığı beş gün olan öğrencileri bul bana. Şak diye getiriyor. Bu açıdan teknoloji çok harika bir şey.”

Okul yöneticilerinin BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

solmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.3. Okul yöneticilerinin BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

Tablo 4.3. Okul yöneticilerinin BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

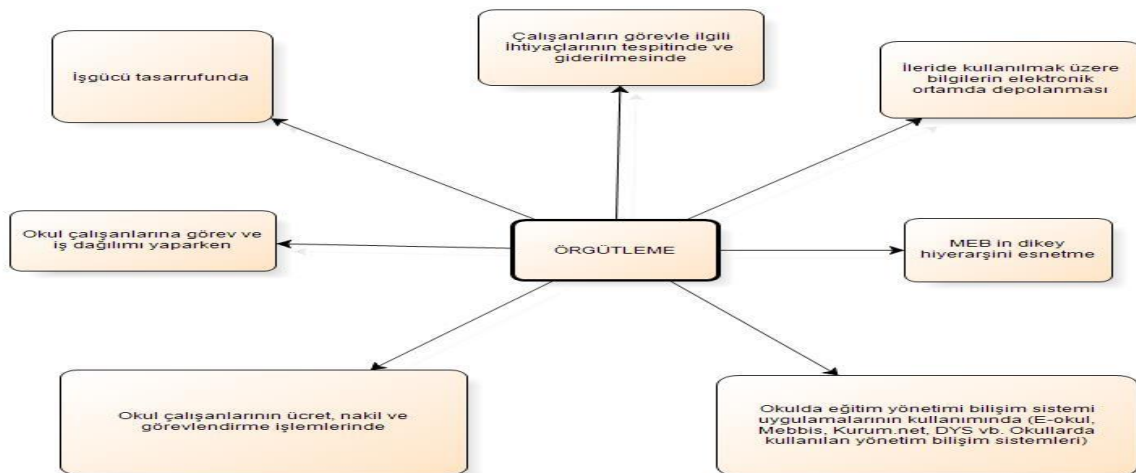
	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Ders programlarının yapılmasında			√	√		√	√			√	√	√	√			√	√	√
Diğer kurumların uygulamalarından ve örneklerinden yararlanarak planlama sürecini oluşturmada		√		√		√				√		√	√					
Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin tahminler ve planlamalar yapmada					√		√				√	√	√					√
Okulda karşılaşılan ya da karşılaşılabilecek problemlerin araştırılması ve bu problemlerle ilgili bilginin toplanmasında	√	√			√		√					√						√
Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde	√		√				√		√	√					√			
Planlama yaparken gerekli bilgilerin elde edilmesinde	√										√			√				√
Sınav programlarının yapılmasında				√		√					√							
Yönetimsel verimlilikte artış planlamasında					√						√	√						

Tablo 4.3. incelendiğinde ders programlarının yapılmasında BİT'in kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P10 şöyle demektedir: “Mesela ders programlarının hazırlanmasında kullandığımızı söyleyebilirim. Çok önemli bir faktör bizim için, örneğin altı yüz öğrencili bir okulda yaklaşık yetmiş küsur öğretmen ve haftada kırk saat bir ders yükü var. Bunun dağıtılması ve planlanması var. Bazı öğretmenlerin özel durumları var. Ciddi bir planlama bu. Burada tabii ki teknoloji kullanıyoruz. Programlarımız var. Her yıl lisans bedelini ödediğimiz

bir program var. O programın başına müdür yardımcımız oturuyor. Verileri giriyor. Bir sürü zamanımızı da alıyor. Kolay bir şeyde değil. Burada kullanıyoruz tabi.” Diğer kurumların uygulamalarından ve örneklerinden yararlanarak planlama sürecini oluşturmada BİT’i kullanıyorum diyen P2 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Örneğin kurul kararları hangi çerçevede hazırlanıyor? Kurul tutanakları öğretmenlere nasıl duyuruluyor? Ayrıca bilgi çağında olduğumuz için okulların web sayfalarından neler yapıldığına çok hızla ulaşabiliyoruz. Zaten bize kazanımları da bu oluyor. BİT’in en büyük faydası yapacağımız hazırlıkta oluyor. Planlamada farklı bir okulun farklı bir kurumun web sayfasından ya da uygulamalarından neler yapıldığını bu şekilde çok hızlı ulaşabiliyoruz. Bize kazanımları da bu oluyor. BİT’in en büyük kazanımı yapacağınız planlamada size ciddi bir doküman sunması. Bu dokümanlar içinden süzme yaparak kendi okulumuza göre tekrar bir çalışma planı hazırlıyoruz. Çok büyük bir bilgi havuzundan kendinize göre uyarladığınız bir çalışma yapabilirsiniz. Dolayısıyla bırakın kendi değerlerinizi, evrensel bilgi topluluğundan uygulamalara yönelik şablon çıkartılabilir.” Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin tahminler ve planlamalar yapmada BİT’i kullanıyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Milli Eğitim Müdürlüğü’ne, okulun kontenjanıyla ilgili, fiziki durumuyla ilgili bilgiler veriyoruz. Öğrenci kayıtlarıyla, nakilleriyle alakalı bilgiler veriyoruz karşılıklı olarak, bunu zaten sistemde yayınlıyoruz ve güncelliyoruz e okul sisteminde. Bu güncellenmiş bilgiler üzerinden kayıtlar üzerinden okulun fiziki ihtiyaçları, kontenjan durumları, bakanlıkla olan diğer tüm ihtiyaçlar konusunda bu şekilde sistem üzerinden sağlanıyor. Bu şekilde geleceğe yönelik tahminler ve planlamalar yapabiliyoruz.” Okulda karşılaşılan ya da karşılaşılması olası problemlerin araştırılması ve bu problemlerle ilgili bilginin toplanmasında BİT’i kullanıyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Planlama boyutuna geçtiğimizde, hangi problemlerle karşı karşıya kaldığımız ne gibi sorunlarımız olduğunu belirlemede teknolojiden de faydalanyoruz. Nasıl faydalanyoruz? Mesela öncede bir İKS sistemi vardı. İlköğretim Kurumları Sistemi, burada çevreden 360 derece değerlendirme vardı. Çevreden okulla ilgili dönütler alıyorduk. Okulun yeterliliği ve mevcut durumuyla ilgili bir takım veriler alıyorduk. Okul hakkındaki bilgileri sisteme girerek bizim nasıl bir durumumuz var bunu tespit ediyorduk. Hemen resim şak diye kısa bir sürede ortaya çıkıyordu.” Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde BİT’i kullanıyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Nasıl devletlerin ülkelerin kalkınma planları varsa okullarında stratejik planları var. Bunları planlarken mümkün olduğunca gerçekleştirilebilir olmasına bakıyoruz. Daha sonrada o açıdan kullanıyoruz. Bunu yaparken MEB bağlı kurumların bunun üzerinde ana bir çerçeve plan var. Biz okul olarak elektronik ortamda kendi okulumuza swot analizlerini yaparak, avantajlı, dezavantajlı yönlerimizi

yazarak, güçlü-zayıf yönlerimizi yazarak kendi kurumumuza özel şeyleri yazarak yine elektronik ortamda bunu hazırladık. Yani BİT'i kullanarak stratejik planımızla ilgili bütün hazırlıklarımızı gerçekleştirdik." Planlama yaparken gerekli bilgilerin elde edilmesinde BİT'i kullanıyorum diyen P14 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: "Mesela öğretmen sayısı ne kadar? Bunu bilmemiz lazım. Bunu belirlemek için elimizdeki kaynaklara bakıyoruz. Mesela öğretmen sayısının bir dökümünü alıyoruz. Gelen öğretmenlerimizin adreslerine varıncaya kadar bütün bilgilerini bilgisayardan alıyoruz zaten. Daha sonra branşlarını alıyoruz. Kendimize göre öğretmenlerin başarı durumlarını, kafamızda belirliyoruz zaten. Hangi sınıflara hangi öğretmenlerin verilebileceğini planlıyoruz. Daha sonra bunu bilgisayara giriyoruz." Sınav programlarının yapılmasında BİT'i kullanıyorum diyen P11 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: "Yine sınav planlanmasında bilgisayardan yararlanıyoruz. Öncelikle öğrencilerin oturma düzenlerini, aynı sınıftan öğrencilerin aynı sınav salonuna denk gelmemesini, aynı şubeden öğrencilerin yan yana gelmemesi noktasında bilgisayar teknolojisini kullanıyoruz. Sınav öncesinden benim yapmış olduğum bir planlama. Aynı şekilde ders planlamasında bilgisayarda hazırladığım bir Excel tablosuyla, öğrencilerin zorlanacakları derslerin üst üste gelmemesine dikkat ederek yapmaya çalışıyorum bu Excel tablosuyla. Yine günde ikiden fazla sınav olmaması için hazırlamış olduğum tabloda bunu da göz önünde bulunduruyorum. Bu boyutta BİT'ten faydalanıyorum." Yönetmelikte artış planlaması açısından BİT'i kullanıyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: "Teknoloji, hızlı bir şekilde karar verip planlama yapmamızı sağlıyor. Böylelikle verimlilik artıyor. İş gücü verimliliği sağlamış oluyoruz."

Okul yöneticilerinin BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.4. Okul yöneticilerinin BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

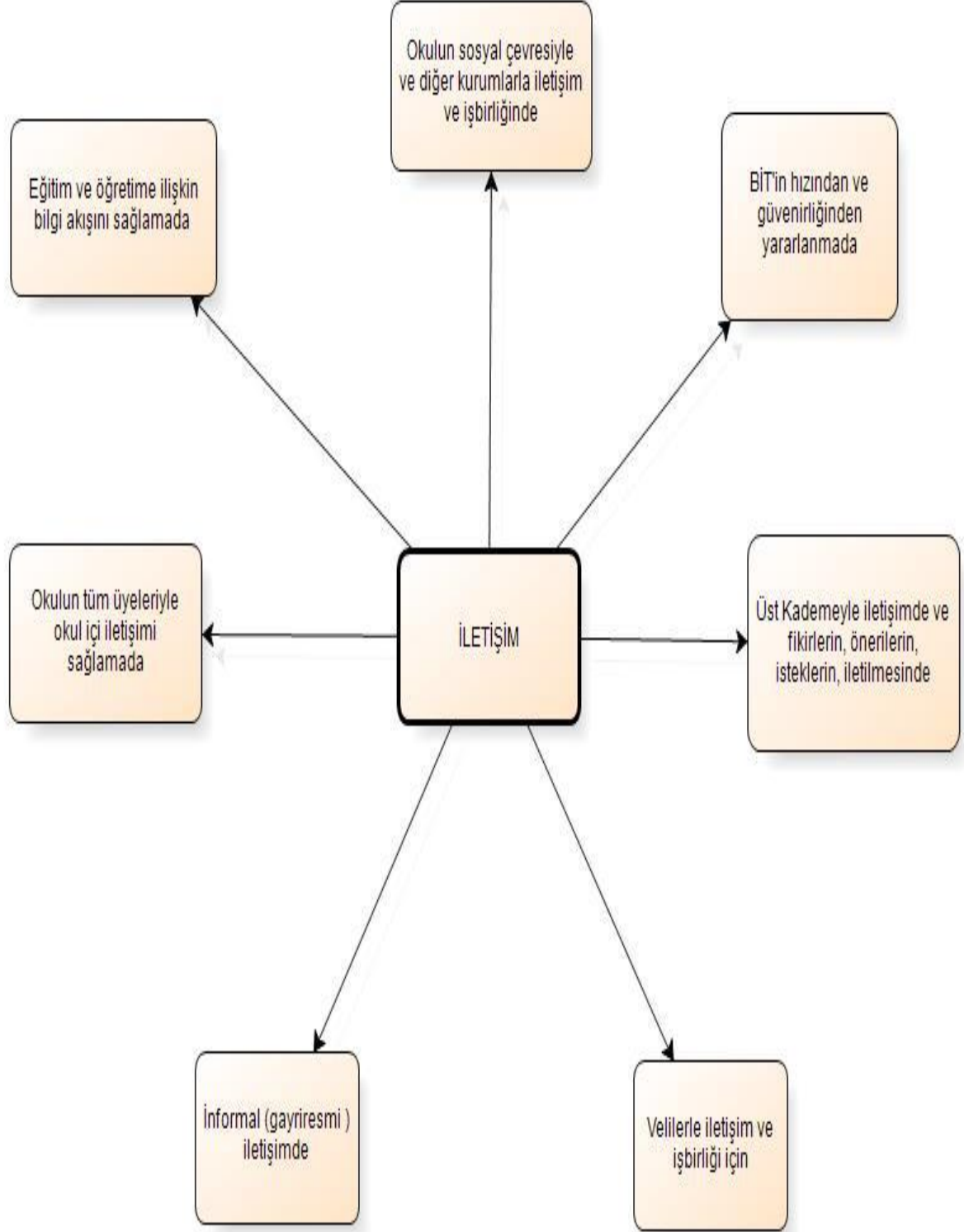
Tablo 4.4. Okul yöneticilerinin BİT'i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Okulda eğitim yönetimi bilişim sistemi uygulamalarının kullanımında	√	√		√		√	√		√	√	√	√		√	√	√	√	√
Okul çalışanlarının ücret, nakil ve görevlendirme işlemlerinde	√		√	√	√	√	√		√	√		√	√			√	√	√
Okul çalışanlarına görev ve iş dağılımı yaparken	√			√		√	√				√	√		√	√	√	√	√
İşgücü tasarrufunda		√	√	√	√	√		√			√			√				
İleride kullanılmak üzere bilgilerin elektronik ortamda depolanması		√		√				√	√					√	√			√
Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının tespitinde ve giderilmesinde		√	√													√		√
MEB in dikey hiyerarşisini esnetme						√												

Tablo 4.4 incelendiğinde Okulda eğitim yönetimi bilişim sistemi uygulamalarının kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P10 şöyle demektedir: “E-okul ve Mebbis zorunlu mesela. Çocukların aldığı notların sisteme girilmesinden tutun, öğrenciyle ilgili tüm veriler oraya giriliyor. Daha sonrasında yazılılar, yaptığınız sözlü, öğrenci gelişim raporları, davranış notları olsun her şeyi e okul sistemiyle çözüyoruz. MEBBİS daha çok idari işlemlerde kullanılıyor. Oradaki verileri, okuldaki oda sayısından, bilgisayar sayısından personel bilgilerine okuldaki şeyleri oraya işliyoruz.” Okul çalışanlarının ücret, nakil ve görevlendirme işlemlerinde BİT’i kullanıyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Ek ders ve maaşlar; eskiden okulların en çok yorulduğu bölüm buydu. Şimdi biz hiç yorulmuyoruz. Text dosyasını devam-devamsızlık programından al oradan sisteme aktar. Yüz küsur personelin tek tek puantajını girmek zulumdür ama BİLSA’ da birkaç dakika sürüyor. Orada dosyayı oluştur. KBS’ye aktar. Sonra sonuçları kontrol et. İşlem tamam.” İşgücü tasarrufu açısından BİT’i kullanıyorum diyen P3

görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Yine kendi içimizdeki işlemlerde, yazışmalarda müdür yardımcılar arasında kullanılabilir. Okul içinde ve dışında personeli kullanmıyorsunuz böyle işler için. Ayrıca gereksiz kâğıt israfının da önüne geçmiş oluyorsunuz. Fotokopi çek, gönder, oradan geri gelsin bundan kurtuluyorsunuz. Saniyeler içerisinde onların görmesini sağlayıp zamandan tasarruf sağlamış oluyorsunuz. İş gücünden de tasarruf sağlanmış olunuyor.” İleride kullanılmak üzere bilgilerin elektronik ortamda depolanmasında BİT’i kullanıyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Gelen bilgileri de eğer performans takip sınavıysa İl Mem ile paylaşıyoruz. Bir diğeri üniversite sonuçlarımız, YGS sonuçlarımızın analiz ve istatistik sonuçları bir şekilde gönderiliyor. Zümreler bu konuda çalışmalarını yapıyorlar ve ortak bir veri tabanında toplanıyor. Elektronik ortamda hazırlanan bu raporlar hem arşivleniyor daha sonraki yıllarda istatistiki bilgi alma açısından hem de ilgili yerlere bizden istendiği zaman gönderiliyor.” Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının tespitinde ve giderilmesinde BİT’i kullanıyorum diyen P17 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Okul müdürü olarak, okulumdaki personelin her şeyden önce düzgün çalışmasını sağlayacak bir ortam hazırlamam gerekir. Personelimin kullandığı donanımın iyi özelliklere sahip olması gerekir. Odasından tutunda çalışma araç gereçlerinin teknolojiyle uyumlu olması gerekir. Yine fotokopi makinası olsun diğer her türlü teknolojik araç ve gereçlerden müdür yardımcısı arkadaşlar ve diğer çalışanlarımız faydalanmaktadır.” MEB in dikey hiyerarşisini esnetmede BİT’i kullanıyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Dijital teknolojiler, örgütü dikey şemadan yatay şemaya aktarıyor. Şemayı biraz daha genişletebiliyor. Nasıl mı? İletişim ağı bir üste değil de, bir üstü de atlayıp diğer makamlara erişme imkânı verdiği için kurumlar arasındaki iletişim MEB’in dikey hiyerarşisini esnetiyor. Örgütlemeyi daha esnek ve rasyonel hale getiriyor yani çağın gereklerine uygun hale getiriyor. Örgütün örgütlenme şemasında dikey hiyerarşiyi biraz esnetiyor. Bence bilgisayar teknolojisinin veya BİT’in yönetim açısından en büyük faydası bu. Ulaşabilirliği artırıyor örgüt şemasında ve ben mesela bir problemle karşı karşıya kalmıştım. Kendi kurumsal mailimizden Ankara’daki adamın mailına mesaj attım ve çözdüm sorunu. Çözüm odaklı olmuş oluyor.”

Okul yöneticilerinin BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.5. Okul yöneticilerinin BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

Tablo 4.5. Okul yöneticilerinin BİT'i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P11	P15	P16	P17	P18
Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlamada	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Velilerle iletişim ve işbirliği için	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Üst Kademeyle iletişimde ve fikirlerin, önerilerin, isteklerin, iletilmesinde	√		√	√	√	√	√	√		√	√	√	√	√	√		√	√
Okulun sosyal çevresiyle ve diğer kurumlarla iletişim ve işbirliğinde	√	√			√	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√		√
İnformal (gayriresmi) iletişimde	√	√	√		√		√	√		√	√		√					
BİT'in hızından ve güvenilirliğinden yararlanmada	√	√							√									
Eğitim ve öğretime ilişkin bilgi akışını sağlamada											√							

Tablo 4.5. incelendiğinde okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlamada BİT'in kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P10 şöyle demektedir: “Bizim idarecilerimiz arasında çok iyi bir diyalog var. Diyalogdaki en önemli faktörlerden birisi cep telefonu ve kullandığımız sosyal medya programları. Bu programları aktif olarak kullanıyor idarecilerimiz. Müdür yardımcımız “Ben şu anda okuldan çıkıyorum, bir işim var.” diyerek grup üzerinden bu haberleşmeyi gerçekleştiriyor. Bununla beraber öğretmenlerimiz arasında Whatsupp gruplarımız var. Bazı duyurularımızı bunun üzerinden yapıyoruz.” Velilerle iletişim ve işbirliği için BİT'i kullanıyorum diyen P18 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Velilerle irtibat kurabilmek için öncelikle iletişim bilgileri sisteme işlenmekte, öğrenciyle ilgili bilgiler verilmesi gerektiğinde, öncelikle en başta devam-devamsızlık bilgisi, bir diğeri not bilgisi veya performans ödevlerinden aldıkları notlar. Bunlar eskiden olduğu gibi velinin okula gelip de arayıp sorup soruşturmasına hiç gerek kalmadan, e okuldan girdiği zaman çocuğuyla ilgili bütün bilgileri, ders durumunu, not bilgisini, devamsızlığını, disiplinle ilgili durumları, bir olaya maruz kalıp kalmadığını, bir ceza alıp almadığını her ne gerekiyorsa hepsini oradan izleyebilir. Zaman zaman veli toplantılarında, bir toplantı veya ortak bir çalışma yapılacaksa veliye bu konuda

bilgi verilir. Velinin kararlara dahil edilmesi durumlarında BİT'i kullanıyoruz.” Üst kademeye iletimde ve fikirlerin, önerilerin, isteklerin, iletilmesinde BİT'i kullanıyorum diyen P3 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Yazışma noktasında kullanıyoruz. Mesela Bakanlığın kendi Dokuman Yönetim Sistemi var. Eski sistemde yazıyı bilgisayarda bile yazsanız, yine elde götürüp teslim ediyordunuz şimdi bilgisayar ekranı üzerinden bilişim teknolojilerini kullanarak yazı yazıp elektronik ortamda gönderiyoruz. Biz buradan gönderdiğimizde 30 sn. sonra İl'e gitmesi gerekiyorsa İl'e gidiyor, bakanlığa gitmesi gerekiyorsa bakanlığa gidiyor yani ben eskiden 20 günde bakanlığa yazının gitmesini beklerken şimdi 10 dk. sonra bakanlığın havuzuna düşmüş oluyor. Mesela bütçe talebiniz var. Bütçe talebinizde genel müdürlüğünüz size bir yer açıyor. Oradaki tabloyu ihtiyaçlarınıza göre dolduruyorsunuz oradan gönder dediğiniz zaman bütün taleplerinizi iletmış oluyorsunuz. Yani iletişim teknolojilerini ihtiyaçları karşılanması noktasında, talep noktasında kullanıyoruz.”

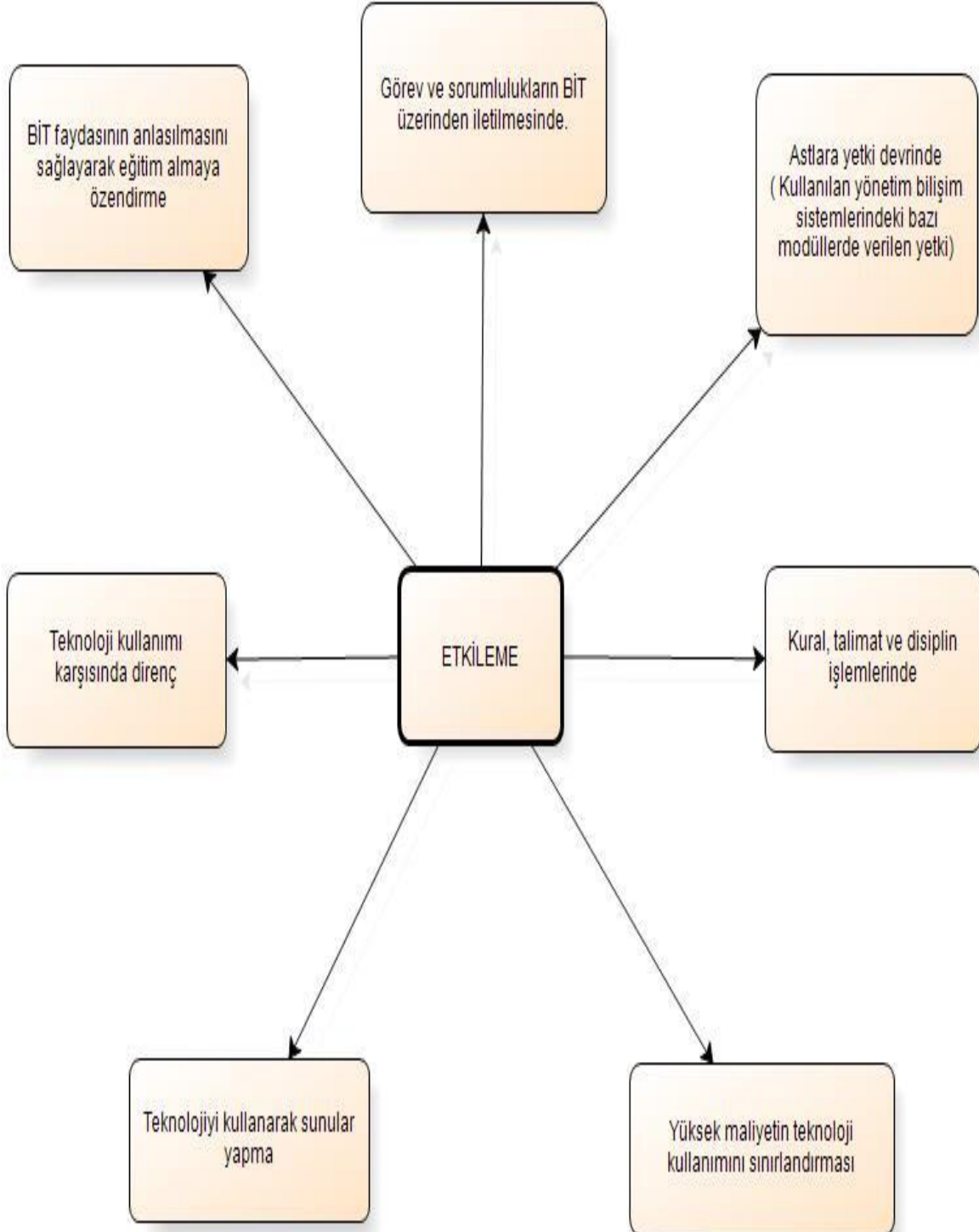
Okulun sosyal çevresiyle ve diğer kurumlarla iletişim ve işbirliği kurmada BİT'i kullanıyorum diyen P6 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “BİT'i sürekli aktif olarak kullanmasak olmuyor zaten. Etle tırnak gibiyiz deyim yerindeyse. Örneğin kutlu doğum haftasıyla ilgili bir etkinlik yapacağız. Bununla ilgili bir sivil toplum örgütünde vereceğimiz ödüller için bir mail attık. Yurtdışından AB projeleriyle gelen misafirlerimiz vardı. Onlarla iletişim için BİT teknolojilerinden yararlandık.”

İnformal (gayriresmi) iletişimde BİT'i kullanıyorum diyen P7 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bu sene yeni başladığımız bir AB projemiz var. Bununla ilgili yaklaşık on kişilik bir ekibimiz var. Bu ekibin başında bu projeden sorumlu bir öğretmenimiz var. Yapılacak çalışma ekip çalışması olacağı için haftada bir toplantı yapsak da sosyal paylaşım siteleri üzerinden fikir ve düşüncelerini paylaşıyoruz. Whats up ı kullanıyor, Twitter ı kullanıyor, Face'ini kullanıyor. Kendi aralarında bir informal iletişim var.”

BİT'in hızından ve güvenilirliğinden yararlanıyorum diyen P2 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Doğru bir iletişim kurabiliyoruz. Doğru anlatımlar yapabiliyoruz. Resmi yazışmalarda ya da başka bir formatta yaptığımız zaman kaybı olabiliyor. Zamanla bazı şeyler anlaşılmıyor. BİT neredeyse yüz yüze iletişim gibi algılandığı için doğru bir iletişim kanalı. Hızlı, güvenli bir iletişim kanalı olarak karşımıza çıkıyor.”

Eğitim ve öğretime ilişkin bilgi akışını sağlamada BİT'i kullanıyorum diyen P11 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Herhangi bir etkinliğin, sosyal faaliyetin, eğitim-öğretim faaliyetinin de tanıtılması ve buralara katılımın sağlanması içinde BİT'i kullanıyoruz.”

Okul yöneticilerinin BİT’i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.6. Okul yöneticilerinin BİT’i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

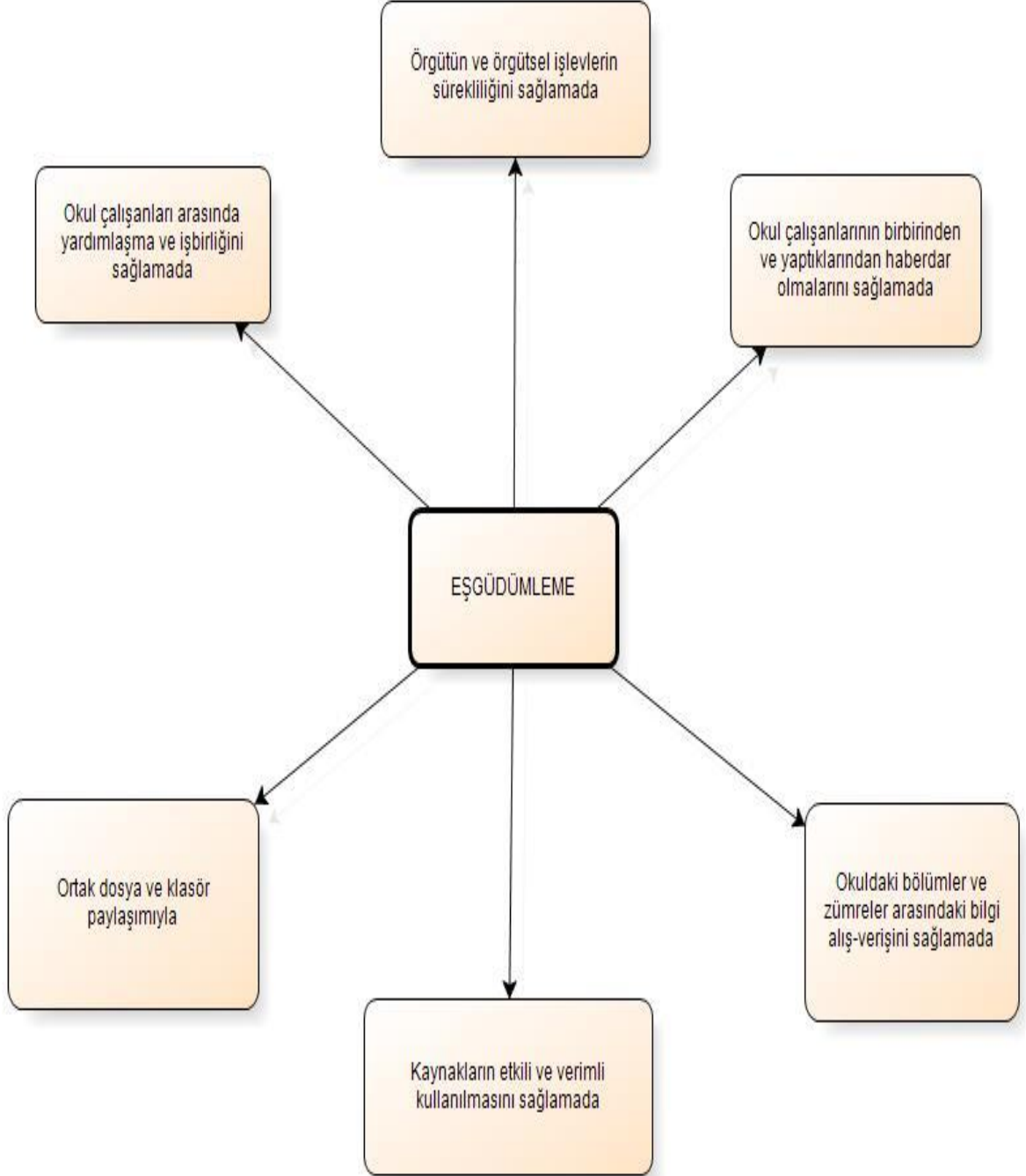
Tablo 4.6. Okul yöneticilerinin BİT'i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Astlara yetki devrinde		√		√	√	√	√		√		√	√	√		√			√
Teknolojiyi kullanarak sunular yapma	√						√		√	√	√	√	√			√	√	
Kural, talimat ve disiplin işlemlerinde	√			√			√				√	√		√				
Görev ve sorumlulukların BİT üzerinden iletilmesinde.	√									√				√				
Teknoloji kullanımı karşısında direnç			√													√		
BİT faydasının anlaşılmasını sağlayarak eğitim almaya özendirme			√															
Yüksek maliyetin teknoloji kullanımını sınırlandırması			√															

Tablo 4.6. incelendiğinde Okulda astlara yetki devri açısından BİT'in kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P6 şöyle demektedir: “Okuldaki bütün sınıflarımızın müdür yardımcılarımız arasında herkese 13 sınıf olmak üzere paylaştırdık. E okul ve MEBBİS üzerinden gerekli yetkilendirmeleri yaptık. O sınıflarla ilgili yapmaları gereken iş ve işlemler için bilgisayar ortamında yetki ve sorumluluklarını verdik. Öğrencilerin devam-devamsızlıklarını, bunların posta yoluyla velilerine ulaştırılması ve takibini müdür yardımcılarımız yapıyor. Notların ve raporlarının girilmesini kendi şifreleriyle yapıyorlar.” Teknolojiyi kullanarak sunular yapıyorum diyen P10 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Sosyal medyayı aktif olarak kullanan bir yönetici olarak öğretmenlerime Twitter nasıl kullanılır? Twitter da mantion nasıl yapılır? Mülki amirlerle (vali, kaymakam, belediye başkanı gibi) interneti ve Twitter ı kullanarak nasıl iletişime geçebiliriz? Bunları nasıl takip edebiliriz? Nasıl mesaj atabiliriz? konularında sunum yaptım. Bunları anlatırken ikibinin üzerinde takipçim olduğunu gördüler. Biz daha yolun

başındayız falan, filan şeklinde bir etkilenme oldu. Müdür bey, aa bak aktif olarak kullanıyor. Şu kadar takipçisi var. Orada gördüler ve şu an bütün öğretmenlerimiz aktif olarak kullanıyor liderlik denilen etkiyle.” Kural, talimat ve disiplin işlemlerinde BİT’i kullanıyorum diyen P1 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Kural, talimat disiplin ya da şu iş şu boyutta şu kadar olacak direkt yüzüne söylemektense ses tonunuzun istenmediğinizi düşündüğünüz noktada resmi bir şekilde “Ahmet Bey siz şunu şunu yapacaksınız” demek yerine “Ahmet Bey, yapacağınız iş ve işlemler aşağıdadır” şeklinde bir mail atarsınız. Adam benim ses tonumdaki sertlikten uzak bizden bir şey istiyor der etkilenir. Haa birde beni adam yerine koymuş bana mesaj atmış düşünür etkilenir.” Görev ve sorumlulukları BİT üzerinden iletiyorum diyen P10 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmenin kendi görev ve sorumluluklarının hatırlaması noktasında kullanılabilir tabi ki. Şu tarihe kadar notların girilmesi için gereğinin yapılması gibi bir bilgilendirme mesajı gönderilebilir. Bu şekilde bir hatırlatma mesajıyla bunu duyurabilirsiniz.” Teknoloji kullanımı karşısında direnç konusunda görüş bildiren P3 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “EBA ya bağlı olarak öğretmenlerin blog kullanması, blog hesabı açtırarak öğrencileri oraya bağlaması istenmişti. Söylüyorsunuz ama öğretmen kendisi o bilgi düzeyine gelemedi yani oraya bir şeylerini yükleyip, sorularını yükleyip çocukları o blok üzerinden takip etme noktasında sıkıntısı var. Yalnızca yönlendirebiliyorsunuz. Yoksa birde şey var tabi. Çalıştığım grubun meslek süresi var. Teknolojiye adaptasyon süresi var. Mesela benim 100 personelim arasında belki 20 tanesine bunu hayatta adapte edemezsiniz yani zorunlu tutsanız da. Niye? Bugün bile teknolojik sistemler kullanmak zorunda olduklarında bir başkasına rica ediyor. Bana yardımcı olur musun diye. Öğrenme zahmetine girmiyor. Ben nasılsa emekli oluyorum gibi bir felsefe var. Onun için karşı tarafın biraz istekli olması gerekiyor. Yarın mesleki açıdan zor durumda da kalmamak adına bunu öğrenmek zorunda olduğu bilincine ulaştığında daha yoğun kullanabiliyorsunuz.” BİT faydasının anlaşılmasını sağlayarak eğitim almaya özendiriyorum diyen P3 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Hizmet içi kurslar düzenleniyor. Hizmet içi kurslara katılmalarını söylüyorsunuz. Katılmalarının faydalı olacağını söylüyorsunuz. Mesela dedik ki, sınıflarda akıllı tahtalar olacak arkadaşlar, teknolojiyi kullanmanız lazım en azından dizüstü bilgisayardan bir belgeyi, ekrana göstermeyi bilmeniz lazım. Akıllı tahtalarda birtakım şeyleri yapabilir durumda olmanız lazım.”

Okul yöneticilerinin BİT'i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.7. Okul yöneticilerinin BİT'i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

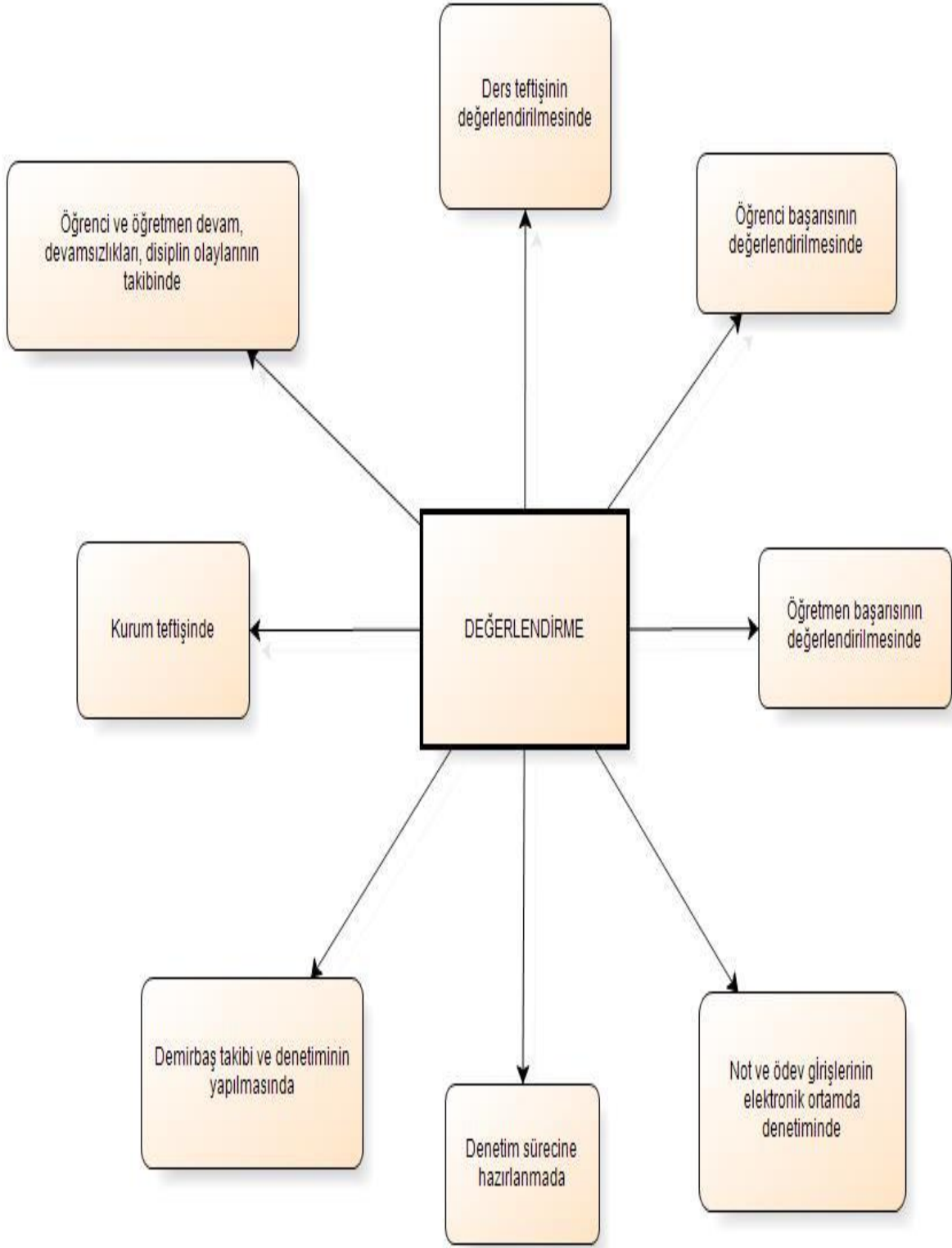
Tablo 4.7. Okul yöneticilerinin BİT’i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada	√	√	√		√	√		√				√	√	√	√		√	√
Okuldaki bölümler ve zümreler arasındaki bilgi alış-verişini sağlamada	√				√	√	√	√		√	√			√			√	√
Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada		√			√	√												√
Örgütün ve örgütsel işlevlerin sürekliliğini sağlamada					√			√								√		√
Ortak dosya ve klasör paylaşımıyla Kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlamada			√			√			√									√

Tablo 4.7. incelendiğinde okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada BİT’i kullanım yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P6 şöyle demektedir: “Okuldaki tüm çalışan arkadaşlarla iletişimi sağlama açısından, koordinasyonu sağlama açısından bunu etkin şekilde kullanıyoruz. Örneğin, sivil savunmayla ilgili, tatbikatla ilgili birimler kuruluyor, herkesin görevi var fakat bunlar birlikte yürürse bir sonuç çıkıyor. Bunun yapılması içinde telefon olsun, internet olsun, internetteki sosyal ağlar olsun oradan birbirleriyle haberleşme söz konusu. Ayrıca okulun stratejik planı var. Çeşitli birimler kuruldu. Bu birimlerde çalışmaları için arkadaşlarımız görevlendirildi. Bunlarda yaptıkları çalışmalardan birbirlerini haberdar etmek için mutlaka telefon, sosyal ağlardan veya mail üzerinden iletişim kuruyorlar.” Okuldaki bölümler ve zümreler arasındaki bilgi alış-verişini sağlamada BİT’i kullanıyorum diyen P10 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bizde mesela iletişimle ilgili şu çok önemli, çok sık zümre toplantısı yapıyoruz. Bu zümre toplantılarının duyurulması, çağırılması tabii ki kullanılıyor Burada bizde şu çok önemli A sınıfı bastır git. C sınıfı geride kalsın böyle bir şeye

fırsat vermiyoruz. Yapılan bütün uygulamalar haftalık işleyişimiz bizim bütün sınıflarda öğretmenlerimiz aynı programı uyguluyorlar. Deneme sınavları okunduğu zaman ilgili zümrelere ve öğretmenlere gönderiliyor. Tüm bu iletişimi BİT üzerinde yapıyoruz. Ekin kullanıyoruz.” Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada BİT’i kullanım diyen P17 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bir arkadaşımızın rahatsızlandığını duyduğumuzda, örneğin hastanede kana ihtiyacını olduğunu duyduğumuzda öğretmen arkadaşlarımıza mesaj atmak suretiyle yattığı hastaneyi belirtmek suretiyle BİT araçlarını kullanabiliyoruz.” Örgütün ve örgütsel işlevlerin sürekliliğini sağlamada BİT’i kullanıyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “En sık yaşadığımı şey şu. Çok fazla nakil sirkülasyonunun olduğu süreçte, her hafta nakil olduğu dönemde BİT’i daha çok kullanıyorum. Öğrencilerin notlarının istenmesinde, sınav notlarının iletilmesinde nakil işlemlerinin gerçekleşmesinde KURUMNET üzerinden yani elektronik ortamdan diğer okuldaki yöneticilerle yazıyoruz. Kontenjanınız var mı? Taban puanınız nedir şeklinde kullanıyoruz. Örgütün işlevini devam ettirebiliyoruz bu yoğun dönemlerde.” Ortak dosya ve klasör paylaşımıyla BİT’i kullanıyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bazen de aynı dosya üzerinde çalışacağımız zaman ben bellekle arkadaşlara veriyorum dosyayı. Sen ilgili alanları doldur bana geri ver. Biz idarede 4 kişiyiz. En son memura veriyorum. Bu bellekte şu bilgiler var. Çıkar üst yazısını hazırla gönder ancak yapabildiğim o oluyor. Ya USB belleği kullanıyorum yada mail atıyorum. Excel i kullanıyorum genelde ben. Renk veriyorum. İlgili renkte olan yerler senin, sen dolduruyorsun onları, kırmızı olan yer sizin Mustafa Bey buraları sen doldur. Çok sıkıntı yaşanmıyor bu şekilde.” Kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlamada BİT’i kullanıyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Sınırsız kaynaklarımız yok bizim. Bir sürü kâğıt israfı oluyor. Yazışmalar kâğıt üzerinden yapılması var. Bunu bide mesajla yapılması var. Sen bunu en kısa en hızlı ve en ucuz bir şekilde sağlıyorsun. Koordinasyonu en basit ve hızlı bir şekilde gerçekleştiriyorsun. Kaynak verimliliğini ortaya koyuyorsun.”

Okul yöneticilerinin BİT'i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.8. Okul yöneticilerinin BİT'i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

Tablo 4.8. Okul yöneticilerinin BİT'i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde	√	√	√	√		√	√	√		√	√	√	√	√		√	√	√
Demirbaş takibi ve denetiminin yapılmasında			√	√	√	√	√	√	√		√	√	√	√		√	√	
Öğrenci ve öğretmen devam, devamsızlıkları, disiplin olaylarının takibinde			√	√	√		√		√	√	√	√		√	√	√		
Öğretmen başarısının değerlendirilmesinde				√				√	√			√	√		√			√
Denetim sürecine hazırlanmada						√				√	√	√						√
Not ve ödev girişlerinin elektronik ortamda denetiminde					√				√				√		√			
Ders teftişinin değerlendirilmesinde							√			√								√
Kurum teftişinde									√		√							√

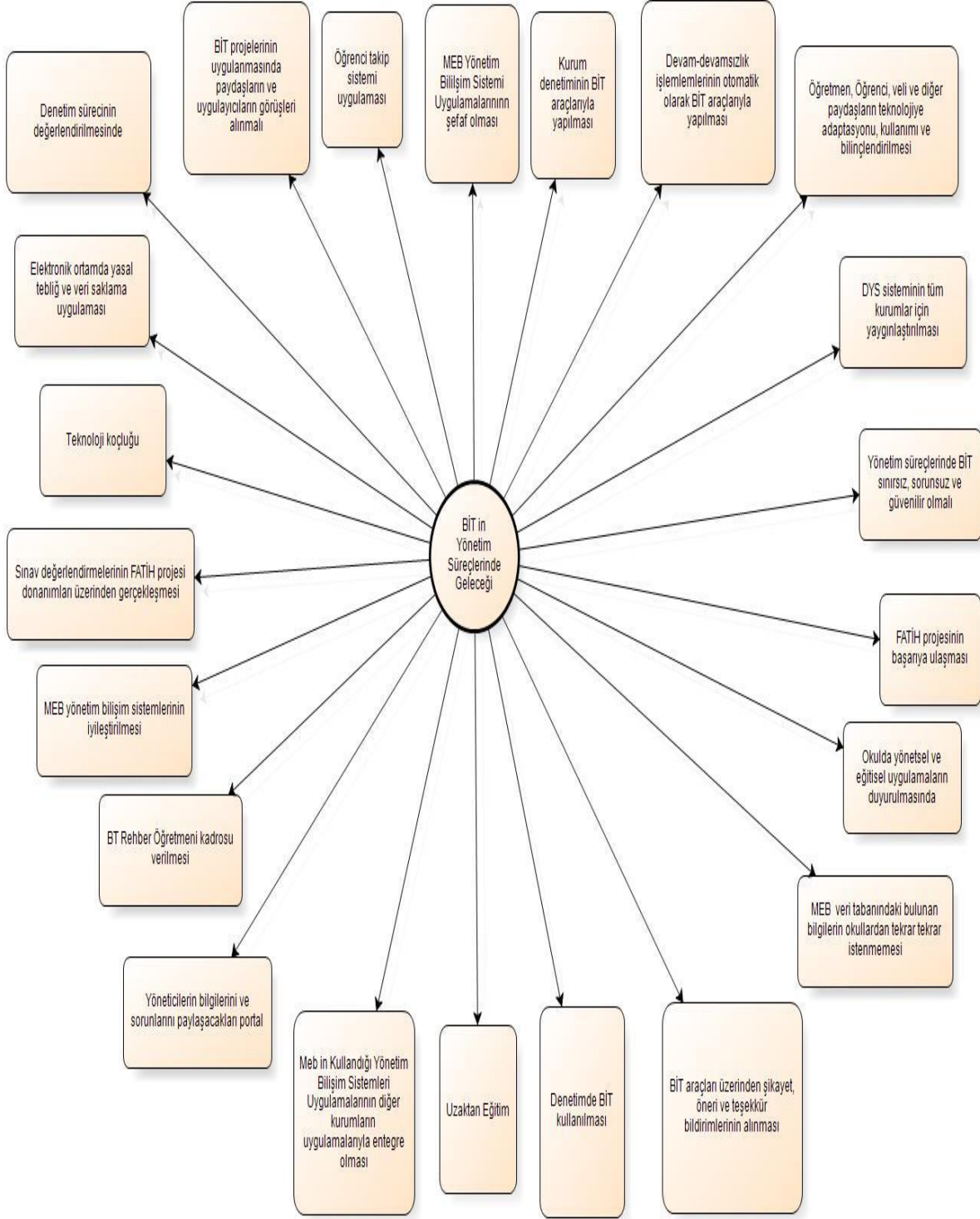
Tablo 4.8. incelendiğinde okulda öğrenci başarısının değerlendirilmesinde BİT'in kullanımı yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P4 şöyle demektedir: “Öğrenci sayıları, bir önceki denemeye kaç kişi girmiş? Okul kaçınıcı olmuş gibi bilgileri sürekli depoluyoruz. Bir işlem yaparken sürekli önceki yıllarla karşılaştırıyoruz. Bu anlamda bilgisayar bizim çok işimize yarıyor. İlerleme mi var? Gerileme mi var? Hatta bu değerlendirme sürecinde biz sadece okulda yapılan normal sınavların dışında deneme sınavlarını da yüklüyoruz. İki deneme arasındaki farklılıkları takip ediyoruz. Bu anlamda çok işimize yarıyor.” Demirbaş takibi ve denetiminin yapılmasında BİT'i kullanıyorum diyen P3 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Demirbaş takibinde bakanlığın kendi demirbaş mal ve taşınır mal takip programları var. Elektronik ortamda yapıyorsunuz bunları, siz mal alımı yaptığınızda veya bakanlık gönderdiğinde sisteme anında girişlerini yapıyorsunuz. Tüketim noktasında çıkışlarını yapıyorsunuz ya da belli bir kullanım sonunda ömürlerini tamamlamış ürünlerin sistemden düşüşlerini yapıyorsunuz ve bunların hepsini bilişim teknolojileri ortamında yapıyorsunuz. Eskiden olduğu gibi defterler üzerinden yazılıp çizilen bir şey yok, bunların hepsi elektronik ortamda. Devlet benim kaç tane bilgisayarım, kaç tane sırım, kaç tane fotokopi makinam var, ne kadar yakıt almışım, ne kadar fotokopi almışım,

ne kadar sarf malzemesi almışım hepsini anında sistem üzerinden görüyor ve bunların ne kadarın tükettiğimi sistem üzerinden takip edebiliyor.” Öğrenci ve öğretmen devam, devamsızlıkları, disiplin olaylarının takibinde BİT’i kullanıyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Okulu kontrol etmeniz çok basit hiç yerinizden kalkmadan, e okuldan öğrencilerin devam-devamsızlığını görebiliyorsunuz. Geçiyorsunuz şeye, öğretmen devam-devamsızlığına benim yüz öğretmeni takip etmem mümkün değil. Müdür yardımcılarının nöbet defterinden, memurun sevk izin ve rapor listesinden, memurla biz ortak kullanıyoruz devam-devamsızlık defterini biraz sonra geçince gösteririm. Öğretmen diyelim ki 3 günlük rapor getiriyor. Benim bilgisayardaki programa bağlanıyor. Öğretmenin raporunu giriyor, iznini giriyor. Ay sonunda devam-devamsızlık ve ücret hesaplanırken birkaç dakikanızı alıyor. Öbür türlü siz yapmaya kalksanız tek tek nöbet defterini elden geçireceksiniz, izin rapor listelerini elden geçireceksiniz.” Öğretmen başarısının değerlendirilmesinde BİT’i kullanıyorum diyen P12 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Yine değerlendirme noktasında bir takım kurumlardan hizmet satın alarak okulda sınavlar yaptık. Toplu sınavlar yaptık ve ARGE birimimiz aracılığıyla yaptığımız sınavların analizleri tek tek yapıldı. Aynı sınıfta öğretmenlerin öğrenciler üzerinde aldığı sonuçlara veya farklı sınıflarda aynı ders üzerinde alınan sonuçlara baktık. Karşılaştırdık. Tüm bunları yaparken hepsi teknolojik araç gereçler sayesinde oldu ve çok iyi sonuçlar aldığımız durumlarda oldu zaman zaman yani sınıflarımız eşit seviyede olmasına rağmen özellikle Anadolu Lisesi sınıflarında, aynı dersin öğretmenleri farklı sonuçlar aldıysa yani bazı sınıfların başarısı yüksek bazılarının düşükse bunun öğretmenle birlikte nedenlerini araştırdık. Nedenlerini tespit edemediysek bu konuda öğrenci velilerini de çağırarak, rehberlik servisi, sınıf rehber öğretmeni ve ilgili müdür yardımcısıyla birlikte toplantılar yapıldı ve böylece okul başarısını artırmaya çalıştık. Tabi bunları yaparken teknolojik araç ve gereçlerden yararlandık.” Denetim sürecine hazırlanmada BİT’i kullanıyorum diyen P17 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Okuldaki değerlendirme süreçlerinde öğretmenlerimizin yönetmelik gereği yılda bir kere denetimlerini yapıyoruz. Artık denetim değil de rehberlik etmeleri konusunda bizlere yetki verilmiştir. İşte bende ders denetleme formlarını tabi bilgisayar ortamında hazırlamak suretiyle BİT araçlarından faydalaniyorum. Örneğin bu öğretim yılı, gelecek öğretim yılı diğer öğretim yıllarına ilişkin formları bilgisayar ortamında saklıyorum. Bu bana yıl yıl değerlendirme imkanı veriyor.” Not ve ödev girişlerinin elektronik ortamda denetiminde kullanıyorum diyen P13 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmenlerin yılsonu ve dönem sonu işlemlerini sistemsal olarak görmek zorundayız. Not girişlerini, verdikleri notları, dönem ödevleri ve performans ödevleriyle ilgili bilgilerin girilip girilmediğini veya doğruluğunu E okul üzerinden takip

ediyoruz.” Ders teftişinin değerlendirilmesinde BİT’i kullanıyorum diyen P7 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “şimdi yönetmelik gereği öğretmenlerimizin ders denetimlerini yapmamız gerekiyor. Onları değerlendirmemiz gerekiyor. ğretmenlerimizin değerlendirmelerini değerlendirme defterine ve bilgisayar ortamında arşivliyorum. İcabında bu öğretmenimizin dersine dinlediğim zaman uyardığımız noktalar neymiş sonraki süreçlerde ne ölçüde düzelmiş olduğunu takip edip değerlendirmek daha kolay ve sağlıklı oluyor.” Kurum teftişinde BİT’i kullanıyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bizi denetlerken nasıl oluyor söyleyeyim. Genel denetim geireli  ay oldu.  kişi geldiler. Hocam şu evrağı getir. Bu belgeyi getir. Bilgisayar bilginiz yoksa orada kalıyorsunuz. Burada da oldu arkadaşlar yığıldı kaldı. Öğretmen devam-devamsızlığı, ğrenci sayısal verileri istediğinde eğer bilgisayar bilginiz yoksa e-okul ve MEBBİS sürekli kullanmıyorsanız yığılır kalırsınız. Cevap verme şansınız yok”

4.1.3. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımının Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları

Okul yöneticilerinin BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.9. Okul yöneticilerinin BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri

Tablo 4.9.1. Okul yöneticilerinin BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Devam-devamsızlık işlemlerinin otomatik olarak BİT araçlarıyla yapılması			√			√					√			√	√	√	√	
Okulda yönetsel ve eğitsel uygulamaların duyurulmasında			√	√		√	√	√			√							
Öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşların teknolojiye adaptasyonu, kullanımı ve bilinçlendirilmesi						√		√	√							√	√	√
Yönetim süreçlerinde BİT sınırsız, sorunsuz ve güvenilir olmalı		√	√				√	√								√	√	
Elektronik ortamda yasal tebliğ ve veri saklama uygulaması						√		√		√						√		
Denetimde BİT kullanılması	√			√	√													
Uzaktan Eğitim				√				√			√							
Meb in Kullandığı Yönetim Bilişim Sistemleri Uygulamalarının diğer kurumların uygulamalarıyla entegre olması													√		√			
MEB yönetim bilişim sistemlerinin iyileştirilmesi																√		√
BİT araçları üzerinden şikayet, öneri ve teşekkür bildirimlerinin alınması									√									
BİT projelerinin uygulanmasında paydaşların ve uygulayıcıların görüşleri alınmalı		√																
BT Rehber Öğretmeni kadrosu verilmesi								√										
Denetim sürecinin değerlendirilmesinde DYS sisteminin tüm kurumlar için yaygınlaştırılması						√												
FATİH projesinin başarıya ulaşması																√		

Tablo 4.9.2.. Okul yöneticilerinin BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Kurum denetiminin BİT araçlarıyla yapılması									√									
MEB veri tabanındaki bulunan bilgilerin okullardan tekrar tekrar istenmemesi													√					
MEB Yönetim Bilişim Sistemi Uygulamalarının şeffaf olması									√									
Öğrenci takip sistemi uygulaması										√								
Sınav değerlendirmelerinin FATİH projesi donanımları üzerinden gerçekleşmesi											√							
Teknoloji koçluğu								√										
Yöneticilerin bilgilerini ve sorunlarını paylaşacakları portal		√																

Tablo 4.9.1. ve tablo 4.9.2. incelendiğinde devam-devamsızlık işlemlerinin otomatik olarak BİT araçlarıyla yapılması yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P11 şöyle demektedir: “Özellikle devamsızlık takibiyle ilgili bir hayalim var. Bu hayalimde çok mümkün aslında şu an uygulanan projelerle birlikte. Özellikle yoklamanın bir defter ve defter içindeki bir kâğıt yerine, öğrencilerin elindeki tabletlerden akıllı tahtalara, akıllı tahtalardan benim bilgisayarıma, benim bilgisayarımın velinin cep telefonuna kadar uzanan bir süreç olarak gerçekleşmesini istiyorum. Hayal ediyorum daha doğrusu.” Okulda yönetsel ve eğitsel uygulamaların duyurulmasında BİT'in kullanılmasını istiyorum diyen P3 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmenlerle ilgili benim şöyle bir hayalim var; öğretmenler odasında bir tane akıllı tahtamız var. Siz gelmeden önce hazırladığım bir bilgi notu vardı. Onu karakalem hazırlamak yerine bilgisayarda yazıp, anında görmelerini sağlayabilirdim ama ne yaptım? Karakalem bir çalışma yaptım. Onu okulun memuruna verdim. Bunu yazıcıdan çıktı olarak al. İmza sürküsüne tak. Öğretmenler odasına gönder. Bunların hiçbirine gerek yoktu. Buradaki ekrana yansıtır ve sabitlerdim. Zaman zaman hareketlenmesini sağlardım öğretmenlerin dikkatini çekme noktasında böylelikle

o bilgi notu tebliği edilmiş olurdu.” Öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşların teknolojiye adaptasyonu, kullanımı ve bilinçlendirilmesi istiyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Veliler teknolojiye daha fazla adapte olsalar süper olacak. Yani velilerin teknolojiyi kullanımını sağlamak için özendirici çalışmalar yapılmalı. Gerçekten onları etkilememiz ve özendirmemiz gerekiyor. Bunun için eğitim vermemiz gerekiyor yani bunu yaparsak eğer sorunların çözülmesinde anında ve hızlı müdahaleyi gerçekleştirebileceğiz. Öğretmenlerin teknolojiye adaptasyonu şart çünkü öğretmenler bu ülkenin yeni neslinin yetiştirecek insanlar.”

Yönetim süreçlerinde BİT’in sınırsız, sorunsuz ve güvenilir olmasını istiyorum diyen P2 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Yönetim süreçlerinde BİT sınırsız, sorunsuz ve güvenilir olmalı. Sınırsızdan kastım şu; yani belli bir kotadan bahsediyorum veya belli bir zaman diliminden bahsediyorum yoksa sınırsız farklı bir şekilde algılanmasın. Madem yönetim süreçlerinde ya da mevzuatımız gereği BİT kullanıyoruz. O halde yönetim kademelerindeki insanların bu verilere anında ulaşabilmeli, güvenilir olmalı, saklanabilir olmalı, sağlıklı bir şekilde olmalı.”

Elektronik ortamda yasal tebliğ ve veri saklama uygulamasının olmasını istiyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bunu yazın ya da söyleyin. KURUMNET’te, e postada aynı. Şimdi yazı e posta üzerinden geliyor. Faksı geliyor. En son yazının kendisi geliyor. Şimdi eskiden bir yazıya cevap verip kurtuluyordunuz. Şimdi hem e posta, faksa, yazıya ayrı cevap veriyorsunuz. Orada biraz evrak kargaşalığı var. E imza sanki bunu düzeltecek gibi, mesela o şifre sadece bende var ya da müdür beyde var. Ben açtığım zaman karşı görmüyor mu bunu? Görüyor. Açıldığı zaman cevap verin ya da yüksek uyarı, yüksek öncelikli gibi değişik seçenekler var. Onu açtığım zaman karşı zaten benim okuduğumu biliyor. Faksa ne gerek var, yazıya ne gerek var? Anlamsız bir şey. İş yükünü artıyorlar.”

Denetimde BİT kullanılmasını istiyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Denetim sürecinde, klinik denetimde olduğu teknoloji kullanarak denetim etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlayabiliriz. Mesela denetim içerisinde ders bir video kaydı kullanarak veya ses kayıt cihazını kullanarak depolanabilir. Daha sonra okul müdürü ile öğretmen kamera kayıtlarını oturup beraber izleyebilirler. Bak sen böyle bir ders işledin. Şu şekilde işlersen daha iyi olmaz mı? Bu konuda ne düşünüyorsunuz? gibi soru sorma imkânlarını kullanabilir okul müdürü ve denetlenen kişi. Denetlenen kişide derki; bende şu noktalarda hata yapmışım. Böyle yapsam daha etkili olur. Kendisinin doğruyu bulmasında daha etkili olur çünkü kendi izlediği için kamera kaydını bu ona en iyi şekilde rehberlik etmiş olur. Demek ki burada kullanılabilir. Aslında çok güzel olur.”

Uzaktan eğitim uygulamalarının yönetim süreçlerinde BİT kullanılmasını istiyorum diyen P10 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Yani şöyle bir şey olsa mesela, her öğrencinin tableti olsa. Öğrenci onu not alsa, onu Word e Excel’e veya diğer

programlara aktarabilse, defterini öyle tutabilse. Resimleri öğretmen o tahtalara gönderip paylaşabilse ama bunu sadece sosyal medya olmadan çünkü sosyal medyadan zararlı şeylere de ulaşabiliyor. Sadece okulun içerisinde böyle dijital tabletler, kitaplar, defterler olsa ama bunu sadece güvenli bir şekilde sınıf ortamında olacak şekilde sınırlayabilesek. Eğitim ve öğretimle sınırlandırabileceğimiz bir formatta olsa. Yani MEB uygulamaya çalıştığı şey hayata geçirilebilse çok iyi olur.” MEB’in kullandığı Yönetim Bilişim Sistemleri Uygulamalarının diğer kurumların uygulamalarıyla entegre olmasını istiyorum diyen P15 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Mesela şu olsa, öğrenci rapor alıyor. Öğrenci bunu okul idaresine teslim etmek zorunda, sağlık bakanlığıyla işbirliği içerisinde bu rapor otomatik olarak MEB’in sistemine düşse. O raporları buraya girmek için veya sisteme girmek için uğraşmasam. Sağlık bakanlığıyla böyle bir çalışma olabilir.”* MEB yönetim bilişim sistemlerinin iyileştirilmesini istiyorum diyen P18 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Okul olarak, şimdi MEBBİS olsun, e okul olsun, BİLSA olsun hepsinde eksik var. Mesela bakanlık e-okul üzerinde bir modül eklesin ders programını onun üzerinden yapalım ya da gönül ister ki MEBBİS üzerinden KBS’ye bağlantılı bir ücret modülü olsun ama bunlar hep ayrı ayrı özel şirketler yapıyor o oradan KBS’ye bağlantılı yapıyor. Aktar düşüne bastığın zaman işlem tamam ama kendi bünyemizde tek kalemde bunu yapamıyoruz. Tek bir veri tabanında yapamıyoruz. Gönül ister ki bunların hepsini yine bakanlığın denetiminde kurum içerisinde bir veri tabanından çıksın o daha iyi olur diye düşünüyorum.”* BİT araçları üzerinden şikâyet, öneri ve teşekkür bildirimlerinin alınması istiyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Bir mesaj sistemi olabilir. Bir şikâyet kutusu olabilir. Bunun teknolojik versiyonu olsun yani. Buraya okulumuzla ilgili önerileriniz, varsa eksikliklerimiz, eleştirileriniz ve övgüleriniz. Buraya görüşlerinizi yazabilirsiniz. Oradan okul yöneticisi belki kendisinin farkında olmadığı, yönleri görebilir, eksiklikleri görebilir ve bunları tamamlayabilir. Bu güzel bir paylaşım olur bence.”* BİT projelerinin uygulanmasında paydaşların ve uygulayıcıların görüşlerinin alınmasını istiyorum diyen P2 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“E-okulu, Mebbis i veya diğer projeleri uygulayan ve kullananlar tüm paydaşların fikir ve görüşlerinin alınmasından yanayım. Bir bakanlık bürokratının, farklı bir kurumun yaptığı bir program çoğu zaman bizim işimizi kolaylaştırmıyor aksine zorlaştırıyor. BİT’e ait bir uygulama yapılacaksa başta biz yöneticiler olmak üzere tüm paydaşların ihtiyaçları ve fikirleri göz önünde bulundurularak uygulanmalı. Bir diğeri de bizi karar süreçlerine dahil ederlerse bu projelerin başarıya ulaşması daha kolay olur.”* BT Rehber Öğretmeni kadrosu verilmesini istiyorum diyen P7 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Okullarda her ne kadar akıllı tahtalar olsa da, BT sınıfına bazı derslerde ihtiyaç duyuyoruz aslında. Bunlar olmazsa olmazlardır. Bunun dışında bizim gibi akıllı tahta olan okullarda,*

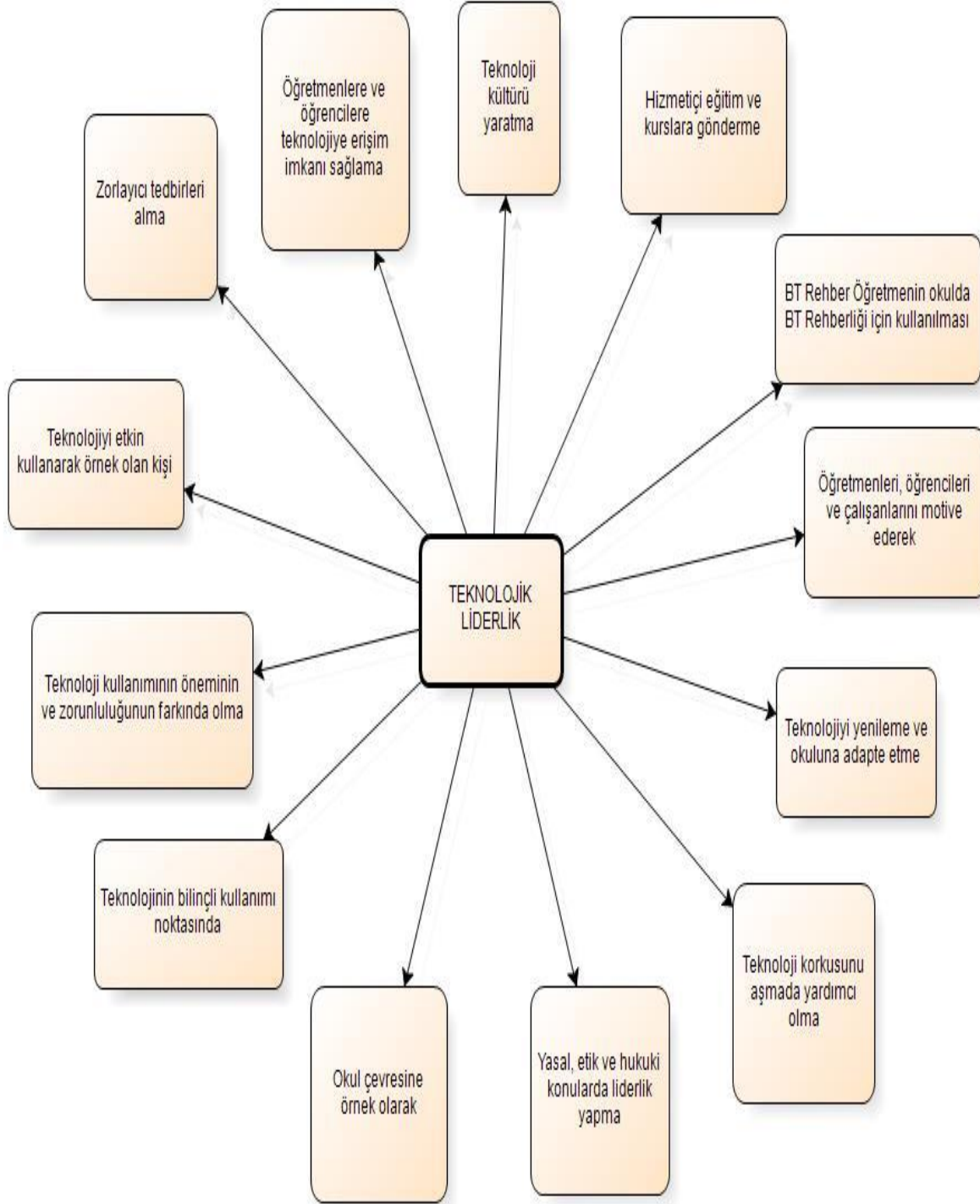
norm durumuna bakılmaksızın bir bilgisayar öğretmeni bulunmalı ve norm buna göre ilişkilendirilmeli diye düşünüyoruz. Okulumuzda etkili ve verimli bir şekilde yönetim ve öğretim süreçlerinde kullandığımız bilgisayar öğretmenimizin, ders yükü azlığından dolayı başka okula tayini çıktı. Yani ben istiyorum ki akıllı tahtaların olduğu bizim gibi okullarda bir bilgisayar öğretmeni norm kadrosu bulunmalıdır.” Denetim sürecinin değerlendirilmesinde BİT’in kullanılmasını istiyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Hem denetim sürecinde BİT^den yararlanılabilir, hem de ders teftişinin değerlendirilmesi sürecinde kullanılabilir. Müfettişler için bir denetim modülü oluşturuldu. Okulla ilgili bilgileri oradan elde edebiliyorlar. Yani kurum denetiminde de aynı şekilde sağlayabiliyorlar sistem üzerinden. En azından bazı verileri, istatistiki verileri oradan elde edebiliyorlar. Okullar içinde böyle bir imkan olsun isterdim.” DYS sisteminin tüm kurumlar için yaygınlaştırılmasını istiyorum diyen P5 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “DYS sitemini bizde kullansak çok iyi olacak. Ben Milli Eğitime yazı götürmekten nefret eden bir adamım. Kepez MEM bunu çok güzel yaptı. Benim hayalim bu sistemin Muratpaşa bölgesinde de yapılması. Abartmıyorum atılan kâğıdı. Bir yazı için kullanılan kâğıdı görerseniz gerçekten içiniz acır. Bir top kâğıdın birkaç yazı için harcandığını gördüm. Ne kadar küçültseler, arkalı önlüde çekseler DYS sisteminin yerinin tutmaz. Yazık günah. Milli servet yani çok müthiş bir zaman, para iş gücü kaybı. Orada çalıştıracağım adamı başka yere kaydırırım. Üç adam çalışıyor bunun için. Bunu hayal ediyorum.” FATİH projesinin başarıya ulaşmasını istiyorum diyen P16 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Ülkemizde başlatılmış olan FATİH projesi yaygınlaştırılmalı ve tamamlanmalıdır. En alt kademedен en üst kademeye kadar yaygınlaştırılması gerekiyor. Burada öğretmen ve idarecilerimize verilen hizmet içi eğitimlerin artırılması verimliliği daha da yükseltecektir. Bunlar şu an başlangıç durumunda olan eğitimler serum etkisinde, bu serumla insanı yaşatmak zor bir iş. Serumu çıkartıp normal hayata döndürmemiz gerekiyor. Çünkü bizim eğitim sistemimize her yıl elli bin öğretmen katılırken tabanda da yaşanan bir eğitimci grubu var.” Kurum denetiminin BİT araçlarıyla yapılmasını istiyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bakanlık okulların koridorlarını, bahçelerini sisteme bağlanmalı nasıl tahtaları görebiliyorsa buraları da görebilmeli. Okullarda iş nasıl dönüyor. Koridor ve bahçede ne oluyor? O zaman bu işten anlayanlar temelden gelen bu işi bilir. Yukarıdan baktığında, haa burada şu hata var der. Ben çıksam yukarı çok fazla değil birkaç saat baksam anlarım. Burada şu var derim. Tepede oturarak eğitimi yönlendiremezsiniz. Sahaya inerlerse bunu görebilirler. Buraya gelmesine gerek yok, denetimi oradan rahatlıkla yapabilir teknolojiyi kullanarak. İl mili eğitim müdürü, oturduğu yerden burayı denetleyebilir. Olmaz mı bana göre çok zor bir işlem değil. Okullara kuracağı bir kamera sistemini merkeze

bağlayacak artık uzay çağındayız bu kolaylıkla yapılabilir.” MEB veri tabanında bulunan bilgilerin okullardan tekrar tekrar istenmemeli diyen P13 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Özellikle benim yakındığım bir şeyi söyleyeyim. Sistemsel olarak e okul veya Mebbis üzerinden verileri giriyoruz ama girdiğimiz verileri bizden tekrar istiyorlar. Yani orada sistem üzerinden süzmek yerine hala bizden kâğıt üzerinden bilgi istiyor. En büyük sıkıntı bana göre o. Bu sene kayıt olan öğrenci sayısı belli, geçen sene kayıt olan belli. Sistem dışına giden öğrenci belli. İşte takdir alan öğrenci sayısı belli. Tasdikname alan öğrenci sayısını bildir. Bu sene kaç öğrenci aldı onu bildir. Bize sormadan sistemden bu bilgileri süzüp bu bilgileri ortaya çıkartmıyorlar.” MEB Yönetim Bilişim Sistemi Uygulamalarının şeffaf olmasını istiyorum diyen P9 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Sistemin şeffaf bir yapısı olmalı. Mesela sizin okulda da vardır. Bende de var. Birisine çok fazla görev geliyor. Birisine hiç görev gelmiyor. Alınan görev sayıları görülebilmeli. Bunu bazı İller çok güzel organize etmiş. İllerde MEM’lerin yaptığı sınavlar var ya. Ankara mesela bunu halletmiş. Girdiğinizde kaçınıcı görevi aldığınızı görebiliyorsunuz. Şeffaflık olmalı o zaman insanları kafasında soru işareti kalmamasın.” Öğrenci takip sistemi uygulamasının olmasını istiyorum diyen P10 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Birde ben burada şeyden bahsetmem lazım. ÖTS (Öğrenci Takip Sistemi) sistemi var. ÖTS sistemi nedir? ÖTS sistemi öğrencilerin bütün gelişimini, davranışlarını, deneme sınav sonuçlarını, devamsızlık durumlarını gün gün saat saat bütün hafta boyunca işlenebileceği bir sistem. Hafta sonunda yine yazıcıdan yani teknolojiden yararlanarak çıktısını alabiliyorsunuz. Bunları velilerinize gönderebiliyorsunuz. Dolayısıyla veli bu bilgilendirmeye sınıfta, okulda ve çocuğuyla ilgili, bireysel olarak sadece çocuğu ile ilgili değil sınıfta, okulda neler oluyor vakıf olabiliyor. Gelişimi takip edebiliyor bu şekilde. Bunun olmasını isterdim.” Sınav değerlendirmelerinin FATİH projesi donanımları üzerinden gerçekleşmesini istiyorum diyen P11 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Test usulü sınavlar için hayalim, tablet vasıtasıyla işaretlenen bilgiler anında öğretmenin tabletinde veya akıllı tahtada değerlendirmeye alınıp sonuçlandırılacak. Okul analizi için benim bilgisayarına da gelen bir sistem istiyorum.” Teknoloji koçluğu gibi bir uygulamanın hayata geçirilmesini istiyorum diyen P8 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “Bugün 15-16 yaşındaki öğrencilerle 20 yaşındaki öğrenciler arasında bile BİT açısından bir kuşak farkı var. Bugün artık kuşak farkı eskiden olduğu gibi 40-50 yıl değil. 3-5 yıla düştü. Teknoloji koçluğu nasıl uygulanmalı? Belki her yönetici ve öğretmen yirmi tane öğrenciye sosyal medyada onun koçluğunu yapmalı. Hangi saatlerde sosyal medyayı kullandığını kontrolü yapılabilir. Bunu yaparken yönlendirme yapılabilir. Bugün ne kadar matematik ne kadar coğrafya sorusu çözdün? Bu kontrolle birlikte iletişim sürekli canlı tutulması sağlanabilir. Yeri geldiğinde hata yaptığı noktada,

yazışmalarındaki olumsuz cümleler olabilir ya da kişilik gelişimiyle ilgili durumlarda olabilir. Baskılayıcı olmamak kaydıyla, tabii ki bunun ölçüsünü çok iyi ayarlamak gerekiyor. Bu sağlanabilir. Bazı özel dersane ve kurumlarda kullanıyor. Çok etkili sonuçlar alındığını biliyorum.” Yöneticilerin bilgilerini ve sorunlarını paylaşacakları portalların olmasını istiyorum diyen P1 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: “İdareciyim okul yönetimiyle ilgili sorunlarım var. BİT vasıtasıyla bu sıkıntım çözülebilir. Yöneticilerin deneyimlerinden bir bilgi bankası oluşturulabilir. Atıyorum benim karşıma çıkmış olan problem nedir? Çevredeki çeteleşme hadiseleri diyelim. Bu problemi başka okullar nasıl çözmüş? Bir bilgi bankası oluşturulabilir veya bir portal oluşturulabilir. Yani EBA falan dedik ya, onun yöneticileri için olanı. Yıllarını bu işe vermiş, teknoloji kullanmış ya da kullanmamış, problem çözme konusunda üstatlaşmış insanların tecrübelerini paylaştığı portallar olsun. Yani ben girebilirim. Oda girsin. Yöneticilerinde dertlerinin online dinlediği ya da dertlerinin paylaşıldığı bir portal oluşsun. Bu işi daha önce yapmış yaşamış tecrübelerin paylaşıldığı bir portal olsun istiyorum. Güzel bir şey olur bence.”

4.1.4. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Bulguları

Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri sorulmuş olup aşağıda şekil ve tablo olarak sunulmuştur.

Şekil 4.10. Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri

Tablo 4.10. Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşleri

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16	P17	P18
Teknolojiyi etkin kullanarak örnek olan kişi	√	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√		√	√
Öğretmenlere ve öğrencilere teknolojiye erişim imkânı sağlama	√	√		√		√			√	√	√	√	√		√	√	√	
Teknolojiyi yenileme ve okuluna adapte etme	√			√	√	√		√	√		√	√	√		√			
Teknolojinin bilinçli kullanımı noktasında Yasal, etik ve hukuki konularda liderlik yapma	√			√	√	√	√	√						√	√		√	
Hizmetiçi eğitim ve kurslara gönderme	√			√	√	√					√	√				√		√
Öğretmenleri, öğrencileri ve çalışanlarını motive ederek				√	√			√	√		√	√			√			√
BT Rehber Öğretmenin okulda BT Rehberliği için kullanılması	√			√		√	√		√			√				√		
Teknoloji kullanımının öneminin ve zorunluluğunun farkında olma		√		√			√			√		√			√	√		
Teknoloji kültürü yaratma	√				√							√						
Zorlayıcı tedbirleri alma Okul çevresine örnek olarak				√						√			√			√		
Teknoloji korkusunu aşmada yardımcı olma		√					√											
Etkileşimli tahtalarla gelmeyen öğretmenin yerine diğer sınıfla ortak ders işleme				√														
Öğretim teknolojilerinin derslerde kullanımının değerlendirilmesi																√		

Tablo 4.10. incelendiğinde teknolojiyi etkin kullanarak örnek olan kişi teknolojik liderdir yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Konuyla ilgili olarak okul yöneticilerinden P5 şöyle demektedir: “Elektronik sistemleri ne kadar kullandığın, bu konuya ne kadar ön ayak olduğun, ne kadar lider olduğun çok önemli. Teknolojiyi kullanarak, teknolojinin unsurlarından faydalanarak örgütüne liderlik yapan kimse teknolojik liderdir. Teknolojik lider, teknolojiyi en iyi şekilde kullanarak gerek kendisi kullanarak gerekse altındaki

iş görenlere teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmasını teşvik ederek personeline, örgütüne örnek olan ve sürükleyen kişi olarak adlandırılabilir. Teknolojik lider çağın gerektirdiği bütün hususlarda BİT en iyi şekilde kullanır.” P10 ise aynı konuda; “Biz liderler olarak; bize liderler deniyor okul müdürü olarak, liderler olarak bu teknolojiyi ne kadar kullanıyoruz? Kendi kararlarımızda ve uygulamada sonucunu almada ne derece kullanıyoruz? Bunları kullanabilen, becerebilen liderler herhalde teknolojik liderdir diyebiliriz. Buna örnek olarak şunu verebilirim; Corel programını kullanarak ben okul bültenine dahil olabilirim. İdareci olarak böyle bir katkı veriyorum. Photoshoptur, fotoğraf üzerinde değişiklik yapma programlarıyla belli şeyleri yapabiliyorum. Mesela bunları arkadaşlarla paylaşabiliyorum. Onların fikirlerini alıp yayın evine dönebiliyorum.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Öğretmenlere ve öğrencilere teknolojiye erişim imkânı sağlamalıdır görüşünü P11 şu şekilde ifade etmiştir: “Teknolojik liderler aynı zamanda özellikle BİT’in öğretmen ve öğrencilerin kullanmaları için olanak ve imkân hazırlamalı. Bunun için BT sınıflarının açık tutulması, öğretmenler odasına bilgisayarlar konulması, sınıflara akıllı tahtaların konulması ve bunların eğitim-öğretim sürecinde kullanılmasına izin verilmesi gerekir.” BT Rehber Öğretmenin okulda BT Rehberliği için kullanılması gerekir görüşünü P16 şu şekilde ifade etmiştir: “Bakanlığımızın zorunlu tuttuğu eğitimlerin dışında okulumuzda görevlendirilmiş olan BT Rehber Öğretmenin yardımlarıyla ve özverisiyle dersin bitiminde 15:30’ dan sonra yaklaşık otuz öğretmenimizin istek ve talepleri doğrultusunda bu akıllı tahtaların daha verimli kullanılması için dersler verdirdik. Öğretmenimizin akıllı tahtaları daha iyi kullanması demek çocuklara bilgilere daha kolay ulaştırılması demektir.” Teknoloji kullanımının öneminin ve zorunluluğunun farkında olunması gerekir görüşünü P12 şu şekilde ifade etmiştir: “Teknolojik liderlik öncelikle teknolojinin önemini anlayabilme ve kavrayabilmeye başlıyor. Bunu kavrayamazsa teknolojiyi kurumuna getiremez, kurumundaki insanların teknolojiden yararlanmasını sağlayamaz. Öncelikle teknolojinin önemini ve yararlı olabileceğini inanması gerekiyor ve onu tespit ettikten sonra okulundan performans artırabilmek için neler yapılması gerektiğini ve bunu yaparken de hangi teknolojik araçlara ihtiyaç duyduğunu belirlemesi gerekiyor bir liderin.” Teknoloji kültürü yaratmalıdır görüşünü P5 şu şekilde ifade etmiştir: “Aslında okuldaki lider bir teknoloji kültürü yaratır. Hem çevresiyle, hem çalışanlarıyla böyle bir kültür yaratmaya çalışan kişidir. Okulun vizyonunu ve misyonunu belirlerken teknolojiyi en iyi şekilde kullanmaya çalışan kişidir. Dediğim gibi teknolojiyi bütün unsurlarıyla okuluna ve çevresine bunu kabul ettirmeye çalışır ve bu konuda liderlik yapar.” Zorlayıcı tedbirlerin alınması gerekir görüşünü P4 şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmen arkadaşlara tabletler verildi. O tabletleri birçoğu kullanmıyor. Sadece evde tutuyorlar. Kullanmaları için takip etmek

gerekir. Türk Milleti biraz böyledir. İteklemeden bir şey yapmaz. Bu müfettişlerle olur. Okul idaresinin sınıflara teftişiyle olur. Bunlar benim gözlemlerim.” Teknoloji korkusunu aşmada yardımcı olunmalı görüşünü P7 şu şekilde ifade etmiştir: “Teknoloji belli bir yaş üstünde fobi haline gelebiliyor veya alışkanlık haline gelmeyebiliyor. Bilişim teknolojileri öğretmenimiz fiilen destek isteyen öğretmenlerimize yardımcı oluyor. Gün sonunda veya boş vakitlerinde öğretmenlerimize yardımcı oluyor. Bilgisayar öğretmenimizin yardımcı olmasını sağlıyoruz. Artı müdür yardımcılarımız konuyla ilgili destek oluyor.” Teknolojik lider okul çevresine örnek olmalıdır görüşünü P5 şu şekilde ifade etmiştir: “Sadece okulunda değil, çevresindekilerle yani okulu oluşturan çevresel unsurlara teknolojiyi kullanarak onlara örnek olarak yön verebilir. Nasıl olabilir teknolojik lider? Öğrenci velilerini bu noktada teknoloji kullanmaya teşvik eder, örnek olur yani sadece okulla bunu sınırlandırmamak lazım. Teknolojik lider bütün okul ve okulun çevresindeki bütün unsurlarıyla beraber çevresine örnek olan, okuluna örnek olan kişidir.” Öğretim teknolojilerinin derslerde kullanımının değerlendirilmesi gerekir görüşünü P5 şu şekilde ifade etmiştir: “Öğretmenimizin dersine bir idareci olarak girdiğimizde, dersin özelliğine göre teknoloji kullanıp kullanmadığını gözlemliyoruz. Hiç kullanılmadığını gördüysek, kullanılmama nedenini araştırıyoruz. Çok aşırı kullanılıyorsa ise diyelim ki sürekli teknoloji kullanılarak ders anlatılıyorsa bu öğrenciyi eğitimde faydalı yönde mi etkiliyor yoksa öğrencinin teknolojiyle boğulmasına mı neden oluyor. Ona da bakıyoruz. Değişik kaynakların sentezi yerine, kendisinden hiçbir şey katmadan ve yorumlama yapmadan teknolojiyle dersi bitiriyorsa buda sıkıntılı bir durum.” Etkileşimli tahtalarla gelmeyen öğretmenin yerine diğer sınıfla ortak ders işleme olmalı görüşünü P5 şu şekilde ifade etmiştir: “Aynı şekilde mesela şu söylenmişti. Benim o çok hoşuma gitti. 11-A sınıfında matematik öğretmeni var. 11-B sınıfında o gün matematik öğretmeni gelmedi. Gelmeyen öğretmenin sınıfına diğer öğretmenin tahtasını bağlıyorsun. Yan sınıfta öğretmen ders anlatırken diğer sınıfta öğrenciler bunu takip ediyor. Sesli bir şekilde hem izliyorlar hem dinliyorlar. Hem de soruda sorabiliyorlar. Yani bundan iyisi Şam’da kayısı. Yeter ki bunları uygulayabilsinler.”

4.2. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nicel Araştırma Bulguları

Bu bölümde, yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin nicel araştırma bulguları verilmiştir.

4.2.1. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Kişisel Özellikleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin kişisel bilgilerine yer verilmiş ve bu bilgiler Tablo 4.11'de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin kişisel bilgileri

		Yönetici				Öğretmen			
		Müdür (N=62)		Müdür Yard. (N=117)		Toplam (N=179)		Toplam (N=508)	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Cinsiyet	Kadın	9	14,5	41	35,0	50	27,9	216	42,5
	Erkek	53	85,5	76	65,0	129	72,1	292	57,5
Okul Türü	Genel	48	77,4	77	65,8	125	69,8	330	65,0
	Meslek	14	22,6	40	34,2	54	30,2	178	35,0
Çalışma Süresi	1-10 yıl	2	3,2	21	17,9	23	12,8	125	24,6
	11-20 yıl	20	32,3	61	52,1	81	45,3	203	40,0
	21 yıl +	40	64,5	35	29,9	75	41,9	180	35,4
Öğrenim Durumu	Ön lisans	39	62,9	-	-	39	21,8	-	-
	Lisans	18	29,0	38	32,5	56	31,3	452	89
	Lisans Üstü	5	8,1	79	67,5	84	46,9	56	11

Ölçe aracının kişisel bilgiler bölümünden elde edilen verilere göre, araştırmaya 179 yönetici ve 508 öğretmen olmak üzere toplam 687 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan yöneticilerin 62'si müdür, 117'si müdür yardımcısıdır. Kadın yöneticisi sayısı 50 (%27,9), erkek yöneticisi sayısı ise 129 (%72,1)'dur. Yöneticilerin 125 (%69,8)' si genel lisede, 54 (30,2)'ü meslek lisesinde çalışmaktadır. Yöneticilerin 23 (% 12,8)'ü 1-10 yıl, 81 (% 45,3)'i 11-20 yıl ve 75 (% 41,9)'i 21 yıl ve üzeri yönetici olarak çalışma süresine sahiptir. Yöneticilerin öğrenim durumları incelendiğinde ise 39 (% 21,8)'unun ön lisans, 56 (% 31,3)'sının lisans ve 84 (% 46,9)'ünün lisans üstü mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 216 (%42,5)' sı kadın, 292 (%57,5)'si erkektir. Öğretmenlerin 330 (%65)' u genel lisede, 178 (35)'i meslek lisesinde çalışmaktadır. Öğretmenlerin 125 (% 24,6)'i 1-10 yıl, 203 (% 40,0)'ü 11-20 yıl, 180 (% 35,4)'i 21 yıl ve üzeri

çalışma süresine sahiptir. Öğretmenlerin öğrenim durumları incelendiğinde 452 (% 89)'si lisans, 56 (% 11)'sı yüksek lisans mezunu olup, ön lisans mezunu yoktur.

4.2.2. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Bulgular

Bu bölümde genel ve meslek lise okullarının yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin nicel verilere dayalı görüşlerine yer verilmiştir.

4.2.2.1. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Görüşleri

Bu bölümde yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.12. Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S
Değerlendirme	A- Yönetici	179	3,8966	,61220
	B- Öğretmen	508	3,4503	,84125
Örgütlenme	A- Yönetici	179	4,2151	,64409
	B- Öğretmen	508	3,7269	,79218
Eşgüdümleme	A- Yönetici	179	3,7866	,71347
	B- Öğretmen	508	3,4697	,87874
İletişim	A- Yönetici	179	4,2896	,51030
	B- Öğretmen	508	3,8717	,71894
Etkileme	A- Yönetici	179	3,8615	,62172
	B- Öğretmen	508	3,4488	,81300
Karar verme-planlama	A- Yönetici	179	3,9446	,56800
	B- Öğretmen	508	3,5177	,75037

Tablo 4.12.'de verilen bulgulara göre değerlendirme boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=3,89$) ve öğretmenler ($\bar{x}=3,45$) BİT'in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Örgütlenme boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=4,21$) BİT'in her zaman kullanıldığını belirtirken, öğretmenler ($\bar{x}=3,72$) çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Eşgüdümleme boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=3,78$) ve öğretmenler ($\bar{x}=3,46$) BİT'in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. İletişim boyutunda BİT'in yöneticiler ($\bar{x}=4,21$) her zaman kullanıldığını belirtirken öğretmenler ($\bar{x}=3,87$) çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Etkileme boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=3,86$) ve öğretmenler ($\bar{x}=3,44$) BİT'in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Karar verme-planlama boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=3,94$) BİT'in her zaman kullanıldığı yönünde görüş belirtirken, öğretmenler ($\bar{x}=3,51$) çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.13. Göreve göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Yönetici	179	3,8966	,61220	427,259	7,559	,000
	B- Öğretmen	508	3,4503	,84125			
Örgütlenme	A- Yönetici	179	4,2151	,64409	380,382	8,191	,000
	B- Öğretmen	508	3,7269	,79218			
Eşgüdümleme	A- Yönetici	179	3,7866	,71347	380,933	4,797	,000
	B- Öğretmen	508	3,4697	,87874			
İletişim	A- Yönetici	179	4,2896	,51030	438,717	8,404	,000
	B- Öğretmen	508	3,8717	,71894			
Etkileme	A- Yönetici	179	3,8615	,62172	405,442	7,014	,000
	B- Öğretmen	508	3,4488	,81300			
Karar verme - planlama	A- Yönetici	179	3,9446	,56800	409,827	7,913	,000
	B- Öğretmen	508	3,5177	,75037			

Tablo 4.13.'de verilen bulgulara göre yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri değerlendirme [t(427,259)=7,559; p<,01], örgütlenme [t(380,382)=8,191; p<,01], eşgüdümleme [t(380,933)= 4,797; p<,01], iletişim [t(438,717)= 8,404; p<,01], etkileme [t(405,442)= 7,014; p<,01], karar ve planlama [t(409,827)= 7,913; p<,01] boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Tüm boyutlarında varyansların eşit olmadığı görülmüş olup iki grubun karşılaştırılmasında eşit varyanslı olmayan yaklaşım kullanılmıştır.

Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler yönetim süreçlerinde BİT'i yüksek oranda kullandıkları yönde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır.

4.2.2.2. Okul Yöneticilerinin Görüşleri

Bu bölümde yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.14. Cinsiyete göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Kadın	50	3,8700	,63535	177	-,362	,718
	B- Erkek	129	3,9070	,60521			
Örgütlenme	A- Kadın	50	4,1900	,61974	177	-,324	,747
	B- Erkek	129	4,2248	,65539			
Eşgüdümleme	A- Kadın	50	3,9320	,63710	177	1,707	,090
	B- Erkek	129	3,7302	,73555			
İletişim	A- Kadın	50	4,2800	,53073	177	-,156	,876
	B- Erkek	129	4,2933	,50422			
Etkileme	A- Kadın	50	3,9280	,60171	177	,891	,374
	B- Erkek	129	3,8357	,62971			
Karar verme - Planlama	A- Kadın	50	3,9836	,57633	177	,571	,569
	B- Erkek	129	3,9295	,56627			

Tablo 4.14'e göre okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin cinsiyet değişkenine göre görüşleri değerlendirme [t(177)= -,362; p>,05], örgütlenme [t(177)= -,324; p>,05], eşgüdümleme [t(177)= 1,707; p>,05], iletişim [t(177)= -,156; p>,05], etkileme [t(177)= ,891; p>,05], karar verme-planlama [t(177)= ,571; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.15. Okul türüne göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Okul Türü	N	X	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Genel lise	125	3,9260	,53602	76	,852	,397
	B- Meslek lisesi	54	3,8287	,76143			
Örgütlenme	A- Genel lise	125	4,1720	,65178	177	-1,365	,174
	B- Meslek lisesi	54	4,3148	,62038			
Eşgüdümleme	A- Genel lise	125	3,7952	,67320	177	,245	,807
	B- Meslek lisesi	54	3,7667	,80541			
İletişim	A- Genel lise	125	4,2533	,54976	177	-1,450	,149
	B- Meslek lisesi	54	4,3735	,39644			
Etkileme	A- Genel lise	125	3,8800	,60215	177	,606	,545
	B- Meslek lisesi	54	3,8185	,66873			
Karar verme-planlama	A- Genel lise	125	3,9055	,56116	177	-1,408	,161
	B- Meslek lisesi	54	4,0354	,57859			

Tablo 4.15.'e göre okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin okul türü değişkenine göre görüşleri değerlendirme [t(76,622)= ,852; p>,05], örgütlenme [t(177)= -1,365; p>,05], eşgüdümleme [t(177)= ,245; p>,05], iletişim [t(177)= -1,450; p>,05], etkileme [t(177)= ,606; p>,05], karar verme-planlama [t(177)= , -1,408; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. Değerlendirme boyutunda varyansların eşit olmadığı görülmüş olup iki grubun karşılaştırılmasında eşit varyanslı olmayan yaklaşım kullanılmıştır.

Tablo 4.16. Öğrenim süresine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	\bar{x}	S	F	p	Anlamlı Fark
Değerlendirme	A- Ön Lisans	39	3,8910	,56135	,010	,990	-
	B- Lisans	56	3,9063	,63526			
	C- Lisansüstü	84	3,8929	,62610			
Örgütlenme	A- Ön Lisans	39	4,2436	,63734	1,902	,152	-
	B- Lisans	56	4,3348	,61103			
	C- Lisansüstü	84	4,1220	,66143			
Eşgüdümleme	A- Ön Lisans	39	3,7590	,57889	,319	,727	-
	B- Lisans	56	3,8500	,79384			
	C- Lisansüstü	84	3,7571	,71882			
İletişim	A- Ön Lisans	39	4,2692	,56921	,792	,454	-
	B- Lisans	56	4,3601	,43552			
	C- Lisansüstü	84	4,2520	,52863			
Etkileme	A- Ön Lisans	39	3,8308	,54971	2,367	,097	-
	B- Lisans	56	4,0071	,55526			
	C- Lisansüstü	84	3,7786	,68161			
Karar verme- planlama	A- Ön Lisans	39	4,0114	,54547	,560	,572	-
	B- Lisans	56	3,9156	,60100			
	C- Lisansüstü	84	3,9446	,56800			

Tablo 4.16'ya göre okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin öğrenim süresi türü değişkenine göre görüşleri değerlendirme [F(2-176)=,010; p>,05], örgütlenme [F(2-176)=, 1,902; p>,05], eşgüdümleme [F(2-176)=,319; p>,05], iletişim[F(2-176)=,792; p>,05], etkileme [F(2-176)=2,367; p>,05], karar verme- planlama [F(2-176)=,560; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 4.17 çalışma süresine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Çalışma Süresi	N	\bar{x}	S	F	p	Anlamlı Fark
Değerlendirme	A- 1-10 yıl	23	3,6304	,6071	2,589	,078	-
	B- 11-20 yıl	81	3,9506	,6052			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	3,9200	,6084			
Örgütlenme	A- 1-10 yıl	23	3,9239	,7128	3,459	,034	A-C
	B- 11-20 yıl	81	4,2006	,6678			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,3200	,5718			
Eşgüdümleme	A- 1-10 yıl	23	3,5652	,6540	1,513	,223	-
	B- 11-20 yıl	81	3,8568	,7343			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	3,7787	,7025			
İletişim	A- 1-10 yıl	23	4,2391	,5835	,246	,782	-
	B- 11-20 yıl	81	4,2778	,4736			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,3178	,5300			
Etkileme	A- 1-10 yıl	23	3,7130	,7053	,764	,467	-
	B- 11-20 yıl	81	3,8914	,6074			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	3,8747	,6122			
Karar verme- planlama	A- 1-10 yıl	23	3,6443	,7843	3,819	,024	A-B A-C
	B- 11-20 yıl	81	3,9955	,5596			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	3,9818	,4714			

Tablo 4.17'ye göre okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre görüşleri değerlendirme [F(2-176)=2,589; p>,05], eşgüdümleme [F(2-176)=3,459; p>,05], iletişim[F(2-176)=1,513; p>,05], etkileme [F(2-176)=,246; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemekte olup; örgütleme [F(2-176)=,764; p<,05], karar verme-planlama [F(2-176)=3,819; p<,05] boyutlarında ise anlamlı farklılık göstermektedir. Örgütleme boyutuna ilişkin gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre bu farkın 1-10 yıl (\bar{x} =3,9239), 21 yıl ve üzeri (\bar{x} =4,3200) çalışma süresine sahip olanların görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutuna ilişkin gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre bu farkın 1-10 yıl (\bar{x} =3,6443) çalışma süresine sahip olanlarla 11-20 yıl (\bar{x} =3,9955) ve 21 yıl ve üzeri (\bar{x} =3,9818) çalışma süresine sahip olanların görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Çalışma süresi değişkeni her ne kadar bütün boyutlarda anlamlı fark olmasa da, aritmetik ortalama sonuçları da incelediğinde 21 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip olan yöneticilerin BİT'i örgütleme boyutunda kullanmalarıyla ilgili görüşlerinin 1-10 yıl ve 11-20 yıl çalışma süresine sahip olanların görüşlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda kıdemli yöneticilerin BİT'i örgütleme boyutunda daha çok kullandıkları söylenebilir.

4.2.2.3. Öğretmen Görüşleri

Tablo 4.18. cinsiyete göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Kadın	216	3,4653	,79968	506	,345	,730
	B- Erkek	292	3,4392	,87192			
Örgütleme	A- Kadın	216	3,7350	,78766	506	,198	,843
	B- Erkek	292	3,7209	,79680			
Eşgüdümleme	A- Kadın	216	3,5102	,84561	506	,893	,372
	B- Erkek	292	3,4397	,90272			
İletişim	A- Kadın	216	3,9360	,69949	506	1,735	,083
	B- Erkek	292	3,8242	,73055			
Etkileme	A- Kadın	216	3,4278	,80323	506	-,501	,616
	B- Erkek	292	3,4644	,82118			
Karar verme-planlama	A- Kadın	216	3,5577	,71057	506	1,032	,303
	B- Erkek	292	3,4882	,77839			

Tablo 4.18.'e göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin cinsiyet değişkenine göre görüşleri değerlendirme [t(506)= -,345; p>,05], örgütlenme [t(506)= -,198; p>,05], eşgüdümleme [t(506)= ,893; p>,05], iletişim [t(506)= 1,735; p>,05], etkileme [t(506)= -,501; p>,05], karar ve planlama [t(506)= 1,032; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.19. Okul türüne göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Genel lise	330	3,4220	,85619	506	-1,033	,302
	B- Meslek lisesi	178	3,5028	,81259			
Örgütlenme	A- Genel lise	330	3,7189	,78796	506	-,307	,759
	B- Meslek lisesi	178	3,7416	,80337			
Eşgüdümleme	A- Genel lise	330	3,3970	,91750	506	-2,553	,011
	B- Meslek lisesi	178	3,6045	,78918			
İletişim	A- Genel lise	330	3,8111	,75253	414	-2,727	,007
	B- Meslek lisesi	178	3,9841	,64140			
Etkileme	A- Genel lise	330	3,3867	,81253	506	-2,357	,019
	B- Meslek lisesi	178	3,5640	,80566			
Karar verme- planlama	A- Genel lise	330	3,4912	,76954	506	-1,085	,278
	B- Meslek lisesi	178	3,5669	,71530			

Tablo 4.19.'a göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin okul türü değişkenine göre görüşleri eşgüdümleme [t(506)= -2,553; p<,05], iletişim [t(414,023)= -2,727; p<,05], etkileme [t(506)= -2,357; p<,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermekte olup; değerlendirme [t(76,622)= -1,033; p>,05], örgütlenme [t(506)= -,307; p>,05], karar verme-planlama [t(506)= -,1,085; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. İletişim boyutunda varyansların eşit olmadığı görülmüş olup iki grubun karşılaştırılmasında eşit varyanslı olmayan yaklaşım kullanılmıştır. Buna göre; değerlendirme, örgütlenme ve karar verme-planlama boyutlarında anlamlı farklılık göstermese de aritmetik ortalamalar incelendiğinde tüm boyutlarda meslek lisesi öğretmenlerinin, genel lise öğretmenlerine göre kendi yöneticilerinin BİT'i yönetim süreçlerinde daha fazla kullandıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuç meslek liselerinde gerçekleştirilen staj, sigorta ve döner sermaye işlemlerini kolaylaştırmak için eşgüdümleme, iletişim ve etkileme süreçlerinde BİT'in daha fazla kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4.20. Öğrenim süresine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Değerlendirme	A- Lisans	452	3,4546	,83996	506	,331	,741
	B- Lisansüstü	56	3,4152	,85848			
Örgütlenme	A- Lisans	452	3,7157	,79123	506	-,902	,367
	B- Lisansüstü	56	3,8170	,80126			
Eşgüdümleme	A- Lisans	452	3,4544	,87607	506	-1,112	,267
	B- Lisansüstü	56	3,5929	,89845			
İletişim	A- Lisans	452	3,8521	,72352	506	-1,747	,081
	B- Lisansüstü	56	4,0298	,66599			
Etkileme	A- Lisans	452	3,4416	,81822	506	-,569	,570
	B- Lisansüstü	56	3,5071	,77409			
Karar verme - planlama	A- Lisans	452	3,5072	,75978	506	-,894	,372
	B- Lisansüstü	56	3,6023	,66974			

Tablo 4.20'ye göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin öğrenim süresi değişkenine göre görüşleri değerlendirme [t(506)= -,331; p>,05], örgütlenme [t(506)= -,902; p>,05], eşgüdümleme [t(506)= -1,112; p>,05], iletişim [t(506)= -1,747; p>,05], etkileme [t(506)= -,569; p>,05], karar verme- planlama [t(506)= -,894; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.21. Çalışma süresine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Çalışma Süresi	N	\bar{x}	S	F	p	Anlamlı Fark
Değerlendirme	A- 1-10 yıl	125	3,4840	,79295	,977	,377	-
	B- 11-20 yıl	203	3,3867	,88969			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,4986	,81728			
Örgütlenme	A- 1-10 yıl	125	3,7520	,79723	,090	,914	-
	B- 11-20 yıl	203	3,7143	,81235			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,7236	,76930			
Eşgüdümleme	A- 1-10 yıl	125	3,4992	,97769	,237	,789	-
	B- 11-20 yıl	203	3,4828	,88343			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,4344	,80135			
İletişim	A- 1-10 yıl	125	3,9080	,66917	,511	,600	-
	B- 11-20 yıl	203	3,8867	,74556			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,8296	,72358			
Etkileme	A- 1-10 yıl	125	3,4192	,81455	,528	,590	-
	B- 11-20 yıl	203	3,4227	,84530			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,4989	,77604			
Karar verme- planlama	A- 1-10 yıl	125	3,6509	,59908	2,629	,073	-
	B- 11-20 yıl	203	3,4729	,78037			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,4758	,80157			

Tablo 4.21.'e göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT'i kullanmalarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre görüşleri değerlendirme [F(2-505)= ,977; p>,05], örgütlenme [F(2-505)= ,090; p>,05], eşgüdümleme [F(2-505)= ,237; p>,05], iletişim[F(2-505)= ,511; p>,05], etkileme [F(2-505)= ,528; p>,05], karar verme-planlama [F(2-505)= 2,629; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemekte olduğu belirlenmiştir.

4.2.3. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde genel ve meslek lise okullarının okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin nicel verilere dayalı görüşlerine yer verilmiştir.

4.2.3.1. Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Görüşleri

Bu bölümde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına (vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik öğrenme kültürü, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü) ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.22.. Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S
Vizyoner Liderlik	A- Yönetici	179	4,0447	,63229
	B- Öğretmen	508	3,5831	,86680
Sistematik İyileştirme	A- Yönetici	179	4,3352	,65777
	B- Öğretmen	508	3,7195	,88840
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Yönetici	179	4,0313	,65679
	B- Öğretmen	508	3,6185	,85689
Dijital Vatandaşlık	A- Yönetici	179	3,9408	,64116
	B- Öğretmen	508	3,5122	,83395
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Yönetici	179	4,0102	,59654
	B- Öğretmen	508	3,4400	,86146

Tablo 4.22'de verilen bulgulara göre vizyoner liderlik boyutunda yöneticiler (\bar{x} = 3,89) ve öğretmenler (\bar{x} = 3,45) teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Sistematik iyileştirme boyutunda yöneticiler (\bar{x} = 4,33) teknolojik liderlik davranışlarının her zaman, öğretmenler (\bar{x} = 3,45) çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Mesleki uygulamada mükemmellik boyutunda yöneticiler (\bar{x} = 4,03) ve öğretmenler (\bar{x} = 3,61) teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Dijital vatandaşlık boyutunda yöneticiler (\bar{x} = 3,94) ve öğretmenler (\bar{x} = 3,51) teknolojik liderlik

davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Dijital çağ öğrenme kültürü boyutunda yöneticiler ($\bar{x}=4,01$) ve öğretmenler ($\bar{x}=3,44$) teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir.

4.2.3.2. Okul Yöneticilerinin Görüşleri

Bu bölümde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.23. Göreve göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Yönetici	179	4,0447	,63229	426	7,576	,000
	B- Öğretmen	508	3,5831	,86680			
Sistemik İyileştirme	A- Yönetici	179	4,3352	,65777	419	9,771	,000
	B- Öğretmen	508	3,7195	,88840			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Yönetici	179	4,0313	,65679	404	6,648	,000
	B- Öğretmen	508	3,6185	,85689			
Dijital Vatandaşlık	A- Yönetici	179	3,9408	,64116	403	7,079	,000
	B- Öğretmen	508	3,5122	,83395			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Yönetici	179	4,0102	,59654	450	9,711	,000
	B- Öğretmen	508	3,4400	,86146			

Tablo 4.23.'e göre yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri vizyoner liderlik [$t(426,191)=7,576$; $p<,01$], sistematik iyileştirme [$t(419,519)=9,771$; $p<,01$], mesleki uygulamada mükemmellik [$t(404,465)=6,648$; $p<,01$], dijital vatandaşlık [$t(403,177)=7,079$; $p<,01$] ve dijital çağ öğrenme kültürü [$t(450,340)=9,711$; $p<,01$] boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Tüm boyutlarında varyansların eşit olmadığı görülmüş olup iki grubun karşılaştırılmasında eşit varyanslı olmayan yaklaşım kullanılmıştır.

Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler teknolojik liderlik davranışlarını yüksek oranda gösterdikleri yönünde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır.

Tablo 4.24. Cinsiyete göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Kadın	50	4,0840	,58427	177	,517	,606
	B- Erkek	129	4,0295	,65149			
Sistemik İyileştirme	A- Kadın	50	4,3350	,61156	177	-,002	,998
	B- Erkek	129	4,3353	,67712			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Kadın	50	3,9680	,71755	177	-,802	,424
	B- Erkek	129	4,0558	,63294			
Dijital Vatandaşlık	A- Kadın	50	3,9160	,63515	177	-,321	,748
	B- Erkek	129	3,9504	,64567			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Kadın	50	4,0333	,52812	177	,322	,748
	B- Erkek	129	4,0013	,62274			

Tablo 4.24.'e göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin cinsiyet değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [t(177)= ,517; p>,05], sistematik iyileştirme [t(177)= -,002; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [t(177)= -,802; p>,05], dijital vatandaşlık [t(177)= -,321; p>,05], dijital çağ öğrenme kültürü [t(177)= ,322; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.25. Okul türüne göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Genel lise	125	4,0448	,63290	177	,003	,997
	B- Meslek lisesi	54	4,0444	,63682			
Sistemik İyileştirme	A- Genel lise	125	4,3620	,65026	177	,829	,408
	B- Meslek lisesi	54	4,2731	,67689			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Genel lise	125	4,0224	,65904	177	-,275	,784
	B- Meslek lisesi	54	4,0519	,65725			
Dijital Vatandaşlık	A- Genel lise	125	3,9264	,64134	177	-,456	,649
	B- Meslek lisesi	54	3,9741	,64550			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Genel lise	125	3,9973	,60241	177	-,439	,661
	B- Meslek lisesi	54	4,0401	,58719			

Tablo 4.25'e göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin okul türü değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [t(177)= ,003; p>,05], sistematik iyileştirme [t(177)= ,829; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [t(177)= -,275; p>,05], dijital vatandaşlık [t(177)= -,456; p>,05], dijital çağ öğrenme kültürü [t(177)= -,439; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.26. Öğrenim süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	\bar{x}	S	F	p	Anlamlı Fark
Vizyoner Liderlik	A- Ön Lisans	39	4,0205	,74381	2,662	,073	-
	B- Lisans	56	4,2000	,45925			
	C- Lisansüstü	84	3,9524	,66268			
SistematiK İyileştirme	A- Ön Lisans	39	4,2885	,76635	,901	,408	-
	B- Lisans	56	4,4330	,44846			
	C- Lisansüstü	84	4,2917	,71855			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Ön Lisans	39	4,0974	,60675	,498	,609	-
	B- Lisans	56	4,0607	,54994			
	C- Lisansüstü	84	3,9810	,74227			
Dijital Vatandaşlık	A- Ön Lisans	39	4,0256	,51336	,439	,646	-
	B- Lisans	56	3,9107	,74142			
	C- Lisansüstü	84	3,9214	,62634			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Ön Lisans	39	4,0726	,56168	1,147	,320	-
	B- Lisans	56	4,0744	,54395			
	C- Lisansüstü	84	3,9385	,64252			

Tablo 4.26'ya göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin öğrenim süresi değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [F(2-176)= 2,662; p>,05], sistematik iyileştirme [F(2-176)= ,901; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [F(2-176)= ,498; p>,05], dijital vatandaşlık [F(2-176)= ,439; p>,05] ve dijital çağ öğrenme kültürü [F(2-176)= 1,147; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 4.27. Çalışma süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşleri

Boyutlar	Çalışma Süresi	N	\bar{x}	S	F	p	Anlamlı
Vizyoner Liderlik	A- 1-10 yıl	23	3,9478	,7191	,816	,444	-
	B- 11-20 yıl	81	4,0099	,6386			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,1120	,5984			
SistematiK İyileştirme	A- 1-10 yıl	23	4,0978	,6428	1,825	,164	-
	B- 11-20 yıl	81	4,3488	,5818			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,3933	,7284			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- 1-10 yıl	23	3,8609	,7469	,897	,410	-
	B- 11-20 yıl	81	4,0494	,7187			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,0640	,5503			
Dijital Vatandaşlık	A- 1-10 yıl	23	3,7391	,8706	1,371	,257	-
	B- 11-20 yıl	81	3,9877	,6134			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	3,9520	,5843			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- 1-10 yıl	23	4,0362	,5639	,283	,754	-
	B- 11-20 yıl	81	3,9733	,6288			
	C- 21 yıl ve üzeri	75	4,0422	,5754			

Tablo 4.27'ye göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [F(2-176)= ,816; p>,05], sistematik iyileştirme [F(2-176)= 1,825; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [F(2-176)=

,897; $p > ,05$], dijital vatandaşlık [$F(2-176) = 1,371$; $p > ,05$] ve dijital çağ öğrenme kültürü [$F(2-176) = ,283$; $p > ,05$] boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

4.2.3.3. Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.28. Cinsiyete göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Kadın	216	3,6102	,84043	506	,606	,545
	B- Erkek	292	3,5630	,88671			
SistematiK İyileştirme	A- Kadın	216	3,7488	,80641	495	,655	,512
	B- Erkek	292	3,6978	,94527			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Kadın	216	3,5991	,79732	506	-,439	,661
	B- Erkek	292	3,6329	,89949			
Dijital Vatandaşlık	A- Kadın	216	3,4972	,82698	506	-,348	,728
	B- Erkek	292	3,5233	,84031			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Kadın	216	3,4375	,80812	506	-,055	,956
	B- Erkek	292	3,4418	,90026			

Tablo 4.28'e göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin cinsiyet değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [$t(506) = ,606$; $p > ,05$], sistematiK iyileştirme [$t(495,765) = ,655$; $p > ,05$], mesleki uygulamada mükemmellik [$t(506) = -,439$; $p > ,05$], dijital vatandaşlık [$t(506) = -,348$; $p > ,05$], dijital çağ öğrenme kültürü [$t(506) = -,055$; $p > ,05$] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. SistematiK iyileştirme boyutunda varyansların eşit olmadığı görülmüş olup iki grubun karşılaştırılmasında eşit varyanslı olmayan yaklaşım kullanılmıştır.

Tablo 4.29. Okul türüne göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Genel lise	330	3,5248	,88633	506	-2,068	,039
	B- Meslek lisesi	178	3,6910	,82093			
SistematiK İyileştirme	A- Genel lise	330	3,6864	,90492	506	-1,145	,253
	B- Meslek lisesi	178	3,7809	,85604			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Genel lise	330	3,5848	,87818	506	-1,206	,228
	B- Meslek lisesi	178	3,6809	,81468			
Dijital Vatandaşlık	A- Genel lise	330	3,4697	,86716	506	-1,566	,118
	B- Meslek lisesi	178	3,5910	,76471			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Genel lise	330	3,4086	,89803	506	-1,118	,264
	B- Meslek lisesi	178	3,4981	,78833			

Tablo 4.29'a göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin okul türü değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [t(506)= -2,068; p<,05] anlamlı farklılık göstermektedir. Sistemik iyileştirme [t(506)= -1,145; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [t(506)= -1,206; p>,05], dijital vatandaşlık [t(506)= -1,566; p>,05], dijital çağ öğrenme kültürü [t(506)= -1,118; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. Vizyoner liderlik boyutunda çıkan anlamlı fark Akgün (2001) ve Sarpkaya (2014)'nın araştırma sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Bu çalışmalarda meslek lisesi yöneticilerinin genel liselerde olduğu gibi akademik başarıyı artırma çalışmaları yerine proje uygulamalarına daha fazla ağırlık verdiklerini tespit etmişlerdir. Bu sonuç meslek lise yöneticilerinin okulun amaçları ve eğitsel etkinliklerle ilgili vizyon ve misyon geliştirilmesi gerekliliğini anladıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4.30. Öğrenim süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Görev	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Vizyoner Liderlik	A- Lisans	452	3,5801	,87267	505	-,220	,826
	B- Lisansüstü	56	3,6071	,81037			
Sistemik İyileştirme	A- Lisans	452	3,7041	,88828	506	-1,110	,268
	B- Lisansüstü	56	3,8438	,88149			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- Lisans	452	3,6186	,86540	506	,006	,995
	B- Lisansüstü	56	3,6179	,78267			
Dijital Vatandaşlık	A- Lisans	452	3,5018	,83880	506	-,801	,424
	B- Lisansüstü	56	3,5964	,79561			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- Lisans	452	3,4377	,86755	506	,169	,866
	B- Lisansüstü	56	3,4583	,80354			

Tablo 4.30'a göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin öğrenim süresi değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [t(506)= -,220; p>,05], sistemik iyileştirme [t(506)= -1,110; p>,05], mesleki uygulamada mükemmellik [t(506)= ,006; p>,05], dijital vatandaşlık [t(506)= -,801; p>,05], dijital çağ öğrenme kültürü [t(506)= ,169; p>,05] boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.31. Çalışma süresine göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri

Boyutlar	Çalışma Süresi	N	\bar{X}	S	F	p	Anlamlı
Vizyoner Liderlik	A- 1-10 yıl	125	3,6896	,7739	1,371	,255	-
	B- 11-20 yıl	203	3,5685	,8960			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,5256	,8919			
SistematiK İyileştirme	A- 1-10 yıl	125	3,8120	,7597	,966	,381	-
	B- 11-20 yıl	203	3,6736	,9182			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,7069	,9357			
Mesleki uygulamada mükemmellik	A- 1-10 yıl	125	3,6736	,7609	,440	,644	-
	B- 11-20 yıl	203	3,5823	,9010			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,6211	,8710			
Dijital Vatandaşlık	A- 1-10 yıl	125	3,6112	,7809	1,328	,266	-
	B- 11-20 yıl	203	3,5025	,8273			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,4544	,8744			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	A- 1-10 yıl	125	3,6200	,8128	3,689	,026	-
	B- 11-20 yıl	203	3,3711	,8781			
	C- 21 yıl ve üzeri	180	3,3926	,8624			

Tablo 4.31.'a göre öğretmenlerin, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre görüşleri vizyoner liderlik [$F(2-176)=1,371$; $p>,05$], sistematik iyileştirme [$F(2-176)=,966$; $p>,05$], mesleki uygulamada mükemmellik [$F(2-176)=,440$; $p>,05$], dijital vatandaşlık [$F(2-176)=1,328$; $p>,05$] ve dijital çağ öğrenme kültürü [$F(2-176)=3,689$; $p>,05$] boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

4.2.4. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın nicel bölümünden elde edilen yönetici ve öğretmen görüşlerine dayalı yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.2.4.1. Okul Yöneticilerinin Görüşleri

Bu bölümde okul yöneticilerinin görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular sunulmuştur.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşlerini temele alarak yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.32'de verilmiştir.

Tablo 4.32. Okul yöneticilerinin görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

	Değ	Örg	Eşg	İle	Et	KrPl	VizLd	Sisly	MsUy	DjVt	DjCg
Değ	1										
Örg	,457**	1									
Eşg	,404**	,485**	1								
İle	,423**	,559**	,465**	1							
Et	,339**	,406**	,421**	,508**	1						
KrPl	,399**	,527**	,526**	,584**	,573**	1					
VizLid	,252**	,354**	,351**	,328**	,399**	,451**	1				
Sisly.	,201**	,349**	,293**	,330**	,257**	,324**	,384**	1			
MesCg	,194**	,353**	,262**	,326**	,247**	,319**	,287**	,347**	1		
DjVt	,253**	,313**	,418**	,342**	,315**	,415**	,487**	,231**	,255**	1	
DjCag	,150*	,201**	,311**	,284**	,364**	,310**	,432**	,239**	,177*	,346**	1

Yönetim Süreçleri (Değ: Değerlendirme, Örg: Örgütlenme, Eşg: Eşgüdümleme, İle: İletişim, Et: Etkileme, KrPl: Karar ve Planlama) Teknolojik Liderlik (VizLid: Vizyoner Liderlik, Sisly: SistematiK İyileştirme, MsUy: Mesleki Uygulamada Mükemmellik, DjVt: Dijital Vatandaşlık, DjCag: Dijital Çağ Öğrenme Kültürü)

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır. *Korelasyon 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4.32'ye göre değerlendirme ile örgütlenme arasında ($r=,457$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile eşgüdümleme arasında ($r=,404$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile iletişim arasında ($r=,423$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile etkileme arasında ($r=,339$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile karar verme-planlama arasında ($r=,399$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Örgütlenme ile eşgüdümleme arasında ($r=,485$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile iletişim arasında ($r=,559$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile etkileme arasında ($r=,406$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile karar verme-planlama arasında ($r=,527$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Eşgüdümleme ile iletişim arasında ($r=,465$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile etkileme arasında ($r=,421$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile karar verme-planlama arasında ($r=,526$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

İletişim ile etkileme arasında ($r=,508$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile karar verme-planlama arasında ($r=,584$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile karar verme-planlama arasında ($r=,573$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; olduğu görülmektedir.

Okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının herhangi bir boyutta artırılması diğer boyutlarda kullanımının artırılmasını sağlayacaktır.

Vizyoner liderlik ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,384$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; vizyoner liderlik ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,287$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; vizyoner liderlik ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,487$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; vizyoner liderlik ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,432$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Sistematik iyileştirme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,347$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; sistematik iyileştirme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,231$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; sistematik iyileştirme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,239$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Mesleki uygulamada mükemmellik ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,255$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; mesleki uygulamada mükemmellik ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,177$; $p<,05$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; dijital vatandaşlık ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,346$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Okullarda teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin herhangi bir boyutta teknolojik liderlik davranışlarını göstermesinin artırılması diğer boyutlarda teknolojik liderlik davranışlarını göstermesinin artırılmasını sağlayacaktır.

Değerlendirme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,252$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,201$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,194$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,253$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,150$; $p<,05$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Örgütlenme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,354$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,349$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,353$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,313$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,201$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Eşgüdümleme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,351$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,293$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,262$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,418$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir

ilişki; eşgüdümleme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,311$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

İletişim ile vizyoner liderlik arasında ($r=,328$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,330$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,326$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,342$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,284$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Etkileme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,399$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,257$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,247$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,315$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,364$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Karar verme-planlama ile vizyoner liderlik arasında ($r=,451$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,324$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,319$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,415$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,364$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının artırılmasıyla teknolojik liderlik davranışlarının gösterilmesinin artırılmasını sağlayacaktır.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından vizyoner liderlik boyutunun yordanmasına ilişkin yönetici görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.33'de verilmiştir.

Tablo 4. 33. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun vizyoner liderlik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	3,030	,296		10,225	,000		
	Değerlendirme	,260	,075	,252	3,467	,001	,252	,252
	$\Delta R^2=,064$	p=,001						
	$F_{(1-177)}=12,022$	p=,000	R=,252	$R^2=,064$				
Model 2	Sabit	2,337	,338		6,910	,000		
	Değerlendirme	,118	,081	,115	1,456	,147	,252	,109
	Örgütlenme	,296	,077	,301	3,823	,000	,354	,277
	$\Delta R^2=,072$	p=,000						
	$F_{(2-176)}=13,783$	p=,000	R=,368	$R^2=,135$				
Model 3	Sabit	2,149	,339		6,332	,000		
	Değerlendirme	,066	,082	,064	,807	,421	,252	,061
	Örgütlenme	,214	,082	,218	2,619	,010	,354	,194
	Eşgüdümleme	,194	,072	,219	2,701	,008	,351	,200
	$\Delta R^2=,035$	p=,000						
	$F_{(3-175)}=11,949$	p=,008	R=,412	$R^2=,170$				
Model 4	Sabit	1,856	,396		4,681	,000		
	Değerlendirme	,046	,083	,044	,547	,585	,252	,041
	Örgütlenme	,168	,088	,171	1,912	,058	,354	,143
	Eşgüdümleme	,170	,073	,192	2,316	,022	,351	,173
	İletişim	,154	,108	,124	1,421	,157	,328	,107
	$\Delta R^2=,010$	p=,000						
	$F_{(4-174)}=9,519$	p=,157	R=,424	$R^2=,180$				
Model 5	Sabit	1,653	,393		4,209	,000		
	Değerlendirme	,025	,082	,024	,310	,757	,252	,024
	Örgütlenme	,146	,086	,148	1,694	,092	,354	,128
	Eşgüdümleme	,129	,073	,145	1,761	,080	,351	,133
	İletişim	,050	,111	,040	,447	,656	,328	,034
	Etkileme	,254	,082	,250	3,082	,002	,399	,228
	$\Delta R^2=,043$	p=,000						
	$F_{(5-173)}=9,887$	p=,002	R=,471	$R^2=,222$				
Model 6	Sabit	1,534	,389		3,943	,000		
	Değerlendirme	,013	,080	,012	,158	,875	,252	,012
	Örgütlenme	,107	,086	,109	1,248	,214	,354	,095
	Eşgüdümleme	,086	,074	,097	1,162	,247	,351	,088
	İletişim	-,022	,112	-,018	-,193	,847	,328	-,015
	Etkileme	,182	,086	,179	2,122	,035	,399	,160
	Karar verme-planlama	,273	,105	,245	2,602	,010	,451	,195
	$\Delta R^2=,029$	p=,000						
	$F_{(6-172)}=9,642$	p=,010	R=,502	$R^2=,252$				

Model 1'e göre değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin vizyoner liderlik davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,064$; $p<,01$). Bu sebeple H1a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,072$; $p<,01$) görülmektedir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H2a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,035$; $p<,05$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H3a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,010$; $p>,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H4a hipotezi reddedilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,051$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H5a hipotezi kabul edilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,057$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H6 hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışlarının toplam varyansının % 25,2'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve Karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin vizyoner liderlik üzerindeki görece önem sırası; Karar verme-planlama, etkileme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise etkileme ve karar verme-planlama boyutlarının vizyoner liderlik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından sistematik iyileştirme boyutunun yordanmasına ilişkin yönetici görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.34'de verilmiştir.

Tablo 4. 34. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun sistematik iyileştirme ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	3,495	,312		11,200	,000		
	Değerlendirme	,216	,079	,201	2,726	,007	,201	,201
	$\Delta R^2=,040$	p=,007						
	$F_{(1-177)}= 7,432$	p=,007	R=,201	$R^2=,040$				
Model 2	Sabit	2,718	,354		7,674	,000		
	Değerlendirme	,057	,085	,053	,663	,508	,201	,050
	Örgütlenme	,331	,081	,325	4,092	,000	,349	,295
	$\Delta R^2= ,083$	p=,000						
	$F_{(2-176)}=12,417$	p=,000	R=,352	$R^2=,124$				
Model 3	Sabit	2,577	,359		7,177	,000		
	Değerlendirme	,017	,087	,016	,200	,842	,201	,015
	Örgütlenme	,270	,086	,265	3,123	,002	,349	,230
	Eşgüdümleme	,146	,076	,158	1,917	,057	,293	,143
	$\Delta R^2=,018$	p=,057						
	$F_{(3-175)}=9,629$	p=,000	R=,376	$R^2=,142$				
Model 4	Sabit	2,173	,418		5,201	,000		
	Değerlendirme	-,011	,088	-,011	-,129	,897	,201	-,010
	Örgütlenme	,206	,092	,202	2,231	,027	,349	,167
	Eşgüdümleme	,113	,077	,122	1,458	,147	,293	,110
	İletişim	,212	,114	,164	1,860	,065	,330	,140
	$\Delta R^2=,017$	p=,065						
	$F_{(4-174)}=8,188$	p=,000	R=,398	$R^2=,158$				
Model 5	Sabit	2,119	,424		4,995	,000		
	Değerlendirme	-,017	,088	-,016	-,189	,850	,201	-,014
	Örgütlenme	,201	,093	,196	2,157	,032	,349	,162
	Eşgüdümleme	,102	,079	,111	1,292	,198	,293	,098
	İletişim	,184	,120	,143	1,539	,126	,330	,116
	Etkileme	,067	,089	,063	,753	,452	,257	,057
	$\Delta R^2=,003$	p=,452						
	$F_{(5-173)}= 6,648$	p=,000	R=,401	$R^2=,161$				
Model 6	Sabit	2,068	,427		4,841	,000		
	Değerlendirme	-,022	,088	-,021	-,250	,803	,201	-,019
	Örgütlenme	,184	,094	,180	1,951	,053	,349	,147
	Eşgüdümleme	,084	,081	,091	1,033	,303	,293	,079
	İletişim	,154	,124	,120	1,247	,214	,330	,095
	Etkileme	,036	,094	,034	,386	,700	,257	,029
	Karar verme-planlama	,116	,115	,101	1,011	,314	,324	,077
	$\Delta R^2=,005$	p=,314						
	$F_{(6-172)}= 5,711$	p=,000	R=,408	$R^2=,166$				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin sistematik iyileştirme davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,040$; $p<,05$). Bu sebeple H7a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,083$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H8a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,018$; $p>,05$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H9a hipotezi reddedilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,017$; $p>,05$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H10a hipotezi reddedilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,003$; $p>,05$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H11a hipotezi reddedilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,005$; $p>,05$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H12a hipotezi reddedilmiştir. Okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışlarının toplam varyansının % 16,6'sı değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sistematik iyileştirme üzerindeki görece önem sırası; örgütlenme, iletişim, karar verme-planlama, eşgüdümleme, etkileme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, örgütlenme ve karar verme-planlama boyutlarının sistematik iyileştirme davranışının önemli birer yordayıcısı olmadıkları görülmektedir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından mesleki uygulamada mükemmellik boyutunun yordanmasına ilişkin yönetici görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.35'de verilmiştir.

Tablo 4. 35. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun mesleki uygulamada mükemmellik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	3,221	,312		10,322	,000		
	Değerlendirme	,208	,079	,194	2,630	,009	,194	,194
	$\Delta R^2=,038$ $F_{(1-177)}= 6,916$	$p=,009$ $p=,009$	$R=,194$	$R^2=,038$				
Model 2	Sabit	2,424	,353		6,861	,000		
	Değerlendirme	,045	,085	,042	,526	,600	,194	,040
	Örgütlenme	,340	,081	,334	4,210	,000	,353	,302
	$\Delta R^2= ,088$ $F_{(2-176)}=12,646$	$p=,000$ $p=,000$	$R=,354$	$R^2=,126$				
Model 3	Sabit	2,321	,360		6,448	,000		
	Değerlendirme	,016	,087	,015	,184	,854	,194	,014
	Örgütlenme	,295	,087	,290	3,406	,001	,353	,249
	Eşgüdümleme	,107	,076	,116	1,401	,163	,262	,105
	$\Delta R^2=,010$ $F_{(3-175)}=9,131$	$p=,163$ $p=,000$	$R=,368$	$R^2=,135$				
Model 4	Sabit	1,905	,418		4,553	,000		
	Değerlendirme	-,013	,088	-,012	-,152	,879	,194	-,012
	Örgütlenme	,230	,093	,225	2,480	,014	,353	,185
	Eşgüdümleme	,073	,078	,079	,942	,347	,262	,071
	İletişim	,217	,114	,169	1,904	,058	,326	,143
	$\Delta R^2=,018$ $F_{(4-174)}= 7,858$	$p=,058$ $p=,000$	$R=,391$	$R^2=,153$				
Model 5	Sabit	1,856	,425		4,366	,000		
	Değerlendirme	-,018	,088	-,017	-,208	,836	,194	-,016
	Örgütlenme	,224	,093	,220	2,410	,017	,353	,180
	Eşgüdümleme	,063	,079	,068	,796	,427	,262	,060
	İletişim	,192	,120	,149	1,599	,112	,326	,121
	Etkileme	,062	,089	,059	,695	,488	,247	,053
	$\Delta R^2=,002$ $F_{(5-173)}= 6,364$	$p=,488$ $p=,000$	$R=,394$	$R^2=,155$				
Model 6	Sabit	1,801	,428		4,210	,000		
	Değerlendirme	-,024	,088	-,022	-,273	,785	,194	-,021
	Örgütlenme	,207	,094	,203	2,188	,030	,353	,165
	Eşgüdümleme	,043	,081	,047	,533	,594	,262	,041
	İletişim	,159	,124	,124	1,288	,200	,326	,098
	Etkileme	,029	,094	,027	,306	,760	,247	,023
	Karar verme-planlama	,125	,115	,108	1,086	,279	,319	,083
	$\Delta R^2=,006$ $F_{(6-172)}= 5,506$	$p=,279$ $p=,000$	$R=,401$	$R^2=,161$				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,038$; $p<,01$). Bu sebeple H13a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,088$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H14a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,010$; $p>,05$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı için H15a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,002$; $p>,05$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H16a hipotezi reddedilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,002$; $p>,05$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunda okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H17a hipotezi reddedilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,006$; $p>,05$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H18a hipotezi reddedilmiştir. Okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarının toplam varyansının % 16,1'i değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin mesleki uygulamada mükemmellik üzerindeki göreceli önem sırası; örgütlenme, iletişim, karar verme-planlama, eşgüdümleme, etkileme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise örgütlenme boyutunun mesleki uygulamada mükemmellik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. İletişim, etkileme, eşgüdümleme, karar verme-planlama ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından dijital vatandaşlık boyutunun yordanmasına ilişkin yönetici görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.36'da verilmiştir.

Tablo 4. 36. yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital vatandaşlık ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1 Sabit	2,907	,300		9,678	,000		
Değerlendirme	,265	,076	,253	3,485	,001	,253	,253
$\Delta R^2=,064$	p=,001						
$F_{(1-177)}=12,145$	p=,001	R=,253	$R^2=,064$				
Model 2 Sabit	2,326	,347		6,698	,000		
Değerlendirme	,146	,084	,140	1,753	,081	,253	,131
Örgütlenme	,248	,079	,249	3,118	,002	,313	,229
$\Delta R^2=,049$	p=,002						
$F_{(2-176)}=11,234$	p=,000	R=,336	$R^2=,113$				
Model 3 Sabit	2,036	,339		6,002	,000		
Değerlendirme	,066	,082	,063	,801	,424	,253	,060
Örgütlenme	,122	,082	,122	1,487	,139	,313	,112
Eşgüdümleme	,300	,072	,334	4,179	,000	,418	,301
$\Delta R^2=,080$	p=,000						
$F_{(3-175)}=14,011$	p=,000	R=,440	$R^2=,194$				
Model 4 Sabit	1,679	,395		4,249	,000		
Değerlendirme	,040	,083	,039	,488	,626	,253	,037
Örgütlenme	,065	,087	,065	,745	,457	,313	,056
Eşgüdümleme	,271	,073	,302	3,699	,000	,418	,270
İletişim	,187	,108	,149	1,737	,084	,342	,131
$\Delta R^2=,014$	p=,084						
$F_{(4-174)}=11,384$	p=,000	R=,455	$R^2=,207$				
Model 5 Sabit	1,592	,400		3,979	,000		
Değerlendirme	,032	,083	,030	,383	,702	,253	,029
Örgütlenme	,056	,088	,056	,635	,526	,313	,048
Eşgüdümleme	,253	,074	,282	3,402	,001	,418	,250
İletişim	,143	,113	,113	1,262	,209	,342	,096
Etkileme	,109	,084	,106	1,297	,196	,315	,098
$\Delta R^2=,008$	p=,196						
$F_{(5-173)}=9,479$	p=,000	R=,464	$R^2=,215$				
Model 6 Sabit	1,493	,399		3,743	,000		
Değerlendirme	,021	,082	,020	,259	,796	,253	,020
Örgütlenme	,024	,088	,024	,269	,788	,313	,021
Eşgüdümleme	,217	,076	,242	2,878	,005	,418	,214
İletişim	,083	,115	,066	,723	,471	,342	,055
Etkileme	,049	,088	,047	,557	,578	,315	,042
Karar verme-planlama	,227	,108	,201	2,108	,036	,415	,159
$\Delta R^2=,020$	p=,036						
$F_{(6-172)}=8,797$	p=,000	R=,485	$R^2=,235$				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin dijital vatandaşlık davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,064$; $p<,01$). Bu sebeple H19a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,049$; $p<,01$) görülmektedir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H20a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,080$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H21a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=014$; $p>,05$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H22a hipotezi reddedilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,008$; $p>,05$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H23a hipotezi reddedilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,020$; $p<,05$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H24a hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışlarının toplam varyansının % 23,5'i değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital vatandaşlık üzerindeki görece önem sırası; eşgüdümleme, karar verme-planlama, iletişim, etkileme, örgütlenme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital vatandaşlık davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Değerlendirme, etkileme, örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından dijital çağ öğrenme kültürü boyutunun yordanmasına ilişkin yönetici görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.37'de verilmiştir.

Tablo 4. 37. Yönetici görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital çağ öğrenme kültürü ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	3,442	,286		12,050	,000		
	Değerlendirme	,146	,072	,150	2,014	,045	,150	,150
	$\Delta R^2=$,022	p=,045						
	$F_{(1-177)}= 4,057$	p=,045	R=,150	$R^2=$,022				
Model 2	Sabit	3,077	,335		9,175	,000		
	Değerlendirme	,071	,081	,073	,881	,379	,150	,066
	Örgütlenme	,156	,077	,168	2,030	,044	,201	,151
	$\Delta R^2=$,022	p=,044						
	$F_{(2-176)}=4,124$	p=,018	R=,212	$R^2=$,045				
Model 3	Sabit	2,853	,333		8,556	,000		
	Değerlendirme	,009	,081	,009	,111	,912	,150	,008
	Örgütlenme	,058	,080	,063	,726	,469	,201	,055
	Eşgüdümleme	,231	,071	,277	3,280	,001	,311	,241
	$\Delta R^2=$,055	p=,001						
	$F_{(3-175)}=6,489$	p=,000	R=,316	$R^2=$,100				
Model 4	Sabit	2,433	,387		6,287	,000		
	Değerlendirme	-,021	,081	-,021	-,257	,797	,150	-,019
	Örgütlenme	-,008	,086	-,009	-,093	,926	,201	-,007
	Eşgüdümleme	,197	,072	,236	2,752	,007	,311	,204
	$\Delta R^2=$,022	p=,038						
	$F_{(4-174)}= 6,049$	p=,000	R=,349	$R^2=$,122				
Model 5	Sabit	2,232	,383		5,828	,000		
	Değerlendirme	-,041	,080	-,042	-,515	,608	,150	-,039
	Örgütlenme	-,030	,084	-,032	-,356	,722	,201	-,027
	Eşgüdümleme	,156	,071	,187	2,193	,030	,311	,164
	$\Delta R^2=$,047	p=,002						
	$F_{(5-173)}= 7,037$	p=,000	R=,411	$R^2=$,169				
Model 6	Sabit	2,198	,386		5,692	,000		
	Değerlendirme	-,045	,080	-,046	-,559	,577	,150	-,043
	Örgütlenme	-,041	,085	-,044	-,481	,631	,201	-,037
	Eşgüdümleme	,144	,073	,172	1,966	,051	,311	,148
	$\Delta R^2=$,003	p=,450						
	$F_{(6-172)}= 5,945$	p=,000	R=,414	$R^2=$,172				

Model 1'e göre okullardaki *değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı* yöneticilerin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,022$; $p<,05$). Bu sebeple H25a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutunun analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,022$; $p<,05$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı için H26a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2' ye eşgüdümleme boyutu eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,055$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H27a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,022$; $p<,05$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H28a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,047$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H29a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 6'da karar verme-planlama boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olmadığı ($\Delta R^2=,057$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görüldüğü için H30a hipotezi reddedilmiştir. Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarının toplam varyansının % 17,2'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital çağ öğrenme kültürü üzerindeki görelî önem sırası; etkileme, eşgüdümleme, iletişim, karar verme-planlama, değerlendirme ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise etkileme boyutunun dijital çağ öğrenme kültürü davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme, değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim ve karar verme-planlama yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

4.2.4.2. Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgulara sunulmuştur.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerini temele alarak yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.38'de verilmiştir.

Tablo 4. 38. Öğretmen görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

	Değ	Örg	Eşg	İle	Et	KrPl	VizLd	Sisİy	MsUy	DjVt	DjCg
Değ	1										
Örg	,526**	1									
Eşg	,497**	,478**	1								
İle	,524**	,562**	,621**	1							
Et.	,525**	,547**	,593**	,668**	1						
KrPl	,577**	,601**	,655**	,670**	,756**	1					
VizLid	,435**	,424**	,531**	,568**	,608**	,677**	1				
Sisİy.	,455**	,509**	,533**	,582**	,593**	,664**	,675**	1			
MesCg	,490**	,451**	,575**	,597**	,638**	,714**	,731**	,737**	1		
DjVt	,474**	,430**	,517**	,522**	,596**	,651**	,640**	,650**	,668**	1	
DjCag	,491**	,437**	,556**	,527**	,633**	,720**	,736**	,739**	,776**	,742**	1

Yönetim Süreçleri (Değ: Değerlendirme, Örg: Örgütlenme, Eşg: Eşgüdümleme, İle: İletişim, Et: Etkileme, KrPl: Karar ve Planlama) Teknolojik Liderlik (VizLid: Vizyoner Liderlik, Sisİy: Sistematik İyileştirme, MsUy: Mesleki Uygulamada Mükemmellik, DjVt: Dijital Vatandaşlık, DjCag: Dijital Çağ Öğrenme Kültürü)

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır. *Korelasyon 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4.36'ya göre değerlendirme ile örgütlenme arasında ($r=,526$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile eşgüdümleme arasında ($r=,497$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile iletişim arasında ($r=,524$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile etkileme arasında ($r=,525$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile karar verme-planlama arasında ($r=,577$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Örgütlenme ile eşgüdümleme arasında ($r=,478$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile iletişim arasında ($r=,562$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile etkileme arasında ($r=,547$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile karar verme-planlama arasında ($r=,601$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Eşgüdümleme ile iletişim arasında ($r=,621$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile etkileme arasında ($r=,593$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile karar verme-planlama arasında ($r=,655$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

İletişim ile etkileme arasında ($r=,668$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile karar verme-planlama arasında ($r=,670$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile karar verme-planlama arasında ($r=,756$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; olduğu görülmektedir.

Okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin herhangi bir boyutta BİT'in kullanımının artırılması diğer boyutlarda kullanımının artırılmasını sağlayacaktır.

Değerlendirme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,435$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,455$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,490$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,474$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; değerlendirme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,491$; $p<,05$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Örgütlenme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,424$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,509$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,451$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,430$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; örgütlenme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,437$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Eşgüdümleme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,531$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,533$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,575$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,517$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; eşgüdümleme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,556$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

İletişim ile vizyoner liderlik arasında ($r=,568$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,582$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,597$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,522$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; iletişim ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,527$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Etkileme ile vizyoner liderlik arasında ($r=,608$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,593$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,638$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki;

etkileme ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,596$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,633$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Karar verme-planlama ile vizyoner liderlik arasında ($r=,677$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile sistematik iyileştirme arasında ($r=,664$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile mesleki uygulamada mükemmellik arasında ($r=,714$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile dijital vatandaşlık arasında ($r=,651$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki; karar verme-planlama ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında ($r=,720$; $p<,01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının artırılmasıyla teknolojik liderlik davranışlarının sergileme derecesinin artırılmasını sağlayacaktır.

Yönetim süreçlerinde (değerlendirme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme, karar verme-planlama) BİT'i kullanma durumlarına göre teknolojik davranışlarından vizyoner liderlik boyutunun yordanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.39'da verilmiştir.

Tablo 4.39. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun vizyoner liderlik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	2,036	,146		13,900	,000		
	Değerlendirme	,448	,041	,435	10,876	,000	,435	,435
	$\Delta R^2=$,189	p=,000						
	$F_{(1-506)}= 118,277$	p=,000	R=,435	$R^2=$,189				
Model 2	Sabit	1,441	,174		8,290	,000		
	Değerlendirme	,303	,047	,294	6,451	,000	,435	,276
	Örgütlenme	,294	,050	,269	5,908	,000	,424	,254
	$\Delta R^2=$,052	p=,000						
	$F_{(2-505)}=80,505$	p=,000	R=,492	$R^2=$,242				
Model 3	Sabit	1,070	,168		6,356	,000		
	Değerlendirme	,172	,047	,167	3,707	,000	,435	,163
	Örgütlenme	,173	,049	,158	3,537	,000	,424	,156
	Eşgüdümleme	,367	,043	,373	8,524	,000	,531	,355
	$\Delta R^2=$,096	p=,000						
	$F_{(3-504)}=85,543$	p=,000	R=,581	$R^2=$,337				
Model 4	Sabit	,580	,179		3,248	,001		
	Değerlendirme	,113	,046	,110	2,480	,013	,435	,110
	Örgütlenme	,076	,049	,069	1,541	,124	,424	,069
	Eşgüdümleme	,241	,046	,245	5,277	,000	,531	,229
	İletişim	,385	,059	,320	6,499	,000	,568	,278
	$\Delta R^2=$,051	p=,000						
	$F_{(4-503)}= 79,964$	p=,000	R=,623	$R^2=$,389				
Model 5	Sabit	,562	,171		3,282	,001		
	Değerlendirme	,066	,044	,064	1,488	,137	,435	,066
	Örgütlenme	,017	,048	,015	,347	,729	,424	,015
	Eşgüdümleme	,171	,045	,173	3,782	,000	,531	,166
	İletişim	,238	,061	,197	3,905	,000	,568	,172
	Etkileme	,354	,052	,332	6,757	,000	,608	,289
	$\Delta R^2=$,051	p=,000						
	$F_{(5-502)}= 78,781$	p=,000	R=,653	$R^2=$,440				
Model 6	Sabit	,453	,163		2,781	,006		
	Değerlendirme	,014	,043	,014	,337	,736	,435	,015
	Örgütlenme	-,052	,046	-,047	-1,111	,267	,424	-,050
	Eşgüdümleme	,084	,044	,085	1,897	,058	,531	,084
	İletişim	,174	,058	,144	2,973	,003	,568	,132
	Etkileme	,168	,055	,158	3,036	,003	,608	,134
	Karar verme-planlama	,491	,065	,425	7,548	,000	,677	,320
	$\Delta R^2=$,057	p=,000						
	$F_{(6-501)}= 82,468$	p=,000	R=,705	$R^2=$,497				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin vizyoner liderlik davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,189$; $p<,01$). Bu sebeple H1b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,052$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H2b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,096$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H3b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,051$; $p<,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H4b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,051$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H5b hipotezi kabul edilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,057$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H6b hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışlarının toplam varyansının % 49,7'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin vizyoner liderlik üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, iletişim, eşgüdümleme, örgütlenme ve değerlendirme'dir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme ve karar verme-planlama boyutlarının vizyoner liderlik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme, eşgüdümleme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından sistematik iyileştirme boyutunun yordanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.40'da verilmiştir.

Tablo 4.40. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun sistematik iyileştirme ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	2,062	,148		13,886	,000		
	Değerlendirme	,481	,042	,455	11,494	,000	,455	,455
	$\Delta R^2=$,207	p=,000						
	$F_{(1-506)}= 132,123$	p=,000	R=,455	$R^2=$,207				
Model 2	Sabit	1,216	,170		7,143	,000		
	Değerlendirme	,273	,046	,259	5,946	,000	,455	,256
	Örgütlenme	,419	,049	,373	8,581	,000	,509	,357
	$\Delta R^2=$,101	p=,000						
	$F_{(2-505)}=112,362$	p=,000	R=,555	$R^2=$,308				
Model 3	Sabit	,880	,167		5,284	,000		
	Değerlendirme	,155	,046	,147	3,375	,001	,455	,149
	Örgütlenme	,308	,048	,275	6,390	,000	,509	,274
	Eşgüdümleme	,332	,043	,329	7,795	,000	,533	,328
	$\Delta R^2=$,074	p=,000						
	$F_{(3-504)}=104,027$	p=,000	R=,618	$R^2=$,382				
Model 4	Sabit	,423	,178		2,384	,017		
	Değerlendirme	,100	,045	,095	2,206	,028	,455	,098
	Örgütlenme	,218	,049	,195	4,462	,000	,509	,195
	Eşgüdümleme	,215	,045	,213	4,726	,000	,533	,206
	İletişim	,359	,059	,291	6,096	,000	,582	,262
	$\Delta R^2=$,042	p=,000						
	$F_{(4-503)}= 92,910$	p=,000	R=,652	$R^2=$,425				
Model 5	Sabit	,409	,173		2,363	,019		
	Değerlendirme	,063	,045	,060	1,414	,158	,455	,063
	Örgütlenme	,172	,049	,154	3,552	,000	,509	,157
	Eşgüdümleme	,160	,046	,158	3,506	,000	,533	,155
	İletişim	,245	,062	,198	3,975	,000	,582	,175
	Etkileme	,274	,053	,251	5,182	,000	,593	,225
	$\Delta R^2=$,029	p=,000						
	$F_{(5-502)}= 83,520$	p=,000	R=,674	$R^2=$,454				
Model 6	Sabit	,317	,168		1,892	,059		
	Değerlendirme	,020	,044	,019	,453	,651	,455	,020
	Örgütlenme	,115	,048	,102	2,405	,017	,509	,107
	Eşgüdümleme	,087	,046	,086	1,906	,057	,533	,085
	İletişim	,191	,060	,154	3,173	,002	,582	,140
	Etkileme	,118	,057	,108	2,065	,039	,593	,092
	Karar verme-planlama	,415	,067	,351	6,200	,000	,664	,267
$\Delta R^2=$,039	p=,000							
	$F_{(6-501)}= 81,198$	p=,000	R=,702	$R^2=$,493				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin sistematik iyileştirme davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,207$; $p<,01$). Bu sebeple H7b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,101$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H8b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2' ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,074$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutları birlikte okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H9b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'te iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,042$; $p<,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı için H10b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'te etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,029$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H11b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 6'da karar verme-planlama boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,039$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H12b hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışlarının toplam varyansının % 49,3'ü değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme, karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sistematik iyileştirme üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, iletişim, etkileme, örgütlenme, eşgüdümleme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, örgütlenme ve karar verme-planlama boyutlarının sistematik iyileştirme davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Eşgüdümleme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından mesleki uygulamada mükemmellik boyutunun yordanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.41'de verilmiştir.

Tablo 4.41. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun mesleki uygulamada mükemmellik ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	1,897	,140		13,530	,000		
	Değerlendirme	,499	,039	,490	12,643	,000	,490	,490
	$\Delta R^2=,240$	$p=,000$						
	$F_{(1-506)}=159,841$	$p=,000$	$R=,490$	$R^2=,240$				
Model 2	Sabit	1,314	,166		7,910	,000		
	Değerlendirme	,356	,045	,350	7,944	,000	,490	,333
	Örgütlenme	,289	,048	,267	6,058	,000	,451	,260
	$\Delta R^2=,51$	$p=,000$						
	$F_{(2-505)}=103,910$	$p=,000$	$R=,540$	$R^2=,292$				
Model 3	Sabit	,922	,158		5,825	,000		
	Değerlendirme	,219	,044	,215	4,998	,000	,490	,217
	Örgütlenme	,160	,046	,148	3,482	,001	,451	,153
	Eşgüdümleme	,388	,041	,398	9,582	,000	,575	,393
	$\Delta R^2=,109$	$p=,000$						
	$F_{(3-504)}=112,331$	$p=,000$	$R=,633$	$R^2=,401$				
Model 4	Sabit	,456	,168		2,717	,007		
	Değerlendirme	,162	,043	,159	3,783	,000	,490	,166
	Örgütlenme	,068	,046	,063	1,464	,144	,451	,065
	Eşgüdümleme	,268	,043	,275	6,246	,000	,575	,268
	İletişim	,367	,056	,308	6,584	,000	,597	,282
	$\Delta R^2=,048$	$p=,000$						
	$F_{(4-503)}=102,165$	$p=,000$	$R=,670$	$R^2=,448$				
Model 5	Sabit	,438	,160		2,734	,006		
	Değerlendirme	,116	,041	,114	2,798	,005	,490	,124
	Örgütlenme	,010	,045	,009	,219	,827	,451	,010
	Eşgüdümleme	,199	,042	,204	4,719	,000	,575	,206
	İletişim	,222	,057	,187	3,904	,000	,597	,172
	Etkileme	,346	,049	,328	7,060	,000	,638	,301
	$\Delta R^2=,050$	$p=,000$						
	$F_{(5-502)}=99,637$	$p=,000$	$R=,706$	$R^2=,498$				
Model 6	Sabit	,330	,151		2,178	,030		
	Değerlendirme	,065	,040	,063	1,633	,103	,490	,073
	Örgütlenme	-,058	,043	-,054	-1,351	,177	,451	-,060
	Eşgüdümleme	,113	,041	,116	2,744	,006	,575	,122
	İletişim	,158	,054	,133	2,922	,004	,597	,129
	Etkileme	,161	,051	,153	3,126	,002	,638	,138
	Karar verme-planlama	,490	,060	,429	8,109	,000	,714	,341
	$\Delta R^2=,058$	$p=,000$						
	$F_{(6-501)}=104,701$	$p=,000$	$R=,746$	$R^2=,556$				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,240$; $p<,01$). Bu sebeple H13a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,51$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H14a hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,109$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H15b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'de iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,048$; $p<,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H16b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'de etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,050$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H17b hipotezi kabul edilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,039$; $p<,01$), belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı için H18b hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarının toplam varyansının % 55,6'sı değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin mesleki uygulamada mükemmellik üzerindeki görece önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, iletişim, eşgüdümleme, değerlendirme ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının mesleki uygulamada mükemmellik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından dijital vatandaşlık boyutunun yordanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.42'de verilmiştir.

Tablo 4.42. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital vatandaşlık ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata _B	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	1,891	,138		13,723	,000		
	Değerlendirme	,470	,039	,474	12,108	,000	,474	,474
	$\Delta R^2=$,225	p=,000						
	$F_{(1-506)}=$ 146,597	p=,000	R=,474	$R^2=$,225				
Model 2	Sabit	1,359	,164		8,280	,000		
	Değerlendirme	,339	,044	,342	7,661	,000	,474	,323
	Örgütlenme	,264	,047	,250	5,600	,000	,430	,242
	$\Delta R^2=$,045	p=,000						
$F_{(2-505)}=$ 93,379	p=,000	R=,520	$R^2=$,270					
Model 3	Sabit	1,042	,161		6,471	,000		
	Değerlendirme	,228	,044	,230	5,127	,000	,474	,223
	Örgütlenme	,159	,047	,151	3,415	,001	,430	,150
	Eşgüdümleme	,314	,041	,331	7,619	,000	,517	,321
$\Delta R^2=$,075	p=,000							
$F_{(3-504)}=$ 88,636	p=,000	R=,588	$R^2=$,345					
Model 4	Sabit	,717	,174		4,107	,000		
	Değerlendirme	,189	,045	,190	4,233	,000	,474	,185
	Örgütlenme	,095	,048	,090	1,978	,048	,430	,088
	Eşgüdümleme	,230	,045	,243	5,156	,000	,517	,224
İletişim	,256	,058	,221	4,417	,000	,522	,193	
$\Delta R^2=$,024	p=,000							
$F_{(4-503)}=$ 73,795	p=,000	R=,608	$R^2=$,370					
Model 5	Sabit	,699	,167		4,177	,000		
	Değerlendirme	,143	,043	,144	3,297	,001	,474	,146
	Örgütlenme	,038	,047	,036	,802	,423	,430	,036
	Eşgüdümleme	,161	,044	,170	3,665	,000	,517	,161
İletişim	,112	,060	,097	1,889	,060	,522	,084	
Etkileme	,344	,051	,335	6,719	,000	,596	,287	
$\Delta R^2=$,052	p=,000							
$F_{(5-502)}=$ 73,244	p=,000	R=,649	$R^2=$,422					
Model 6	Sabit	,609	,162		3,762	,000		
	Değerlendirme	,100	,042	,101	2,364	,018	,474	,105
	Örgütlenme	-,019	,046	-,018	-,415	,678	,430	-,019
	Eşgüdümleme	,090	,044	,094	2,037	,042	,517	,091
İletişim	,059	,058	,051	1,018	,309	,522	,045	
Etkileme	,189	,055	,185	3,445	,001	,596	,152	
Karar verme-planlama	,409	,065	,368	6,326	,000	,651	,272	
$\Delta R^2=$,043	p=,000							
$F_{(6-501)}=$ 72,449	p=,000	R=,682	$R^2=$,465					

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin dijital vatandaşlık davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır ($\Delta R^2=,225$; $p<,01$). Bu sebeple H19b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,045$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H20b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,075$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H21b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'de iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,024$; $p<,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H22b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'de etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,052$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H23b hipotezi kabul edilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,043$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H24b hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışlarının toplam varyansının % 46,5'i değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital vatandaşlık üzerindeki görece önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise değerlendirme, etkileme, eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital vatandaşlık davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla (değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama) teknolojik liderlik davranışlarından dijital çağ öğrenme kültürü boyutunun yordanmasına ilişkin öğretmen görüşlerine göre çok değişkenli hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.43'de verilmiştir.

Tablo 4.43. Öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanım durumunun dijital çağ öğrenme kültürü ile ilişkisine ait hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Model 1	Sabit	1,705	,141		12,108	,000		
	Değerlendirme	,503	,040	,491	12,678	,000	,491	,491
	$\Delta R^2=,189$	p=,000						
	$F_{(1-506)}=160,725$	p=,000	R=,435	$R^2=,189$				
Model 2	Sabit	1,162	,168		6,925	,000		
	Değerlendirme	,369	,045	,361	8,160	,000	,491	,341
	Örgütlenme	,269	,048	,248	5,600	,000	,437	,242
	$\Delta R^2=,052$	p=,000						
	$F_{(2-505)}=100,862$	p=,000	R=,492	$R^2=,242$				
Model 3	Sabit	,791	,162		4,892	,000		
	Değerlendirme	,239	,045	,233	5,358	,000	,491	,232
	Örgütlenme	,147	,047	,135	3,147	,002	,437	,139
	Eşgüdümleme	,368	,041	,375	8,886	,000	,556	,368
	$\Delta R^2=,096$	p=,000						
	$F_{(3-504)}=103,940$	p=,000	R=,581	$R^2=,337$				
Model 4	Sabit	,500	,176		2,843	,005		
	Değerlendirme	,204	,045	,199	4,542	,000	,491	,198
	Örgütlenme	,090	,048	,083	1,857	,064	,437	,083
	Eşgüdümleme	,293	,045	,299	6,503	,000	,556	,278
	İletişim	,229	,058	,191	3,917	,000	,527	,172
	$\Delta R^2=,051$	p=,000						
	$F_{(4-503)}=84,008$	p=,000	R=,623	$R^2=,389$				
Model 5	Sabit	,479	,166		2,891	,004		
	Değerlendirme	,149	,043	,146	3,486	,001	,491	,154
	Örgütlenme	,022	,046	,020	,464	,643	,437	,021
	Eşgüdümleme	,211	,044	,215	4,835	,000	,556	,211
	İletişim	,058	,059	,048	,984	,326	,527	,044
	Etkileme	,409	,051	,386	8,077	,000	,633	,339
	$\Delta R^2=,051$	p=,000						
	$F_{(5-502)}=88,835$	p=,000	R=,653	$R^2=,440$				
Model 6	Sabit	,352	,153		2,292	,022		
	Değerlendirme	,089	,040	,087	2,221	,027	,491	,099
	Örgütlenme	-,058	,044	-,054	-1,335	,182	,437	-,060
	Eşgüdümleme	,110	,042	,112	2,628	,009	,556	,117
	İletişim	-,017	,055	-,014	-,314	,754	,527	-,014
	Etkileme	,192	,052	,181	3,676	,000	,633	,162
	Karar verme-planlama	,576	,061	,501	9,394	,000	,720	,387
	$\Delta R^2=,057$	p=,000						
	$F_{(6-501)}=101,603$	p=,000	R=,705	$R^2=,497$				

Model 1'e göre okullardaki değerlendirme süreçlerinde BİT'in kullanımı yöneticilerin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarını kullanma becerilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır. ($\Delta R^2=,064$; $p<,01$). Bu sebeple H25b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'de örgütlenme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,052$; $p<,01$) belirlenmiştir. Örgütlenme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H26b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 2'ye eşgüdümleme boyutunun eklenmesiyle elde edilen Model 3'ün R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,096$; $p<,01$) belirlenmiştir. Eşgüdümleme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H27b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 4'de iletişim yeni bir boyut olarak analize eklenmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,051$; $p<,01$) belirlenmiştir. İletişim boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H28b hipotezi kabul edilmiştir.

Model 5'de etkileme boyutu analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,051$; $p<,01$) belirlenmiştir. Etkileme boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H29b hipotezi kabul edilmiştir.

Son olarak karar verme-planlama boyutu Model 6'da analize dahil edilmiştir. Kurulan modelin R^2 'de anlamlı bir değişime neden olduğu ($\Delta R^2=,057$; $p<,01$) belirlenmiştir. Karar verme-planlama boyutunun okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışı puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı görüldüğü için H30b hipotezi kabul edilmiştir. Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarının toplam varyansının % 49,7'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital çağ öğrenme kültürü üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, eşgüdümleme, değerlendirme, örgütlenme ve iletişimdir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise değerlendirme, etkileme, eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital çağ öğrenme kültürü davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Araştırmanın "okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımı arasında nasıl bir ilişki vardır?" sorusuna bağlı olarak oluşturulmuş hipotezlerin sonuçların aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.44. incelendiğinde, okul yöneticilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanması, teknolojik liderlik davranışlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Sonuç olarak yönetim süreçlerinde BİT'i yüksek oranda kullanan okul müdürlerinin yüksek düzeyde teknolojik liderlik davranışları sergilemeleri beklenen bir durum olarak ifade edilebilir. Tersi durumda da teknolojik liderlik davranışlarını sergileyen okul yöneticileri, BİT'i yönetim süreçlerinde daha etkili ve verimli bir şekilde kullanacağı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırma bulgularından çıkarılan sonuçlara yer verilmiş ve bu çözümler ışığında öneriler geliştirilmiştir. Nicel araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar ve geliştirilen öneriler, Antalya ili merkez ilçeleri (Kepez, Muratpaşa ve Konyaaltı) ile sınırlıdır. Çalışmanın nitel araştırma bölümünden elde edilen araştırma sonuçları ise sadece çalışmaya katılan yönetici görüşlerini yansıtmakta olup genelleme amacı taşımamaktadır. Bu kısımda sadece nitel bulgulara yönelik analitik genelleme yapılmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde nitel ve nicel verilere dayalı araştırma sonuçları karşılaştırmalı olarak verilmiş ve tartışılarak değerlendirilmiştir. Nitel bölümde yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen sonuçlara yer verilmiş, alanyazın bağlamında tartışılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Nicel bölümde ise yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin bulgular değerlendirilmiş ve aralarındaki ilişkiye ilişkin sonuç üretilmiştir. Sonuç ve tartışma bölümünün sonunda ise nitel ve nicel bulgular ışığında tüm sonuçlar bütünsel düzeyde değerlendirilmiştir.

5.1.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Nitel ve Nicel Araştırma Sonuçları

Bu bölümde nitel ve nicel verilere dayalı olarak yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen araştırma sonuçlarına ayrı ayrı yer verilmiştir.

5.1.1.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Sonuçları

Bu bölümde, BİT'in yönetim süreçlerinde kullanımına ilişkin yönetici görüşlerinin nitel verilerle elde edilen sonuçlarına yer verilmiştir. BİT yönetim süreçlerinde yeterince kullandığını düşünen yönetici sayısı on yedi iken yeterince kullanmadığını düşünen yönetici sayısı birdir. Bundan hareketle, okul yöneticilerinin BİT'i yönetim süreçlerinde yeterli kullandıklarını düşündükleri sonucuna varılabilir.

Okul yöneticilerinin karar verme sürecinde BİT'in kullanımına ilişkin görüşlerini genel olarak yorumlarsak; "Karar verme için gerekli bilgilerin elde edilmesinde BİT'in kullanımı" yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Bu sonuç Bursalıoğlu (2002, s.79)'nun örgütte değişiklik yapmada, bir çatışmayı önlemede ya da çözümede kullanılacak gerekli bilgelerin yöneticinin elinde olması gerekir tespitiyle paralellik göstermektedir. "Karar almada etkililiği ve verimliliği artırmada BİT'in kullanımı" yöneticiler tarafından ifade edilen başka bir görüş olmuştur. Bu görüş Çınar (2011, s.4)'ın, kararların örgütü etkili ve verimli kılması, karar almada kullanılan bilgilerin değerine ve sunulmuş biçimine bağlı olmasının yanısıra bilgi ve iletişim teknolojilerinin bu bilgileri yöneticilere gereksiz ayrıntılardan uzak bir şekilde sunması ifadesiyle örtüşmektedir. "Daha hızlı kararlar almada BİT'i kullanıyorum" görüşü Anameriç (2005b, s.38)'in BİT'in örgüt ile ilgili topladığı bilgileri, karşılaşılan bir durum ya da problem karşısında en kısa sürede gerekli yönetim katmanlarına iletme ile görevli olması ifadesiyle uyumludur. Yöneticilerin, "Karar vermede gerekli bilgilerin işlenmesinde BİT'i kullanıyorum" şeklinde görüşünün Lewis, Goodman ve Fanot (1995, s.599)'un BİT'in yönetim faaliyetinde, karar almada ve örgüt yapısı ve işleyişini kontrol etmede yardımcı olacak bilginin toplanması, işlenmesi ve iletilmesini sağlayacak araç olduğu söylemiyle aynı olduğu görülmektedir. "Alınan kararların değerlendirilmesinde BİT'i kullanıyorum" görüşüyle Yozgat (1998, s.156)'ın BİT kararların verilmeden önce ve sonra etkilerini ölçer söylemiyle örtüşmektedir. "Karar verilecek sorun tespitinde BİT'i kullanılması" görüşüyle Goldring ve Berends (2008, s.181)'in yönetimde BİT'i kullanarak odaklanılması gereken alanlara yoğunlaşıp, örgütteki ihtiyaçlar belirlenebilir ifadesi paralellik göstermektedir.

Okul yöneticilerinin BİT'i planlama boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşlerini genel olarak yorumlarsak; "Diğer kurumların uygulamalarından ve örneklerinden yararlanarak planlama sürecini oluşturmada BİT'i kullanıyorum" görüşüyle, Turan (2002a, s.272)'ın bilgisayar ve ilgili teknolojiler sayesinde çağcıl okul yöneticisi, kısa sürede binlerce sayfa bilgiye ulaşabilmekte, bu bilgiler ışığında daha sağlıklı planlar yapabilmekte ve projeler üretebilmektedir saptaması uyumludur. "Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin tahminler ve planlamalar yapmada BİT'i kullanıyorum" görüşüyle, Ülgen (1990, s.183-188)'in BİT'in kullanımı örgütler için geleceğe yönelik tahminlerin doğruluk derecesini artırmıştır söylemi örtüşmektedir. "Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde BİT'i kullanırım" görüşü, Soysal (1989, s.7-8)'in hazırlanacak planların uygulanabilir olabilmesi için geçmişe ait bilgilerin tamamının değerlendirilmiş olması, geleceğe ait tahminlerin doğru olarak yapılmış olması şarttır ve çok miktar da bilginin hızlı bir şekilde işlenerek bu bilgilerden arzu edilen sonuçların elde edilmesinde bilgisayarların önemli yardımları vardır yaklaşımı

birbirleriyle tutarlıdır. “Okulda karşılaşılan ya da karşılaşılması olası problemlerin araştırılması ve bu problemlerle ilgili bilginin toplanmasında BİT’i kullanım” görüşü Ülgen (1990, s.185)’in örgüt içinde oluşabilecek bir sorunun önceden tespitinden BİT araçlarıyla elde edilen verilerden hazırlanmış raporların kullanılabilmesi yaklaşımı aynı çerçevede değerlendirilebilir. “Planlama yaparken gerekli bilgilerin elde edilmesinde BİT’i kullanım” görüşü Turan (2002a, s.272)’ın bilgisayar ve ilgili teknolojiler sayesinde çağcıl okul yöneticisi, kısa sürede binlerce sayfa bilgiye ulaşabilmekte, bu bilgiler ışığında daha sağlıklı planlar yapabilmekte ve projeler üretebilmektedir söylemiyle uyumludur. “Sınav programlarının yapılmasında BİT’i kullanım” görüşü Krishnaveni ve Meenakumari (2010, s.283) sınavların tarihlerinin belirlenmesi ve oturma planlarının yapılmasında BİT’ten yararlanabilir ifadesiyle aynı olduğu söylenebilir. “Yönetimsel verimlilikte artış planlamasında BİT’i kullanım” görüşü Salimi ve Ghonoodi (2012, s. 143)’nin okul yönetiminde BİT ve çevrimiçi ağların kullanılmasıyla birlikte, okul yöneticileri fiziki kaynak planlaması, yönetimi ve kullanılmasını daha etkili ve verimli yapmaktadır yaklaşımı paralellik göstermektedir.

Okul yöneticilerinin BİT’i örgütlenme boyutunda nasıl kullandıklarına dair görüşleri genel olarak yorumlanırsa; “Okulda eğitim yönetimi bilişim sistemi uygulamalarını kullanıyorum” görüşüyle Telem (2001, s.345)’in 20. yüzyılın ortasından itibaren, okullarda ve eğitim örgütlerinde yönetim bilişim sistemlerinin etkisi görülmeye başlanmıştır görüşü paralellik göstermektedir. “Okul çalışanlarının ücret, nakil ve görevlendirme işlemlerinde BİT’i kullanım” görüşü Picciano (2006, s.73) ve Erdoğan (1993, s.25)’ın bilgisayarlar bütçe hazırlama, döner sermaye işlemleri, personel ücret ödemeleri, gibi birçok alanlarda kullanılabilir yaklaşımıyla örtüşmektedir. “Okul çalışanlarına görev ve iş dağılımı yaparken işgücü tasarrufu için BİT’i kullanım” görüşü, Artul (2003, s.35)’un büro yönetimini kolaylaştırmada BİT’ in kullanılması zaman ve enerjiden tasarruf sağlanmakta, işler doğru ve hızlı yürümekte böylelikle büro işlerinde görevli olan müdür yardımcılarını asıl işlerini yapabilmekte ve verimlilik artabilmektedir ifadesi benzerlik göstermektedir. “İleride kullanılmak üzere bilgilerin elektronik ortamda depolanmasını sağları” görüşüyle Afzaal (2012) ve Selwood (2004)’un BİT bilginin sunulması, depolanması yönetim işlemleri ve çevrimiçi uygulamalara erişim için gerekli olduğu durumlarda iletilmesi ve raporlama işlemlerinde yöneticilere yani karar alıcılara yardımcı olur yorumuyla örtüşmektedir. “Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının tespitinde ve giderilmesinde BİT’i kullanım” görüşü, Goldring ve Berends (2008, s.181)’in BİT’i kullanarak odaklanması gereken alanlara yoğunlaşp, okuldaki ihtiyaçlar belirlenebilir saptaması benzerdir. Ayrıca bu görüşle ilgili Picciano (2006, s.73)’nun okulda kullanılan araç-gereçlerin demirbaş listesinin analizi ve ihtiyaçların tespiti içinde çeşitli yazılımlar

kullanılabilir yaklaşımı benzerlik göstermektedir. “BİT’in kullanımıyla birlikte MEB’in dikey hiyerarşisi esnetilmiştir” görüşü Bensghir (1996, s. 259)’in BİT, paralel iletişimden çok doğrudan iletişime olanak sağladığı için, geleneksel hiyerarşik örgütlerde geçerli olan paralel iletişimin olumsuzluklarını (mesajın üst kademeden alt kademeye ya da tersi yönde yeterince ulaştırılmaması gibi) ortadan kaldırarak mesaj filtreleme, çarpıtma ve göz ardı etme gibi sorunları yok etmektedir tespitiyle benzer olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin BİT’i iletişim boyutunda nasıl kullandıklarına dair görüşlerini genel olarak yorumlarsak; “Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlamada BİT’i kullanım” görüşüyle, Visscher (1996b, s.324)’in ağ üzerindeki bilgisayarlar aracılığıyla mesajlar ve diğer bilgiler kurum içinde çalışanlar arasında veya diğer kurumlarla paylaşılabilir tespitiyle örtüşmektedir. “Velilerle iletişim ve işbirliğinde BİT’i kullanım” görüşü, Thomas (1999, s.7)’in sesli mesaj, e mail ve web sitesi gibi uygulamalarla okuldaki çalışanlarla ve velilerle etkili iletişimi gerçekleştirmek için kullanabilmelidir yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. “Üst kademeye iletişimde ve fikirlerin, önerilerin, isteklerin, iletilmesinde BİT’i kullanım” görüşü, Ülgen (1990, s.201)’in örgütte gerçekleşen sonuçların BİT araçlarıyla üst düzey yöneticiler tarafından anında gözlenip takip edilmesi sağlanabilir saptamasıyla benzerlik göstermektedir. “Okulun sosyal çevresiyle ve diğer kurumlarla iletişim ve işbirliğinde iletilmesinde BİT’i kullanım” görüşü, Kosakowski (1998, s.2-3)’nin E-mail ve internet kullanımıyla birlikte meslektaşlarla, aileler ve çevreyle olan etkileşim artar ile uzaktan eğitim kursları, eğitim araştırmalarına erişim ve yönetim planlarına erişim sayesinde mesleki eğitim gelişim aktiviteleri artmış olur tespiti benzerlik göstermektedir. “İnformal (gayriresmi) iletişimde BİT’i kullanım” görüşü, Willmot ve Murray (2001, s.172)’in örgütte kullanılan BİT araçlarıyla birlikte kurumda ve çalışanlarda yatay, informal, supontane iletişim boyutlarında artış meydana gelmektedir tespiti benzerdir. “BİT’in hızından ve güvenilirliğinden yararlanmada BİT’i kullanıyorum” görüşü Bağlıbel, Samancıoğlu ve Summak (2010, s.332)’in BİT araçlarıyla ders, sınav (ders programı, sınav takvimi, not girişi vs) ve personel işlemleri gibi günlük iş oldukça rahat hızlı ve güvenli bir şekilde yapılabilmektedir yaklaşımı benzerdir. “Eğitim ve öğretime ilişkin bilgi akışını sağlamada BİT’i kullanım” görüşü, Telem (2001, s.349)’in Okul Yönetim Bilgi Sistemleri aracılığıyla öğretmenler ve yöneticiler raporlar üretilebilmektedir tespitiyle örtüşmektedir.

Okul yöneticilerinin BİT’i etkileme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşlerini genel olarak yorumlarsak; “Astlara yetki devrinde BİT’i kullanım” görüşü Anameriç (2005b, s.37)’in “Etkileme sürecinde üstlerin astlarına yetki devretmesi söz konusudur. Bilgisayar ve dolayısıyla da BİT kullanımında da bu yetki kullanımı gerçekleşmektedir. Veri tabanlarında,

karar modellerinde verilerin işlenmesi, sorumlu personel tarafından yapılmalıdır. Bu işlem, standartlaşmayı sağlar, yanlışları azaltır ve performans değerlendirmesini kolaylaştırır.” anlatımıyla paralellik göstermektedir.

“Teknolojiyi kullanarak sunular yapmada BİT’i kullanım” görüşü Kearsley (1995, s.36)’in “Okul yöneticileri, okul tahtalarında, öğrenci velilerine, gruba veya öğretmenlere sunum yaparlar. Bu sunumlar, etkili bir şekilde iletişim kurmak için yüksek kalitede görsellik içermektedir.” ifadesiyle benzerlik göstermektedir. “Kural, talimat ve disiplin işlemlerinde BİT’i kullanım” görüşü Ülgen (1990, s.197-199)’nin “BİT, etkileme sürecinde kuralların ve talimatların hazırlanmasını ve kullanılmasını artırır. Gerek elle yapılsın gerekse bilgisayara dayalı bilgi sistemi yardımıyla yapılsın yapılacak işler öncelik sırasına göre belirlenip, bu işlemlerin kurallarının belirlenmiş olması gereklidir. Bu hazırlıkların yapılması ile veri giriş ve bilgi akışında bir standart sağlanmış olur.” açıklamasıyla örtüşmektedir. “Görev ve sorumlulukların BİT üzerinden iletilmesi” görüşü, Anameriç (2005b, s.37)’in “Etkileme, yetki ve sorumluluk sahibi olan yöneticinin astlarının faaliyetlerini etkilemesi ve onlara ne yapmaları gerektiğini bildirmesiyle ilgili bir yönetsel faaliyettir. Bunların olması için yöneticilerin yapması gereken işlemler ve yapılan işlemlerin durumu BİT araçları üzerinden yürütülebilir.” anlatımıyla benzerlik göstermektedir. “Teknoloji kullanımı karşısında direnç” görüşü, Çevik (2006, s35)’in öğretmen ve öğrenci gibi kullanıcıların veya karar verme işlevi gören yöneticilerin olumsuz tutumları, teknolojik bir yeniliğin okullarda kullanılmasına yönelik en önemli engeller arasında gösterilebilir tespitiyle benzeşmektedir. “BİT faydasının anlaşılmasını sağlayarak eğitim almaya özendirme” görüşü, Savcı (2003 s.4)’nin “Teknoloji eğitimi alan çalışanların ve öğretmenlerin teknolojiye güvenleri olumlu yönde etkilenmektedir. Yöneticilerin, yeni bir teknolojiye güvenmeleri teknoloji eğitiminin ilgi alanları arasında olmalı, aşılana güven iyi bir destekle arttırılmalı ve devam ettirilmelidir. Ancak bu durumda eğitim beklenen yararı sağlayacaktır.” tespitiyle benzeşmektedir. “Yüksek maliyetin teknoloji kullanımını sınırlandırması” görüşü, Kearsley ve Lynch (1994, s.4)’in “Okulda yerel bir ağ kurmak istendiğinde, varolan yazılımla birlikte kablolama ve eş zamanlı bir çalışma için yapısal bir değişim gerekir. Bilgisayar donanım ve ekipmanları elde edildiğinde, ek güvenlik, sigorta ve klima maliyetleri önceden tahmin edilemeyebilir.” örneğiyle paralellik göstermektedir.

Okul yöneticilerinin BİT’i eşgüdümleme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri genel olarak yorumlanırsa; “Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada BİT’i kullanım” görüşü okul yöneticileri tarafından en çok dile getirilmiştir. Bu görüş Anameriç (2005b, s.37)’in bilgi ve iletişim teknolojileri, bir

organizasyondaki tüm yönetim kademelerine bilgi sağlama özelliği ile sistematik olarak alt bölümlerin birbirlerinin yapmış oldukları işlerden bilgi sahibi olmalarını sağlar yorumuyla benzerlik taşımaktadır. “Okuldaki bölümler ve zümreler arasındaki bilgi alış-verişini sağlamada BİT’i kullanım” görüşü, Sarıaslan (1983, s.42)’in “BİT kullanımı ile işletme faaliyetlerinde bölümler arası bilgi-alış verişi artmakta, düzenli bir emir-kumanda zinciri ve raporlama sistemi geliştirilmektedir. Böylece BİT yönetim faaliyetlerinin bütünleşmesine ve eşgüdümleme sürecine önemli katkıda bulunmaktadır.” tespitiyle benzerlik göstermektedir. Ayrıca okul yöneticileri, ortak dosya/klasör paylaşımı yapılmasını sağlamada, okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada, örgütün ve örgütsel işlevlerin sürekliliğini sağlamada ve kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlamada BİT’i kullanım şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Okul yöneticilerinin BİT’i değerlendirme boyutunda nasıl kullandıklarına ilişkin görüşleri genel olarak yorumlanırsa; “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde BİT’i kullanım” görüşü, Erdoğan (1993, s.25)’in “Bilgisayarın en önemli işlevlerinden biri de grafik çizimidir. Birçok yönetim uygulamalarında, grafiklerle anlatım bir yönetici için alt ve üst birimlere ve topluma bilgi vermede çok açıklayıcı olabilir. Yıllara göre öğrenci sayısındaki artış, öğrenci başarısındaki artış, öğrenci başına düşen harcamalar gibi birçok konularda grafikler elde edilebilir.” tespitiyle örtüşmektedir. “Demirbaş takibi ve denetiminin yapılmasında BİT’i kullanım” görüşüyle, Picciano (2006, s.73)’nin okulda kullanılan araç-gereçlerin demirbaş listesinin analizi ve ihtiyaçların tespiti içinde çeşitli yazılımlar kullanılabilir ifadesiyle paralellik göstermektedir. “Öğrenci ve öğretmen devam, devamsızlıkları, disiplin olaylarının takibinde BİT’i kullanım” görüşü Duruştay (2003, s.294)’in veri tabanı uygulamalarıyla okuldaki öğrencilerin sınıflarını, dersleri, notlarını, öğrenci başarısını, devam-devamsızlığını izleme veya bir adres defteri oluşturma gibi belirli bir konu veya amaçla ilişkili olan bilgiler toplanabilir söylemi benzerlik göstermektedir. “Öğretmen başarısının değerlendirilmesinde BİT’i kullanım” görüşü, Telem (2001, s.349)’in “BİT araçlarıyla hazırlanan raporlar öğrencilerin başarılarının uzun süreli analizleri, öğrenci ya da sınıf başarısının diğer sınıflara karşılaştırılması gibi öğelerden oluşabilir. Yine veri tabanında elde edilecek bilgiler sayesinde, başarısız ve çok başarılı öğrenciler saptanması, problemlili sınıfların ya da çalışma gruplarının tanımlanması, cinsiyet grupların ya da tüm sınıf seviyesinin karşılaştırılması yapılabilir. Böylelikle öğretmenlerin sınıflar üzerindeki başarıları yorumlanabilir.” tespitinde yerini bulmaktadır. “Denetim sürecine hazırlanmada BİT’i kullanım” görüşü, Çınar (1997, s.294)’in “Bilgisayar destekli iletişim ve karar destek teknolojilerinin kullanılması, daha yüksek nitelikli kararlara yol açar. Örgütlerin, verdikleri kararlar ve bunların sonuçları hakkında dönüt almaları

gerekir. Böylece daha önce verilen kararların doğurduğu sonuçlar, denetim süreci ile değerlendirilecek ve yeni verilecek, etkililiği ve verimliliği artıracak kararlar için somut, nesnel ipuçları bulunabilecektir.” yorumuyla benzeşmektedir. “Ders teftişinin değerlendirilmesinde BİT’i kullanım” görüşüyle ilgili Acheson ve Gall (1997, s.69)’ın denetmenlerin, klinik denetimde geri bildirim görüşmesi için ikna edici veriye sahip olabilmeleri için kamera ve dizüstü bilgisayar gibi kayıt araçlarını kullanmaları gerekmektedir söylemi paralellik göstermektedir. Ayrıca okul yöneticileri not ve ödev girişlerinin elektronik ortamda denetiminde ve kurum teftişinde BİT’i kullanım şeklinde görüş bildirmiştir.

5.1.1.2. Yönetim Süreçlerinde BİT’in Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerine Göre Nicel Araştırma Sonuçları

Yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerine göre nicel verilere dayalı sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Değerlendirme boyutunda yöneticiler ve öğretmenler BİT’in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Örgütlenme boyutunda yöneticiler BİT’in her zaman kullanıldığını belirtirken, öğretmenler çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Eşgüdümleme boyutunda yöneticiler ve öğretmenler BİT’in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. İletişim boyutunda BİT’in yöneticiler her zaman kullanıldığını belirtirken öğretmenler çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Etkileme boyutunda yöneticiler ve öğretmenler BİT’in çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Karar verme-planlama boyutunda yöneticiler BİT’in her zaman kullanıldığı yönünde görüş belirtirken, öğretmenler çoğu zaman kullanıldığını ifade etmişlerdir. Yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerine göre nicel bölümünden elde edilen bulgularda değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler yönetim süreçlerinde BİT’i yüksek oranda kullandıkları yönde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır. Sonuçta kişilerin kendilerine ilişkin algılarının genellikle olumlu olduğu düşünülürse böyle bir görüşün ortaya çıkması anlaşılabilir bir durumdur.

Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT’i kullanmalarına ilişkin cinsiyet, okul türü ve öğrenim süresi değişkenlerine göre yönetici ve öğretmen görüşleri değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir. Cantürk (2007)’ün okul yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeylerinin

“orta” düzeyde saptadığı çalışmayla birlikte bu sonuç birlikte düşünüldüğünde yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımının önemi yöneticiler tarafından anlaşıldığı için kendilerini bu alanda yıllar itibariyle geliştirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Okul yöneticilerinin yönetim süreçlerinde BİT’i kullanmalarına ilişkin çalışma süresi değişkenine göre görüşleri değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme boyutlarında anlamlı farklılık göstermemekte olup; örgütlenme ve karar verme-planlama boyutlarında ise anlamlı farklılık göstermektedir. Bu sonuç Yoncalık (2005)’in araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Örgütlenme boyutuna ilişkin gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre bu farkın 1-10 yıl, 21 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip olanların görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir. Her ne kadar bütün boyutlarda anlamlı fark olmasa da, aritmetik ortalama sonuçları da incelediğinde 21 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip olan yöneticilerin BİT’i örgütlenme boyutunda kullanmalarıyla ilgili görüşlerinin 1-10 yıl ve 11-20 yıl çalışma süresine sahip olanların görüşlerinden yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda kıdemli yöneticilerin BİT’i örgütlenme boyutunda daha çok kullandıkları söylenebilir.

Karar verme-planlama boyutuna ilişkin gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre bu farkın 1-10 yıl çalışma süresine sahip olanlarla 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip olanların görüşleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir.

5.1.1.3. Yönetim Süreçlerinde BİT’in Kullanımına Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Sonuçları

Yönetim süreçlerinde BİT’in kullanımının nasıl olması gerektiğine ilişkin yönetici görüşleri yirmi iki başlık altında toplanmıştır. Devam-devamsızlık işlemlerinin otomatik olarak BİT araçlarıyla yapılması konusunda en fazla görüş bildirilmiştir. Örneğin P14 konuyla ilgili görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Özellikle müdür yardımcılarının en büyük derdi yoklamayı girmektir. Bu açıdan öğrenci sınıfa girdiği anda öğretmen oraya yok yazdığı anda velisine mesaj gitse, bu benim sistemime de düşse yani herkes aynı anda veli, müdür yardımcısı görebilse böyle bir sistem olsa daha iyi olur. Birinci planda olması gereken bu, bizim için müdür yardımcılarını için böyle bir sıkıntımız var.”* Yönetici görüşlerimden de anlaşılacağı üzere, okul yöneticileri günlük olarak e-okula devamsızlık bilgilerinin girilmesinden rahatsızlık duymaktadırlar. FATİH projesi kapsamında öğretmen ve öğrenci tabletlerinde kullanılan Vsınıf uygulaması sınıf içerisinde öğrenci yoklamalarını alabilmektedir. Vsınıf uygulamasının, e-okul

sistemine adaptasyonu ile öğrenci yoklamaları BİT araçlarıyla kolaylıkla alınabilir ve okul yöneticilerinin iş yükleri bu şekilde hafifletilebilir.

Okulda yönetsel ve eğitsel uygulamaların duyurulmasında görüşü okul yöneticileri tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. P7 konuyla ilgili görüşünü şöyle dile getirilmiştir. *“Burada da kullanmak istediğim yöntemlerden birisi dijital pano uygulamasıdır. Öğrencilerin yoğun olarak kullandıkları yerlerde veya giriş yaptıkları yerlerden bu şekilde duyurularımızı etkin bir şekilde öğrencilerimize iletmek istiyorum.”* Okullarda bulunan mevcut donanım alt yapısı düşünüldüğünde, düşük maliyetlerle alınabilecek büyük ekran TV’lerde her türlü (haftalık nöbet programı, okulda yapılan faaliyetler, öğretmen ve öğrencilere iletilecek bilgi notları gibi) duyuru kısa sürede okul çalışanlarına ve öğrencilere iletilebilir. Öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşların teknolojiye adaptasyonu, kullanımı ve bilinçlendirilmesini isteyen P17 görüşünü şöyle ifade etmiştir. *“Okulumuzda internet ve BİT araçlarına yaklaşımın değişmesini istiyorum. Maalesef bazı arkadaşlarımız, bu araçlara sakın ha dokunmayın. Sakın ha yapmayın. Sakın ha açmayın. Sakın ha bilgisayar girmeyin. şeklinde bir yaklaşım sergiliyorlar. Zararlı siteler girerseniz demekteler ama sorun bu şekilde çözülmez. Öğrencilerimize ve çevremize teknolojinin nasıl doğru ve bilinçli kullanabileceğini öğretmeliyiz. Çağımızda öğrenci yaparak yaşayarak öğrenmek zorundadır.”* Okullarda hem yönetim süreçlerinde hemde eğitim-öğretim süreçlerinde BİT’in kullanımı zorunlu bir hale gelmiştir. Bu noktada BİT araçlarının kullanımıyla ilgili verilen eğitim programlarında, teknolojinin doğru ve bilinçli kullanımına yönelik içeriklerinde eklenmesinin uygun olabileceği söylenebilir. Yönetim süreçlerinde BİT sınırsız, sorunsuz ve güvenilir olmalı görüşü ele alındığında bu istek MEB’in yaptığı çalışmalarla paralellik göstermektedir. MEB okullara sağladığı internet bağlantılarında internet servis sağlayıcısıyla birlikte web sitelerine erişimde filtre uygulaması yapmaktadır. Ayrıca tüm okullardaki akıllı tahtalarda ve bilgisayarlarda uygulanmak için sertifika yüklenmesi uygulamasına geçilmiştir.

Elektronik ortamda yasal tebliğ ve veri saklama uygulamasıyla ilgili yönetici görüşleri değerlendirildiğinde maliye bakanlığı ve adalet bakanlığının gerçekleştirdikleri e-tebligat uygulamaları paralellik göstermektedir. Bu bakanlıklar tebligatlarını elektronik ortamdan gerçekleştirebilmektedir. MEB’in benzer bir uygulamaya geçmesi hem bakanlık düzeyinde hemde taşra teşkilatlarında iş yüklerinin azalmasını sağlayacağı söylenebilir. Denetimde ve denetim sürecinin değerlendirilmesinde BİT kullanılması görüşü klinik denetimde uygulama alanı bulan dersin kamera ve dizüstü bilgisayar gibi araçlarla kayıt edilmesi yaklaşımıyla paralellik göstermektedir Acheson ve Gall (1997, s.69). MEB’in Kullandığı Yönetim Bilişim Sistemleri Uygulamalarının diğer kurumların uygulamalarıyla entegre olması görüşü

ülkemizde uygulamaya konulan e-devlet uygulamasıyla paralel göstermektedir. Birçok bakanlık ve kuruluş e devlet sistemi üzerinden veya kurumsal web siteleri üzerinden çeşitli işlemleri gerçekleştirmektedir. MEB ve diğer bakanlıkların birlikte yapacakları çalışmalarla bu uygulamalar arasında eşgüdüm sağlanarak kurumlarda yazışmalarla boşa haracanak zamanın önüne geçilmiş olunabilir. BT Rehber Öğretmeni kadrosu verilmesi gerekliliğiyle ilgili P7 görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *“Okullarda her ne kadar akıllı tahtalar olsa da, BT sınıfına bazı derslerde ihtiyaç duyuyoruz aslında. Bunlar olmazsa olmazdır. Bunun dışında bizim gibi akıllı tahta olan okullarda, norm durumuna bakılmaksızın bir bilgisayar öğretmeni bulunmalı ve norm buna göre ilişkilendirilmeli diye düşünüyoruz. Okulumuzda etkili ve verimli bir şekilde yönetim ve öğretim süreçlerinde kullandığımız bilgisayar öğretmenimiz, ders yükü azlığından dolayı başka okula tayini çıktı. Yani ben istiyorum ki akıllı tahtaların olduğu bizim gibi okullarda bir bilgisayar öğretmeni norm kadrosu bulunmalıdır.* Bu görüş, Bostancı (2010) ve Banoğlu (2011) ’nun araştırmalarındaki, okulunda BT rehber öğretmeni bulunan okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin BT rehber öğretmeni olmayan okullara göre anlamlı ölçüde yüksek olmaktadır sonucuyla örtüşmektedir. Okullarda çalışan bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri altı aylık görevlendirmelerle çalışmaktadırlar ve okullarında dersleri seçilmediğinde norm fazlası olabilmektedirler. Bu öğretmenler okullarında öğretmenlere ve öğrencilere BİT araçları konusunda içerik ile donanım konularında rehberlik yapmakta ayrıca görev tanımlarında yer almasada okul yöneticilerinde yönetim süreçlerinde destek olmaktadır. Okullardaki eğitim ve yönetim süreçlerine teknoloji konularında rehberlik edecek öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple okullardaki ders saatlerinden bağımsız bir şekilde her okulda bilişim teknolojisi öğretmenlerine, bilişim teknolojileri rehber öğretmeni normu verilmesinin uygun olacağı söylenebilir. BİT araçları üzerinden şikayet, öneri ve teşekkür bildirimlerinin alınması görüşü okul yöneticileri tarafından ifade edilen diğer bir görüş olmuştur. Bu görüş MEB’in uygulamaya koyduğu “ALO 147” ve BİMER üzerinden alınan şikayet/öneriler kısmıyla benzerlik göstermektedir. Okullarda da BİT araçları üzerinden alınacak ve uygulamaya konulacak öneri/şikayet başvuruları olumlu bir örgüt ikliminin oluşmasına yardımcı olacaktır. Okul yöneticileri tarafından dile getirilen öğrenci takip sistemi uygulaması okullarda gerçekleşen tüm faaliyetlerin veliler tarafından öğrenilmesini sağlayacağı için yararlı bir sistem olarak kullanılabilir. Yönetici görüşlerinden anaşılacağı üzere okul yöneticileri bilgilerini ve sorunlarını paylaşacakları bir portal istemektedirler. MEB tarafından öğretmenler ve öğrenciler için hazırlanmış EBA portalı uygulaması gibi bir çalışmanın yöneticiler içinde yapılmasının faydalı olacağı söylenebilir. BİT projelerinin uygulanmasında paydaşların ve uygulayıcıların görüşleri alınmalı şeklindeki görüş,

Salamon (1992)'un çalışanların karar süreçlerine katıldıkları zaman örgüt içinde etkinliklerinin artacağı ve yapılacak değişikliği daha kolay kabulleneceklerini savıyla örtüşmektedir. DYS sisteminin tüm kurumlar için yaygınlaştırılması görüşü ele alındığında, DYS sistemiyle kullanılmasıyla birlikte işlemler daha hızlı yürütülecek, kağıt israfının önüne geçilecek ve arşivleme işlemleri daha kolay olacaktır. MEB yönetim bilişim sistemlerinin iyileştirilmesi görüşü iki yönetici tarafından dile getirilmiştir. Okul yöneticileri MEBBİS ve E-okul üzerinden bir çok işlemi rahatlıkla gerçekleştirebilmektedirler ancak bu sistemlere dahil edilecek bazı modül ve uygulamalarla dışarıdan satılan alınan bir çok yazılımın kullanımına ihtiyaç kalmayacaktır. MEB veri tabanındaki bulunan bilgilerin okullardan tekrar tekrar istenmemesi görüşü bir yönetici tarafından dile getirilsede önemli bir sıkıntı olduğu söylenebilir. İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri MEBBİS ve E-okul sistemi üzerinden rahatlıkla sorgulayabilecekleri bilgileri okullardan tekrar tekrar istemekte, hatta müdürlük bünyelerinde bulunan değişik birimler bu bilgileri değişik zamanlarda okullardan talep etmekteydiler. Konuyla ilgili düzenlemelerin yapılıp, birimler arasında eşgüdümlü hareketin sağlanması okullar üzerindeki gereksiz iş yükünü hafifletecektir. MEB Yönetim Bilişim Sistemi Uygulamalarının şeffaf olması görüşü yöneticiler tarafından dile getirilen başka bir görüş olmuştur. Özellikle sınav görevlendirmelerinde hangi öğretmenin hangi sınavlarda kaç görev aldığı gibi bilgiler, MEB veya İl MEM'ler tarafından paylaşıldığı takdirde bu sorun rahatlıkla çözülebilecektir. Ayrıca birer yönetici BİT'in yönetim süreçlerinde uzaktan eğitim uygulamalarıyla birlikte kullanılması, sınav değerlendirmelerinin FATİH projesi donanımları üzerinden gerçekleşmesi, FATİH projesinin başarıya ulaşması, kurum denetiminin BİT araçlarıyla yapılması ve okullarda teknoloji koçluğu uygulamasının yapılmasının gelecekte gerçekleşmesini istedikleri konular olduğunu dile getirmişlerdir.

5.1.2. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Nitel ve Nicel Araştırma Sonuçları

Bu bölümde nitel ve nicel verilere dayalı araştırma okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici görüşlerinden elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.2.1. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici Görüşlerine Göre Nitel Araştırma Sonuçları

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarıyla görüşlerini genel olarak yorumlarsak; Teknolojiyi etkin kullanarak örnek olan kişi görüşü yöneticiler tarafından en çok dile getirilen görüş olmuştur. Bu sonuç Kearsley ve Lynch, (1994)'in eğitim liderinin

teknolojiyi okulda kullanmakta istekli olması ve teknolojik yeterliliğe sahip olması, okulun etkililiğini artıran bir durum olmaktadır tespitiyle örtüşmektedir. Öğretmenlere ve öğrencilere teknolojiye erişim imkanı sağlama görüşü Altun (2006, s.189), Ghavifekr, Afshari, Siraj S. ve Seger (2013, s.1348)'in okul yöneticileri okul çalışanları ve öğrencileri için internete erişim olanakları sunmalıdır görüşüyle benzerlik göstermektedir. Teknolojiyi yenileme ve okuluna adapte etme görüşü ISTE 2009 standartlarında yer alan yöneticiler yönetimi, öğretme ve öğrenmeyi destekleyen, birlikte çalışabilir teknoloji sistemleri de dahil olmak üzere güçlü bir teknolojik alt yapıyı kurar ve sürdürür yeterlilik maddesiyle uyumludur. Teknolojinin bilinçli kullanımı noktasında çalışmalar yapma görüşü ISTE 2002 standartlarında yer alan yöneticiler güvenli ve sağlıklı bir teknoloji kullanımı için pozitif atmosfer oluşturur maddesiyle paralellik göstermektedir. Yasal, etik ve hukuki konularda liderlik yapma görüşü Turan (2002b, s.82)'in okul yöneticileri, teknolojinin okulla bütünleştirilmesi konusunda biraz daha hassas olmak, yasal ve sosyal problemleri de dikkate almak zorundadır ifadesiyle uyumludur. Hizmetiçi eğitim ve kurslara gönderme görüşü, Sezer (2011, s.25)'in okul yöneticileri, teknolojinin kullanımıyla ilgili sürekli hizmet-içi eğitimler düzenlemeleri ya da açılan kurslara öğretmenlerini yönlendirmelidir önermesiyle benzerlik göstermektedir. Öğretmenleri, öğrencileri ve çalışanlarını motive etme görüşü, Turan (2002b, s.82)'in “Okul yöneticisinin temel görevlerinden biri de okulun yönetiminden sorumlu olmasıdır. Öğretme ve öğretim sürecinin etkililiği ve bunun gerçekleştirilmesi için öğretmen ve çalışanlara destek ve yön vermesi gerekir.” tespitiyle örtüşmektedir. Teknoloji kullanımının öneminin ve zorunluluğunun farkında olma görüşü, ISTE 2009 standartlarında yer alan yöneticiler teknolojinin öğrenmede sürekli ve etkin kullanımı için model olur, teşvik eder maddesiyle paralellik göstermektedir. Teknoloji kültürü yaratma görüşünün, ISTE 2009 standartlarında yer alan okul yöneticileri dijital çağın öğrenme kültürüne uygun, sürekli iyileştirmeye odaklı, yenilikçi öğretimsel uygulamalara odaklanır maddesiyle uyumlu olduğu söylenebilir. Okul çevresine örnek olma görüşü, ISTE 2009 standartlarında yer alan yöneticiler dijital çağın araçlarını kullanarak paydaşlarıyla etkili iletişim kurar ve model olur maddesiyle benzer olduğu söylenebilir. Teknoloji korkusunu aşmada yardımcı olma görüşü, Meral, Zereyak ve Cambaz (2001, s.2)'in “Bilgisayar korkusu, pek çok insanın bilgisayar ile ilgili olarak hissettikleri, çok kuvvetli bir duygudur. Yeni ve bilinmeyene karşı duyulan korku, insanların bilgisayara karşı bir korku yaşamalarına neden olabilir. Genel olarak bu korku, bilgisayar kullanma konusunda deneyim kazandıkça ortadan kalkabilir.” tespitiyle örtüşmektedir. Öğretim teknolojilerinin derslerde kullanımının değerlendirilmesi görüşü, ISTE 2009 standartlarında yer alan okul yöneticileri öğrencilerin öğrenmesini artırmaya yardımcı olacak yeni teknolojilerin değerlendirilmesini teşvik eder ve

etkin teknoloji kullanımına yönelik araştırmaları takip eder maddesiyle örtüşmektedir. BT Rehber Öğretmenin okulda BT Rehberliği için kullanılması görüşü Sözcü ve Karataş (2014)'ın FATİH projesinin okullarda uygulanmasıyla ilgili yaptıkları araştırmalarında yer alan yeni teknolojilerin donanım ve kullanımına rehberlik edecek teknik personelin okullarda olmamasının bir eksiklik olduğu bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca okul yöneticileri etkileşimli tahtalarla gelmeyen öğretmenin yerine diğer sınıfla ortak ders işleme ve zorlayıcı tedbirleri alma konularında görüş belirtmişlerdir.

5.1.2.2. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Nicel Araştırma Sonuçları

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre nicel verilere dayalı sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Vizyoner liderlik boyutunda yöneticiler ve öğretmenler teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Okul müdürlerinin vizyoner liderlik boyutundaki liderlik davranışlarını çoğu zaman gösterdiklerine ilişkin bulgu, Anderson ve Dexter (2005), Bostancı (2010), Bülbül ve Çuhadar (2012), Can (2008), Chang ve Wu (2008), Eren (2010), Gibson (2001), Holland (2000), Seay (2004), Wang, 2010 ile Yu ve Durrington'un (2006) araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu durum okul yöneticilerinin okullarında eğitim-öğretim sürecinin kalitesini artırmak amacıyla yeni teknolojileri kullanma konusunda istekli olmaları, teknolojinin eğitim-öğretim ve yönetim süreçlerinde kullanımı konusunda bilgilerini artırmak için çaba sarf ettikleri ve teknoloji kullanımıyla ilgili okulunda ortak bir anlayış geliştirmeye çalıştıklarıyla açıklanabilir.

Sistematiik iyileştirme boyutunda yöneticiler teknolojik liderlik davranışlarının her zaman, öğretmenler çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç, Anderson ve Dexter'in (2005), Seay (2004), ile Yu ve Durrington (2006) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu sonuç okul müdürlerinin, okuldaki öğretim-öğrenme sürecine liderlik etme ve okuldaki öğrenmenin üst düzeyde gerçekleşmesi için teknolojik alt yapıyla ilgili çalışmalar yaptığı şeklinde yorumlanabilir.

Dijital çağ öğrenme kültürü boyutunda yöneticiler ve öğretmenler teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Okul müdürlerinin dijital çağ öğrenme kültürü boyutundaki liderlik davranışlarını yüksek düzeyde gösterdiklerine ilişkin bulgu Anderson ve Dexter'in (2005), Bülbül ve Çuhadar (2012), Eren (2010), Seay (2004), ile Yu ve Durrington (2006) bulgularıyla uyumludur. Dijital öğrenme kültürünün oluşturulması ve

sürdürülmesi önemli bir teknolojik liderlik davranışıdır. Okul yöneticilerinin, okullarında öğrenme-öğretme etkinlikleri için teknolojinin sık ve etkili kullanımını tasarlayıp destekledikleri, tüm öğrencilerin çeşitli bireysel ihtiyaçlarını karşılayan teknoloji donanımlı öğrenme ortamları ve öğrenme kaynaklarını sağlamaya çalıştıkları biçiminde yorumlanabilir.

Mesleki uygulamada mükemmellik boyutunda yöneticiler ve öğretmenler teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Okul müdürlerinin mesleki uygulamada mükemmellik boyutundaki liderlik davranışlarını yüksek düzeyde gösterdiklerine ilişkin bulgu, Eren (2010), Seay (2004) ile Yu ve Durrington'un (2006) araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Can'ın (2008) okul müdürlerinin eğitim-öğretim işlerinde BİT araçlarından yeterince yararlanamadıkları ve Ergişi'nin (2005) okul müdürlerinin eğitim-öğretim ortamlarında BİT araçlarının kullanılmasını daha az desteklediklerine yönelik bulgular bu araştırmanın bulgusundan farklılık gösteren diğer çalışmalardır. Okul müdürlerinin en önemli sorumluluklarından birisi eğitim-öğretim sürecinin başarısının artırılması yönünde gösterecekleri liderlik davranışlarıdır. Buna göre okul müdürlerinin eğitim-öğretim sürecinde teknolojinin kullanımının nasıl olması gerektiğini bildikleri ve teknoloji liderliği rollerini büyük ölçüde yerine getirebildikleri öğretmen ve yönetici görüşleri değerlendirildiğinde rahatlıkla söylenebilir. Ayrıca okul müdürleri, eğitim-öğretim sürecinin üst düzeyde gerçekleşmesi için hem kendisinin hem de çalışanlarının mesleki gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik liderlik davranışlarını gösterdikleri sonucuna varılabilir.

Dijital vatandaşlık boyutunda yöneticiler ve öğretmenler teknolojik liderlik davranışlarının çoğu zaman gösterildiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç Can (2008), Seay (2004), ile Yu ve Durrington'un (2006) araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Buna göre; teknolojinin kullanımıyla ilgili belli kurallar ve etik anlayış sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir. BİT araçlarının kullanımı eğitim ve yönetim süreçlerinde kullanımı giderek yaygınlaştığı düşünüldüğünde söz konusu teknolojilerin hangi amaçla kullanıldığının belirlenmesi ve bu konuda bilinç oluşturulmasına ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bu konuda başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere eğitim-öğretim alanındaki diğer paydaşlarla birlikte BİT araçlarının doğru kullanımı bilincinin oluşturulması ve konuyla ilgili etik kuralların belirlenmesi noktasında çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir.

Yöneticilerin ve öğretmenlerin görüşleri vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü boyutlarında anlamlı farklılık göstermektedir. Yönetici görüşlerinin bütün boyutlarda öğretmen

görüşlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöneticiler teknolojik liderlik davranışlarını yüksek oranda gösterdikleri yönünde görüş bildirirken, kendi okul yöneticilerini değerlendiren öğretmenlerin görüşleri daha düşük oranda çıkmıştır. Sonuçta kişilerin kendilerine ilişkin algılarının genellikle olumlu olduğu düşünülürse yöneticilerin kendileriyle ilgili böyle bir görüşe sahip olmaları anlaşılabilir bir durumdur.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin cinsiyet, okul türü, çalışma süresi ve öğrenim süresi değişkenlerine göre yönetici görüşleri vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin cinsiyet, çalışma süresi ve öğrenim süresi değişkenlerine göre öğretmen görüşleri vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öğretmen ve yönetici görüşleri, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını kullanmalarına ilişkin okul türü değişkenine göre vizyoner liderlik boyutunda anlamlı fark göstermektedir. Sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık, dijital çağ öğrenme kültürü boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

5.1.3. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Arasındaki İlişki

Bu bölümde, yönetici ve öğretmen görüşlerine göre yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiye ilişkin Pearson Korelasyon Analizi sonuçları ile yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına etkisiyle ilgili Hiyerarşik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

5.1.3.1. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımına İlişkin Korelasyon Sonuçları

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre korelasyon sonuçları birbirini destekler nitelikte çıkmıştır. Değerlendirme ile örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Örgütlenme ile eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Eşgüdümleme ile iletişim, etkileme ve karar verme-planlama arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. İletişim

ile etkileme ve karar verme- planlama arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki; etkileme ile karar verme-planlama arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre, okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının herhangi bir boyutta artırılması diğer boyutlarda kullanımının artırılmasını sağlayacaktır.

5.1.3.2. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre korelasyon sonuçları birbirini destekler nitelikte çıkmıştır. Vizyoner liderlik ile sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Sistematik iyileştirme ile mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Mesleki uygulamada mükemmellik ile dijital vatandaşlık dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Dijital vatandaşlık ile dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre; Okullarda teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin herhangi bir boyutta teknolojik liderlik davranışlarını göstermesinin artırılması diğer boyutlarda teknolojik liderlik davranışlarını göstermesinin artırılmasını sağlayacaktır.

5.1.3.3. Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımı ve Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları arasındaki İlişkiye İlişkin Korelasyon Sonuçları

Yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımı ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları arasındaki ilişkiyle ilgili yönetici ve öğretmen görüşlerine göre korelasyon sonuçları birbirini destekler nitelikte çıkmıştır. Değerlendirme ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Örgütlenme ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Eşgüdümleme ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu

görülmektedir. İletişim ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Etkileme ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Karar verme- planlama ile vizyoner liderlik, sistematik iyileştirme, mesleki uygulamada mükemmellik, dijital vatandaşlık ve dijital çağ öğrenme kültürü arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre; Okullarda yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımıyla teknolojik liderlik davranışlarıyla ilgili korelasyon incelendiğinde tüm boyutlarda pozitif ve anlamlı bir ilişki göstermeleri oldukça manidardır. Bu açıdan okullarda yöneticilerin yönetim süreçlerinde BİT'in kullanımının artırılmasıyla teknolojik liderlik davranışlarının gösterilmesinin artırılması sağlanacaktır.

5.1.3.4 Yönetici Görüşlerine Göre Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımının Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına Etkisine İlişkin Sonuçlar

Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışlarının toplam varyansının % 25,2'si değerlendirme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin vizyoner liderlik üzerindeki görece önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise etkileme ve karar verme-planlama boyutlarının vizyoner liderlik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütleme, eşgüdümleme, iletişim ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışlarının toplam varyansının % 16,6'sı değerlendirme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sistematik iyileştirme üzerindeki görece önem sırası; örgütleme, iletişim, karar verme-planlama, eşgüdümleme, etkileme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, örgütleme ve karar verme-planlama boyutlarının sistematik iyileştirme davranışının önemli birer yordayıcısı olmadıkları görülmektedir.

Okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarının toplam varyansının % 16,1'i değerlendirme, örgütleme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme, karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına

(β) göre, yordayıcı değişkenlerin mesleki uygulamada mükemmellik üzerindeki görece önem sırası; örgütlenme, iletişim, karar verme-planlama, eşgüdümleme, etkileme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise örgütlenme boyutunun mesleki uygulamada mükemmellik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. İletişim, etkileme, eşgüdümleme, karar verme-planlama ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışlarının toplam varyansının % 23,5'i değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme, karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital vatandaşlık üzerindeki görece önem sırası; eşgüdümleme, karar verme-planlama, iletişim, etkileme, örgütlenme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital vatandaşlık davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Değerlendirme, etkileme, örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarının toplam varyansının % 17,2'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital çağ öğrenme kültürü üzerindeki görece önem sırası; etkileme, eşgüdümleme, iletişim, karar verme-planlama, değerlendirme ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise etkileme boyutunun dijital çağ öğrenme kültürü davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme, değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim ve karar verme-planlama yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

5.1.3.5. Öğretmen Görüşlerine Göre Yönetim Süreçlerinde BİT'in Kullanımının Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışlarına Etkisine İlişkin Sonuçlar

Okul yöneticilerinin vizyoner liderlik davranışlarının toplam varyansının % 49,7'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin vizyoner liderlik üzerindeki görece önem sırası; karar verme- planlama, etkileme, iletişim, eşgüdümleme, örgütlenme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme ve karar verme-planlama boyutlarının vizyoner liderlik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları

görülmektedir. Örgütlenme, eşgüdümleme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin sistematik iyileştirme davranışlarının toplam varyansının % 49,3'ü değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sistematik iyileştirme üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, iletişim, etkileme, örgütlenme, eşgüdümleme ve değerlendirmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, örgütlenme ve karar verme-planlama boyutlarının sistematik iyileştirme davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Eşgüdümleme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin mesleki uygulamada mükemmellik davranışlarının toplam varyansının % 55,6'sı değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin mesleki uygulamada mükemmellik üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, iletişim, eşgüdümleme, değerlendirme ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise iletişim, etkileme, eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının mesleki uygulamada mükemmellik davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve değerlendirme yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin dijital vatandaşlık davranışlarının toplam varyansının % 46,5'i değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital vatandaşlık üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, değerlendirme, eşgüdümleme, iletişim ve örgütlenmedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise değerlendirme, etkileme, eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital vatandaşlık davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin dijital çağ öğrenme kültürü davranışlarının toplam varyansının % 49,7'si değerlendirme, örgütlenme, eşgüdümleme, iletişim, etkileme ve karar verme-planlama yordayıcıları tarafından açıklanmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin dijital çağ öğrenme kültürü üzerindeki göreceli önem sırası; karar verme-planlama, etkileme, eşgüdümleme, değerlendirme, örgütlenme ve iletişimdir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise değerlendirme, etkileme,

eşgüdümleme ve karar verme-planlama boyutlarının dijital çağ öğrenme kültürü davranışının önemli birer yordayıcısı oldukları görülmektedir. Örgütlenme ve iletişim yordayıcıları önemli bir etkiye sahip değildir.

Okul yöneticilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanması, teknolojik liderlik davranışlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Sonuç olarak yönetim süreçlerinde BİT'i yüksek oranda kullanan okul müdürlerinin yüksek düzeyde teknolojik liderlik davranışları sergilemeleri beklenen bir durum olarak ifade edilebilir. Tersini durumda da teknolojik liderlik davranışlarını sergiyleyen okul yöneticileri, BİT'i yönetim süreçlerinde daha etkili ve verimli bir şekilde kullanacağı söylenebilir. Araştırmanın bu sonucu Hayytov (2013)'un okul yöneticisinden beklenen teknolojiyi etkin kullanması ve çalışanlarına özellikle de öğretmenlere bu çerçevede rol model olması gerektiği yorumuyla bezerlik göstermektedir. Yine Ford (2000) okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerinde teknik becerilerini ve liderlik becerilerini bir arada kullanabilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Matthews (2002) ve Inkster (1998) yaptıkları çalışmalarda etkili bir okul yöneticisinin yeterli seviyede teknolojiyi kullanma yeteneğine sahip olması ve teknoloji konusunda yaşam boyu öğrenmeyi benimsemesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

5.2. Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde çalışmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak uygulayıcılara ve araştırmacılara öneriler geliştirilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin eğitim teknolojileri öğretim süreçlerinde kullanmalarını teşvik etmek için kullandıkları yollardan birisi de hizmetiçi eğitimlerdir. Belirli bir program kapsamında eğitim teknolojilerinin öğretim sürecinde etkin kullanımıyla ilgili öğretmenlere yönelik seminerler düzenlenebilir.
- Devam-devamsızlık işlemlerinin otomatik olarak BİT araçlarıyla yapılması konusu yöneticileri tarafından en çok dile getirilen konu olduğu düşünüldüğünde, okullardaki FATİH projesi alt yapısı kullanılarak bu sorunun çözülebileceği söylenebilir. Böylelikle okul yöneticilerinin iş yükleri hafifletilebilir.
- Öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşların teknolojiye adaptasyonu, kullanımı ve bilinçlendirilmesi için çeşitli kurumlarla (telekomünikasyon şirketleri, üniversiteler, adalet bakanlığı) işbirliği yapılarak bu konuda çalışmalar yapılabilir.
- Okul yöneticilerinin yaptıkları denetimlerde ve denetim sürecinin değerlendirilmesinde BİT araçlarını kullanılması klinik denetimde uygulama alanı bulan dersin kamera ve dizüstü bilgisayar gibi araçlarıyla kayıt edilip, incelenmesi yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. Bu bağlamda okul yöneticilerine denetimde BİT araçlarını nasıl kullanabilecekleri konusunda eğitim verilebilir.
- Okul yöneticilerine teknoloji liderliği ile bilgi ve iletişim teknolojilerini yönetim süreçlerinde kullanımını tanıtıcı, kullanmaya teşvik edici uzmanlık düzeyinde ders ve projeler, üniversitelerin de desteği verilerek hazırlanmalıdır. Üniversitelerin, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programlarında, Okullarda Bilgisayar Kullanımı, Eğitim Yönteminde Bilgi Teknolojileri Kullanımı ve Teknolojik Liderlik dersleri zorunlu dersler haline getirilerek, buradan mezun olacak eğitim yönetimi ve denetimi uzmanlarının ve okul yöneticilerinin yetiştirilmesi sağlanabilir.
- Okullarda hem yönetim süreçlerinde hem de eğitim-öğretim süreçlerinde BİT'in kullanımı zorunlu bir hale gelmiştir. Bu noktada bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri okullarında öğretmenlere ve öğrencilere BİT araçları konusunda içerik ile donanım konularında rehberlik yapmakta ayrıca görev tanımlarında yer almasa da okul yöneticilerinde yönetim süreçlerinde destek olmaktadır. Okullardaki eğitim ve

yönetim süreçlerine teknoloji konularında rehberlik ve liderlik edecek öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple okullardaki ders saatlerinden bağımsız bir şekilde her okulda bilişim teknolojisi öğretmenlerine, bilişim teknolojileri rehber öğretmeni normu verilmesinin uygun olacağı söylenebilir.

- Teknoloji liderliği üzerine, okul yöneticileri için hizmet içi eğitim programları ve kurslar verilmelidir. Bu kursların konusu, öğretim ve yönetim süreçlerinde BİT kullanımı, eğitim yönetiminde bilgisayarların kullanımı, öğretimsel donanım sistemleri, örgütsel dinamikler ve teknoloji, liderlik teorileri, öğretim teorileri ve program geliştirme, program değerlendirme, eğitim politikaları çalışmaları, uzaktan eğitim, eğitim yazılımı hazırlama, eğitim sistemleri, etkileşimli (interactive) çoklu ortam (multimedia) uygulamaları konularını kapsamalarının uygun olacağı söylenebilir.
- Yöneticilerin BİT konusunda hizmet içi eğitimlerle desteklenmelerinin yanı sıra, yöneticilerin sürekli olarak eğitim almasının sağlanması amacıyla internet kullanılmalıdır. Bu amaçla bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak yöneticilerin sürekli iletişimlerinin sağlanacağı sanal topluluklar oluşturulabilir. Böylelikle yöneticilerin kendi uygulamalarını, deneyimlerini zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde diğer meslektaşları ile paylaşabilirler.
- MEB'in Kullandığı Yönetim Bilişim Sistemleri Uygulamalarının diğer kurumların uygulamalarıyla entegre olması bulgusu ülkemizde uygulamaya konulan e-devlet uygulamasıyla paralel göstermektedir. Birçok bakanlık ve kuruluş e devlet sistemi üzerinden veya kurumsal web siteleri üzerinden çeşitli işlemleri gerçekleştirmektedir. MEB ve diğer bakanlıkların birlikte yapacakları çalışmalarla bu uygulamalar arasında eşgüdüm sağlanarak kurumlarda yazışmalarla boşa harcanacak zamanın önüne geçilebilir.
- MEB'in kullandığı doküman yönetim sisteminin tüm taşra teşkilatı ve okullar için yaygınlaştırılmasıyla birlikte işlemler daha hızlı yürütülecek, kâğıt israfının önüne geçilecek ve arşivleme işlemleri daha kolay olacaktır.
- MEB veri tabanındaki bulunan bilgilerin okullardan tekrar tekrar istenmesinin önemli bir sıkıntı olduğu söylenebilir. İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri MEBBİS ve E-okul sistemi üzerinden rahatlıkla sorgulayabilecekleri bilgileri okullardan tekrar tekrar istemekte, hatta müdürlük bünyelerinde bulunan değişik birimler bu bilgileri değişik zamanlarda okullardan talep etmektedirler. Konuyla ilgili düzenlemelerin yapılıp,

birimler arasında eşgüdümlü hareketin sağlanması okullar üzerindeki gereksiz iş yükünü hafifletecektir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Bu çalışmada okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve yönetim süreçlerinde BİT kullanımı seviyelerinin değerlendirilmesi kendi algılarına ve öğretmen görüşlerine göre ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Öğrenci ve velilerin bakış açısından da araştırmalar yapılabilir, elde edilen sonuçlar birbirleri ile karşılaştırılarak değerlendirilebilir, paralellik veya zıtlık gösteren hususlar sebepleriyle irdelenebilir.
- Konuyla ilgili araştırma yapacak araştırmacılar, diğer illerde bulunan genel ve meslek lisesi okul yöneticileri üzerinde de bu araştırmayı uygulayabilir. Böylelikle, okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve yönetim süreçlerinde BİT kullanımına ilişkin farklı bilgiler elde edilip bu çerçevede genel bir görüş belirlenip karşılaştırılması sağlanabilir.
- Türkiye genelinden örneklem seçilerek okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve yönetim süreçlerinde BİT kullanımına ilişkin araştırma yapılabilir.
- Okul müdürlerinin teknoloji liderliği davranışları ve yönetim süreçlerinde BİT kullanımına yönelik ulusal düzeyde standartlar geliştirmeye dönük araştırmalar yapılabilir.
- Çevresel faktörlerin (okulun büyüklüğü, teknolojik donanımı, öğretmen-öğrenci sayısı, bulunduğu yerin sosyoekonomik düzeyi) okul müdürlerinin yönetim süreçlerinde BİT kullanımına ve teknoloji liderliği davranışlarına etkisine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi sürecinde yöneticilere yönetim süreçlerinde BİT kullanımı ve teknoloji liderlik konularında yönelik eğitimler verilerek bu eğitimlerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırma resmi genel ve meslek liselerinde çalışan okul yöneticileri ve öğretmenleriyle yapılmıştır. İlkokul, ortaokul ve özel okullarla karşılaştırmalı durum çalışması yapılabilir.

Kaynakça

- Acheson, K.A. ve Gall, M.D. (1997). *Techniques in the Clinical Supervision of Teachers: Preservice and Inservice Applications (4th edition)*, N.Y. : Longman Publishers.
- Ada, N. (2007). Örgütsel iletişim ve yeni bilgi teknolojileri: Örgütsel iletişim ağları. *Ege Academic Review*, 7(2), 543-551.
- Adriaanse, A., Voordijk, H., & Dewulf, G. (2010). The use of interorganisational ICT in United States construction projects. *Automation in Construction*, 19(1), 73-83.
- Afzaal, H.S.(2012). A Preliminary study of school administrators' use of information and communication technologies: Bruneian Perspective. *International Journal of Education and Development using Information and communication Technology (IJEDICT)*, 8(1), 29-45.
- Afshari, M., Bakar, K. A., Luan, W. S., Samah, B. A., ve Fooi, F. S. (2009). Technology and school leadership. *Technology, Pedagogy and Education*, 18(2), 235-248.
- Agu, S. U., Onyishi, I. E., ve Okwo, I. M. (2012). Information and Communication Technology (ICT) and Administrative Processes in Universities in South-Eastern Nigeria. *International Journal of Computer Applications*, 57(11).
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri: SPSS'te İşletme Uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.
- Akgün, N. (2001). *İlköğretim okulu müdürlerinin öğretimsel liderliği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim ve Toplum*, 4(1), 4-23.
- Algozzine, B., Lonnie, R., Flowers, C. P., Gretes, J. A., Hughes, C. D., ve Lambert, R. (1999). Developing technology competencies in a college of education. *Current Issues in Education*, 2 (3). <http://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/827/253> adresinden 15.07.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Alessi, S. M., ve Trollip, S. R. (1991). *Computer-based instruction: Methods and development*. New Jersey: Prentice-Hall.

- Alsalloum, O. I., Al-Ruwaili, A. A., ve Hogbani, K. M. (2012). The impact of information systems on university administrative process. *Business & Management Quarterly Review*, 3(3), 28-50.
- Altan, Z. M. (1998). Eğitim fakülteleri, teknoloji ve değişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15, 295-304.
- Altun, S. A. (2000). Okul yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeyleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2, 10-17.
- Altun, S. A. (2002). Okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının incelenmesi. *Çağdaş Eğitim*, 286, 8-14.
- Altun, S. A. (2004). Okul müdürlerinin bilgi teknolojisi sınıflarına ilişkin görüşleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 37, 46-71.
- Altun, T. (2006). Evaluating the impact of information and communications technology (ICT) on the culture of school: Strategies and implications for teacher education. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2). 177-198.
- Altun, N. A. (2009). *İlköğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerinin eğitim amaçlı kullanımına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Altunoğlu, A. E., ve Doğan, B. (2013). Bilgi yönetimi, çevre, teknoloji ve örgütsel performans ilişkileri. *İnternet Uygulamaları ve Yönetim*, 5(1), 21-37.
- Anameriç, H. (2005a). Bilgi Çağı, Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri. Coşkun Can Aktan ve İstiklal Y. Vural (Editörler), *Bilgi sistemleri ve yönetimde bilgi sistemlerinin kullanımı* (s.121-174). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Anameriç, H. (2005b). Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yönetim Fonksiyonları Üzerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 45, (2) 25-43.
- Anderson, R. E., & Dexter, S. L. (2000). *School technology leadership: Incidence and Impact. Teaching, learning, and computing: Incidence and impact: 1998 national survey* (Vol. 6). report.
- Anderson, R. E & Dexter, S. (2005). School technology leadership: An Empirical Investigation of Prevalence and Effect. *Educational Administration Quarterly*, 41(1), 49-82.

- Artul, O. (2003). *İlköğretim okul yöneticilerinin bilgi teknolojileri konusundaki yeterlilik düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Ashok, A. (2007). *Encyclopaedia of Information Technology: Information Technology Tools*. Malaysia: Crescent News (KL) Sdn. Bhd.
- Aslan, B. ve Sincar, M. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 571-595.
- Aydın, M. (2000). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
- Bağlıbel, M., Samancıoğlu, M., ve Summak, S. (2010). Okul Yöneticileri Tarafından E-Okul Uygulamasının Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 331-34
- Bal, H. Ç. (2006). *Bilgisayar ve İnternet Kullanımı*. Trabzon: Abp Yayınevi.
- Balaban, N. İ. 2012. *Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerini İle Bilgisayar Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Balcı, C. ve Yüzbaşıoğlu, N. (2001). *Görsel Eğitim Seti Access*. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Banoğlu, K. (2011). Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlikleri ve teknoloji koordinatörlüğü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 199-213.
- Barbadora, B. M. (1974). A Description of the Cincinnati Public Schools' School Information System. <http://eric.ed.gov/?id=ED089684> adresinden 12.06.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Baş, E. D. (2012). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerini İle Okul İklimi Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi. İstanbul.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Başaran İ.E. (1996b). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Developer.
- Bayrakçı, M. (2007). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 395-420.

- Beach, R. H. & Vacca A. M. (1985), Administrative variables and microcomputer implementation: A survey of high school principals, *Computers in the Schools*, 2, 31-46.
- Beaver, J. F., (1991). Sharing the Vision, Power and Experience: Advocating Technologically Competent Administrators, *Annual Meeting of the Northeastern Educational Research Association*, (Eric ED340130).
- Becta 2003. What the research says about strategic leadership and management of ICT in schools.http://www.mirandanet.ac.uk/wpcontent/uploads/2015/05/wtrs_ws_improvement.pdf adresinden 14.06.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Beijerse, R. P. (2000). Knowledge management in small and medium-sized companies: knowledge management for entrepreneurs. *Journal of knowledge management*, 4(2), 162-179.
- Breiter, A., ve Light, D. (2006). Data for School Improvement: Factors for designing effective information systems to support decision-making in schools. *Educational Technology & Society*, 9 (3), 206-217.
- Bektaş, F. (2014). School Principals' Personal Constructs Regarding Technology: An Analysis Based on Decision-making Grid Technique. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 14(5), 1767-1775.
- Bensghir, T.K. (1993). Yönetim Destek Sistemleri, *Amme İdaresi Dergisi*, 1, 239-253
- Bensghir, T.K. (1996). *Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim*. Ankara: TODAİE Yayınları No:274.
- Bensoau, M. ve Earl, M. (1998). *The Right Mind-Set for Managing Information Technology*, Cambridge: Harvard Business Review.
- Bernbaum M. and Moses K. (2011). EQUIP2 Lessons Learned in Education: Education Management Information Systems. <http://www.fhi360.org/sites/default/files/media/documents/EQUIP2%20LL%20EMIS%20AAR.pdf> adresinden 11.06.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Bird, P. (1986). *Microcomputers in School Administration*. London: Hutchinson Publishing Group.

- Bisaso, R. Kereteletswe, O. Selwood, I. ve Visscher, A.J. (2008) The use of information technology for educational management in Uganda and Botswana. *International Journal of Educational Development*, 28(6), 656–668.
- Bitter, G. G. (1989). *Microcomputers in Education Today*. California: Mitchell Publishing Inc.
- Bluhm, H. P. (1987). *Administrative Uses of Computers in the Schools*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Bostancı, H. (2010). *Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri açısından incelenmesi*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bozeman, W. C. & Spuck, W. D. (1991). Technological Competence: Training Educational Leaders. *Journal of Research on Computing in Education*, 23(4), 514-530.
- Bozeman, W. C. & Spuck, W. D. (1994). Computer support for administrative leadership of schools. G. Kearsley & W. Lynch (Editors), *Educational technology leadership perspectives* (39-52). Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Brooks, S. (1997). Are you leading the way? *Technology and Learning*, 08/08/2007 tarihinde <http://www.pen.k12.va.us/VDOE/suptsmemos/2000/inf138a.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Brush, T., (1998). Technology Planning and Implementation in Public Schools, A Five-State Comparison. *Interdisciplinary Journal of Practice, Theory, and Applied Research*. 15(2), 11-23.
- Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bushweller, K. (2000). The smarter office: how school districts are automating administrative tasks'. The Electronic School. <http://www.electronicschool.com/2000/03/0300f2>. adresinden 04.03.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Bülbül, T., ve Çuhadar, C. (2012). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (23), 474 – 499
- Büyüköztürk, Ş. (1992). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32: 470-483.
- Büyüköztürk Ş., (2003). “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum)”. Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, T. (2008). *İlköğretim okulları yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri: Ankara ili Etimesgut ilçesi örneği*. 18. Ulusal Eğitim Teknolojileri Kongresinde sunulan bildiri. <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/206.doc> adresinden 04/03/2009 tarihinde erişilmiştir.
- Cantürk, G. (2007). *Bilgisayar teknolojisinin okul yönetiminde kullanımında okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumları ile kullanma düzeyleri ve öğretmenlerin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Carter, D. (2005). Distributed practicum supervision in a managed learning environment (MLE). *Teachers and Teaching*, 11(5), 481–497.
- Cerit, Y. (2001). *Bilgi toplumunda ilköğretim okulu müdürlerinin rolleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Crawford, M. (2001). King John's Christmas: developing leadership communities on-line, <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED453213.pdf> adresinden 03.02.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Chambers, B. E. (1994). *Computer Applications for School Administrators*. Lancaster: Technomic Publishing Company.
- Chang, I. & Wu, Y. (2008). A Study of the relationships between principals' technology leadership and teachers' teaching efficiency. *Journal of Educational Research and Development*, 4 (1), 171-193.
- Condie, R., ve Munro, B. (2007). *The Impact of ICT in schools a landscape review*. Coventry: Becta.
- Creswell, J.W. ve Clark, P.L. V. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. USA: Sage Publications
- Cura, T. (2009). *Yöneticiler İçin Bilişim Teknolojileri Ve Enformasyon Sistemleri*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çakmak, T. Kılıç, A. ve Tunçay, A. (2012). *Teknoloji Yönetimi Kılavuzu*, İstanbul Sanayi Odası, İstanbul: Mürettebat Reklamcılık ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
- Çam, S. (2002). *Öğrenen Organizasyon ve Rekabet Üstünlüğü*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

- Çelik, V. (2000). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çelik, V. (2000). *Eğitimsel Liderlik*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Çelikten, M. (2002). Okul Müdürlerinin Bilgisayar Kullanma Becerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 156, 182-190.
- Çetin-Yılmaz, S. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma yeterliklerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çetinkaya, A., ve Şimşek, M. (2008). Bilişim Teknolojilerinin İşletme Performansına Etkileri: Beş Yıldızlı Otelere Yönelik Bir Araştırma. *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 3-22.
- Çevik, V. (2006). *Eğitim yöneticileri ile yönetici adaylarının kaygı düzeyleri ile bilgisayar kaygısı düzeylerinin karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Çınar, İ. (1997). Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 3, 289-298.
- Çınar, İ. (2002). *Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Yönetimindeki Yeterlikleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çınar, İ. (2011). Yönetim ve Bilgi İhtiyacı. *Eğitişim Dergisi*, 29, 1-4.
- Daniels, N. C. (1993). *Information Technology*, Boston: Addison Wesley Publication Co. Inc.
- Dawson-Saunders B, Trapp Robert G., *Basic & Clinical Biostatistics*, London, 1994. 04.05.2016 tarihinde <http://accessmedicine.mhmedical.com/content.aspx?sectionid=40086284&bookid=356&jumpsectionID=40087393&Resultclick=2> adresinden erişilmiştir.
- Demir, K. (2005). Bilgi Yönetimi Tutum Ölçeği. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 20, 113-121.
- Demirel, Ö. Seferoğlu, S. ve Yağcı, E. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dirlik, S. (2008). *Yönetim Bilişim Sistemlerinin örgüt yapısına ve karar vermeye etkisi: çoklu örnek olay araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.

- Doğu Z. 2012 *Ortaöğretim Kurumları Paydaşlarının E-Okul Eğitim Yönetimi Bilgi Sisteminin İşleyiş Sürecine İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Dönmez, B. ve Sancar, M. (2008). Avrupa Birli ği Sürecinde Yükselen Ağ Toplumunu ve Eğitim Yöneticileri. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*, 7 (24), 1-19.
- Dur, S. (2008). Bilgi Yönetimi Altyapısı ve Bilgi Yönetimi Sürecinin Örgütsel Performans Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Duruştay, H. (2003). Eğitim Teknolojileri Bilgisayar, Demirbaş M. ve Bulut Y.(Eds), Word 2000 (294-309). Ankara: MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- Erdoğan, İ. (1993). Okul Yönetiminde Bilgisayar Sistemine Geçiş. *Yaşadıkça Eğitim*, 31, 22-26.
- Erdoğan, İ. (1997). Okul Yöneticileri ve Bilgisayar. *Yaşadıkça Eğitim*, 51, 27-32.
- Erdoğan, İ. (2003). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Eren-Şişman, E. (2010). *İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ergişi, K. (2005). *Bilgi teknolojilerinin okulda etkin kullanımı ile ilgili okul yöneticilerinin teknolojik yeterliklerinin belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Erkan, S. (2004). Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumları Üzerine Bir İnceleme. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 141-145.
- Erkmenol, A. (1991). Yönetim ve Organizasyon Ders Notları, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Essink, L.ve Visscher, A., (1987). Design and Impact of Management Information Systems in Educational Organizations, Oosthoek H., (Editor), *Higher Education and New Technologies* (pp.367-388), Oxford: Pergamon Pres.
- Eteokleous, N. (2008). Evaluating computer technology integration in a centralized school system. *Computers & Education*, 51(2), 669-686.
- Enanals, E.R. ve Molyneux, P. (1993). *Managing With Information Technology*, New York: Springer-Verlag.

- Evans, J. A. (1970). Educational Management Information Systems: Progress and Prospectives. <http://eric.ed.gov/?id=ED049564> adresinden 20.08.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Evans, M. (2002). Open windows: becoming an e-learning school. National College for School Leadership, http://www.ncsl.org.uk/mediastore/image2/evans-open_windows.doc adresinden 12.04.2014 tarihinde erişilmiştir.
- e-TGEP, (2002). e-Türkiye Girişimi Eylem Planı. http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/Yayinlar/020800_ETurkiyeEylemPlani.pdf adresinden 01.08.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Flanagan, L. ve Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124-142.
- Ford, J. I. (2000). Identifying Technology Leadership Competencies For Nebraska's K-12 Technology Leaders, <http://proquest.umi.com/pqdlink?did=731925821&Fmt=7&clientId%20=46622&RQT=309&VName=PQD>, adresinden 08/08/2007 tarihinde erişilmiştir.
- Fraenkel, J.R., Wallen, N.E. & Hyun, H.H. (2011). *How to Design and Evaluate Research in Education (Eight Edition)*. New York: McGraw-Hill.
- Fullan, M. (1993), *Change Forces: Probing the Depth of Educational Reform*, London: Falmer Press.
- Ghavifekr, S., Afshari, M., Siraj, S., ve Seger, K. (2013). ICT application for administration and management: A conceptual review. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 103, 1344-1351.
- Gibson, I. (2001). The role of school administrators in the process of effectively integrating educational technology into school learning environments: New research from the mid-west. *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, Orlando, FL*. (ERIC Document Reproduction Service No. ED457825).
- Goldring, E., & Berends, M. (2008). *Leading with data: Pathways to improve your school*. USA: Corwin Press.
- Googlad, I. J., O'Toole F. J. ve Tyler, L. L. (1966). *Computers and Information Systems in Education*, New York: Harcourt Brace & World Inc.

- Görgülü, D. (2013). *Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi. Erzurum.
- Gurr, D. (2000.). How information and communication technology is changing the work of principals. In *International Congress of School Effectiveness and Improvement*. 4-8.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M.B. ve Taşgın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Şeçkin Yayıncılık.
- Gümüştekin, G. E. (2004). İşletmelerde Yönetim Bilişim Sistemleri. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 125-142.
- Gürbüz T. ve Yıldırım S., (2002). Eğitimde Liderlik Ve Teknoloji Planlaması, *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Sempozyumu*, Ankara.
- Gürkan, O. (2005). *Yeni Başlayanlar İçin Bilgisayar*. Ankara: Nirvana Yayınları.
- Ford, J. I. (2000). Identifying technology leadership competencies for Nebraska's K-12 technology leaders (Unpublished Dissertation of Doctor of Philosophy). University of Nebraska- Lincoln, Nebraska.
- Haag S., Cummings M., & Dawkins J., (1998). *Management information systems for the information age*, Boston: McGraw-Hill.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., ve Dalgıç, G. (2011a). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(2), 145-166.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011b). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 97-121.
- Harris, A., Day, C., Hopkins, D., Hadfield, M., Hargreaves, A., ve Chapman, C. (2005). *Effective leadership for school improvement*. London: Routledge Falmer.
- Hayytov, D. 2013. *Eğitim yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlik alguları ile öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

- Heaton, L. A., & Washington L. A. (1999). Developing Technology Training for Principals, Annual Meeting of American Educational Research Association (AERA), Montreal.
- Helms, L. S. (1999). *Basic Concepts In Classical Test Theory: Tests aren't Reliable, The Nature of Alpha, and Reliability Generalization as Meta-Analytic Method* (ERIC Document Reproduction Service No. ED 427 083).
- Hicks, J.O. (1990). *Information Systems in Business: An Introduction*. St Paul: West Publishing Company.
- Higgins, S., ve Packard, N. (2004). Meeting the Standards in Primary ICT. London: Routledge Falmer.
- Holland, L.(2000). A differentdivide: Preparingtech-savvyleaders. *Leadership*, 30 (1), 8-12.
- Huges, R., (1993). *Leadership Enchancing the Lesson of Experience*, London: Dirwin Inc.
- Irmak Y. (2011). Yönetim Bilgi Sistemleri ve Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar (E-Okul Örneği) *I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, Eskişehir.
- İmer, G. (2000). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Adaylarının Bilgisayara ve Bilgisayarı Eğitimde Kullanmaya Yönelik Nitelikleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- İnan, N. U. (1997). Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin İngilizce Öğretiminde Etkililiği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Inkster, C. D. (1998). Technology leadership in elementary school principals: A comparative case study (Unpublished Dissertation of Doctor of Philosophy). University of Minnesota, Minnesota.
- International Society for Technology in Education (ISTE) (2002). *National educational technology standards for administrators*. http://www.iste.org/docs/pdfs/nets-for-administrators-2002_en.pdf?sfvrsn=2 adresinden 06.07. 2013 tarihinde erişilmiştir.
- International Society for Technology in Education (ISTE) (2009). *National educational technology standards for administrators*. http://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_ISTE_Standards-A_PDF.pdf adresinden 06.07. 2013 tarihinde erişilmiştir.

- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1-34.
- Johnson, R., & Onwuegbuzie, A. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26.
- Kantur, Z. H. (1995). *Yönetim bilişim sistemlerinin yönetim fonksiyonları üzerine etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karahan, M. (2001). *Eğitimde Bilgi Teknolojileri*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ders Notları: Malatya.
- Karahoca, D. ve Karahoca A. (1998). *İşletmeciler, Mühendisler ve Yöneticiler için Yönetim Bilişim Sistemleri ve Uygulamaları*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Karakaş, S. (1991). Yönetim Enformasyon Sistemleri, Kütüphane - Enformasyon - Arşiv Alanında Yeni Teknolojiler ve Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yönetim Fonksiyonları Üzerine Etkisi. Hasan S. Keseroğlu (Editör) *Türkmarc Sempozyumu Bildirileri* (254-263). İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, İ. H., ve Sözcü, Ö. F. (2013). Okul yöneticilerinin fatih projesine ilişkin farkındalıkları, tutumları ve beklentileri: Bir durum analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(47), 41-62.
- Kazi, E. H. (2012). The Role of ICT in School Management of Maldives. *The New Educational Review Journal*, 27 (1), p. 270-282.
- Kawade, D. R. (2012). Use of ICT in Primary School. *Pioneer Journal*. <http://pioneerjournal.in/conferences/tech-knowl^school.html> adresinden Retrieved on 27.04.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Kearsley, G. ve Lynch, V. (1994). Leadership in the Age of Technology: The New Skills. *Journal of Research on Computing in Education*, 25 (1), 1-9.
- Kearsley, G. (1995). *Computers for Educational Administrators Leadership in the Information Age*, New Jersey: Ablex Publishing Corporation.
- Koç, N. (2005). Bilgi Çağında Eğitimin Geleceği, *Çağdaş Eğitim*, 323, 9-18.
- Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*, İstanbul: Beta Basım A.Ş.

- Koofi, A. A. K. Al. (2007). A Study of How an Education Management Information System (EMIS) can be Effectively Implemented in the Ministry of Education in the Kingdom Of Bahrain. <http://www.mirandanet.org.uk/membership/uploads/589/EMIS.pdf> adresinden 02.03.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Kosakowski, J. (1998). The benefits of information technology. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED420302.pdf> adresinden 06.08.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Kostic, M. (2002). Leadership and information technologies in education. meeting of the American Society for Engineering, Chicago, Illinois.
- Koza, M. (2008). *Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Kök, S. B. (2006). Bilişim Teknolojilerinin Yönetimsel ve Örgütsel Etkileri. *Journal of Commerce*, (2), 123-140.
- Krishnaveni, R., & Meenakumari, J. (2010). Usage of ICT for Information Administration in Higher education Institutions—A study. *International Journal of Environmental Science and Development*, 1(3), 282-286.
- Kuşlu M. Yönetimde Karar Verme Sürecinde Yönetim Bilgi Sistemlerinin Rolü (İLSİS ÖRNEĞİ). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Lashway, L. (2003). *Trends and issues: Role of the school leader*. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED479933.pdf> adresinden 11.09.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Laudon, K. C., Laudon, J. P. (2003). *Essentials of Management of information systems: Managing The Digital Firm. (5th ed.)*, Prentice Hall, New Jersey. Usa.
- Laudon, K. C., ve Laudon, J. P. (2000). *Management information systems: organization and technology in the networked enterprise (Sixth ed.)*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Leblebici, D. N. (1995). *Çağdaş Kamu Yönetiminde Enformasyonun Yeri ve Enformasyon Sistemleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara,
- Lewis, P. S. (1995). Goodman S. H.ve Fanot P. M., *Management Challenges in the 21st Century*, St.Paul: West Publishing Company.
- Lucey, T. (2005). *Management Information Systems*, 9th ed, Croatia: Thomson Learning.

- Lunenburg, F.C. ve Ornstein A.C. (2013) Educational Administration: Concepts and Practices (Eğitim Yönetimi: Kavramlar ve Uygulamalar Bölüm 7. İletişim). (Çev. Editörü: Çınkır Ş.), Ankara: Nobel
- Mcleod, R., Schell, G. (2001). Management Information Systems. New Jersey: Prentice-Hall.
- MacNeil, A. J., ve Delafield, D. P. (1998.) Principal Leadership for Successful School Technology Implementation, *Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*, Washington.
- Maden C., (2003). Eğitim Teknolojileri Bilgisayar, Demirbaş M. ve Bulut Y. (Editörler) İnternet (324-384). Ankara: MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- Magalhaes, R. 1999. *The organizational implementation of information systems: towards a new theory*. Unpublished PhD Thesis, London School of Economics, London.
- Matthews, A. W. (2002). *Technology leadership at a junior high school: A qualitative case study*. Unpublished PhD Thesis, University of Nevada-Las Vegas, Nevada.
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2007). *Temel Eğitim Projesi II. Fazı BT Entegrasyonu Temel Araştırması*. Ankara: Bilgitek Eğitim Danışmanlık ve Taahhüt A.Ş.
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2010). *Eğitimde fırsatları artırma teknolojiyi iyileştirme hareketi projesi (FATİH). Proje hakkında*. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> adresinden 04/01/2014 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2012). Yürütülen projeler. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. <http://egitek.meb.gov.tr/KapakLink/Projeler/YurutulenProjeler.html> adresinden 23.04.2014 tarihinde erişilmiştir
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2015). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogr kurumyon_0/yonetmelik.pdf adresinden 07/05/2016 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2016). *Hizmet içi Eğitim Planı*. http://ikgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_02/15091144_2016_ylhizmetiieitimplan.rar adresinden 01/03/2016 tarihinde erişilmiştir.
- Meral M., Cambaz H. ve Zereyak E., (2001). Öğretmenlerin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Kaygısı, *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferans ve Sergisi*, Ankara.

- Mentz, E. ve Mentz, K. (2003). Managing technology integration into schools: A South African perspective. *Journal of educational administration*, 41(2), 186-200.
- Mooij, T., ve Smeets, E. (2001). Modelling and supporting ICT implementation in secondary schools. *Computers & Education*, 36(3), 265-281.
- Marulcu, İ. (2010). *Eğitimsel Liderlik ve Teknoloji Kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Mwalongo.A. (2011).Teachers' Perceptions about ICT for Teaching, Professional Development, Administration and Personal use. *International Journal of Education and Development using information and Communication Technology (IJEDICT)*.7 (3), 36-49.
- Mutlu, M.E. (2013). Eğitim Biliminde Yenilikler. Hakan A. (Editör), *Eğitimde Yeni Teknoloji Kullanımı*, (s. 78-205). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Neufeld, D. J., Dong, L., & Higgins, C. (2007). Charismatic leadership and user acceptance of information technology. *European Journal of Information Systems*, 16(4), 494-510.
- North, R. F., Strain, D. M., & Abbott, L. (2000). Training teachers in computer-based management information systems. *Journal of Computer Assisted Learning*, 16(1), 27-40.
- Odabaş, Hüseyin. (2005). Bilgi Yönetimi Sistemi. Coşkun C. A. ve İstiklal Y. V. (Editörler), *Bilgi Çağı Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Onursoy, A. (1999). *Yönetim Bilgi Sistemleri ve Yönetim Kararlarında Karar Destek Bilgi Sisteminin Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Öcal, H., (1999) *Microsoft Access 2000*, İstanbul: Rehber Matbaacılık.
- Ögüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Öner, A. (2002). *Örgüt Yapıları ve Teknoloji Yönetimi, Teknolojinin Örgüt Yapısına Etkisi Üzerine Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Özbakış, O. (2009). *İşletmelerde Yönetim Bilgi Sistemleri Uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Özdoğan, D. (2003). Eğitim Teknolojileri Bilgisayar, Demirbaş M. ve Bulut Y. (Editörler), *Office 2000*, (s.244-294), Ankara: MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.

- Özgen, H. ve Yalçın, A. (1992). İşletmelerde Yönetim Bilişim Sistemi ve Yönetim Kararlarında Kullanılması, *Eskişehir Anadolu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 249-264.
- Padro, S. (2003). Computer-assisted school information systems: Back to the future. *Canadian Journal of Math, Science & Technology Education*, 3(1), 157-163.
- Pegler, G. (1992). Perspectives for school information systems. *Australian Journal of Educational Technology*, 8 (2), 161-171.
- Perry, D. (2003), Handheld computers (PDAs) in schools; Becta, [http://bee-it.co.uk/Guidance%20Docs/Becta%20Files/Publications/44.%20Research%20report%20Handheld%20computers%20\(PDAs\)%20in%20schools.pdf](http://bee-it.co.uk/Guidance%20Docs/Becta%20Files/Publications/44.%20Research%20report%20Handheld%20computers%20(PDAs)%20in%20schools.pdf) adresinden 13.05.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Picciano, A.G. (1994) *Computers in the Schools: A Guide To Planning and Administration*, New York: Mamillan Publishing Company.
- Picciano, A.G. (2006). *Educational Leadership and Planning for Technology*, New Jersey: Prentice Hall,
- Piper, D. ve Hardesty, J. (2005). The influence of school leadership and self-efficacy on teachers' attitudes towards using computer technology in the classroom. C. Crawford (Editor.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2005* (pp. 1837-1844). Chesapeake.
- Plummer M. 2003. Draft Policies and Guidelines For the Selection of An EMIS Solution <http://oecs.int/edmu-documents/ict-documents/155-draft-policies-and-guidelines-for-the-selection-of-an-emis-solution?format=html#sthash.UwpDwuhC.dpuf> adresinden 11.04.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Prokopiadou, G. (2012). Using information and communication technologies in school administration: Researching Greek kindergarten schools. *Educational Management Administration & Leadership*, 40(3), 305–327.
- Rainer R. K., Turban E., Potter E. R. (2007). *Introduction to Information Systems: Supporting and Transforming Business*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Ray, J.R. ve Davis, L. D. (1991). *Computers in Educational Administration*, Watsonville: McGraw-Hill Inc.
- Razik, T. A., ve Swanson, A. D. (2010). *Fundamental concepts of educational leadership & management*. Boston: Allyn & Bacon.

- Ray, J. R., Hack, W. G., & Candoli, I. C. (2005). *School business administration: A planning approach*. Boston: Allyn & Bacon.
- Richardson, J.W. (2007). *The Adoption of Technology Training by Teachers Trainers in Cambodia: A Study of the Diffusion of an ICT Innovation*. Unpublished Phd Thesis, University of Minnesota. Minnesota
- Romeo, G. & Walker, I. (2002). Activity Theory to Investigate the Implementation of ICTE, *Education and Information Technologies*, 7 (4), 323-332.
- Şahin, A. (2006) *Yönetim bilgi sistemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta.
- Sarıaslan, H. (1983). İşletme Yönetiminde Bilgisayarların Yeri ve Önemi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 38(1). 33-55.
- Sarıhan, H. I. (1998). *Teknoloji Yönetimi*. İstanbul: Desnet.
- Sarpkaya, R. ve Anıl, F., (2014). Anadolu ve Meslek Lisesi Okul Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerini. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 1-21.
- Salerno C. (2009), Administrator's Role in Technology Integration, EducationWorld 2009.
- Salimi, L., ve Ghonoodi, A. (2012). The study of functional elements of management system in smart Schools: World Conference on Learning, *Teaching & Administration Procedia: Social and Behavioral Science*, 31, 140-144
- Salamon, S. (1992). *Industrial Relations: Theory and Practices*, NY: Prentice Hall,
- Savcı F. Y., (2003). "Yazılım Teknoloji Eğitimleri ve Güven Artırma"
http://www.cs.com.tr/dinamik/seminars/pdf/uym2003_m2.pdf adresinden 07/08/2007 tarihinde erişilmiştir.
- Scanga, D. (2003). *Technology Competencies for School Administrators*. Unpublished Dissertation of Doctor of Philosophy, South Florida University, Florida.
- Schiller, J. (2003). Working with ICT: Perceptions of Australian principals. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 171-185.
- Schoeny, Z. G., Heaton, L. A., & Washington, L. A. (1999). Perceptions and Educational Technology Needs of School Administrators. Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, San Antonio.

- Seay, D. A., (2004). *A Study Of The Technology Leadership Of Texas High School Principals*. Unpublished Dissertation of Doctor of Philosophy, University of North Texas, Texas.
- Selman M. A. *Bilişim Teknolojilerinin Stratejik Yönetim Üzerindeki Etkileri: Bir Alan Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Selwood. I. (2004). Primary School Teachers Use of ICT for Administration and management. Proceeding of the 6th International Working Conference on Information Technology and Educational Management (ITEM), 11-22.
- Senn J. A. (2004). *Information Technology in Business: Principles, Practices, and Opportunities*. USA: Prentice-Hall.
- Serhan D. (2007). School Principals' Attitudes Towards The Use Of Technology: United Arab Emirates Technology Workshop, *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 6 (2), 42-46.
- Serhan, D. (2007). School Principals' Attitudes towards the Use of Technology: United Arab Emirates Technology Workshop. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 6(2). 1-5.
- Sergiovanni, T. J. (1982). Leadership and excellence in schooling. *Educational Leadership*, 39(5), 330-336.
- Setzer, W. (2001). Data, information, knowledge and competency. <http://www.ime.usp.br/~vwsetzer/data-info.html> adresinden 10.12.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Sezer, B. (2011). *İlköğretim Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Shah, M. (2014). Impact of management information systems (MIS) on school administration: What the literature says. *Procedia-Social and Behavioural Sciences*, 116, 2799-2804
- Sheppard, B. (2000), 'Organisational learning and the integration of information and communication technology in teaching and learning', paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association (AERA), New Orleans, LA, April 24-28.
- Simon, J. C. (2001). *Introduction to Information Systems*, Usa: John Wiley & Sons.

- Sincar, M. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin bir inceleme (Gaziantep ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Susmita, S. (2007). *Educational Management and Administration*. New Delhi: Adhyayan Publisher and distributor.
- Şimşek, M. Ş., ve Akın, H. B. (2003). *Teknoloji yönetimi ve örgütsel değişim*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Sışman, M. (2004). *Öğretim Liderliği*. Ankara: Pegem A.
- Soysal, A. (1989). *Bilgisayar Destekli Yönetim Sistemleri*, İstanbul: MESS Yayınları,
- Sözcü Ö.F. ve Karataş İ.H. (2014). Öğretmenlerin Fatih Projesine İlişkin Farkındalıkları ve Beklentileri: Bir Durum Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* (<http://jss.gantep.edu.tr>), 13 (4):1055-1077.
- Spanos, Y. E., Prastacos, G. P., ve Poulymenakou, A. (2002). The relationship between information and communication technologies adoption and management. *Information & Management*, 39(8), 659-675.
- Stuart, L. H., Mills, A. M., ve Remus, U. (2009). School leaders, ICT competence and championing innovations. *Computers & Education*, 53(3), 733-7
- O'Sullivan, J. (2009). *Leadership skills in the early years: making a difference*. London: A&C Black.
- Tanzer, S. (2004). *Mesleki ve Teknik Öğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Taşçı, D. (1994). *Bilgisayar Destekli Eğitimin Yönetimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Taymaz, A. H. (2002). *Eğitim Sisteminde Teftiş, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Teddlie, C. & Tashakkori, A. (2015). Karma Yöntem Araştırmalarının Temelleri (Çeviri Ed. Dede, Y. & Demir S.B.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Telem, M., ve Buvitski, T. (1995). The potential impact of information technology on the high school principal: a preliminary exploration, *Journal of Research on Computing in Education*, 27 (3), 281–297.

- Telem, M. (1999). A case of the impact of school administration computerization on the department head's role. *Journal of Research on Computing in Education*, 31 (4), 385–401.
- Telem, M. (2001). Computerization of school administration: impact on the principal's role: a case study, *Computers & Education*, 37, 345–362
- Telem, M. (2005). The impact of the computerization of a high school's pedagogical administration on homeroom teacher–parents interrelations: A case study. *Teaching and Teacher Education*, 21(6), 661-678.
- Tekin, M. ve Zerenler, M. (2000). Küresel rekabet ortamında İşletmelerde Teknoloji, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 4, 9-16.
- Tekin, M., Güleş, H. K. ve Ögüt, A., (2003). *Değişim Çağında Yönetim*, Ankara: Nobel Basım Evi.
- Tekinarslan, E. (2008). Eğitimciler için Temel Teknoloji Yeterlikleri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi-ESOSDER*, 7(26), 186-205.
- Temel Eğitime Destek Programı (TEDP). (2007). Bilgi ve İletişim Teknolojileri, http://tedp.meb.gov.tr/doc/Pubs/17ICT/information_technology_T.pdf adresinden 28/07/2007 tarihinde erişilmiştir,
- Thomas, W. R. (1999). *Educational Technology: Are School Administrators Ready for It?* Atlanta: Southern Educational Board.
- Tschirky, H. (1996). Closing the Gap between Management Theory and Technology Reality- Approach at the Swiss Federal Institute of Technology, International Conference on Technology Management, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Toprakçı E. (1996). Teknoloji Açısından Okulun Kendine Özgü Yönleri, *Eğitim Yönetimi*, 1, 139-149.
- Townley, Charles T. (2001), Knowledge Management and Academic Libraries, *College & Research Libraries*, 62 (1), 44-55.
- Turan, S. (2002a), Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 30, 271-281.
- Turan, S. (2002b). Eğitim Yöneticileri İçin Teknolojik Standartları, *Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Sempozyumu*, Ankara.

- Turban, E., McLean, E. & Wetherbe, J. (2004). *Information Technology for Management: Transforming Organizations in the Digital Economy*. New York: John Wiley & Sons.
- Türkaslan, U. (2011). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilişim Teknolojileri Alanındaki Yeterlik Standartları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tüy M. A. (2003), Eğitim Teknolojisinin Eğitim Süreçlerindeki Yeri, *Çağdaş Eğitim*, 296, 41-46.
- Ubben, G. C., Hughes, L. W., ve Norris, C. J. (2004). *The principal: Creative leadership for excellence in schools*. UK: Pearson.
- Uçkan, S. (2010). *İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Teknoloji Liderlerinin Belirlenmesi: (Sakarya İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2006). *Guideline For Education in Emergencies and Reconstruction Chapter 34 Data Collection And Education Management Information Systems (EMIs) section 6 management capacity*. Paris: International Institute for Educational Planing
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2009). *Guide to Measuring Information and Communication Technologies (ICT) in Education (Rapor No:2)*. Erişim: 20 Eylül 2010, http://www.uis.unesco.org/template/pdf/csl/ICT/ICT_Guide_EN.pdf
- Ury, G. G. (2003). *Missouri Public School Principals' Computer Usage and Conformity to Technology Standards, 57th Annual Summer Conference Proceedings of National Council of Professors of Educational Administration (NCPEA), Sedona*.
- Uşun, S. (2000). *Dünyada ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Üçüncü, H. (2004). *Herkes İçin Bilgisayar*, İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Ülgen, H. (1990). *İşletme Yönetiminde Bilgisayarlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Valdez, G. (2004). *Critical issue: Technology leadership-- Enhancing positive educational change. North Central Regional Educational Laboratory*. <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/educatrs/leadershp/le700.html> adresinden 04.07.2015 tarihinde erişilmiştir.

- Vural, Y. (1999). *Okullarda Bilgisayar Kullanımının uzun vadeli planlanması*, İstanbul: İnkilap Kitap Evi.
- Villanueva, C. C. (2003). *Education Management Information System (EMIS) and The Formulation of Education for All (efa) Plan of Action, 2002-2015*. Coopération with UNESCO Almaty Cluster Office and the Ministry of Education of Tajikistan.
- Visscher, A. J. (1991). Computer assisted school administration the Dutch experience. *Journal of Research on Computing in Education*, 24(1), 91-106.
- Visscher, A.J. (1996a) Information technology in educational management as an emerging discipline. *International Journal of Educational Research*, 25 (4), 291-296.
- Visscher, A. J. (1996b). The implications of how school staff handle information for the usage of school information systems. *International Journal of Educational Research*, 25(4), 323-334.
- Visscher, A.J., ve Bloemen, P.P.M. (1999). Evaluation and use of computer-assisted management information systems Dutch schools. *Journal of Research on Computing in Education*, 52(1), 172-188.
- Visscher, A., Wild, P., Smith, D., ve Newton, L. (2003). Evaluation of the implementation, use and effects of a computerised management information system in English secondary schools. *British journal of educational technology*, 34(3), 357-366.
- Visscher, A., Bosker, R. and Branderhorst, M, 2007, Training School Managers Works. in IFIP International Federation for Information Processing, Volume 230, Knowledge Management for Educational Innovation, eds. Tatnall, A., Okamoto, T., Visscher, A., (Boston: Springer), pp. 89-97
- Wadhwa, S. S. A. (2007). Decision Knowledge Sharing: Flexible Supply Chains İn KM Context. *Production Planning & Control*, 18(5), 436-452.
- Walsh, K. (2002), 'ICT's about learning: school leadership and the effective integration of information and communications technology; National College for School Leadership, <http://www.ncsl.org.uk/mediastore/image2/walsh-ict-full.pdf> (full report), (accessed 12 May 2003).
- Wako, T.N. (2003). *Education Management Information Systems (EMIS): A Guide for Young Managers*, ed. NESIS/UNESCO, Harare, Zimbabwe. www.tuik.gov.tr_sayfasından 06.05.2011 tarihinde alınmıştır.

- Wang, C. (2010). Technology leadership among school principals: A technology-coordinator's perspective. *Asian Social Science*, 6 (1), 51-54.
- Watts, C. D. (2009). *Technology leadership, school climate, and technology integration: A correlation study in K-12 public schools*. Unpublished Doctoral dissertation, The University of Alabama. Tuscaloosa.
- Webber C. F. (2003a). New technologies and educative leadership, *Journal of Educational Administration*, 41 (2), 119 – 123.
- Webber, C. F., (2003b), "Technology mediated leadership development networks", *Journal of Educational Administration*, 41 (2), 201 – 218.
- Weimeister, J. (1997). *Management*. Fourth Edition, USA: The Dryden Press.
- Weng, C. H., ve Tang, Y. (2014). The relationship between technology leadership strategies and effectiveness of school administration: An empirical study. *Computers & Education*, 76, 91-107.
- Whisler, T. L. (1970). *The Impact of Computers an Organization*, New York: Praeger Publisher.
- Willmott H. & Murray F., 2001. *Information Technology and Organizations, Strategies, Networks and Integration*. Ed. B. P. Bloomfield, Coombs R., Knights S., Litter D. Putting Information Technology in its Place: Towards Flexible Integration in the Network Age”, New York: Oxford University Press.
- Wolff, A. (2005). Organizasyonel Değişmede Eğitim Teknolojilerinin Rolü Ve Önemi, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(1), 1-5.
- Wolstenholme, E. F., Henderson S. ve Gavine A. (1993). *The Evaluation of Management Information Systems: A Dynamic and Holistic Approach*. New York: John Wiley & Sons.
- Yediyıldız B., Unan F. ve Özdemir Ç., (1998). Bilim, Bilgi Teknolojisi ve Türkiye, *Milli Kültürler ve Küreselleşme Dergisi*, 83-92.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, C. (1988). *Bilgi İşlem ve Yönetim Bilgi Sistemi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Yılmaz, A. (2005). Eğitim Yönetiminde Bilgisayarlardan Faydalanmanın Avantajları ve Dezavantajları. *Milli Eğitim Dergisi*, 166, 72-81.

- Yoncalık, M. T. (2005). *Etkin Okul Yönetiminde Yönetim Süreçleri Bakımından Yöneticilerin Bilişim Sistemlerine Yönelik Görüşleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Yozgat, U. (1998). *Yönetim Bilişim Sistemleri*. İstanbul: Beta.
- Yee, D.L. (2000), Images of school principals' information and communications technology leadership; *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 9 (3), 287-302.
- Yu, C., ve Durrington, V. A. (2006). Technology standards for school administrators: An analysis of practicing and aspiring administrators' perceived ability to perform the standards. *NASSP Bulletin*, 90(4), 301-317.
- Yuen, A. H. K., Law, N., ve Wong, K. C. (2003). ICT implementation and school leadership: Case studies of ICT integration in teaching and learning. *Journal of Educational Administration*, 41 (2), 158–170
- Yu, C. & Durrington, V. A. (2006). Technology standards for school administrators: An analysis of practicing and aspiring administrators' perceived ability to perform the standards. *NASSP Bulletin*, 90 (4), 301-317.
- Yves, A. B. (2002). Origins and functions of positive and negative affect: A control-process view. In *Association of Psychological Review: Proceedings of the Summer Conference*, North Myrtle Beach, SC (pp. 25-36). (ERIC Document Reproduction Service No. ED222222)
- Zaharah N. ve Yaacob N. (2000). Application Analysis of Smart School Science Learning Packages: A Case Study. *Project Paper for Master of Education*. Bangi: Faculty of Education, National University of Malaysia.
- Zain, M. Z. M., Atan, H., ve Idrus, R. M. (2004). The impact of information and communication technology (ICT) on the management practices of Malaysian smart schools. *International Journal of Educational Development*, 24 , 201–211.
- Zainally, H. (2008), Administration of Faculties by Information and Communication Technology and Its Obstacles, *International Journal of Education and Information Technologies*, 2 (1), 54-60.
- Zel, U., (2001). *Kişilik ve Liderlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1 Araştırma İzin Yazısı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890/20/13039666
Konu: Anket Uygulaması

17.12.2015

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Gökhan CANTÜRK'ün "Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı Arasındaki İlişki" konulu bilimsel çalışmasına, Müdürlüğünüze bağlı ilkokul, ortaokul, ortaöğretim meslek liselerinde uygulama izneşi ile ilgili 27/11/2015 tarih ve 27540 sayılı yazılan, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 15/12/2015 tarihinde incelenerek "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzimlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı Arasındaki İlişki" isimli araştırmasına, Müdürlüğünüze bağlı ilkokul, ortaokul, ortaöğretim meslek liselerinde, Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, ilgili Genelgeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretim faaliyetleri aksatılmaksızın yapılması uygun görülmüştür.

Makamlarınıza da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olularınıza arz ederim.

Ebubekir TANRIBİR
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
17.12.2015

Osman Nuri GÜLAY
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Harımlıye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeizn@meb.gov.tr

Aynı iş için Ebubekir TANRIBİR Şk. Md.
Tel: (0 242) 238 6000
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak gırcelî dokümanlık izni ile kullanılabilir. http://www.meb.gov.tr adresinden 06 77-7307-3703-3061-4000 kodu ile teyit edilebilir.

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI

OLGU BİLİM ÇALIŞMASI

(Görüşme Formu)

Problem Cümlesi: Okul yöneticilerinin, okullarda bilişim teknolojilerini yönetim süreçlerinde kullanım durumları nedir?

GİRİŞ

Bilişim sistemlerinin sınıf ortamına ve yönetim uygulamalarına girmesiyle birlikte okullar bu yeni durumdan etkilenmiş ve buna kendini uydurma gereksinimi hissetmiştir. Bilişim sistemlerinin kullanımının okullarda yönetim açısından önemli yararları olduğu söylenebilir. Okul yöneticisi bilişim sistemlerinden yararlanarak planlama, karar verme, etkileme, örgütleme, koordinasyon, iletişim ve denetim sorumluluklarını daha etkin bir şekilde gerçekleştirebilir. Böylece zaman, işgücü ve finansal kaynaklar açısından tasarruf edilip en az girdiyle en üst düzeyde verim elde edilebileceği gibi, okulun geleceğine ilişkin sorunlarla ilgili önlemler alınabilir. Bu çerçevede, “Bilişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı” ilişkin okul müdürlerinin ve öğretmenlerinin görüşleri konusunda bir araştırma yürütülmektedir. Yapılacak olan bu çalışmayla okul yöneticilerinin, bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımıyla ilgili görüşlerinin betimlenmesi ve öneriler sunulması, bilişim sistemlerinin okullarda yerleşmesi, daha işlevsel kullanılması ve okulun etkili kılınması bakımlarından önemli görülmektedir.

Araştırma kapsamında, okul müdürleri ve öğretmenleri ile görüşmeler yapılmaktadır. Yapılan tüm görüşmelerde verilen bilgiler, sadece araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme yapılan kişilerin okul ve isimleri çalışmada belirtilmeyecektir. Araştırmanın daha etkili olması açısından görüşmenin kaydedilmesi düşünülmektedir. Görüşme kayıtları hem zamanı daha iyi kullanma hem de sorulara ve-
receğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı sağlayacaktır.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederiz.

Tarih:/...../2014

Saat (Başlangıç/Bitiş):

...../.....

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Göreviniz nedir?
2. Eğitim durumunuz nedir?
3. Milli eğitim personeli olarak toplam hizmet süreniz ne kadardır?
4. Hizmet süreniz ne kadardır?
5. Branşınız nedir?

SORULAR

1.) BİT'leri yönetim süreçlerinde yeterince kullanabildiğinizi düşünüyor musunuz?

Karar verme: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini karar verme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Karar verme için gerekli bilgilerin elde edilmesi açısından
- Karar almada etkililiği artırma açısından
- Kurumun gelişimini sağlayacak bilgilerin işlenmesi açısından

Planlama Yönetim süreçlerinde BİT'lerini planlama boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulda karşılaşılan ya da karşılaşılması olası problemlerin araştırılması ve bu problemlerle ilgili bilginin toplanması açısından
- Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesi açısından
- Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin tahminler yapma açısından
- Yönetimsel verimlilikte artış planlaması açısından

Örgütlenme: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini örgütlenme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulda eğitim yönetimi bilişim sistemi uygulamalarının kullanımı açısından (E-okul, Mebbis, Eba-Kurum.net, DYS vb. Okullarda kullanılan yönetim bilişim sistemleri)
- İşgücü tasarrufu açısından
- Okul çalışanlarının ücret, atama, nakil ve görevlendirme işlemleri açısından
- Kurumsal öğrenmeyi kolaylaştırma açısından

İletişim: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini iletişim boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Okulun tüm üyeleriyle okul içi iletişimi sağlama açısından
- Velilerle iletişim ve işbirliği açısından
- Okulun sosyal çevresiyle iletişim ve işbirliği açısından
- Eğitim ve öğretime ilişkin bilgi akışını sağlama açısından
- Kendi fikirlerinizi/önerilerinizi üst kademeye iletme açısından
- İnfomal (gayriresmi) iletişim açısından

Etkileme: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini etkileme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Kural, talimat ve disiplin işlemleri açısından
- Çalışanların kendi kendilerini yönetme yeteneklerini kullanmalarını sağlama açısından
- Okuldaki bölümler ve zümreler arasındaki bilgi alış-verişi açısından
- Astlara yetki devri açısından (Kullanılan yönetim bilişim sistemlerindeki bazı modüllerde verilen yetki)

Eşgüdümleme: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini eşgüdümleme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Yazılı politika ve tüzüklerin hazırlanması açısından
- Vizyon ve misyon oluşturma süreci açısından
- Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlama açısından
- Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlama açısından
- Kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlama açısından
- Örgüt ve örgütsel işlevlerin sürekliliğini sağlama açısından

Değerlendirme: Yönetim süreçlerinde BİT'lerini değerlendirme boyutunda nasıl kullanıyorsunuz?

- Denetim süreci açısından
- Başarının değerlendirilmesi ve personelin ödüllendirilmesi açısından
- Ders teftişinin değerlendirilmesi
- Demirbaş takibi ve denetiminin yapılması
- Öğrenci ve öğretmen devam / devamsızlıkları, disiplin olaylarının takibi açısından
- Ders teftişinin değerlendirilmesi açısından

2.) BİT'lerin yönetim süreçlerinde kullanımının nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz?(Nasıl kullanılabilir?)

3.) Size göre teknolojik liderlik nedir?

Ek-3 Yönetici Anketi

(Yönetici Anketi)

Değerli Okul Yöneticim,
Okul Yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (anket boyunca **BİT** şeklinde ifade edilecektir) yönetim süreçlerinde kullanımı arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere bir çalışma yürütülmektedir. Bu amaçla üç bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır.
Anketin birinci bölümü kişisel bilgileri; ikinci bölümü bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımını; üçüncü bölümü okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını belirlemek üzere hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır.
Vereceğiniz cevaplar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağından **adınızı, soyadınızı yazmanız gerekmektedir.**
Sizden dileğim hiçbir soruyu boş bırakmadan, sorularda verilen duruma ilişkin görüşlerinize uyan seçeneği işaretlemenizdir. Ayırdığınız zaman ve verdiğiniz emek için teşekkür ederim. Saygılarımla.

Gökhan CANTÜRK
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Doktora Öğrencisi

Bölüm I - Kişisel Bilgiler (Aşağıda verilen kişisel özelliklerden size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.)

- 1.Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
2. Göreviniz:
 Müdür Müdür Başyardımcısı Müdür Yardımcısı
- 3.Öğrenim durumunuz:
 Ön Lisans Lisans Yüksek lisans Doktora
- 4.Yönetici olarak çalışma süreniz:
a. 1- 5 b. 6-10 yıl c. 11-15 yıl d. 16-20 e. 21-25 f. 25 ve daha fazla
- 5.Toplam çalışma süreniz (öğretmen+yönetici olarak): yıl
6. Yaşınız: a.30 ve daha az b. 31-35 c. 36-40 d. 41-45 e.46-50 f. 51 ve daha üzeri
7. Medeni durumunuz a. Bekar b. Evli
- 8 .Branşınız :
9. Okul türü:

BÖLÜM II: Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) yönetim süreçlerinde kullanımı	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
1. Çalışanların performansını değerlendirmede Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Değerlendirme raporlarının hazırlanmasında BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının giderilmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Çalışan özelliklerine uygun bir görev dağılımı yapmak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Ders teftişinin değerlendirilmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kurum içi iletişimi hızlandırmak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Bilgiye doğrudan erişim için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
11. Paydaşların görevleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini değiştirmede Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Paydaşların görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Karar vermede verimliliği artırmak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Karar vermede gerekli bilgilerin işlenmesi için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Sorun tespitinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Okul çalışanlarının ücret işlemlerinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Okulumda kaynak tasarrufu sağlamak için BİT'i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Astlara yetki devri yaparken (E-okul ve MEBBİS' teki bazı modüllerde verilen yetki) BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Planlama yaparken gerekli bilgilerin elde edilmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Denetim sürecine hazırlanmada BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Demirbaş denetiminin yapılmasında (KBS altındaki taşınır kayıt ve yönetim sistemi gibi) BİT uygulamalarını kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Öğrenciyle ilgili her türlü bilgi (Not ve ödev gibi) girişinin elektronik ortamda denetiminde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Kurumsal faaliyetlerle ilgili olarak sosyal medya (facebook, twitter vb.) uygulamalarından yararlanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Yazılı iletişimde Kurumnet, e-posta ve SMS gibi BİT tabanlı sistemleri kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Paydaşların okulun politikalarını benimsemesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Paydaşların okulun amaçlarını gerçekleştirmeye güdülenmesinde BİT' i (Sunular, e posta, SMS, sosyal medya araçları) kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Çalışanları BİT' in etkili kullanımı konusunda eğitim almaya özendiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Okuldaki şubelerin belirlenmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Kaynakların etkili kullanımını planlamak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin planlamalar yaparken BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
32. Alınan kararların değerlendirilmesi sürecinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
33. Karar verme süreçlerini hızlandırmak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
34. Okuldaki bölüm ve zümrelerin uyumlu çalışmasını sağlamak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
35. Eşgüdümlemeyi sağlamak için bilgisayar ortamında ortak dosya ve klasör paylaşımı yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
36. Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesinde ilgili kişi ve kurumlarla eşgüdümlü hareket edebilmek için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
37. Okulun bütün paydaşlarıyla iletişim ve işbirliğini sağlamak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
38. Paydaşların taleplerini okul çalışanlarına hızlı bir şekilde iletmede BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
39. Eğitim öğretim faaliyetleriyle ilgili programların hazırlanmasında BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
40. Planlama sürecinde diğer kurumların uygulama örneklerini incelemek için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
41. Karar verme için gerekli bilgilerin edinilmesinde BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐
42. Karar vermede etkililiği artırmak için BİT' i kullanırım.	☐	☐	☐	☐	☐

BÖLÜM III: Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
1. Öğrenme hedeflerini gerçekleştirmek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Etkili öğretim uygulamalarını desteklemek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Örgütün sürekli gelişimi için bilgi ve teknoloji kaynaklarını etkili kullanarak dijital çağ liderliği yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Öğrenme hedeflerini en üst düzeye çıkarmada uygun teknolojinin ve zengin materyallerin kullanılması için liderlik ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Yönetici, öğretmen ve çalışanların teknoloji kullanımını artıran öğrenme topluluklarına katılırım.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Dijital çağ araçlarını kullanarak tüm paydaşlarla etkili işbirliği kurarım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Dijital kültürün gelişimini desteklemek üzere etik ve yasal sorumlulukların yerine getirilmesinde örnek olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin güvenli, yasal ve etik kullanımına ilişkin politikalar geliştiririm.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Teknolojinin öğrenmede sürekli ve etkin kullanımı için liderlik ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Tüm öğrencilerin farklı bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için teknolojiye dayalı öğrenen merkezli ortamlar oluştururum.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Öğrenci öğrenmesini geliştirmek için her türlü veriyi paydaşların erişimine sunarım.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Çalışan performansını geliştirmek için her türlü veriyi öğretmenlerle paylaşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Okulumda kapsamlı bir teknoloji bütünleşmesini sağlamada ortak bir vizyonun uygulanması için liderlik ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Okul yöneticilerinin performanslarını iyileştirmelerinde dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Küresel sorunlara ilişkin insanlarda duyarlılık geliştirme konusunda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak örnek olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için uygun dijital araç ve kaynaklara eşit erişimi sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Sosyal medyayı kullanırken sorumlu davranma konusunda örnek olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Öğrenme-öğretme süreçlerinin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Öğrenme-öğretme süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Yönetmelik hedeflerin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Teknoloji alanındaki etkili uygulamaların öğretim programıyla bütünleştirilmesini sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Yenilikçi (inovatif) dijital çağ işbirliğini teşvik eden yerel, ulusal ve küresel düzeylerdeki öğrenme topluluklarını desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Okulun paylaşılan vizyonu ile uyumlu stratejik planların teknolojiyle bütünleştirilmesi için sürekli çaba gösteririm.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Teknoloji ile bütünleştirilmiş stratejik planların yerel ve ulusal düzeyde uygulanabilmesine yönelik politikaları kararlılıkla desteklerim.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Sistemik gelişimi desteklemek için stratejik ortaklıklar kurarım.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Yönetim süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Tüm öğrenciler için özenli, uygun ve ilgi çekici eğitim sağlayan bir dijital çağ öğrenme kültürü oluştururum.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Dijital çağ öğrenme kültürünün sürekli iyileştirmesine odaklanan yenilikler sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Öğretmenlerin teknolojiye ilişkin yenilikleri etkin kullanmaları için kaynaklara eşit bir şekilde erişmelerini sağlarım.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Yeni teknolojilerin öğrenme süreçlerine katkısını değerlendirilmeleri için öğretmenleri teşvik ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Teknolojinin etkili kullanımına ilişkin yeni gelişmeleri takip ederim.	☐	☐	☐	☐	☐

Ek-4 Öğretmen Anketi

(Öğretmen Anketi)

Değerli Öğretmenim,

Okul Yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (anket boyunca BİT şeklinde ifade edilecektir) yönetim süreçlerinde kullanımı arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere bir çalışma yürütülmektedir. Bu amaçla üç bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır.

Anketin birinci bölümü kişisel bilgileri; ikinci bölümü bilişim teknolojilerinin yönetim süreçlerinde kullanımını; üçüncü bölümü okul yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışlarını belirlemek üzere hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır.

Vereceğiniz cevaplar yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağından **adınızı, soyadınızı yazmanız gerekmektedir.**

Sizden dileğim hiçbir soruyu boş bırakmadan, sorularda verilen duruma ilişkin görüşlerinize uyan seçeneği işaretlemenizdir. Ayırdığınız zaman ve verdiğiniz emek için teşekkür ederim. Saygılarımla.

Gökhan CANTÜRK
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Doktora Öğrencisi

Bölüm I - Kişisel Bilgiler (Aşağıda verilen kişisel özelliklerden size uygun olan seçeneği işaretleyiniz.)

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2. Öğrenim durumunuz:

Ön Lisans Lisans Yüksek lisans Doktora

3. Öğretmenlik mesleğinizdeki toplam hizmet süreniz

a. 5 yıl ve daha az b. 6-10 yıl c. 11-15 yıl d. 16-20 e. 21 ve daha fazla

4. Yaşınız: a. 30 ve daha az b. 31-35 c. 36-40 d. 41-45 e. 46-50 f. 51 ve daha üzeri

5. Medeni durumunuz a. Bekar b. Evli

6. Branşınız :

7. Okul türü:

BÖLÜM II: Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) yönetim süreçlerinde kullanımı: Okul yöneticinizi aşağıdaki sorular çerçevesinde değerlendiriniz.	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
1. Çalışanların performansını değerlendirmede Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Değerlendirme raporlarının hazırlanmasında BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Çalışanların görevle ilgili ihtiyaçlarının giderilmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Çalışan özelliklerine uygun bir görev dağılımı yapmak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Okul çalışanları arasında yardımlaşma ve işbirliğini sağlamada BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Okul çalışanlarının birbirinden ve yaptıklarından haberdar olmalarını sağlamada BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Ders teftişinin değerlendirilmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kurum içi iletişimi hızlandırmak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Bilgiye doğrudan erişim için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
11. Paydaşların görevleriyle ilgili duygu ve düşüncelerini değiştirmede Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Paydaşların görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Karar vermede verimliliği artırmak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Karar vermede gerekli bilgilerin işlenmesi için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Sorun tespitinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Okul çalışanlarının ücret işlemlerinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Okulda kaynak tasarrufu sağlamak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Astlara yetki devri yaparken (E-okul ve MEBBİS' teki bazı modüllerde verilen yetki) BİT'i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Planlama yaparken gerekli bilgilerin elde edilmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Problemlerin analiz edilerek çözüm yollarının belirlenmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Denetim sürecine hazırlanmada BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Demirbaş denetiminin yapılmasında (KBS altındaki taşınır kayıt ve yönetim sistemi gibi) BİT uygulamalarını kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Öğrenciyle ilgili her türlü bilgi (Not ve ödev gibi) girişinin elektronik ortamda denetiminde BİT'i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Kurumsal faaliyetlerle ilgili olarak sosyal medya (facebook, twitter vb.) uygulamalarından yararlanır.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Yazılı iletişimde Kurumnet, e-posta ve SMS gibi BİT tabanlı sistemleri kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Paydaşların okulun politikalarını benimsemesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Paydaşların okulun amaçlarını gerçekleştirmeye güdülenmesinde BİT' i (Sunular, e posta, SMS, sosyal medya araçları) kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Çalışanları BİT' in etkili kullanımı konusunda eğitim almaya özendirir.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Okuldaki şubelerin belirlenmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Kaynakların etkili kullanımını planlamak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Okul yönetimiyle ilgili geleceğe ilişkin planlamalar yaparken BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
32. Alınan kararların değerlendirilmesi sürecinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
33. Karar verme süreçlerini hızlandırmak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
34. Okuldaki bölüm ve zümrelerin uyumlu çalışmasını sağlamak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
35. Eşgüdümlemeyi sağlamak için bilgisayar ortamında ortak dosya ve klasör paylaşımı yapar.	☐	☐	☐	☐	☐
36. Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesinde ilgili kişi ve kurumlarla eşgüdümlü hareket edebilmek için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
37. Okulun bütün paydaşlarıyla iletişim ve işbirliğini sağlamak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
38. Paydaşların taleplerini okul çalışanlarına hızlı bir şekilde iletmede BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
39. Eğitim öğretim faaliyetleriyle ilgili programların hazırlanmasında BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
40. Planlama sürecinde diğer kurumların uygulama örneklerini incelemek için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
41. Karar verme için gerekli bilgilerin edinilmesinde BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐
42. Karar vermede etkililiği artırmak için BİT' i kullanır.	☐	☐	☐	☐	☐

BÖLÜM III: Okul yöneticinizin teknolojik liderlik davranışlarını aşağıdaki sorular çerçevesinde değerlendiriniz.	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Çoğu Zaman	Her Zaman
	1	2	3	4	5
1. Öğrenme hedeflerini gerçekleştirmek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışır.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Etkili öğretim uygulamalarını desteklemek için dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışır.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Örgütün sürekli gelişimi için bilgi ve teknoloji kaynaklarını etkili kullanarak dijital çağ liderliği yapar.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Öğrenme hedeflerini en üst düzeye çıkarmada uygun teknoloji ve zengin materyallerin kullanılması için liderlik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Yönetici, öğretmen ve çalışanların teknoloji kullanımını artıran öğrenme topluluklarına katılır.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Dijital çağ araçlarını kullanarak tüm paydaşlarla etkili işbirliği kurar.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Dijital kültürün gelişimini desteklemek üzere etik ve yasal sorumlulukların yerine getirilmesinde örnek olur.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin güvenli, yasal ve etik kullanımına ilişkin politikalar geliştirir.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Teknolojinin öğrenmede sürekli ve etkin kullanımı için liderlik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Tüm öğrencilerin farklı bireysel ihtiyaçlarını karşılamak için teknolojiye dayalı öğrenen merkezli ortamlar oluşturur.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Öğrenci öğrenmesini geliştirmek için her türlü veriyi paydaşların erişimine sunar.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Çalışan performansını geliştirmek için her türlü veriyi öğretmenlerle paylaşır.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Okulumda kapsamlı bir teknoloji bütünleşmesini sağlamada ortak bir vizyonun uygulanması için liderlik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Okul yöneticilerinin performanslarını iyileştirmelerinde dijital çağ kaynaklarının kullanımını üst düzeye çıkarmaya çalışır.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Küresel sorunlara ilişkin insanlarda duyarlılık geliştirme konusunda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak örnek olur.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için uygun dijital araç ve kaynaklara eşit erişimi sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Sosyal medyayı kullanırken sorumlu davranma konusunda örnek olur.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Öğrenme-öğretme süreçlerinin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli destekler.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Öğrenme-öğretme süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
20. Yönetimsel hedeflerin geliştirilmesi için teknolojiyi ustaca kullanabilen personeli destekler.	☐	☐	☐	☐	☐
21. Teknoloji alanındaki etkili uygulamaların öğretim programıyla bütünleştirilmesini sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
22. Yenilikçi (inovatif) dijital çağ işbirliğini teşvik eden yerel, ulusal ve küresel düzeylerdeki öğrenme topluluklarını destekler.	☐	☐	☐	☐	☐
23. Okulun paylaşılan vizyonu ile uyumlu stratejik planların teknolojiyle bütünleştirilmesi için sürekli çaba gösterir.	☐	☐	☐	☐	☐
24. Teknoloji ile bütünleştirilmiş stratejik planların yerel ve ulusal düzeyde uygulanabilmesine yönelik politikaları kararlılıkla destekler.	☐	☐	☐	☐	☐
25. Sistematiği geliştirmek için stratejik ortaklıklar kurar.	☐	☐	☐	☐	☐
26. Yönetim süreçlerini desteklemek için kurulmuş teknoloji altyapısının devamlılığını sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
27. Tüm öğrenciler için özenli, uygun ve ilgi çekici eğitim sağlayan bir dijital çağ öğrenme kültürü oluşturur.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Dijital çağ öğrenme kültürünün sürekli iyileştirmesine odaklanan yenilikler sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
29. Öğretmenlerin teknolojiye ilişkin yenilikleri etkin kullanmaları için kaynaklara eşit bir şekilde erişmelerini sağlar.	☐	☐	☐	☐	☐
30. Yeni teknolojilerin öğrenme süreçlerine katkısını değerlendirilmeleri için öğretmenleri teşvik eder.	☐	☐	☐	☐	☐
31. Teknolojinin etkili kullanımına ilişkin yeni gelişmeleri takip eder.	☐	☐	☐	☐	☐

Ek-5 İntihal Raporu

Ödevler Öğrenciler Not Defteri Kütüphaneler Takvim Tartışma Tercihler

GÖRÜNTÜLENİYOR: ANASAYFA > EĞİTİM YÖNETİMİ DOKTORA > BİT'İN YÖNETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI VE OKUL YÖNETİCİLERİNİN TEKN

Bu sayfa hakkında

Bu sizin ödev gelen kutunuzdur. Bir ödevi görüntülemek için, ödev başlığına tıklayın. Orijinallik Raporu'nu görmek için, benzerlik kolonundaki c henüz oluşturulmamış demektir.

BİT'in YÖNETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI VE OKUL YÖNE...

GELEN KUTUSU | GÖRÜNTÜLENİYOR: YENİ ÖDEVLER ▾

Dosyayı Gönder

☐	YAZAR	BAŞLIK	BENZERLİK
☐	Gökhan Cantürk	BİT'in YÖNETİM SÜREÇLERİNDE KULLANIMI VE...	%16 ■

International Society for
Technology in Education

ISTE Standards Administrators

1. Visionary leadership

Educational Administrators inspire and lead development and implementation of a shared vision for comprehensive integration of technology to promote excellence and support transformation throughout the organization.

- a. Inspire and facilitate among all stakeholders a shared vision of purposeful change that maximizes use of digital-age resources to meet and exceed learning goals, support effective instructional practice, and maximize performance of district and school leaders
- b. Engage in an ongoing process to develop, implement, and communicate technology-infused strategic plans aligned with a shared vision
- c. Advocate on local, state and national levels for policies, programs, and funding to support implementation of a technology-infused vision and strategic plan

2. Digital age learning culture

Educational Administrators create, promote, and sustain a dynamic, digital-age learning culture that provides a rigorous, relevant, and engaging education for all students.

- a. Ensure instructional innovation focused on continuous improvement of digital-age learning
- b. Model and promote the frequent and effective use of technology for learning
- c. Provide learner-centered environments equipped with technology and learning resources to meet the individual, diverse needs of all learners

- d. Ensure effective practice in the study of technology and its infusion across the curriculum
- e. Promote and participate in local, national, and global learning communities that stimulate innovation, creativity, and digital age collaboration

3. Excellence in professional practice

Educational Administrators promote an environment of professional learning and innovation that empowers educators to enhance student learning through the infusion of contemporary technologies and digital resources.

- a. Allocate time, resources, and access to ensure ongoing professional growth in technology fluency and integration
- b. Facilitate and participate in learning communities that stimulate, nurture and support administrators, faculty, and staff in the study and use of technology
- c. Promote and model effective communication and collaboration among stakeholders using digital age tools
- d. Stay abreast of educational research and emerging trends regarding effective use of technology and encourage evaluation of new technologies for their potential to improve student learning

4. Systemic improvement

Educational Administrators provide digital age leadership and management to continuously improve the organization through the effective use of information and technology resources.

- a. Lead purposeful change to maximize the achievement of learning goals through the appropriate use of technology and media-rich resources
- b. Collaborate to establish metrics, collect and analyze data, interpret results, and share findings to improve staff performance and student learning
- c. Recruit and retain highly competent personnel who use technology creatively and proficiently to advance academic and operational goals
- d. Establish and leverage strategic partnerships to support systemic improvement
- e. Establish and maintain a robust infrastructure for technology including integrated, interoperable technology systems to support management, operations, teaching, and learning

5. Digital citizenship

Educational Administrators model and facilitate understanding of social, ethical and legal issues and responsibilities related to an evolving digital culture.

- a. Ensure equitable access to appropriate digital tools and resources to meet the needs of all learners
- b. Promote, model and establish policies for safe, legal, and ethical use of digital information and technology
- c. Promote and model responsible social interactions related to the use of technology and information
- d. Model and facilitate the development of a shared cultural understanding and involvement in global issues through the use of contemporary communication and collaboration tools

Standards • A © 2009 International Society for Technology in Education.
ISTE® is a registered trademark of the International Society for Technology in Education.

If you would like to reproduce this material, please contact permissions@iste.org.

Connected learning. **Connected world.™**

iste.org/standards

Ö Z G E Ç M İ Ş

Kişisel Bilgiler

Adı ve SOYADI: Gökhan CANTÜRK

Doğum Tarihi ve Yeri: 06/12/1978 - Erzincan

Medeni Durumu: Evli

Eğitim Durumu

Lise ve Yılı: Burdur Anadolu Lisesi 1996

Lisans ve Yılı: ÇOMU Bilgisayar ve Öğrt. Tek. Öğretmenliği 2002

Yüksek Lisans ve Yılı: Akdeniz Ün. Eğitim Yönetimi ve Denetimi 2007

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri

1. Tezler

- Cantürk, G. (2007). *Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında, Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları İle Kullanma Düzeyleri ve Öğretmenlerin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Düzeyi: Antalya İli Örneği*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Antalya.

2. Uluslararası ve Ulusal İndeksli Dergilerde Yayımlanan Makaleler

- Günbayı, İ. ve Cantürk, G. (2011). Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 47-70.
- Günbayı, İ., ve Cantürk, G. (2012). Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ile öğretmenlerin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeylerinin karşılaştırması. *International Journal of Human Sciences [Online]*. (9)2, 1443-1475.
- Kayıkçı K., Cantürk G. ve Yılmaz O. (2014). Okul Müdürlerinin Kliniksel Denetime İlişkin Genel Algı Ve Değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20, 217-249.
- Aksu, T. & Cantürk, G. (2015). Equality of Educational Opportunity: The Role of Using Technology in Education. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 4(4): 79-93.

- Kayıkçı, K., Şahin, A. & Cantürk, G. (2016). School Principals' Opinions on In-class Inspections. *Universal Journal of Educational Research*, 4 (5): 1196-1204

3.Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler

- Kayıkçı, K., Şahin, A. & Cantürk, G. (2013). Okul Müdürlerinin İl Eğitim Denetmenleri Tarafından Yapılan Sınıf İçi Denetim Çalışmaları Hakkındaki Görüşleri. *Uluslararası Katılımlı 5. Eğitim Denetimi Kongresi. Kahramanmaraş.*

4.Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler

- Aksu, T. ve Cantürk, G. (2015). *Equality of Educational Opportunity: The Role of Using Technology in Education*. The 8th ecoMEDIAeurope Network International Topical Conference, Antalya.
- Aksu, M.B., Cantürk, G., Akcan, F., Sönmez, M.A. & Şahin, A. (2012). Change vision in schools: School leaders' role towards unknown future (Publication: 2013), In M. Aksu, A. Sabancı and T. Aksu (Eds.), *Educational Leaders as Change Agents.: Meeting an Uncertain Future*, (pp.111-129). Antalya: Akdeniz University ENIRDELM.

5. Çalıştay, Konferans vb. Bilimsel Toplantılara Katılım

- Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Eğitimde Kademeler Arası Geçiş ve Yeni Modeller Uluslararası Kongresi, Antalya, 2014.
- V. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi, Kahramanmaraş, 2013.
- The 8th ecoMEDIAeurope Network International Topical Conference, Antalya, 2013.
- XV. Akademik Bilişim Konferansı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 2013.
- European Network for Improving Research and Development in Educational Leadership and Management - ENIRDELM International Conference on School Leadership, Antalya, 2012.
- Intensive Programme 06 E-learning Project at Eudora Summer School, Tallinn-Haapsalu/ Estonia, 2006.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar

- Korkuteli PİO (2002 – 2004) Öğretmen
- Deulcom International (2003 – 2007) Öğretmen
- Arge İnovasyon Araştırma Geliştirme Enerji Yönetimi Ve Özel Eğitim Özel Sağlık Hizmetleri Danışmanlık Limited Şirketi (2012 – devam ediyor) İletişim Teknolojileri Öğretmeni
- Elçi Fen Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu LTD.ŞTİ. (2015 – devam ediyor) İletişim Teknolojileri Öğretmeni

- Anadolu Mye Mesleki Yeterlilik Eğitim Merkezi San. ve Tic. LTD. ŞTİ (2016 – devam ediyor)İ letişim Teknolojileri Öğretmeni
- N.B.Saatçioğlu Anadolu Tic. Mes Lisesi (2004 – 2009) Öğretmen- Bilgisayar Bölüm Şefi (2008-2009)
- Teomanpaşa Halk Eğitim Merkezi (2009 – 2010) Öğretmen
- Karatay Lisei (2009 – devam ediyor) Öğretmen

İletişim

E-Posta Adresi : gcanturk2000@hotmail.com / gokhancanturk@akdeniz.edu.tr

Tarih: 10/06/2016

